



การบริหารจัดการอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
Management of Occupational among Rubber Planes in
Three Southern Border Provinces

เสาวณีย์ ชายมะ

Saowanee Chaima

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการพัฒนาสังคม
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of
Master of Arts in Social Development Administration
Prince of Songkla University

2562

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ชื่อวิทยานิพนธ์ การบริหารจัดการอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดน
ภาคใต้

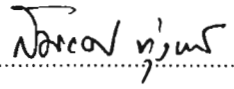
ผู้เขียน นางสาวเสาวณีย์ ชายมะ

สาขาวิชา การบริหารการพัฒนาสังคม


อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

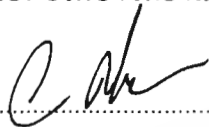
คณะกรรมการสอบ



.....
(รองศาสตราจารย์อาหวัง ล่านุ้ย)

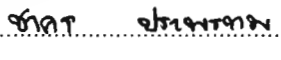

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.สมยศ พุ่งหว่า)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม



..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์อาหวัง ล่านุ้ย)


.....
(ดร.วันพิชิต ศรีสุข)



..... กรรมการ
(ดร.วันพิชิต ศรีสุข)


..... กรรมการ
(ดร.ชาคร ประพรม)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การพัฒนาสังคม


.....
(ศาสตราจารย์ ดร.ดำรงศักดิ์ ฟาร์รุงสา)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ขอรับรองว่า ผลงานวิจัยฉบับนี้มาจากการศึกษาของนักศึกษาเอง และได้แสดงความขอบคุณบุคคลที่มีส่วนช่วยเหลือแล้ว

ลงชื่อ.....
(รองศาสตราจารย์อาหัง ล่าม่วย)
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ลงชื่อ.....**เสาวณี**
(นางสาวเสาวณี ชามะ)
นักศึกษา

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้ไม่เคยเป็นส่วนหนึ่งในการอนุมัติปริญญาในระดับใดมาก่อน และ
ไม่ได้ถูกใช้ในการยื่นขออนุมัติปริญญาในขณะนี้

ลงชื่อ.....**๒สาวลัย**.....
(นางสาวเสาวณีย์ ชายมะ)
นักศึกษา

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ชื่อวิทยานิพนธ์	การบริหารจัดการอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
ผู้เขียน	นางสาวเสาวณีย์ ชายมะ
สาขาวิชา	การบริหารการพัฒนาสังคม
ปีการศึกษา	2561

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ทางอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางระหว่างปีที่ผ่านมา พ.ศ. 2551 - 2560 ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และ 2) เพื่อศึกษาการปรับตัวของเกษตรกรในการบริหารจัดการอาชีพชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า สถานการณ์ทางอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางพาราระหว่างปีที่ผ่านมา พ.ศ. 2551 - 2560 ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการวางแผน วางแผนการปลูกเป็นพืชเชิงเดี่ยวจากความต้องการยางพาราเพิ่มขึ้นและการวางแผนปลูกพืชแซมในสวนยางพารา 2) ด้านการปฏิบัติตามแผน มีการปลูกยางพารามากขึ้น แต่เมื่อราคาลดลงการปลูกเริ่มลดลง 3) ด้านการตรวจสอบ พื้นที่ปลูกยางพาราเริ่มลดน้อยลง มีการโค่นยางพาราและมีความใส่ใจดูแลสวนยางพาราให้มีคุณภาพมากขึ้น และ 4) ด้านการปรับปรุงแก้ไข การใช้พื้นที่ว่างให้เกิดประโยชน์และปลูกพืชชนิดอื่น อีกทั้งเงื่อนไขผลกระทบในปัจจุบันของอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางพารา ข้อมูลเชิงปริมาณพบว่า ระดับความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยางพาราโดยภาพรวม อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.78$) ได้แก่ ความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ความคิดเห็นทางด้านเทคโนโลยี ($\bar{X} = 2.78$) ส่วนความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ความคิดเห็นทางด้านสังคม ($\bar{X} = 2.59$) ความคิดเห็นทางการเมือง ($\bar{X} = 2.53$) และความคิดเห็นทางการเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 2.49$) ตามลำดับ ข้อมูลเชิงคุณภาพพบว่า 1) ด้านการเมือง ผลมาจากนโยบายที่เปลี่ยนไปของรัฐบาลและความเสียเปรียบในเรื่องศักยภาพ 2) ด้านเศรษฐกิจ มีความเปลี่ยนแปลงไปและพยายามลดพื้นที่ในการปลูก 3) ด้านสังคม ผลกระทบจากเศรษฐกิจทำให้เกิดปัญหากระทบด้านคุณภาพชีวิตและแรงงานเริ่มลดลง และ 4) ด้านเทคโนโลยีใช้เทคโนโลยีในระบบการผลิตแบบดั้งเดิม และผลการศึกษาการปรับตัวของเกษตรกรในการบริหารจัดการอาชีพชาวสวนยาง ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการตลาด ต้องมีการเรียนรู้หลักการตลาดเพิ่มขึ้น 2) ด้านการลดต้นทุน ลดต้นทุนการผลิต ลดต้นทุนแรงงานและการปลูกพืชแซม 3) ด้านการมีอาชีพเสริม ให้ความสำคัญและสนใจในการปลูกพืชแซม และทำประมงเลี้ยงสัตว์ และ 4) ด้านการเปลี่ยนแปลง เกษตรกรมีเพียงบางส่วนที่ปรับเปลี่ยนอาชีพ แต่มีบางส่วนที่ยังคงประกอบอาชีพเดิม

คำสำคัญ การบริหารจัดการ, เกษตรกร, ยางพารา, จังหวัดชายแดนภาคใต้

Thesis Title	Management of Occupational among Rubber Planes in Three Southern Border Provinces
Author	Miss Saowanee Chaima
Major Program	Social Development Administration
Academic Year	2018

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to analyze the professional situation of rubber farmers during the past year 2008 - 2017 in three southern border provinces and 2) to study the adaptation of farmers in career management of rubber farmers in three southern border provinces. The research found that The professional situation of rubber farmers during the past year 2008 – 2017 consists of 4 aspects, namely ; 1) Planning, Plan to grow as a monoculture from increased rubber demand and planning multiple cropping in the rubber plantation 2) Compliance with the plan, there was more rubber plantation, but when the price decreases, planting begins to decrease. 3) inspection, the rubber plantation area began to decrease, cutting down rubber and care for more quality of the rubber plantation. and 4) Improvements, use of space to benefit and grow other plants, also current impact conditions of rubber farmers occupation. Quantitative data showed that overall opinion level of rubber fund cooperatives at a low level ($\bar{X} = 2.78$), opinions at a moderate level, that was opinions on technology ($\bar{X} = 2.78$), while the opinions at a low level, that was social opinions ($\bar{X} = 2.59$), political opinions ($\bar{X} = 2.53$), and economic opinions ($\bar{X} = 2.49$) respectively. Qualitative data showed that 1) the political aspect, the result of the government change policy and the disadvantage in potential 2) the economy aspect, has changed and tried to reduce the area of planting 3) the social aspect, the impact of the economy has caused problems affecting the quality of life and labor began to decline and 4) technology aspect, use technology in traditional production systems. And the results of the study, the farmers adaptation in career management of rubber farmers consists of 4 aspects : namely; 1) Marketing, required to learn more about marketing principles. 2) Cost reduction, Reduce production costs, Reduce labor costs and intercropping. 3)

Occupational supplementation, give importance and interest in intercropping, fishing and ranch, and 4) changes aspect, only some farmers changed their careers, but there were some that still continue to do the same profession.

Keywords management, farmer, rubber, southern border provinces

*Prince of Songkla University
Pattani Campus*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ “เรื่องการบริหารจัดการอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้” สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณา รศ.อาหวัง ล่าม้าย และดร.วันพิชิต ศรีสุข อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้คำแนะนำ พร้อมทั้งตรวจทานข้อบกพร่องและให้ข้อเสนอแนะในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จสมบูรณ์ ขอขอบพระคุณและระลึกถึงความกรุณานี้ตลอดไป

ขอขอบคุณคณาจารย์ประจำหลักสูตรการบริหารการพัฒนาสังคม ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีตลอดจนคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิ ศ.ดร.สมยศ พุ่มหว่า รศ.อาหวัง ล่าม้าย ดร.ชาคร ประพรม และ ดร.วันพิชิต ศรีสุข ที่มีส่วนช่วยเหลือ แนะนำ และชี้แนวทางให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบคุณโครงการทุนการเรียนดีสาขาพัฒนาสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ประจำปี 2560

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการยางแห่งประเทศไทยในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประธานเครือข่ายผู้นำเกษตรกรชาวสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และผู้ให้ข้อมูลทุกท่านที่กรุณาเสียสละเวลาในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัย และอำนวยความสะดวกแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

ขอขอบคุณ ครอบครัวของข้าพเจ้า และขอมอบความสำเร็จของการศึกษานี้ให้กับคุณแม่มาเรีย ชายมะ ซึ่งเป็นมารดาที่คอยห่วงใย ให้กำลังใจอันยิ่งใหญ่เสมอมาในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนประสบความสำเร็จ

คุณประโยชน์ใดๆ อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแต่บิดา มารดา ครูอาจารย์ และสถาบันการศึกษาที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชา มีส่วนร่วมในการวางรากฐานการศึกษาอบรมให้การสนับสนุนผู้วิจัยตลอดมา

เสาวณีย์ ชายมะ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(5)
Abstract	(6)
กิตติกรรมประกาศ	(8)
สารบัญ	(9)
สารบัญตาราง	(11)
สารบัญภาพ	(12)
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามการวิจัย	3
วัตถุประสงค์การวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
ขอบเขตการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะในการวิจัย	5
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
แนวคิดเกี่ยวกับอาชีพเกษตรกร	6
แนวคิดเกี่ยวกับยางพารา	11
แนวคิดเกี่ยวกับอาชีพเสริม	35
แนวคิดวงจรการบริหารคุณภาพ PDCA	40
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	43
กรอบแนวคิด	47
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	49
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	51
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	54
การเก็บรวบรวมข้อมูล	56
การวิเคราะห์ข้อมูล	57
การนำเสนอและรายงานผลการวิจัย	57

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัย	
ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล	60
สถานการณ์ทางอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางระหว่างปีที่ผ่านมาพ.ศ. 2551 – 2560 ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้	63
การปรับตัวของเกษตรกรในการบริหารจัดการอาชีพชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดน ภาคใต้	87
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
การสรุปผลการวิจัย	94
การอภิปรายผล	104
ข้อเสนอแนะ	112
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล	119
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือ	123
ภาคผนวก ค หนังสือผลการพิจารณารับรองจริยธรรมในการวิจัยในมนุษย์	130
ภาคผนวก ง หนังสือตอบรับการนำเสนอบทความวิจัยภาคบรรยาย	133
ภาคผนวก จ เกียรติบัตรการนำเสนอบทความวิจัยภาคบรรยาย	135
ภาคผนวก ฉ เครื่องมือแบบสอบถาม	137
ภาคผนวก ช เครื่องมือแบบสัมภาษณ์	145
ภาคผนวก ซ ภาพประกอบการเก็บข้อมูล	149
ประวัติผู้เขียน	155

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 จำนวนประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย	49
ตาราง 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย	50
ตาราง 3 เกณฑ์การให้คะแนนประเด็นคำถามในแบบสอบถาม	52
ตาราง 4 เกณฑ์การแปลความหมายของระดับคะแนน	52
ตาราง 5 สรุปรวิธการดำเนินงานวิจัย	58
ตาราง 6 จำนวนและร้อยละของข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	60
ตาราง 7 สรุปลสถานการณ์ทางอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางระหว่างปีที่ผ่านมา พ.ศ. 2551 - 2560 ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้	67
ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการวิเคราะห์ทางการเมือง	68
ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการวิเคราะห์ทางด้านเศรษฐกิจ	72
ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการวิเคราะห์ทางด้านสังคม	74
ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการวิเคราะห์ทางด้านเทคโนโลยี	76
ตาราง 12 สรุปรเงื่อนไขผลกระทบในปัจจุบันของอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางพาราในสามจังหวัด ชายแดนภาคใต้	79
ตาราง 13 สรุปรปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัด ชายแดนภาคใต้	86
ตาราง 14 สรุปรการปรับตัวของเกษตรกรในการบริหารจัดการอาชีพชาวสวนยางในสามจังหวัด ชายแดนภาคใต้	93

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 วงจร PDCA กับการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง	41
ภาพ 2 กรอบแนวคิดการบริหารจัดการอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้	48
ภาพ 3 ลงพื้นที่เก็บแบบสอบถาม ณ สามจังหวัดชายแดนภาคใต้	150
ภาพ 4 ลงพื้นที่สัมภาษณ์ ณ จังหวัดปัตตานี	152
ภาพ 5 ลงพื้นที่สัมภาษณ์ ณ จังหวัดยะลา	153
ภาพ 6 ลงพื้นที่สัมภาษณ์ ณ จังหวัดนราธิวาส	156

Prince of Songkla University
Pattani Campus

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) เป็นส่วนหนึ่งของแผนยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) โดยภาคการเกษตรของไทยเป็นตัวขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศ เป็นรากฐานของการสร้างความมั่นคงทางอาหารของประเทศและของโลก เมื่อพิจารณาอัตราการเจริญเติบโตของภาคเกษตรในช่วงแผนพัฒนา ฉบับที่ 7 พบว่า ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตรขยายตัวเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 3.94 ต่อปี และในช่วงแผนพัฒนา ฉบับที่ 8 - 11 อัตราการเติบโตของภาคเกษตรมีแนวโน้มชะลอตัวลงเรื่อยๆ จนกระทั่งในช่วงแผนพัฒนา ฉบับที่ 11 ภาคการเกษตรขยายตัวเพียงร้อยละ 0.10 ต่อปี เนื่องจากได้รับผลกระทบจากความแปรปรวนของ สภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติที่ค่อนข้างรุนแรง อย่างไรก็ตาม ภาคเกษตรยังคงมีบทบาทสำคัญกับการพัฒนาประเทศในหลายมิติ เนื่องจากการส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์สามารถสร้างรายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศเป็นมูลค่าสูงในแต่ละปี และเมื่อพิจารณาสัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตรต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (ณ ราคาประจำปี) พบว่า มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในแผนพัฒนา ฉบับที่ 11 มีสัดส่วนเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 11.05 เพิ่มขึ้นจากแผนพัฒนา ฉบับที่ 7 ซึ่งมีสัดส่วนเฉลี่ย ร้อยละ 8.98 ทั้งนี้ การพัฒนาภาคเกษตรในอนาคตต้องเผชิญกับบริบทการเปลี่ยนแปลงจากความเปราะบางหรือความผันผวนของเศรษฐกิจโลกที่จะส่งผลกระทบต่อภาคการเกษตรของประเทศ รวมถึงกฎกติกาการค้าใหม่ของโลก การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในภูมิภาคต่างๆของโลก ปัญหาภายในประเทศบางประการที่เป็นข้อจำกัดสำคัญต่อการพัฒนาการเกษตรของประเทศ แนวโน้มการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน รวมถึงการเปลี่ยนแปลงภายในประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม การเมือง และการพัฒนาในระดับภูมิภาคต่าง ๆ จำเป็นต้องมีการเตรียมการเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2559) ยางพาราเป็นหนึ่งในพืชเศรษฐกิจหลักที่สำคัญของประเทศเช่นเดียวกับข้าว ข้าวโพด เลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง และอ้อย (สถาบันวิจัยยาง, 2557) พื้นที่ปลูกยางพาราส่วนใหญ่จะอยู่ในภาคใต้และภาคตะวันออกซึ่งเป็นพื้นที่แรกเริ่มการปลูกยางพาราของประเทศ แต่ปัจจุบันได้มีการขยายพื้นที่ปลูกไปยังภาคต่าง ๆ ของประเทศ เช่น ภาคตะวันออกเฉียง ภาคเหนือ (องค์การสวนยาง, 2557)

สามจังหวัดชายแดนภาคใต้หมายถึง ยะลา ปัตตานี และนราธิวาสซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการทำสวนยางพารา โดยจังหวัดยะลา มีเนื้อที่ทั้งหมด 2,858,166 ไร่ พื้นที่ถือครองเพื่อทำการเกษตร 1,723,173 ไร่ ในปีการเพาะปลูก2549/2550 พื้นที่เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญคือ ยางพารา ผลไม้ ปาล์มน้ำมัน ซึ่งยางพารามีพื้นที่ปลูก 1,268,288 ไร่ (กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานจังหวัดยะลา, 2551) และในปี 2560 มีพื้นที่ปลูกยางพาราทั้งหมด 800,727 ไร่ และมีเกษตรกรชาวสวนยางพาราทั้งหมด 52,178 คน (การยางแห่งประเทศไทย สาขาปัตตานี, 2560) ซึ่งจังหวัดปัตตานีถือว่ายางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญอันดับหนึ่งของจังหวัด พื้นที่เพาะปลูก 338,714 ไร่ ผลผลิตรวม 70,856 ตัน ครั้วเรือนที่ปลูกยางพารา 37,925 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 31 ของครั้วเรือนเกษตรกรทั้งจังหวัด มีการปลูกมากเป็นเป็นอันดับที่ 12 ของภาคใต้ และมีผลผลิตต่อไร่มากที่สุดเป็นอันดับที่ 2 ในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน (กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดปัตตานี, ม.ป.ป.) และในปี 2560 มีพื้นที่ปลูกยางพาราทั้งหมด 693,439 ไร่ และมีเกษตรกรชาวสวนยางพาราทั้งหมด 53,037 คน (การยางแห่งประเทศไทย สาขาปัตตานี, 2560) และจังหวัดนราธิวาส ในปี 2560 มีพื้นที่ปลูกยางพาราทั้งหมด 891,293 ไร่ และมีเกษตรกรชาวสวนยางพาราทั้งหมด 70,574 คน (การยางแห่งประเทศไทย สาขาปัตตานี, 2560)

ราคายางที่เพิ่มขึ้นในอดีตและลดลงมาในปัจจุบัน เป็นผลมาจากปัจจัยทางเศรษฐกิจ แต่ที่ทำให้ราคายางพาราเพิ่มขึ้นในอดีตเป็นเพราะความต้องการยางพาราของโลกเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเนื่องจากเศรษฐกิจขยายตัวและอุตสาหกรรมซึ่งใช้ยางพาราเป็นวัตถุดิบเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศจีน ราคาน้ำมันดิบได้เพิ่มสูงขึ้นส่งผลให้ยางเทียมหรือยางสังเคราะห์ซึ่งใช้ผลผลิตจากน้ำมันเป็นวัตถุดิบมีราคาสูงขึ้นตาม และปริมาณยางพาราที่ผลิตได้ไม่เพียงพอต่อความต้องการ แต่ในปัจจุบันปัจจัย 3 ประการนี้ผันแปรไปในทิศทางกลับกันคือ เศรษฐกิจถดถอย การค้าทางด้านอุตสาหกรรมซึ่งใช้ยางพาราเป็นวัตถุดิบก็ลดลง ราคาน้ำมันก็ลดลง และที่สำคัญประเทศไทยได้เพิ่มพื้นที่ปลูกยางพาราจาก 2 ล้านไร่ขึ้นเป็น 5 ล้านไร่ในปัจจุบัน ด้วยเหตุนี้เองจึงทำราคายางพาราตกลง และมีแนวโน้มลดลงหรือไม่ก็คงที่อยู่ในระดับนี้ต่อไปตราบเท่าที่เศรษฐกิจโลกถดถอยและผลผลิตยางยังล้นตลาดดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน (สามารถ มั่งสัง, 2559) หากสถานการณ์เศรษฐกิจโลกประสบภาวะถดถอยหรือตกต่ำจะส่งผลต่อสถานการณ์ราคายางพาราภายในประเทศให้ตกต่ำไปด้วย ในขณะที่ต้นทุนยางพารามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้รายได้ของเกษตรกรมีความผันผวน และได้ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของเกษตรกร โดยเฉพาะภาระหนี้สินที่ต้องชำระต่อฐานะทางเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะเกษตรกรที่มีภาระหนี้สิน ซึ่งได้ก่อหนี้สินไว้ในช่วงที่ราคายางพารายูในเกณฑ์ดี เช่น ขยายพื้นที่ปลูกยาง ซ่อมยานพาหนะปลูกบ้านใหม่หรือซ่อมแซมบ้าน เป็นต้น จากปัญหาความเดือดร้อนดังกล่าว ทำให้เกษตรกรต้องการ

ให้รัฐบาลเข้ามาช่วยเหลือแก้ปัญหาของตลาดยางพารา (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2558, น. 1-2)

นอกจากนี้จากเหตุการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดที่เกิดขึ้นอย่างยืดเยื้อและไม่มีแนวโน้มว่าจะสงบลงทำให้มีผลกระทบต่อด้านเศรษฐกิจและด้านสังคมของคนในพื้นที่ โดยเฉพาะเกษตรกรชาวสวนยางที่มีความเสี่ยงต่อการทำงานในพื้นที่ห่างไกลจากที่พัก และถูกลักลอบโค่นหรือทำลายสวนยางพารา อีกทั้งคนในพื้นที่สามจังหวัดประกอบอาชีพสวนยางเป็นอาชีพหลัก ดังนั้นเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นจึงทำให้ส่งผลกระทบต่อด้านเศรษฐกิจของทั้งสามจังหวัด อีกทั้งเกษตรกรมีการลดเวลากรีดยางพาราและบางรายมีการหยุดกรีดยางพารา ส่งผลทำให้ปริมาณยางพาราที่ผลิตลดน้อยลงเป็นอย่างมาก (ชูต้า แก้วละเอียด, 2551, น. 70)

การบริหารจัดการอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เกี่ยวข้องกับเงื่อนไขผลกระทบทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีของยางพารานำมาวิเคราะห์ถึงสถานการณ์ทางอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางพาราระหว่างปีที่ผ่านมา พ.ศ. 2551 - 2560 ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ยางพาราตั้งแต่อดีต-ปัจจุบันมีการบริหารจัดการโดยเน้นการพัฒนาอาชีพเดิม ได้แก่ การตลาด การลดต้นทุน การมีอาชีพเสริม และการเปลี่ยนแปลงอาชีพ เพื่อเป็นแบบให้เกิดการปรับตัวของเกษตรกรในการบริหารจัดการอาชีพชาวสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้ดีขึ้นโดยมีการพัฒนาอาชีพเดิม ได้แก่ การตลาด การลดต้นทุน การมีอาชีพเสริม และการเปลี่ยนแปลงอาชีพเพื่อให้อยู่ได้แบบยั่งยืน นอกจากนี้ยังมีปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ส่งผลทำให้การประกอบอาชีพกรีดยางพารามีจำนวนลดน้อยลงไปจากเดิมเป็นอย่างมากและส่งผลกระทบต่อเกษตรกรชาวสวนยางต้องลดวันกรีดยางน้อยลงทำให้ขาดรายได้ไปในส่วนนั้น เพื่อให้อาชีพเกษตรกรชาวสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นอาชีพที่มั่นคงยั่งยืน ดังนั้นการวิจัยถึงการบริหารจัดการอาชีพของเกษตรกรสวนชาวยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยเป็นแนวทางในการปรับตัวรับสถานการณ์ราคายางพาราตกต่ำของอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางพาราให้มีอาชีพที่มั่นคง มีการลดต้นทุน และสามารถสร้างรายได้เสริมให้กับตนเองและประเทศ อีกทั้งยังเป็นที่ต้องการของตลาดเพื่อให้ได้ตามมาตรฐานสากลมากยิ่งขึ้น

คำถามการวิจัย

1. สถานการณ์ทางอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางระหว่างปีที่ผ่านมา พ.ศ. 2551 - 2560 ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นอย่างไร
2. การปรับตัวของเกษตรกรในการบริหารจัดการอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ทางอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางระหว่างปีที่ผ่านมาพ.ศ. 2551 - 2560 ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. เพื่อศึกษาการปรับตัวของเกษตรกรในการบริหารจัดการอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงสถานการณ์ทางอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางระหว่างปีที่ผ่านมาพ.ศ. 2551 - 2560 ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อนำไปวางแผนในการบริหารจัดการอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
2. ทำให้ทราบถึงการบริหารจัดการอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้การบริหารจัดการอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางพาราในจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้มีแนวทางในการปรับตัวให้เข้ากับความต้องการของตลาด ส่งผลให้เกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีการพึ่งตนเองและมีรายได้เสริมต่อไป

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยการบริหารจัดการอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีขอบเขตในการศึกษาดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาการบริหารจัดการอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยการใช้สถานการณ์จากเอกสารโดยใช้เงื่อนไขผลกระทบทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีของยางพารานำมาวิเคราะห์ถึงสถานการณ์ทางอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางระหว่างปีที่ผ่านมา 2551 - 2560 ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งการบริหารจัดการโดยนำวงจรการบริหารคุณภาพ PDCA ประกอบด้วยกระบวนการ P คือ การวางแผน D คือ การปฏิบัติตามแผน C คือ การตรวจสอบและสุดท้ายคือ A คือ การปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมใช้กับสถานการณ์ยางพาราตั้งแต่อดีต-ปัจจุบันมีการเน้นพัฒนาอาชีพเดิม ได้แก่ การตลาด การลดต้นทุน การมีอาชีพเสริม และการเปลี่ยนแปลงอาชีพ เพื่อเป็นแบบให้เกิดการปรับตัวของเกษตรกรชาวสวนยางพาราให้ดีขึ้นโดยมีการพัฒนาอาชีพเดิม ได้แก่ การตลาด การลดต้นทุน การมีอาชีพเสริม และการเปลี่ยนแปลงอาชีพเพื่อให้อยู่ได้แบบยั่งยืน

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้อำนวยการการยางแห่งประเทศไทย ประธานเครือข่ายผู้นำเกษตรกรชาวสวนยางพารา และสมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 175,789 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

เชิงปริมาณ ได้แก่ สมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 399 คน คำนวณโดยใช้สูตร Taro Yamane

เชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้วิธีการแบบเฉพาะเจาะจง โดยสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ ได้แก่

- ผู้อำนวยการการยางแห่งประเทศไทยในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จังหวัดละ 1 คน
- ประธานเครือข่ายผู้นำเกษตรกรชาวสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จังหวัดละ 1 คน

3. ขอบเขตด้านพื้นที่

สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาในการทำงานวิจัยเล่มนี้ 2 ปี โดยเริ่มตั้งแต่เดือนสิงหาคม พ.ศ.2560 – เดือนกรกฎาคม พ.ศ.2562

นิยามศัพท์ในการวิจัย

การบริหารจัดการอาชีพ หมายถึง การบริหารจัดการโดยวงจรการบริหารคุณภาพ PDCA ประกอบด้วยกระบวนการ P คือ การวางแผน D คือ การปฏิบัติตามแผน C คือ การตรวจสอบ และสุดท้ายคือ A คือ การปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมใช้กับสถานการณ์ยางพาราตั้งแต่อดีต-ปัจจุบันมีการเน้นพัฒนาอาชีพเดิม ได้แก่ การตลาด การลดต้นทุน การมีอาชีพเสริม และการเปลี่ยนแปลงอาชีพ เพื่อเป็นแบบให้เกิดการปรับตัวของเกษตรกรชาวสวนยางให้ดีขึ้นโดยมีการพัฒนาอาชีพเดิม ได้แก่ การตลาด การลดต้นทุน การมีอาชีพเสริม และการเปลี่ยนแปลงอาชีพเพื่อให้อยู่ได้แบบยั่งยืน

เกษตรกร หมายถึง เกษตรกรที่ประกอบอาชีพชาวสวนยางในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

สถานการณ์ทางอาชีพ หมายถึง สภาพที่กำลังเป็นไปโดยมีเงื่อนไขผลกระทบทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีในการประกอบอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้” เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ทางอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางระหว่างปีที่ผ่านมา พ.ศ. 2551 - 2560 ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และเพื่อศึกษาการปรับตัวของเกษตรกรในการบริหารจัดการอาชีพชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องต่าง ๆ เพื่อมาเป็นแนวทางในการวิจัย โดยมีรายละเอียดของแนวคิด ทฤษฎีดังต่อไปนี้

แนวคิดเกี่ยวกับอาชีพเกษตรกร

แนวคิดเกี่ยวกับยางพารา

แนวคิดเกี่ยวกับอาชีพเสริม

แนวคิดวงจรการบริหารคุณภาพ PDCA

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กรอบแนวคิด

แนวคิดเกี่ยวกับอาชีพเกษตรกร

นิยามความหมายของอาชีพเกษตรกร

ประเวศน์ มหารัตนสกุล (2556, น. 22-23) ได้กล่าวถึงอาชีพ หมายถึง ผลที่เกิดจากการประกอบกิจกรรมของบุคคลในช่วงระยะเวลาหนึ่งไปตลอดชีวิต อาชีพจะบ่งบอกถึงเป้าหมายของงานและเป้าหมายชีวิตของตนเอง คนที่มีอาชีพนอกจากจะยอมรับในอาชีพของตนเองแล้ว เขายังควบคุมจัดการและสร้างโอกาสในตนเองประสบความสำเร็จในอาชีพอีกด้วย เพราะความสำเร็จหรือความล้มเหลวในอาชีพจะมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับแนวความคิดอัตลักษณ์ และความพึงพอใจต่ออาชีพและต่อชีวิตรวมทั้งต่อครอบครัวของตนเอง

การมีอาชีพของผู้คนในสังคมไทย สามารถแยกพิจารณาออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ หนึ่ง การมีอาชีพแบบพึ่งพิง และสอง คือ การมีอาชีพอิสระ ทั้งนี้สองกลุ่มนี้เกิดจากพื้นฐานแนวคิดของแต่ละคนมีที่มาจากพื้นฐานของครอบครัวและสังคมที่แตกต่างกันไป (Socialization) กล่าวคือ คนกลุ่มแรกน่าจะเป็นกลุ่มคนที่ไม่ชอบความเสี่ยง คือ เมื่อยึดอาชีพใดแล้วก็จะอยู่ในอาชีพนั้นนานที่สุด เช่น อาชีพข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจหรือคนที่อยู่องค์กรใหญ่ เช่น ธนาคาร หรือบริษัทใหญ่ ๆ ส่วนอีกกลุ่มหนึ่ง เป็นคนที่ชอบเสี่ยงชอบความท้าทายและไม่ชอบหยุดนิ่ง คนกลุ่มนี้มีความสามารถบริหารความเสี่ยงได้ดีกว่าคนในกลุ่มแรก เช่น อาชีพรับจ้าง อาชีพพ่อค้า อาชีพทนายความ และอาชีพนักการเมือง เป็นต้น คนเหล่านี้จะสร้างสายความก้าวหน้าให้กับตนเอง ในขณะที่คนกลุ่มแรกจะถูก

ผู้อันวางสายอาชีพไว้ให้ คำว่าอาชีพในทางการบริหารมีอยู่ 4 คำที่เกี่ยวกับอาชีพ เช่น สายความก้าวหน้า (Career path) การวางแผนอาชีพ (Career planning) การพัฒนาสายอาชีพ (Career development) และการจัดการงานอาชีพ (Managing career) ทั้งสี่มีความหมายใกล้เคียงกันมีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน

กุลวดี สอนกลิ่น (2553) ได้ให้ความหมายอาชีพเกษตรกร เป็นอาชีพที่ทำงานเกี่ยวกับการเกษตรคือ การปฏิบัติกับที่ดินเพื่อให้เกิดผลผลิต ทั้งการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ การทำประมง และการเกษตรผสมผสานโดยอาศัยความรู้ ความชำนาญ ประสบการณ์ ทรัพยากรธรรมชาติ และเงินทุน เพื่อให้พืชและสัตว์เจริญเติบโตให้ผลผลิตต่าง ๆ

พรศรี เหลารุจิสวัสดิ์ (2556) ได้ให้ความหมายอาชีพทำการเกษตร เป็นอาชีพที่มีความสำคัญมากที่สุดของโลก เนื่องจากมนุษย์ทุกคนต้องการบริโภคอาหาร และเกษตรกร คือ ผู้ที่สร้างอาหารพื้นฐานเหล่านั้น อีกทั้ง ในบริบทของเศรษฐกิจไทย มีโครงสร้างของเกษตรกรอยู่ในภาคการเกษตรถึงกว่า 41% ของกำลังแรงงานทั้งหมด (ของโลก มีเกษตรกรในภาคการเกษตรเฉลี่ย 33%) ในขณะที่เกษตรกร ผู้มีอาชีพในภาคการเกษตรของหลายประเทศรวมทั้งประเทศไทยด้วย มักจะมีรายได้น้อยกว่าผู้ประกอบการอาชีพในภาคการผลิตอื่น

สรุปได้ว่าแนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับการบริหารจัดการอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นเกษตรกรที่ประกอบอาชีพชาวสวนยางพาราในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งในเรื่องของอาชีพเกษตรกรนั้นเป็นการประกอบกิจกรรมที่เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ โดยใช้แหล่งที่ดินเพื่อปลูกและอาศัยเงินทุนในการประกอบอาชีพ เพื่อให้ผลผลิตมีการเจริญเติบโตและสร้างรายได้ในการส่งออกต่อไป

เกษตรกรกรรมไทยในอนาคต

พัฒนาการในเกษตรกรกรรมที่ผ่านมาส่งผลสืบเนื่องต่อไปในอนาคต 10-20 ปีข้างหน้า แบ่งออกได้เป็น 4 ช่วงหลัก คือ (1) เกษตรเชิงอุตสาหกรรม (Industrial Agriculture) (2) เกษตรทางเลือก (Alternative Agriculture) นอกจากนี้ ยังมี (3) เกษตรพันธะสัญญา (Contract Farming) ที่อาจมีรูปแบบเกษตรเชิงอุตสาหกรรมหรือเกษตรทางเลือก และ (4) เกษตรกรรมอาชีพเสริม (Part-time Farming)

1. เกษตรเชิงอุตสาหกรรม (Industrial Agriculture)

กระบวนการหลักที่กำลังเกิดขึ้นในเกษตรกรกรรมไทย คือ การควบรวมขยายกิจการ (เป็นขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่) ที่ขับเคลื่อนด้วยข้อได้เปรียบจากขนาด (Economy of scale) การใช้เครื่องจักรทุนแรง การจ้างเหมาดำเนินกิจการ (Outsourcing) ขั้นตอนต่าง ๆ ในการเพาะปลูกและทำนา การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ตลอดจนความต้องการลงทุนที่สูงมากเพื่อการควบคุม

โรคระบาดและความปลอดภัยของอาหารในกรณีของปศุสัตว์ เกษตรเชิงอุตสาหกรรม เป็นส่วนหนึ่งของระบบเกษตรไทยที่มีขนาดที่จะขยายขนาดและมีความสำคัญเพิ่มขึ้นต่อไปในอนาคต

ในด้านการผลิตพืชที่มีความซับซ้อนทางเทคโนโลยีการจัดการไม่มากนักประกอบกับการลดลงของความต้องการลงทุนจากระบบจ้างเหมาดำเนินกิจการในขั้นตอนต่างๆของการเพาะปลูก (Outsourcing) และการเช่าที่ดินแทนการซื้อทำให้เกษตรกรอาชีพขนาดกลาง (ตัวอย่างชาวนาที่ทำนาปีละ 100-150 ไร่ บนพื้นที่นา 50 ไร่) มีจำนวนเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ การขยายขนาดกิจการเพราะทุกอย่างจะทำให้เกษตรกรเงินล้าน (ที่ทำนา ปลูกมันสำปะหลัง อ้อย จัดการสวนยาง น้ำมันปาล์ม หรือไม้ผล ฯลฯ ที่ละหลายร้อยไร่) เพิ่มขึ้นด้วย แต่ในด้านอุตสาหกรรมการเลี้ยงสัตว์จะถูกครอบงำด้วยกิจการขนาดใหญ่ที่มักจะควบรวมกิจการอาหารสัตว์การเพาะเลี้ยงไปจนถึงการผลิตและจำหน่ายอาหารสำเร็จรูป

"ชาวนา-ชาวไร่อาชีพ" เป็นชนชั้นที่นับวันจะมีขนาดใหญ่ขึ้น ด้วยเกษตรกรอาชีพรุ่นใหม่ ที่มองเห็นอนาคตที่สามารถเลี้ยงครอบครัวได้จากการประกอบอาชีพทำนา-ทำไร่ มีความถนัดและความสามารถในการจัดการเกษตรกรรมสมัยใหม่ในขณะที่ขยายใหญ่ขึ้นเลือกที่จะมีชีวิตใกล้ชิดธรรมชาติในสภาพแวดล้อมชนบทแทนที่จะไปแออัดอยู่ในเมืองอาศัยในห้องแคบ กินข้าวจากถุงพลาสติก การขยายขนาดของพื้นที่เพาะปลูกยังจะดำเนินต่อไปเมื่อประชากรในวัยหนุ่มสาวส่วนหนึ่งยังคงทยอยออกจากภาคเกษตรไปเรียนหนังสือ ไปทำงานในเมืองหรือในนิคมอุตสาหกรรม พื้นที่ถือครองจึงถูกนำออกให้เช่าหรือควบรวมการจัดการมากขึ้นนอกจากนี้ยังมีความโดดเดี่ยวห่างไกล (Tyranny of the distance ที่เป็นปัญหาสำหรับครัวเรือนเกษตรกรในบางประเทศ เช่น ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์) มิได้เป็นปัญหาของชีวิตในชนบทอีกต่อไปด้วยระบบอินเทอร์เน็ตโทรศัพท์เคลื่อนที่ โทรศัพท์จากดาวเทียม และการคมนาคมทั้งสมัยต่าง ๆ รวมทั้งระบบถนนชนบทและทางหลวงที่ทำให้สามารถเข้าถึงบริการทางสังคมด้านการศึกษาและสุขภาพตลอดจนความสะดวกต่าง ๆ ในเมืองได้ง่าย

2. เกษตรทางเลือก (Alternative Agriculture)

ความหลากหลายของรูปแบบของเกษตรทางเลือก อาทิ เกษตรอินทรีย์ เกษตรปลอดภัย เกษตรพอเพียง เป็นจุดแข็งที่สร้างสีสันและโอกาสในทางการตลาดเพื่อสนองความต้องการที่แตกต่างกันของผู้บริโภคและผู้ผลิตผล (Niche markets) ที่สามารถพัฒนาเป็นอาชีพ เกษตรกรรมที่สร้างรายได้พอเพียงแต่การดำรงชีวิตปัจจุบันหากได้รับการสนับสนุนทางนโยบายและวิจัยการพัฒนาที่ตรงจุดและไม่สับสนขัดแย้งกับการดำเนินการเกษตรเชิงอุตสาหกรรม

3. เกษตรพันธะสัญญา (Contract Farming)

เกษตรพันธะสัญญา เป็นเกษตรกรรมเชิงพาณิชย์ที่มีรูปแบบของระบบการผลิตที่อาจเป็นแบบเกษตรเชิงอุตสาหกรรมหรือเกษตรทางเลือกที่มีลักษณะสำคัญร่วมกันคือการเข้ามามีส่วน

ร่วมของผู้ประกอบการธุรกิจที่มองเห็นโอกาสทางการตลาดและมีบทบาทในการให้สนับสนุนในด้านเทคโนโลยีการจัดการ และการเข้าถึงห่วงโซ่อุปทาน ปศุสัตว์ขนาดเล็ก-ขนาดกลางที่ประกอบการแบบมีข้อตกลงโดยได้รับการสนับสนุนทางเทคโนโลยีและการจัดการค้าธุรกิจจะมีจำนวนลดลงหากขาดการแทรกแซงดูแลจากรัฐ เพื่อให้ความเป็นธรรมในการกระจายและรับผิดชอบความเสี่ยง

ฝ่ายเกษตรกรพันธสัญญาเพื่อผลิตพืชที่ยั่งยืนมาได้ 20 ถึง 30 ปี จะมีบทบาทสำคัญและขยายตัวต่อไปในอนาคต ในการผลิตพืชและผลิตผลมากมายหลากหลายชนิด ตั้งแต่การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดลูกผสมและเมล็ดพืชผักอื่นๆ การผลิตมันฝรั่งเพื่อป้องกันโรงงาน ไปจนถึงการผลิตผัก/ผลไม้สด แช่แข็ง และดองหรือแปรรูปในรูปแบบต่างๆสำหรับตลาดทั้งในและนอกประเทศ เพื่อผู้บริโภคที่กำลังซื้อเพิ่มขึ้น อีกทั้งมีความเจาะจงพิถีพิถันในการเลือกซื้ออาหารที่หลากหลายมากขึ้น ไปจนถึงเกษตรกรแพร่พันธุ์ที่ผูกพันไปถึงผู้บริโภคที่มีความต้องการในเกษตรกรได้รับผลประโยชน์เพิ่มขึ้นจากการขายผลผลิต การผูกพันกับภาคธุรกิจทำให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงห่วงโซ่อุปทานที่เชื่อมโยงไปยังผู้ผลิตภัณฑ์และผู้บริโภค รวมทั้งการสนับสนุนทางเทคโนโลยี และการควบคุมคุณภาพ

4. เกษตรกรรมอาชีพเสริม (Part-time Farming)

การที่รายได้เงินสดสุทธิของคนเรือนเกษตรกรทั้งประเทศเพียงร้อยละ 40 มาจากเกษตรกรรม (ร้อยละ 20 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) มิได้หมายความว่าเกษตรกรรมเป็นอาชีพที่ไม่สามารถเลี้ยงครอบครัวภายใต้ภาวะเศรษฐกิจสังคมปัจจุบันได้ แต่ความหมายของครัวเรือนเกษตรกรจำเป็นต้องมีความชัดเจนมากกว่าที่เป็นอยู่ นโยบายสาธารณะเพื่อเกษตรกรและเกษตรกรรมจำเป็นต้องมีความชัดเจนในความแตกต่างระหว่างกลุ่มของเกษตรกรที่มีขีดความสามารถ เป้าหมายโอกาสและข้อจำกัดต่างกัน การดำเนินนโยบายสาธารณะเพื่อสนับสนุนการเติบโตต่อไปของเกษตรกรรม ย่อมแตกต่างไปจากนโยบายเพื่อให้การอุดหนุนแก่เกษตรกรยากจน และแตกต่างไปจากการสนับสนุนเกษตรกรบางเวลา (Part-time farmers) ผู้ที่ประกอบอาชีพหลักอย่างอื่น แต่เลือกทำการเกษตรเพื่อความมั่นคงทางอาหาร หรือด้วยเหตุผลส่วนตัว (เบญจวรรณ ฤกษ์เกษม, 2557, น. 134)

ในเส้นทางพัฒนาการทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ มีบทเรียนสำคัญถึงผลกระทบจากการดำเนินนโยบายทางการเกษตร จากระบบการเกษตรที่ถดถอยหรือชะลอตัวหรือระบบเกษตรที่กำลังเติบโต ที่ประเทศไทยอาจเลือกที่จะดำเนินตามหรือหลีกเลี่ยง ระบบการวิจัยที่เข้มแข็งและได้ผลมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการเติบโตของเกษตรกรรมในประเทศพัฒนาแล้วมาก่อนหน้านี้ และกำลังมีบทบาทสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพของเกษตรกรรมในประเทศพัฒนาใหม่ (Emerging economies) ทั้งนี้มีพื้นที่ที่เพาะปลูกจำกัดอย่างจีน หรืออุดมด้วยทรัพยากรที่ดินเพื่อการเพาะปลูกอย่างบราซิล ในขณะที่การอุดหนุนเกษตรกรโดยรัฐด้วยการกีดกันการนำเข้า การตั้งภาษีนำเข้า และการประกันราคา (Subsidy) ตลอดจนการดำเนินนโยบายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ

การเกษตรในประเทศพัฒนา อาจกลายเป็นปัญหาที่ยากจะแก้ไขในระยะยาวในการพิจารณาไปถึงอนาคต มีความจำเป็นยิ่งที่จะต้องทำการปรับภาพปัจจุบันของเกษตรกรรมและชนบทไทยให้ชัดเจน และแม่นยำกว่าที่เป็นอยู่ และแยกแยะชัดเจนระหว่างระบบเกษตรเชิงพาณิชย์/เกษตรอุตสาหกรรมกับเกษตรยั่งยืน(เกษตรพอเพียง/เกษตรเชิงอนุรักษ์) ที่มีความสำคัญต่อความผาสุกของคนในชาติไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน แต่มีวัตถุประสงค์ ข้อจำกัด โอกาส และความต้องการสนับสนุนที่แตกต่างกัน

การคุ้มครองอ้อมเกษตรกรแบบเดียวกันในประเทศที่พัฒนาแล้ว มีข้อจำกัดสำหรับประเทศไทยที่มีการส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์เป็นส่วนสำคัญของระบบเศรษฐกิจ ในปัจจุบันกีดกันการนำเข้าและการตั้งกำแพงภาษี เป็นการขัดต่อหลักการค้าเสรีที่ประเทศไทยได้ร่วมตกลงและนำมาที่ปฏิบัติเป็นนโยบายประเทศที่พัฒนาแล้วยังต้องเริ่มลดการอ้อมเกษตรกรรมและเกษตรกรลง และมีเงื่อนไขผูกมัดว่าต้องลดลงต่อไปอีกกรอบข้อตกลงใน WTO มีเงื่อนไขว่าการสนับสนุนภาคเกษตรต้องไม่มีผลในการบิดเบือนตลาดและสามารถสนับสนุนเกษตรกรรมได้อย่างไม่จำกัดด้วยมาตรการที่ไม่มีผลกระทบต่อตลาด ที่รวมถึงการให้บริการสาธารณะโดยการวิจัยและพัฒนาการควบคุมการระบาดของโรคและศัตรูพืชการคมนาคมและความมั่นคงทางอาหารทั้งการจ่ายเงินให้แก่เกษตรกรโดยตรงที่ไม่มีผลในการกระตุ้นการผลิต เช่น โครงการอุดหนุนรายได้ในบางแบบ ความช่วยเหลือเพื่อปรับโครงสร้างเกษตรกรรม การสนับสนุนการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การพัฒนาเฉพาะภูมิภาค เช่น เขตยากจน

อนาคตที่ค่อนข้างแน่นอนของเกษตรกรไทย คือ จำนวนประชากรที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง จากการเติบโตของประชากรที่มีอัตราชะลอลง ประชากรของประเทศไทยจะมีจำนวนสูงสุดในทศวรรษ 2570 แล้วจะเริ่มมีจำนวนลดน้อยลงในทศวรรษ 2580 และหากเมืองยังมีการขยายตัวในอัตราเดียวกับในช่วง พ.ศ. 2543 ถึง 53 (ร้อยละ 2.6 ต่อปี) ประเทศไทยก็จะเริ่มมีประชากรที่อาศัยอยู่ในเมืองเป็นจำนวนมากกว่าในชนบทในทศวรรษ 2550 นี้และนับจากนี้ไปอีกเพียง 20 ปี ประชากรไทยที่อาศัยอยู่ในชนบทจะมีจำนวนเพียงหนึ่งในห้า ซึ่งตรงกันข้ามกับในต้นศตวรรษ 2500 เมื่อครั้งที่ประชากรสี่ในห้าคนอาศัยอยู่ในชนบท เกษตรกรไทยในอนาคตจะได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในการกระจายตัวของประชากรระหว่างเมืองและชนบทนี้ใน 2 ทางก็คือ

1) การหายไปของแรงงานในภาคเกษตร เมื่อประกอบเข้ากับส่วนสัดส่วนประชากรในวัยทำงานที่จะลดลงต่อไปอีกที่ย่อมมีผลสืบเนื่องต่อไปถึงการเพิ่มสำคัญของแรงงานต่างด้าวในภาคเกษตร และ

2) ผลกระทบของเกษตรกรรมต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิทัศน์ชนบท ที่มีความสำคัญต่อบุคคลในเมืองเพิ่มมากขึ้นด้วยพื้นที่การเกษตรที่ครอบคลุมครอบคลุมถึงร้อยละ 70 ของพื้นแผ่นดินไทยที่ไม่รวมพื้นที่ป่า แม้แต่พื้นที่

ป่าที่ถูกจัดเป็นเขตอนุรักษ์ตามกฎหมาย เช่น ป่าชายเลน และป่าในพื้นที่สูง ยังคงมีความสำคัญต่อความมั่นคงทางอาหารของประชาชนในท้องถิ่นและบทบาททางสังคมและนิเวศอื่นๆที่สำคัญต่อประเทศ ด้วยการเป็นพื้นที่ต้นน้ำเป็นถิ่นอาศัยและแหล่งข้อความหลากหลายทางชีวภาพป่าในพื้นที่สูงเป็นถิ่นอาศัยและทำมาหากินของประชากรถึงเกือบ 1 ล้านคน อีกทั้งเป็นแหล่งอนุรักษ์ความหลากหลายทางพันธุกรรมของพืชเขตร้อนนานาชนิดไว้ในท้องถิ่น (เบญจวรรณ ฤกษ์เกษม, 2557, น. 120)

สรุปได้ว่าแนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับการบริหารจัดการอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ อนาคตของเกษตรกรรมไทยขึ้นอยู่กับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี ทำให้ขีดความสามารถในการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรที่ไม่สามารถรองรับความต้องการที่เพิ่มสูงขึ้นตามจำนวนประชากรได้ ซึ่งพัฒนาการในเกษตรกรรม แบ่งออกได้เป็น 4 ช่วงหลัก คือ (1) เกษตรเชิงอุตสาหกรรม (Industrial Agriculture) (2) เกษตรทางเลือก (Alternative Agriculture) (3) เกษตรพันธะสัญญา (Contract Farming) (4) เกษตรกรรมอาชีพเสริม (Part-time Farming) นอกจากนี้ผลทางการเกษตรยังเป็นตัวชี้วัดผลตอบแทนทางเศรษฐกิจต่อเกษตรกรภาคการเกษตรที่กำหนดระดับความเป็นอยู่ของเกษตรกรและแรงงาน และสามารถอุ้มชูเกษตรกรยากจนต่อไปในอนาคต

แนวคิดเกี่ยวกับยางพารา

ความสำคัญของยางพารา

สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (2554) กล่าวว่า ยางพาราเป็นพืชที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจของประเทศไทยอีกชนิดหนึ่ง พบว่ามีเกษตรกรตลอดจนผู้ทำธุรกิจเกี่ยวข้องกับยางพาราประมาณ 1 ล้านครอบครัว จำนวนไม่น้อยกว่า 6 ล้านคน ประเทศไทยเป็นประเทศที่ส่งออกยางพาราและผลิตภัณฑ์ยางพาราเป็นอันดับ 1 ของโลก นับตั้งแต่ พ.ศ. 2534 เป็นต้นมา โดยใน พ.ศ. 2552 ประเทศไทยมีการผลิตยางพารา จำนวน 3.16 ล้านตัน มีการส่งออก จำนวน 2.73 ล้านตัน (ร้อยละ 86 ของผลผลิตทั้งหมด) ผลิตเพื่อใช้ในประเทศ จำนวน 399,415 ตัน (ร้อยละ 12 ของผลผลิตทั้งหมด) ซึ่งสามารถทำรายได้เข้าประเทศได้ปีละกว่า 400,000 ล้านบาท แต่การส่งออกยางพาราส่วนใหญ่อยู่ในรูปวัตถุดิบแปรรูปขึ้นต้น ซึ่งมีมูลค่าเพิ่มต่ำ เช่น ยางแผ่นรมควัน ยางแท่ง และน้ำยางข้น ทำให้มีผลต่อการสร้างรายได้เข้าสู่ประเทศและการยกระดับรายได้ของเกษตรกรไม่มากเท่าที่ควร และหากเรื่องนี้ได้รับการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ก็จะส่งผลดีต่อประเทศและเกษตรกรชาวสวนยางพาราอย่างมหาศาล ดังนั้นยางพาราก็ยังคงเป็นพืชเศรษฐกิจชนิดหนึ่งที่มีความจำเป็นในการส่งเสริมอาชีพและมีโอกาสในการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ยางพารายังเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของภาคใต้และของประเทศไทยเป็นอย่างมาก

สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (ม.ป.ป.) กล่าวว่า ยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของโลก โดยในปี พ.ศ. 2558 มีพื้นที่ปลูกทั่วโลกประมาณ 77.60 ล้านไร่ และมีพื้นที่เปิดกรีดของโลกเพิ่มขึ้นทุกปี สำหรับประเทศไทยมีพื้นที่ปลูกยางพารามากเป็นอันดับสองของโลกรองจากประเทศอินโดนีเซีย การปลูกยางพาราในประเทศไทยภาครัฐมีนโยบายการส่งเสริมการปลูกทั่วทุกภูมิภาค โดยสนับสนุนปัจจัยการผลิตในพื้นที่ปลูกใหม่และพื้นที่ปลูกแทน

สถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร (2555) กล่าวว่า ยางพาราเป็นพืชอุตสาหกรรมที่สำคัญของประเทศไทยและภูมิภาคอาเซียน ประเทศไทยเป็นผู้ผลิตและส่งออกเป็นอันดับหนึ่งของโลก ก่อให้เกิดกิจกรรมต่อเนื่องทั้งภาคการผลิต ภาคอุตสาหกรรม และภาคการตลาดเกี่ยวข้องกับทุกภาคส่วนทั้งเกษตรกร ผู้ประกอบการและภาครัฐกระจายอยู่ทั่วประเทศ

สรุปได้ว่าแนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับการบริหารจัดการอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ยางพาราถือได้ว่าเป็นพืชที่มีความสำคัญต่อประเทศไทยเป็นอย่างมาก เพราะยางพาราเป็นสินค้าที่ส่งออกทำรายได้ให้กับประเทศเป็นจำนวนมากและสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรชาวสวนยางพารามีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น อีกทั้งยางพารานอกจากจะเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของไทยแล้วยังเป็นพืชที่มีบทบาทต่อชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรชาวสวนยางทุกภาค

ความสำคัญของยางพารต่อการเมือง สังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี

1. ด้านการเมือง

ด้านสภาพแวดล้อมทางการเมือง นโยบายของรัฐบาลมีบทบาทชี้นำ ส่งเสริม สนับสนุนเกษตรกรให้ปลูกยางพารา จากนโยบายการปลูกทดแทนของสำนักงานสงเคราะห์การทำสวนยางที่ส่งเสริมเกษตรกรชาวสวนยางให้ปลูกยางพันธุ์ดีที่มีผลผลิตยางสูงกว่าพันธุ์พื้นเมืองที่เกษตรกรชาวสวนยางปลูกทำให้เพิ่มผลผลิต และรายได้แก่เกษตรกรชาวสวนยาง การส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกยางในจากนโยบายยากล้านไร่ พ.ศ. 2547 - 2549 และนโยบายยางแปดแสนไร่ พ.ศ. 2554-2556 ปัญหาของเกษตรกรชาวสวนยางและการแก้ปัญหาของรัฐเมื่อเกิดวิกฤติราคายางตกต่ำ เกษตรกรชาวสวนยางรวมตัวกันเรียกร้องให้รัฐบาลช่วยเหลือ เช่น เกิดวิกฤติราคายางตกต่ำ พ.ศ. 2534 รัฐบาลออกนโยบายแทรกแซงราคายาง ให้องค์การสวนยางตั้งจุดรับซื้อยางจากเกษตรกรในราคาประกันกิโลกรัมละ 17 บาท ทุกจังหวัดที่ปลูกยาง เมื่อเกิดวิกฤติราคายางตกต่ำจากเศรษฐกิจโลกในปีพ.ศ. 2551 และในปีพ.ศ.2554 ราคายางลดลงต่ำกว่า 30 บาทต่อกิโลกรัม รัฐบาลยังคงมีมาตรการใหม่ช่วยเหลือเกษตรกรชาวสวนยางโดยให้เงินกู้ เกษตรกรชาวสวนยางเก็บสต็อกยางไว้รอจำหน่ายเมื่อราคาเหมาะสม ซึ่งสภาพแวดล้อมทางการเมืองมีผลต่อเกษตรกรชาวสวนยางมาตลอดกว่า 20 ปี ในด้านการชี้นำ ส่งเสริม สนับสนุน แก้ปัญหาเกษตรกรชาวสวนยางในด้านต่าง ๆ และนโยบายรัฐมีผลกระทบต่อตลาดยางและราคายางรัฐบาลได้ให้ความสำคัญเรื่องยางพาราที่เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศและเกษตรกรชาวสวนยางโดยมีการออกนโยบายต่าง ๆ ในการส่งเสริมการปลูกยางของ

เกษตรกรชาวสวนยางมีการมีกฎหมายและหน่วยงานที่รับผิดชอบในการส่งเสริมการปลูกการวิจัยและพัฒนาโดยเฉพะและมีเงินทุนสนับสนุนในการปลูกและการวิจัยอย่างต่อเนื่อง (คณะกรรมการนโยบายยางธรรมชาติ, 2555, น. 11) รัฐบาลมีการออกนโยบายแก้ไขปัญหาวิกฤติราคายางหลายครั้ง ตั้งแต่ ปีพ.ศ. 2535 ถึงปัจจุบัน ทั้งการแทรกแซงราคายาง การส่งเสริม เกษตรกรชาวสวนยางรวมตัวเป็นสหกรณ์กองทุนสวนยางพัฒนาการแปรรูป การจำหน่ายเพื่อให้เกษตรกรชาวสวนยางสามารถพึ่งพาตนเองได้การจัดตั้งองค์กรยางระหว่างประเทศในการดูแลเสถียรภาพราคายาง การมีนโยบายสนับสนุนเกษตรกรเก็บสต็อกยาง ซึ่งจากการส่งเสริมของรัฐที่มีต่อยางพาราในด้านต่าง ๆ สหกรณ์กองทุนสวนยางซึ่งเป็นองค์กรของเกษตรกรชาวสวนยางควรจะมีความเข้มแข็ง เป็นที่พึ่งให้แก่สมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยางได้อย่างมั่นคง แต่ปัญหาที่พบคือ เมื่อเกิดวิกฤติราคายางตกต่ำเดือนตุลาคม พ.ศ. 2551 และเดือนมีนาคม พ.ศ. 2554 กลุ่มเกษตรกรชาวสวนยาง องค์กรชาวสวนยางได้รวมตัวเรียกร้องให้รัฐบาลออกมาตรการช่วยเหลือสะท้อนถึงเกษตรกรชาวสวนยาง องค์กรเกษตรกรชาวสวนยางไม่มีความเข้มแข็ง และความมั่นคงในอาชีพ (ปรีดี สีลาเศรษฐวงศ์, 2556)

2. ด้านสังคม

ยางพาราเป็นพืชที่ทำให้เกิดการสร้างงานและอาชีพในชนบทจึงสามารถช่วยลดและแก้ปัญหาการเคลื่อนย้ายของแรงงานจากชนบทสู่สังคมเมือง และส่งผลให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชนให้ครอบครัวมีความอบอุ่นมากขึ้น (สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร, 2554)

สภาพแวดล้อมด้านสังคมเกิดความนิยมปลูกยางพาราเพิ่มขึ้นในหลายพื้นที่ จากการส่งเสริมการปลูกยางพาราจากนโยบายของรัฐบาลและเนื่องจากปลูกยางพาราให้ผลผลิตเป็นที่น่าพอใจ เกษตรกรมีรายได้สูงกว่าเมื่อเทียบกับการปลูกพืชไร่อื่น ๆ เช่น อ้อย มันสำปะหลัง ข้าวโพด ถั่วเหลือง ยางพาราซึ่งถือเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ และยังเป็นที่ต้องการของเกษตรกรทุกภูมิภาคในปัจจุบัน นอกจากนี้การปลูกยางพารายังเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยการปลูกยางสร้างพื้นที่สีเขียวให้กับประเทศไทย รมเงาของยางช่วยรักษาความชุ่มชื้น รากช่วยยึดดินลดการพังทลายและการชะล้างของหน้าดิน ปัญหาเกษตรกรชาวสวนยางที่นิยมปลูกยางโดยไม่รู้ บางพื้นที่ไม่เหมาะสมในการปลูกยาง ส่งผลต่อความเติบโตของต้นยางพารา และมีผลผลิตต่ำกว่าเขตที่เหมาะสม ปัญหาการเปิดกรีดยางก่อนเวลาอันควร คือยางพาราที่มีการเติบโตดีจะสามารถเปิดกรีดได้ในปีที่ 7 แต่เกษตรกรชาวสวนยางรายใหม่ที่เริ่มปลูกยางจะนิยมกรีดในปีที่ 5 เป็นการกรีดยางก่อนเวลาที่สมควร เพราะต้องการรายได้จากผลผลิตยาง ส่งผลต่อผลผลิตน้ำยางที่ได้จะต่ำกว่ามาตรฐาน ร้อยละ 26-59 และส่งผลถึงปริมาณไม้ยางพารา เวลาที่ยางหมดอายุกรีดปริมาตรไม้ยางที่โค่นจะต่ำกว่าเกณฑ์ กว่าร้อยละ 40 เกษตรกรชาวสวนยางส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อยการผลิตยางเป็นการผลิตแบบครอบครัว ใช้ระบบกรีดยางที่มีจำนวนครั้งในการกรีดมาก ทำให้ผลผลิตยางรวมจากสวนยางน้อยกว่าระบบกรีดยางห่างของสวนยางขนาดใหญ่ ส่งผลให้ต้นทุนต่อกิโลกรัมสูงขึ้นเป็นปัญหาของเกษตรกรชาวสวนยางราย

ย่อย ที่ขาดความรู้ ทำให้กำไรที่เกษตรกรควรจะได้รับจากผลผลิตลดน้อยลงด้วย เมื่อเกิดความเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมจะส่งผลกระทบต่อเกษตรกรชาวสวนยางรายย่อยได้ง่าย (ปรีดี ลิลาเศรษฐวงศ์, 2556)

3. ด้านเศรษฐกิจ

ยางพารามีความสำคัญทางเศรษฐกิจของประเทศไทยใน 3 ด้าน คือ

1. การฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากยางพาราเป็นพืชที่ทำรายได้ ให้กับประเทศเป็นจำนวนมาก โดยในปีพ.ศ. 2553 มีมูลค่าการส่งออกยางธรรมชาติจำนวน 94,508 ล้านบาท (เดือนมกราคมถึงเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2553) ซึ่งมีจำนวนเพิ่มขึ้นร้อยละ 91.45 เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันในปีพ.ศ. 2552 โดยมีมูลค่าการส่งออกมากเป็นอันดับหนึ่งของประเทศ

2. การกระจายรายได้ของเกษตรกรที่ประกอบอาชีพทำสวนยางพารา จำนวนมากกว่า 6 ล้านคนทั่วประเทศ

3. เกษตรกรมีรายได้ที่แน่นอนและมีจำนวนเพิ่มขึ้น เมื่อพิจารณาจากสถิติ ยางพาราตั้งแต่ปีพ.ศ. 2509 ซึ่งผลผลิตเฉลี่ย 60 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปีเมื่อมีการปลูกทดแทนด้วยยางพันธุ์ดีจนถึงปัจจุบันในปีพ.ศ. 2552 มีการผลิตเฉลี่ยเพิ่มขึ้นถึง 276 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี ทำให้เกษตรกรชาวสวนยางพารามีรายได้จากการทำสวนยางพาราเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยางพารายังเป็นพืชที่ปลูกแล้วส่งผลให้มีรายได้สม่ำเสมอเกือบตลอดทั้งปีราคาผันผวนไม่มากนัก จึงสร้างรายได้ที่แน่นอนให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกยางมากกว่าปลูกพืชชนิดอื่น ๆ (สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร, 2554)

ปัญหาสภาพแวดล้อมด้านเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อราคายางและเกษตรกรชาวสวนยาง ระบบการค้ายางในประเทศที่ไม่เป็นธรรมต่อเกษตรกรชาวสวนยางราคายางที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา มีความผันผวนของราคายางสูง บางครั้งเกิดวิกฤติเศรษฐกิจส่งผลให้ราคายางตกต่ำที่ส่งผลกระทบต่อรายได้และความเป็นอยู่ของเกษตรกรชาวสวนยาง (สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2552, น.4) ปัญหาราคายางผันผวนที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาจากสภาวะเศรษฐกิจโลกอุปสงค์ อุปทานยางของโลกและจากการเก็งกำไรซื้อขายผ่านตลาดล่วงหน้า (Future Market) ที่ส่งผลกระทบต่อตลาดยางพาราที่ซื้อขายจริง (Physical Market) ในประเทศกับประเทศไทยมีการส่งออกยางพารากว่าร้อยละ 88 ของยางที่ผลิตได้ในแต่ละปี (สถาบันวิจัยยาง, 2554) ยิ่งทำให้ราคายางในตลาดโลกส่งผลกระทบต่อราคายางในประเทศมากขึ้นในปี พ.ศ. 2534 เกิดวิกฤติราคายางตกต่ำอย่างมาก ราคายางแผ่นดิบในตลาดลดลงเหลือกิโลกรัมละ 14 บาท ขณะที่ต้นทุนเกษตรกรชาวสวนยางอยู่ที่ 17 บาทต่อกิโลกรัม ราคายางมีความผันผวนมาก ปีพ.ศ. 2540 ราคายางเฉลี่ยต่อปี ที่ตลาดหาคาใหญ่อยู่ที่ 20.81 บาทต่อกิโลกรัม ขณะที่ต้นทุนเกษตรกรชาวสวนยางอยู่ที่ 22.29 บาท ต่อกิโลกรัม (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2555) ราคายางทรงตัวมาตลอดที่ราคา 20-25 บาทต่อกิโลกรัม จนกระทั่งในปีพ.ศ. 2545 ราคายางกระเตื้องสูงขึ้นจากอุปสงค์ อุปทานยางโลกที่เพิ่มความต้องการมากขึ้น จากอัตราการ

เจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจีนที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่องและเพิ่มความต้องการการใช้ยางธรรมชาติจาก 852,000 ตันต่อปีในปีพ.ศ. 2542 เพิ่มเป็น 1,395,000 ตันต่อปี ในปีพ.ศ. 2545 และเพิ่มเป็นกว่า 2,000,000 ตัน ในปีพ.ศ. 2547 ราคายางก็ปรับตัวขึ้นจากอุปสงค์อุปทานที่เพิ่มขึ้นราคายางเฉลี่ยต่อปีที่ตลาดหาคาดใหญ่จาก 20.81 บาทต่อกิโลกรัม ในปีพ.ศ. 2542 เพิ่มเป็น 27.57 บาทต่อกิโลกรัมในปีพ.ศ. 2545 และเป็น 44.90 บาทต่อกิโลกรัม ในปีพ.ศ. 2547 จีนเพิ่มความต้องการใช้ยางธรรมชาติมากกว่า 3,634,000 ตันต่อปี ในปีพ.ศ. 2554 อุปสงค์ของตลาดที่มากขึ้นส่งผลให้ราคาเฉลี่ยต่อปีที่ตลาดหาคาดใหญ่เพิ่มเป็น 132.43 บาทต่อกิโลกรัม ตามอุปสงค์อุปทานของตลาดโลก ปัญหาความผันผวนราคาจากเศรษฐกิจโลก ปลายปีพ.ศ. 2551 เกิดวิกฤติเศรษฐกิจที่อเมริกาที่เรียกว่า “Hamburger Crisis” ที่ส่งผลต่อความต้องการยางธรรมชาติ (Natural Rubber) ที่เป็นวัตถุดิบยางในการผลิตยางรถยนต์ได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงโดยที่ราคาของตลาดหาคาดใหญ่ในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2551 ราคาขยับขึ้นไปสูงสุดที่ 103.87 บาทต่อกิโลกรัม หลังวิกฤติเศรษฐกิจปลายปี พ.ศ. 2551 ราคาขยับได้ปรับตัวลดลงอย่างมากเหลือ 38.49 บาท ต่อกิโลกรัมในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2551 (สถาบันวิจัยยาง, 2554) ส่งผลต่อรายได้เกษตรกรชาวสวนยางและราคาของกระเบื้องขึ้นในปีพ.ศ. 2552 ต่อเนื่องมาถึงปีพ.ศ. 2553 เกิดการเก็งกำไรในตลาดล่วงหน้า (Future Market) ปลายปีพ.ศ. 2553 ต่อเนื่องมาถึงต้นปีพ.ศ. 2554 ส่งผลให้ราคาของตลาดหาคาดใหญ่ขึ้นสูงสุดในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2554 ที่ราคา 183.64 บาทต่อกิโลกรัม และเกิดวิกฤติราคาของอีกครั้งจากการเก็งกำไรตลาดล่วงหน้า (Future Market) ในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2554 ราคาขยับลดลงเหลือ 82.90 บาทต่อกิโลกรัม สภาพแวดล้อมของเศรษฐกิจส่งผลต่อราคาอย่างมาก ราคาที่มีความผันผวนเกษตรกรไม่สามารถต่อรองราคาขายผลผลิตยาง ส่งผลต่อรายได้เกษตรกรชาวสวนยาง ซึ่งราคาของเกษตรกรชาวสวนยางยอมรับในปัจจุบันไม่ต่ำกว่า 50 บาทต่อกิโลกรัม (สมาคมยางพาราไทย, 2554, น. 22)

4. ด้านเทคโนโลยี

ปัจจุบันราคายางตกต่ำยังเป็นปัญหาที่สร้างความเดือดร้อนให้กับเกษตรกร เนื่องจากปริมาณการผลิตยางดิบมีมากกว่าความต้องการของตลาด ส่งผลกระทบต่อรายได้ของเกษตรกรชาวสวนยางจากการขายน้ำยางสดและยางดิบลดลง ซึ่งก่อให้เกิดความเดือดร้อนต่อความเป็นอยู่ของครอบครัวเกษตรกร จึงนำองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมพัฒนายางพาราให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่สร้างมูลค่าเพิ่ม ดังนี้

- ถุงมือผ้าเคลือบยาง มีคุณสมบัติป้องกันการบาดเจ็บ บาดเจ็บ นำไปใช้งานด้านเกษตรกรรม ประมง ก่อสร้าง และอุตสาหกรรม ผลิตภัณฑ์มีทั้งชนิดหนาและชนิดบาง โดยน้ำยางจะช่วยเพิ่มความทนทานให้แก่ถุงมือ ช่วยเพิ่มมูลค่าให้แก่ยางได้มากขึ้นกว่า 10 เท่า ด้วยน้ำยาง 1 กิโลกรัม สามารถนำไปเป็นวัตถุดิบในการผลิตถุงมือผ้าเคลือบยางได้ถึง 30 คู่ ทั้งนี้หากในอนาคตสามารถขยายการผลิตไปสู่อุตสาหกรรมโดยใช้เครื่องจักรแบบต่อเนื่องที่มีกำลังการผลิตเดือนละ

500,000 คู่ จะมีปริมาณการใช้น้ำอย่างเข้มข้นต่อเดือนประมาณ 16.7 ตัน (คิดเป็นปริมาณน้ำยางสด 33.4 ตัน)

- แผ่นยางปูพื้น ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพตามมาตรฐานอุตสาหกรรม มีคุณสมบัติเป็นไปตาม สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มอย่างพาราได้ถึง 2-4 เท่า ช่วยลดการนำเข้าผลิตภัณฑ์แผ่นยางปูพื้น ปัจจุบันนำผลิตภัณฑ์ไปใช้งานจริงที่โรงพยาบาลวังจันทร์ จังหวัดระยอง เพื่อใช้ฝึกกายภาพสำหรับหัดเดินของผู้ป่วย และฝึกพัฒนาการเด็กเพื่อเป็นประโยชน์กับประชาชนและคนไข้ที่เข้ามารับการรักษา

- ชุดวัสดุป้องกันการกัดเซาะตลิ่งจากธรรมชาติ ประกอบด้วย 2 ส่วนที่สำคัญ คือ (1) ชั้นป้องกันการกัดเซาะจากบล็อกประสานรูปแบบใหม่ที่ปรับปรุงคุณสมบัติด้วยน้ำยางพารา สามารถก่อสร้างได้ง่าย ต้นทุนถูก และ (2) ชั้นกรองจากผ้าเคลือบน้ำยางพารา ทำหน้าที่กักเก็บดินไม่ให้ถูกชะออกจากบริเวณตลิ่งและในขณะเดียวกันมีความสามารถยอมให้น้ำซึมผ่านชั้นวัสดุได้ เพื่อลดแรงดันน้ำที่ไหลออกจากดินตามแนวตลิ่ง โดยชุดวัสดุป้องกันการกัดเซาะตลิ่งสามารถส่งเสริมให้เกิดการสะสมและการสร้างชั้นตะกอนดินบนแผ่นวัสดุ ซึ่งพืชสามารถเจริญเติบโตโดยมีรากช่วยยึดโยงเสริมความแข็งแรงให้กับแนวตลิ่งได้

- เครื่องขึ้นรูปแผ่นเสริมรองเท้าเพื่อสุขภาพ สำหรับใช้พิมพ์รูปแบบเท้าเฉพาะของแต่ละบุคคล โดยการนำน้ำยางพาราขึ้นมาพัฒนาเป็นถุงแบบพิมพ์รอยเท้า เพื่อใช้ในการทำแผ่นเสริมรองเท้าให้เหมาะสมสำหรับผู้ที่มิมีลักษณะเท้าไม่เข้ากับมาตรฐานหรือกลุ่มลูกค้าที่ต้องการดูแลสุขภาพและเล่นกีฬา ให้สวมใส่ได้สบายและถูกสุขลักษณะในการเดิน ช่วยส่งเสริมให้เกิดมูลค่าของน้ำยางขึ้นได้ถึง 10 เท่าตัว มีต้นทุนการผลิตเครื่องถูกกว่าห้องตลาด 75% ทดแทนการนำเข้าที่มีราคาหลายแสนบาท (ลักขมี ปลั่งแสงมาศ, ม.ป.ป.)

ประเทศไทยมีการขับเคลื่อนและส่งเสริมอุตสาหกรรมยางพาราอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์ยาง รวมทั้งการกำหนดมาตรฐานและการพัฒนาด้านบุคลากร เพื่อผลักดันให้ประเทศไทยก้าวขึ้นมาเป็นผู้นำด้านอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางพาราในภูมิภาค แชนหน่า ผู้ผลิตและผู้ส่งออกยางพารารายใหญ่อย่าง มาเลเซีย อินโดนีเซีย สิงคโปร์ และฟิลิปปินส์ โดยในปี 2558 ประเทศไทยมีการผลิตยางพาราในประเทศ ประมาณ 4.47 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2557 จำนวน 1 แสนตัน และมีการปริมาณการใช้น้ำยางพาราในประเทศ จำนวน 6 แสนตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2557 จำนวน 6 หมื่นตัน สำหรับการส่งออกยางพาราต้นน้ำ มีปริมาณ 3.74 ล้านตัน ลดลงจากปี 2557 จำนวน 3 หมื่นตัน ส่วนมูลค่าของการส่งออกผลิตภัณฑ์ยางของไทย ปี 2558 มีจำนวน 4.3 แสนล้านบาท โดยแบ่งเป็นวัตถุดิบ 2 แสนล้านบาท และผลิตภัณฑ์ 2.3 แสนล้านบาท ซึ่งผลิตภัณฑ์หลักที่ถือว่าเป็น Product Champion ของอุตสาหกรรมยางคือ ผลิตภัณฑ์ยางล้อ ที่มีมูลค่าในการส่งออก 1.2 แสนล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 40 ของการส่งออกผลิตภัณฑ์ยางทั้งประเทศ อย่างไรก็ตาม จะเห็นได้ว่าสัดส่วนการใช้น้ำยางพาราในประเทศยังมีสัดส่วนไม่มากนัก เมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณการ

ผลิตและการส่งออกยางพารา ดังนั้น การส่งเสริมการดำเนินการเรื่องมาตรฐานผลิตภัณฑ์ และการพัฒนาด้านบุคลากรและเทคโนโลยี จึงถือเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการสร้างความสามารถในการแข่งขัน และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับอุตสาหกรรมยางของประเทศ (บวร วงศ์สินอุดม, 2559)

สรุปได้ว่าแนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับการบริหารจัดการอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ความสำคัญของยางพาราในแต่ละด้านนั้นมีผลมาจากวิกฤติราคายางตกต่ำ ซึ่งรัฐบาลมีการกำหนดนโยบายส่งเสริม และสนับสนุนเกษตรกรชาวสวนยางพาราอยู่ตลอด และจะต้องส่งเสริมในการผลิตนวัตกรรมใหม่ๆ โดยเฉพาะการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์ยางพารา

สถานการณ์ยางพาราในตลาดโลก และในประเทศไทย

1. สถานการณ์ยางพาราปี 2550 - 2551

สถานการณ์ยางพาราโลกในปัจจุบันภาคการตลาดมีแนวโน้มที่ดีทางการผลิต ความต้องการและราคา แม้ว่าสถานการณ์เศรษฐกิจโลกจะชะลอตัวและปัญหาเศรษฐกิจสหรัฐอเมริกาที่ถดถอยจากปัญหาสินเชื่อกาสิโนภาคสังหาริมทรัพย์ได้คุณภาพ (ซบไฟร์ม) ในสหรัฐอเมริการวมทั้งค่าเงินบาทแข็งค่าในปี 2550 ตลาดโลกผลิตยางธรรมชาติเพิ่มขึ้นจากปี 2549 ปี 2550 ประเทศไทยยังคงผลิตยางธรรมชาติได้เป็นอันดับ 1 รองลงมาคืออินโดนีเซีย และมาเลเซียเป็นอันดับ 3 ประเทศผู้ผลิตที่น่าจับตามอง คือ เวียดนาม แม้ว่าผลผลิตยางของเวียดนามยังมีปริมาณน้อยมากเมื่อเทียบกับประเทศผู้ผลิตรายใหญ่อย่างไทย อินโดนีเซีย และมาเลเซีย โดยในปี 2549 ผลผลิตยางของเวียดนามเท่ากับ 0.55 ล้านตัน แต่ผลผลิตยางของเวียดนามมีอัตราการเพิ่มขึ้นมากที่สุดในบรรดาประเทศผู้ผลิตยางทั้งหมดโดยเพิ่มขึ้นทั้งในลักษณะของผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่และเนื้อที่ปลูกยางทำให้ตั้งแต่ปี 2548 เวียดนามแซงจีนขึ้นไปเป็นประเทศผู้ผลิตยางอันดับ 4 ของโลก รองจากไทย อินโดนีเซีย และมาเลเซีย

ส่วนความต้องการยางพาราตลาดโลกปี 2550 จะมีปริมาณความต้องการยางเพิ่มขึ้นจากปี 2549 โดยในปี 2549 จึงมีปริมาณการใช้เป็นอันดับ 1 รองลงมาคือสหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่นเป็นอันดับ 3 นอกจากนี้อินเดียและบราซิลเป็นตลาดใหม่ซึ่งมีแนวโน้มการใช้ยางธรรมชาติเพิ่มขึ้น ในปี 2550 จีนและอินเดียยังมีบทบาทสำคัญในฐานะที่เป็นประเทศผู้ใช้จ่ายเนื่องจากการเติบโตของอุตสาหกรรมรถยนต์ในทั้งสองประเทศมีแนวโน้มขยายตัวอย่างต่อเนื่อง กล่าวคือจีนจะเป็นประเทศผู้ใช้จ่ายที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในช่วงระยะ 15 ปีต่อจากนี้ ส่วนอินเดียในช่วงศตวรรษต่อไปอุตสาหกรรมยางอินเดียจะมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยประมาณร้อยละ 8 ต่อปี โดยปริมาณการบริโภคยางเฉลี่ยของอินเดียจะเพิ่มขึ้น ส่วนการส่งออกปี 2550 ไทยยังคงเป็นผู้ส่งออกอันดับ 1 ของโลกโดยในปี 2549 ไทยส่งออกยางธรรมชาติ โดยส่งออกแก่จีนเป็นอันดับ 1 รองลงมาคือญี่ปุ่น และมาเลเซีย อันดับ 3

สถานการณ์ราคายางพารา ปี 2551 ราคายางปรับตัวขึ้นอย่างต่อเนื่อง มีแนวโน้มที่ดี ทั้งนี้ด้วยปัจจัยบวก ได้แก่ ปริมาณการผลิตยางมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จากการขยายพื้นที่ปลูกของแต่ละ

ประเทศ ความต้องการจากยางจีนที่เพิ่มขึ้น ราคาน้ำมันสูงขึ้นส่งผลให้ราคายางสังเคราะห์ปรับตัวสูงขึ้นทำให้ราคายางธรรมชาติยังคงมีแนวโน้มที่ดี การเจรจาภูมิภาค (FTA) ข้อยกเว้นภาษีนำเข้าระหว่างอาเซียน - จีน และไทย - อินเดีย นอกจากนี้ปัจจัยอื่นๆซึ่งส่งผลต่อราคายางคือภาวะเศรษฐกิจโลก ปัญหาซัพไพล์จากสหรัฐอเมริกา สภาวะอากาศผันแปร ราคาน้ำมัน การเก็งกำไรในตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้า สภาวะการแข่งขัน และสถานการณ์ความไม่สงบ (หลักชัย กิตติพล, 2550, น.1)

สถานการณ์ยางพาราตั้งแต่ช่วงปลายเดือนกันยายน 2551 จนถึงปัจจุบันได้ปรับตัวลดลงอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง โดยราคายางแผ่นดิบที่เกษตรกรขายได้ ณ ตลาดกลางยางพาราหาดใหญ่ได้ปรับตัวลงเช่นเดียวกับราคายางแผ่นรมควัน (ไม่อัดก้อน) และน้ำยางสดที่ปรับตัวลดลง ส่วนราคายางแผ่นรมควันยางแห้งและน้ำยางข้น (F.O.B. กรุงเทพมหานคร) ณ ราคา ประกาศเพียงวันสถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร ได้ปรับตัวลดลงจากราคาเฉลี่ยเดือนกันยายน 2551 ที่กิโลกรัมละ 97.3, 97 และ 13 บาทตามลำดับ อยู่ที่กิโลกรัมละ 64.20, 64, 70 และ 46.45 บาท ตามลำดับ ณ วันที่ 31 ตุลาคม 2551 หรือลดลงทีละกิโลกรัมละ 32.6, 32.8 และ 16.55 บาท ตามลำดับ ส่งผลกระทบต่อผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนโดยเฉพาะอย่างยิ่งเกษตรกรชาวสวนยางจำนวน 1 ล้านครอบครัวหรือมากกว่า 6 ล้านคน และผู้ประกอบการยางพารา ทั้งนี้ประมวลได้ว่ามีสาเหตุการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลกเนื่องจากปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจสหรัฐและราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกที่ผันผวนส่งผลกระทบต่อการขยายตัวของอุตสาหกรรมยานยนต์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมยางล้อในจีนและญี่ปุ่น ซึ่งประเทศคู่ค้าหลักของไทยมีการชะลอการซื้อและรับมอบยางจากไทย บางรายมีการปิดพลิ้วในสัญญาในต่อรองราคาลง นอกจากนี้ส่งผลกระทบต่อให้นักลงทุนและกองทุนประกันความเสี่ยง (Hedge Fund) ด้านความเชื่อมั่นและขายสัญญาสินค้ายางล่วงหน้าในตลาดญี่ปุ่น

อย่างไรก็ตามแต่ปัญหาราคายางตกต่ำ ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐเอกชนและสถาบันเกษตรกร และบริษัทร่วมทุน 3 ประเทศ (IRCo) ได้ติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิดเพื่อร่วมกันแก้ปัญหายางพาราโดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีคำสั่งแต่งตั้ง ดร.หลักชัย กิตติพล นายกสมาคมยางพาราไทยร่วมเป็นคณะกรรมการแก้ไขปัญหายางพาราซึ่งกระทรวงได้มอบหมายรัฐมนตรีช่วยว่าการเกษตรและสหกรณ์ คุณธีระชัย แสนแก้ว เป็นประธานกรรมการและได้จัดประชุมเมื่อวันที่ 22 ตุลาคม 2551 ที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบมาตรการเร่งด่วนดังนี้

1. ชะลอการปิดและลดจำนวนนับวันกรีต
2. ให้ธนาคารต่างๆยืดเวลาการใช้เงินกู้ (B/L) จาก 30 วันเป็น 120 วัน
3. เร่งรัดการปลูกแทนให้ได้ปีละ 4 แสนไร่
4. มาตรการการสร้างความเข้าใจทั้งภายในและต่างประเทศให้บริษัทร่วมทุน 3

ประเทศ (IRCo) ดำเนินการทางด้านมาตรการเพื่อรองรับสถานการณ์ยางให้ชัดเจนและ

5. ร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เพื่อเพิ่มการใช้ยางธรรมชาติภายในประเทศ

สมาคมยางพาราไทยเล็งเห็นถึงปัญหาและผลกระทบการผันผวนของราคายางสมาคมยางพาราไทยยินดีที่จะร่วมมือและประสานกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหาราคายางและสร้างเสถียรภาพราคายางเพื่อประโยชน์แก่สังคมอย่างโดยรวม (หลักชัย กิตติพล, 2551, น. 1)

2. สถานการณ์ยางพาราปี 2552 - 2553

สถานการณ์ยางพาราปี 2552 ณ การประกาศของสถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร ปริมาณการผลิตยางธรรมชาติของโลกลดลงเหลือ 9.62 ล้านตัน หรือลดลงร้อยละ 4.2 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมาอันเป็นผลมาจากสภาพอากาศที่แปรปรวน ภาวะฝนตกหนักผิดปกติ ส่งผลให้เกิดน้ำท่วมในแหล่งผลิตยางของประเทศผู้ผลิตยางสำคัญทั้งไทย อินโดนีเซีย และมาเลเซียทำให้ปริมาณการผลิตยางโดยรวมทั้ง 3 ประเทศลดลง อย่างไรก็ตาม ปริมาณการผลิตยางของกัมพูชา พม่า และลาวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เนื่องจากการเข้าไปลงทุนปลูกยางของจีน เวียดนาม มาเลเซีย และไทย ขณะที่ปี 2552 ความต้องการใช้ยางพาราโลกลดลง เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ส่วนประเทศไทยปี 2552 ไทยมีพื้นที่กรีตได้ 11.6 ล้านไร่ แบ่งเป็นพื้นที่กรีตได้ในภาคใต้ 83 เปอร์เซ็นต์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 6% ภาคกลาง 11 เปอร์เซ็นต์ และภาคเหนือ 2 เปอร์เซ็นต์ โดยปี 2552 ไทยผลิตยาง 3.16 ล้านตันส่งออก 2.63 ล้านตัน (86%) และใช้ภายในประเทศ 399,400 ตัน (14%) สำหรับราคายางตั้งแต่ปี 2549 เป็นต้นมา ราคายางภายในประเทศผันผวนค่อนข้างรุนแรงตามภาวะตลาดโลก อย่างไรก็ตาม ในปี 2547 สภาพอากาศที่แปรปรวนส่งผลให้ราคายางเริ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องแม้ว่าจะอยู่ในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจที่ความต้องการใช้ยางธรรมชาติลดลงและปริมาณการส่งออกยางไทยเพิ่มขึ้นเล็กน้อย

สถานการณ์ยางพาราปี 2553 มีแนวโน้มดีขึ้นตามการฟื้นตัวของภาวะเศรษฐกิจโลก ซึ่งส่งผลดีต่ออุตสาหกรรมยางรถยนต์และความต้องการยางธรรมชาติเพิ่มขึ้นประกอบกับสภาพอากาศที่แปรปรวนอย่างรุนแรง ส่งผลกระทบต่อปริมาณผลิตของประเทศผู้ผลิตยางสำคัญ นับเป็นปัจจัยกระตุ้นให้ประเทศผู้ซื้อยางเริ่มหันมาซื้อยาง ณ การประกาศของสถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร เนื่องจากราคายางมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นในปี 2553 ผลผลิตโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นที่ปริมาณ 9.85 ล้านตันส่วนความต้องการใช้ยางพาราของโลกปี 2553 จะเพิ่มขึ้นที่ปริมาณ 10.26 ล้านตัน สำหรับประเทศไทยคาดว่าปี 2553 มีผลผลิตยางพารา 3.2 ล้านตัน เพิ่มขึ้น 2 เปอร์เซ็นต์เมื่อเทียบกับ ปี 2552 ส่วนการส่งออกยางพาราของไทยคาดว่าปี 2553 จะเพิ่มขึ้น 3 ถึง 5 เปอร์เซ็นต์เนื่องจากขาดความฟื้นตัวทางเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกาและยุโรปและความต้องการงานธรรมชาติที่เพิ่มขึ้นจากตลาดเอเชียโดยเฉพาะประเทศจีนและอินเดียรวมทั้งตลาดในอเมริกาใต้ ส่วนราคายางในประเทศคาดว่าจะมีแนวโน้มปรับตัวสูงขึ้นเนื่องจากปัจจัยดังนี้

1. ปัจจัยด้านการผลิตจากสภาพอากาศที่แปรปรวนซึ่งส่งผลกระทบต่อปริมาณการผลิตยาง

2. ปัจจัยด้านการตลาดจากการฟื้นตัวทางภาวะเศรษฐกิจของประเทศผู้ใช้ยางสำคัญของโลกไม่ว่าจะเป็นสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และสหภาพยุโรป

นอกจากนี้ผู้ส่งออกยางไทยหันไปส่งออกยางคอมปาวด์หรือยางผสมแทนยางแผ่นและยางแท่ง เนื่องจากจีนลดภาษียางคอมปาวด์ลดเหลือร้อยละ 10 ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2552 ในขณะที่การส่งออกยางแผ่นและยางแท่งจีนยังคงเสียภาษีในอัตราร้อยละ 20 โดยปี 2552 ไทยส่งออกยางคอมปาวด์เพิ่มขึ้น 153 เปอร์เซ็นต์เมื่อเทียบกับปี 2551 อย่างไรก็ตามปัจจัยเสี่ยงที่พึงระวังคือ

1. ค่าเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐมีแนวโน้มแข็งค่าขึ้นส่งผลกระทบต่อราคายางในภาพรวม

2. การปรับเพิ่มอัตรากำไรจัดเก็บเงินสงเคราะห์การทำสวนยางซึ่งจะมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2553 จะส่งผลให้ไทยเสียเปรียบในการแข่งขันในการส่งออกยางไทยสู่ตลาดโลก

3. ความผันผวนของราคาน้ำมัน และ

4. การเก็งกำไรในตลาดล่วงหน้าทำให้เกิดอุปสงค์เทียมในตลาดส่งผลให้ราคายางธรรมชาติมีการผันผวนมาก

จากข้อมูลดังกล่าวมาข้างต้นประมวลได้ว่าแนวโน้มความต้องการยางและราคายางมีทิศทางที่ดีอย่างไรก็ตามเกษตรกรชาวสวนยาง ผู้ประกอบการ ภาครัฐ และผู้ที่เกี่ยวข้องต้องเตรียมรับมือและร่วมมือกันในการแก้ไขวิกฤตการณ์จากปัจจัยเสี่ยงความผันผวนของสถานการณ์เช่นเดียวกับที่เกิดขึ้นในช่วงระยะ 3-4 ปีที่ผ่านมา (หลักชัย กิตติพล, 2553, น. 1)

3. สถานการณ์ยางพาราปี 2555

สถานการณ์ยางพาราปี 2555 สถานการณ์ยางพารามีแนวโน้มทรงตัวตามภาวะเศรษฐกิจโลกที่ชะลอตัว สืบเนื่องมาจากข้อมูลกองทุนการเงินระหว่างประเทศ IMF ที่คาดการณ์ว่าในปี 2555 อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจโลก (GDP) จะอยู่ที่ 4 เปอร์เซ็นต์ และในปี 2563 คาดว่า GDP จะอยู่ที่ 3.2% ทั้งนี้เนื่องจากวิกฤตหนี้ยุโรปโชนสภาวะเศรษฐกิจสหรัฐและเงินความผันผวนของตลาดหุ้น ตลาดเงินตรา และราคาน้ำมัน รวมถึงสถานการณ์ภัยธรรมชาติทั่วโลกปัจจัยดังกล่าวเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้ค่า GDP ลดลง ณ การประกาศของสถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร

นอกจากนี้ข้อมูลองค์กรยางระหว่างประเทศ (IRSG) ในปี 2563 ผลผลิตยางธรรมชาติจะเพิ่มขึ้นอยู่ที่ 13.77 ล้านตัน ปริมาณดังกล่าวมาจากผลผลิตยางพาราในทวีปเอเชีย 12.46 ล้านตันคิดเป็น 90.5 เปอร์เซ็นต์ จากทวีปแอฟริกา 855,000 ตัน คิดเป็น 6.2 เปอร์เซ็นต์ และจากลาตินอเมริกา 449,000 ตัน คิดเป็น 3.2% โดยอัตราผลผลิตดังกล่าวนี้ ประเทศไทยยังคงครองตำแหน่งการผลิตยางธรรมชาติได้เป็นอันดับ 1 คือ 3.82 ล้านตัน รองลงมาคือประเทศอินโดนีเซีย

2.54 ล้านตัน ประเทศเวียดนาม 1.31 ล้านตัน ประเทศจีน 1.29 ล้านตัน ประเทศอินเดีย 1.18 ล้านตัน ในด้านความต้องการยางพาราในตลาดโลกคาดว่าในปี 2563 ปริมาณความต้องการยางพาราจะเพิ่มขึ้นเป็น 15.36 ล้านตัน ซึ่งความต้องการที่เพิ่มขึ้นนี้มาจากตลาดเอเชีย 11.8 ล้านตัน คิดเป็น 76.8 เปอร์เซ็นต์ ประเทศที่มีอัตราความต้องการใช้ยางพาราสูงได้แก่ประเทศจีน ประเทศอินเดีย และประเทศญี่ปุ่น นอกจากนี้ยังมีความต้องการใช้ยางพาราลาดละตินอเมริกาอีกด้วย และในปี 2563 ประเทศที่มีแนวโน้มจะใช้ยางธรรมชาติสูงเป็นอันดับ 1 ของประเทศจีน 6.39 ล้านตัน รองลงมาคือประเทศอินเดีย 1.94 ล้านตัน ประเทศสหรัฐอเมริกา 946,000 ตัน และประเทศญี่ปุ่น 795,000 ตัน สำหรับราคายางไทยมีความผันผวนอย่างมากในช่วงระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา โดยตั้งแต่เดือนตุลาคม ปี 2554 ราคายางมีความผันผวนและมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากจากปัจจัยดังนี้

1. เศรษฐกิจและระบบการเงินของโลกได้เข้าสู่ภาวะวิกฤตอย่างรุนแรงทำให้มีการถ่ายเทขายหุ้นและสินค้าโภคภัณฑ์ในตลาดซื้อขายล่วงหน้าทั่วโลก
2. ความผันผวนของตลาดหุ้นและราคาน้ำมันราคายางตกลงตามราคาหุ้นทองคำและน้ำมัน
3. วิกฤตหนี้ยุโรปโซนยังคงบานปลายจึงทำให้นักลงทุนขาดความเชื่อมั่นลงไปอีก
4. Hedge Funds ได้ขายล่วงหน้าในตลาด TOCOM และ ตลาดเซี่ยงไฮ้เพื่อชดเชยการขาดทุนในราคาหุ้นและทองคำทำให้ราคา physical ลดลงตามตลาดล่วงหน้า
5. การเก็บสต็อกและพฤติกรรมกรรมการซื้อขายของประเทศจีนโดยมีข่าวว่าผู้ซื้อขายรายใหญ่ของจีนและปฏิเสศการรับยางของไทย
6. มีข่าวลือด้านลบมากมายเกิดขึ้นทำให้ผลทางจิตวิทยาต่อราคาตลาดอย่างมาก เช่น โกดังเงินเต็มทำให้ผู้ซื้อขอขายพียง และ
7. ฝ่ายการเมืองไทยไม่พร้อมเป็นผู้นำในการแก้ปัญหาราคายางพารา

แม้ว่าราคายางพาราไทยจะมีความผันผวนเป็นอย่างมากดังปัจจัยที่กล่าวมาข้างต้น แต่อย่างไรก็ตามสมาคมยางพาราไทยยังคงมีความเห็นเชิงบวกว่ายางพารามีปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจดีทางด้านความต้องการที่เพิ่มขึ้นและปริมาณผลผลิตน้อยกว่าที่คาดการณ์ไว้ เนื่องจากปัจจัยด้านฤดูกาลสภาวะฝนตกหนักทางภาคใต้ทำให้จำนวนวันกรีตลดลง ดังนั้น ราคายางมีแนวโน้มที่จะปรับตัวสูงขึ้นและการที่ราคายางแพงสูงกว่าราคายางแผ่นแสดงว่าประเทศอินโดนีเซียประสบปัญหาขาดยาง รวมทั้งบริษัทร่วมทุนอย่างระหว่างประเทศจำกัด และภาครัฐไทยมีความพร้อมในการแก้ปัญหาราคายางตกต่ำ จากปัจจัยดังกล่าวข้างต้นจึงน่าจะทำให้สถานการณ์ยางพาราสดใสยิ่งขึ้นโดยสรุปสมาคมยางพาราไทยคาดหวังความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ เอกชน เกษตรกรรวมทั้งผู้ผลิตยางธรรมชาติรายใหญ่ 3 ประเทศ ได้แก่ ไทย อินโดนีเซีย และมาเลเซียในการกำหนด

๐
1636
2562

แนวทางและมาตรการแก้ปัญหาการค้าที่ทั้งระยะสั้นและระยะยาวเพื่อรักษาเสถียรภาพราคา ให้อย่างยั่งยืนตลอดไป (พงษ์ศักดิ์ เกิดวงศ์บัณฑิต, 2554, น. 1)

4. สถานการณ์ยางพาราปี 2558

สถานการณ์ยางพาราปี 2558 มีแนวโน้มส่งตัวจากสภาวะเศรษฐกิจโลกที่ชะลอตัว จากอัตราเงินเฟ้อของโลกลดต่ำ และราคาน้ำมันที่ปรับตัวลงอย่างต่อเนื่องจาก 115 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรลในเดือนมิถุนายน 2557 ปรับตัวลดลงที่ 79.6 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล ในเดือนพฤศจิกายน 2557 หรือลดลงเกือบร้อยละ 30 ส่งผลต่อระดับราคาอย่างมีนัยยะสำคัญเนื่องจากราคาล้างงานคิดเป็นร้อยละ 10 ถึง 15 ของการคิดอัตราเงินเฟ้อ เมื่อผนวกกับความต้องการสินค้าโภคภัณฑ์อื่น ๆ ที่ลดลงอย่างต่อเนื่องจากความต้องการที่ลดลงของเงินซึ่งเป็นผู้บริโภครายใหญ่กดดันให้อัตราเงินเฟ้อของโลกลดลงอีกราวร้อยละ 0.4 กองทุนการเงินระหว่างประเทศ IMF เศรษฐกิจสหรัฐน่าจะโตที่ร้อยละ 3.0 ในปี 2558 จากร้อยละ 1.7 ในปี 2557 สภาพยุโรปยังคงทรงตัวต่อในปี 2558 ที่อัตราร้อยละ 1.5 ญี่ปุ่นจะพยายามคุมเศรษฐกิจให้โตในกรอบร้อยละ 0.8 ถึง 1.1 ส่วนจีนจะได้รับผลกระทบจาก Structural Reform อสังหาริมทรัพย์คาดว่าจะจุดเศรษฐกิจลงต่ำกว่าร้อยละ 1.7 ในขณะที่ประเทศไทยจะฟื้นตัวน่าจะโตที่ร้อยละ 4.1 ถึง 4.8 โดยรวมแล้วเศรษฐกิจโลกจะเติบโตที่ร้อยละ 4

นอกเหนือจากปัจจัยด้านสภาวะเศรษฐกิจที่ได้กล่าวมาข้างต้นยังมีปัจจัยด้านผลผลิต ความต้องการใช้ และปริมาณส่วนเกินของยางธรรมชาติซึ่งส่งผลกระทบต่อราคาโดยองค์การระหว่างประเทศคาดการณ์ความต้องการใช้ยางธรรมชาติมี 2558 ถึง 2559 ขยายตัวร้อยละ 3.4 ระหว่างที่ The Economic intelligence Unit ความต้องการใช้ยางธรรมชาติขยายตัวที่ร้อยละ 3.6 จากร้อยละ 2.8 เปอร์เซนต์ในปี 2557 เนื่องจากการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจของประเทศที่ใช้ยางหลัก อย่างไรก็ตาม การที่ราคาน้ำมันดิบซึ่งเป็นวัตถุดิบผลิตยางสังเคราะห์ลดลงอย่างมากอาจส่งผลให้ความต้องการใช้ยางธรรมชาติลดลงในปีหน้า ส่วนผลผลิตยางโลก IRSG กล่าวว่าผลผลิตยางโลกปี 2557 จะลดลงจากปี 2556 ร้อยละ 2 โดยเฉพาะผู้ผลิตจากไทยและอินโดนีเซียจากสภาวะอากาศแห้งแล้งและราคายางที่ตกต่ำไม่จูงใจให้เกษตรกรกรีดยาง ระหว่างที่ The Economic intelligence Unit คาดการณ์ว่าผลผลิตยางโลกในปีหน้าหดตัว 6.4 เปอร์เซนต์ ส่วนปี 2558 ถึง 2559 ผลผลิตโลกจะเติบโตเฉลี่ย 4.2 เปอร์เซนต์ต่อปี 5 ราคายางมีการฟื้นตัว นอกจากนี้ The Economic intelligence Unit คาดการณ์ว่าอุปทานส่วนเกินปีนี้จะเพิ่มขึ้นเล็กน้อยร้อยละ 0.1 เท่านั้นอยู่ที่ 186,000 ตัน และคาดว่าอุปทานส่วนเกินจะลดลงอีกในปี 2558-2559 และสต็อกยางโลกในปี 2557 และ 2558 จะมีประมาณ 3.2 และ 3.4 ล้านตัน ตามลำดับ ส่วนราคายางคาดว่าจะปรับตัวสูงขึ้นในปี 2558 ถึง 2559 เนื่องจากผลผลิตตกต่ำ กอปรกับอุปทานส่วนเกินเริ่มหดตัวลงเรื่อยๆ โดย The Economic intelligence Unit ราคายางปีหน้าจะเพิ่มขึ้นประมาณ 70% ณ การประกาศของสถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร

โดยสรุปสมาคมยางพาราไทยคาดหวังความคาดหวังความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ เอกชน เกษตรกรรวมทั้งประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติอันใหญ่ 3 ประเทศ ได้แก่ ไทย อินโดนีเซีย และมาเลเซียรวมทั้งประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติอย่างอื่นในภูมิภาคอาเซียนในการกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาราคายางลดลง และรักษาเสถียรภาพราคาให้ดีขึ้นกว่าที่ผ่านมา (ไชยยศ สินเจริญกุล, 2557, น. 1)

5. สถานการณ์ยางพาราปี 2559

สถานการณ์ยางพาราปี 2559 มีแนวโน้มอยู่ในภาวะที่ดีตามสภาวะเศรษฐกิจโลกที่ชะลอตัวโดยเฉพาะการชะลอตัวของเศรษฐกิจจีน รัสเซีย ยุโรป ญี่ปุ่น และตลาดเกิดใหม่อื่น ๆ มีการชะลอตัวกับการค้าราคาน้ำมันและราคาสินค้าต่าง ๆ ปรับตัวลดลง กองทุนการเงินระหว่างประเทศ IMF เห็นว่าผลผลิตทั้งหมดของหรือ GDP โลกลดลง เศรษฐกิจสหรัฐยังคงดีขึ้นแต่ยุโรปยังมีปัญหาเกี่ยวกับระหว่างเงินเพื่อเศรษฐกิจยุโรปจะขยายตัว ส่วนจีนจะขยายตัวลดลงอีกในปี 2559 ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อประเทศคู่ค้าของจีนด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภูมิภาคเอเชียเศรษฐกิจญี่ปุ่นจะขยายตัวและจะปรับตัวขึ้นเล็กน้อย ส่วนราคาน้ำมันคาดว่าจะทรงตัวในช่วง 5 ปีหน้า เนื่องจากความต้องการใช้น้ำมันเติบโตในระดับต่ำ ทำให้อุปทานล้นตลาดมาจากผลผลิตจากกลุ่มโอเปกและส่งออกสู่ตลาดมากขึ้นส่งผลให้ตลาดสินค้าอื่น ๆ ลดลงไปด้วย

เนื่องจากปัจจัยด้านสภาวะด้านเศรษฐกิจที่ได้กล่าวมาข้างต้นจะพบว่ามีปัจจัยด้านผลผลิต อีกทั้งความต้องการใช้และปริมาณของยางธรรมชาติที่ล้นตลาดซึ่งส่งผลกระทบต่อราคายางพาราเป็นอย่างมาก โดยองค์การศึกษาเรื่องยางระหว่างประเทศ (International Rubber Study Group) ประมาณการณ์ว่าผลผลิตยางธรรมชาติจะเพิ่มขึ้น มาจากยางพาราที่ปลูกไว้ในช่วงราคายางสูงนั้นจะเจริญเติบโตเต็มที่จนสามารถเป็นผลผลิตได้ ส่วน The Rubber Economist วิเคราะห์สถานการณ์ว่าความต้องการใช้ยางพาราของโลกจะเติบโตเฉลี่ยปีละ 1.9 เปอร์เซ็นต์ ในช่วงปี 2558 ถึง 2560 เนื่องจากจีนมีความต้องการใช้ยางพาราลดลง ในขณะที่สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และอินเดียมีความต้องการใช้ยางมากขึ้นตามอันดับ คาดว่าผลผลิตยางธรรมชาติจากเพิ่มขึ้น 3.5 เปอร์เซ็นต์ เป็น 12.53 ล้านตันในปี 2558 นอกจากนี้การสต็อกยางโลกอาจจะลดลงได้ถึง 1 ล้านตัน ในช่วงปี 2559 ถึง 2560 จากสถานการณ์ราคายางลดลงเป็นอย่างมากส่งผลให้การผลิตลดลงตามไปด้วย การกรีดยางพาราลดลง และผลกระทบจากปรากฏการณ์เอลนีโญในอินโดนีเซีย

สมาคมยางพาราไทยต้องการให้ความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ เอกชน เกษตรกรรวมทั้งประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติรายใหญ่ 3 ประเทศ ได้แก่ ไทย อินโดนีเซีย และมาเลเซีย รวมทั้งประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติอื่นในภูมิภาคอาเซียนในการกำหนดแนวทางมาตรการแก้ไขปัญหาราคายางพาราลดลงเพื่อรักษาเสถียรภาพราคายางพาราอย่างให้เพิ่มขึ้นต่อไป (ไชยยศ สินเจริญกุล, 2558, น. 1)

6. สถานการณ์ยางพาราปี 2560

1) สถานการณ์ทั่วไป

- เศรษฐกิจโลก

กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund : IMF) เศรษฐกิจโลกในปี 2560 และ 2561 เศรษฐกิจเริ่มเติบโตในระยะสั้นดีขึ้น ซึ่งหลายภูมิภาคโดยเฉพาะ จีน อินเดียเริ่มขยายตัวมากขึ้น รวมถึงญี่ปุ่นที่มีการเติบโตในปี 2560 และ 2561 ตามลำดับ แต่สหรัฐอเมริกาในด้านเศรษฐกิจมีการปรับลดลง เนื่องจากความไม่แน่นอนทางการเมืองของสหรัฐอเมริกา และยังไม่มีความฟื้นตัวเพิ่มเติมจากนโยบายการปฏิรูปภาษี รวมทั้งเกิดความเสี่ยงจากนโยบายการกีดกันทางการค้า และเศรษฐกิจจีนชะลอตัวลงเกิดจากปัญหาหนี้ในจีน ส่งผลกระทบต่อทำให้เกิดความตึงเครียดและส่งผลกระทบต่อขยายตัวของเศรษฐกิจโลกได้

- เศรษฐกิจไทย

สำหรับเศรษฐกิจไทยในปี 2560 มีการขยายตัวดีขึ้น เนื่องจากการขยายตัวของเศรษฐกิจโลก โดยเฉพาะด้านการส่งออกผลผลิตและการท่องเที่ยว รวมทั้งการลงทุนจากต่างประเทศเข้ามาในไทยมากขึ้น แต่ปัจจัยด้านราคาน้ำมันโลกที่มีแนวโน้มผันผวนและปัญหาค่าคงซื้อภายในประเทศที่อยู่ในระดับลดลงทำให้เงินเฟ้อของไทยยังคงอยู่ในระดับต่ำทั้งในปีนี้และปีหน้าที่ราว 0.6% และ 1% ตามลำดับ ณ การประกาศของสถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร จากปัจจัยปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจของไทยยังคงดีต่อเนื่อง และสถานะการเงินระหว่างประเทศของไทยยังคงเข้มแข็งจากการเกินดุลบัญชีเดินสะพัดและมีเงินทุนสำรองระหว่างประเทศในระดับที่สูงเมื่อเปรียบเทียบกับหลายประเทศในภูมิภาคอาเซียน

2) สถานการณ์ราคายาง

- ราคายางโลก

ราคายางพาราในปี 2560 (มกราคม - พฤศจิกายน) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปีก่อน เนื่องจากเศรษฐกิจโลกมีความต้องการใช้ยางเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะประเทศผู้ใช้อย่างหลักทั้งสหรัฐอเมริกา จีน และญี่ปุ่น รวมทั้งราคาน้ำมันดิบปรับตัวสูงขึ้น ทำให้การรับซื้อและการลงทุนมีการขยายตัว โดยราคายางในตลาดต่าง ๆ เมื่อเทียบในช่วงเดียวกันของปีก่อน (มกราคม - พฤศจิกายน) ดังนี้

(1) ราคาซื้อขายยางล่วงหน้าในตลาดสิงคโปร์: SICOM ราคายางแผ่นรมควันชั้น 3 อยู่ที่ 68.10 บาทต่อกิโลกรัม เพิ่มขึ้น 11.30 บาทต่อกิโลกรัม หรือคิดเป็นร้อยละ 22.96 ราคายางแท่ง STR 20 อยู่ที่ 56.44 บาทต่อกิโลกรัม เพิ่มขึ้น 8.51 บาทต่อกิโลกรัม หรือคิดเป็นร้อยละ 21.16

(2) ราคาซื้อขายยางล่องหน้าในตลาดโตเกียว: TOCOM ราคาขายแผ่นรมควันชั้น 3 อยู่ที่ 73.22 บาทต่อกิโลกรัม เพิ่มขึ้น 16.85 บาทต่อกิโลกรัม หรือคิดเป็นร้อยละ 34.68

(3) ราคาซื้อขายยางล่องหน้าในตลาดเซี่ยงไฮ้: SHFE ราคาขายแผ่นรมควันชั้น 3 อยู่ที่ 71.16 บาทต่อกิโลกรัม ในปี 2560 เพิ่มขึ้น 8.66 บาทต่อกิโลกรัม หรือคิดเป็นร้อยละ 19.36

ราคาขายไทย ตั้งแต่ปี 2554 ราคาขายพาราเม็แนวโน้มนั้ปรับตั้วลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยราคาขายแผ่นดิบ ซึ่งเกิดจากการเติบโตอย่างรวดเร็วของอุตสาหกรรมรถยนต์ของประเทศจีน จึงทำให้จีนสต็อกยางไม่เพียงพอและส่งผลให้ราคาขายในปี 2554 สูงขึ้นอย่างรวดเร็ว หลังจากนั้นราคาขายมีแนวโน้มนั้ปรับตั้วลดลงจนถึงปี 2558 เนื่องจากได้รับผลกระทบจากอุทกภัยในภาคใต้ทำให้พื้นที่กรีดยางได้รับความเสียหาย และสต็อกยางจากตลาดจีนปรับตั้วลดลง 1 แสนตัน ประกอบกับราคาน้ำมันดิบเริ่มปรับตั้ดีขึ้น ซึ่งราคาขายในช่วงเดือนมีนาคม - พฤศจิกายน 2560 ราคาขายปรับตั้วลดลงอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากดังนี้ ณ การประกาศของสถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร

(1) เศรษฐกิจของประเทศสหรัฐอเมริกา จีน และญี่ปุ่นเริ่มชะลอตัวลง แม้ยังคงมีการขยายตัวและยังส่งผลเพิ่มขึ้นแต่ในอัตราที่ลดลง ทำให้ส่งผลกระทบต่อภาคการลงทุนและภาคการผลิต ทำให้อัตราการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมลดลง

(2) ค่าเงินบาทมีแนวโน้มนั้แข็งค่าขึ้น จึงทำให้ราคาขายลดลงจากอัตราแลกเปลี่ยนที่แข็งค่าขึ้น เนื่องจากการซื้อขายยางต่างประเทศมากกว่าร้อยละ 95 จะซื้อขายในสกุลเงินดอลลาร์

(3) การเก็งกำไรในตลาดล่องหน้าโดยราคาขายในตลาดล่องหน้าต่างประเทศ ทั้งตลาดล่องหน้าโตเกียว ตลาดล่องหน้าเซี่ยงไฮ้ และตลาดล่องหน้าสิงคโปร์ปรับตั้วลดลงเนื่องจากตลาดได้รับปัจจัยจากความกังวลของนักลงทุนในตลาดล่องหน้าจากสถานการณ์ความไม่แน่นอนทางการเมืองโลก รวมถึงความตึงเครียดในคาบสมุทรเกาหลี ระหว่างสหรัฐอเมริกา และเกาหลีเหนือส่งผลให้นักลงทุนชะลอการซื้อและราคาในตลาดล่องหน้ามีความผันผวนและลดลงอย่างรุนแรง

แนวโน้มนั้ราคาขายเดือนธันวาคม 2560 สำหรับสถานการณ์ราคาขายในเดือนธันวาคม 2560 เศรษฐกิจของประเทศคู่ค้ายังคงมีการขยายตัว การเกิดอุทกภัยในบางพื้นที่ของภาคใต้ส่งผลให้ผลผลิตออกสู่ตลาดต่ำกว่าที่คาด และการเกิดเหตุเพลิงไหม้โรงงานเก็บสต็อกยางจีนทำให้ยางธรรมชาติเกิดความเสียหายอาจส่งผลให้จีนนำเข้ายางมากขึ้น อาจทำให้ราคาขายอาจปรับตั้เพิ่มขึ้นได้ แต่ค่าเงินบาทที่ยังมีแนวโน้มนั้แข็งค่าอย่างต่อเนื่อง และราคาตลาดล่องหน้าโดยเฉพาะตลาดล่องหน้าสิงคโปร์อาจเป็นปัจจัยกดดันราคาขาย ณ การประกาศของสถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร (จันจิรา พ่วงทอง, อธิชา อินทอง และอธิวิณ์ แดงกนิษฐ์, 2560, น. 37-38)

7. แนวโน้มสถานการณ์ยางพาราปี 2561

- สถานการณ์ของโลก

สถานการณ์ปี 2561 มีปริมาณผลผลิตยางโลกเพิ่มขึ้น เนื่องจากราคายางพาราที่พุ่งสูงขึ้นในปี 2554 จึงทำให้แต่ละประเทศผู้ผลิตยางพาราขยายพื้นที่ปลูกยางเพิ่มขึ้น และปริมาณความต้องการใช้ยางพาราของโลกก็เพิ่มขึ้น จากความต้องการใช้ยางในอุตสาหกรรมยานยนต์ของจีนและอินเดีย อย่างไรก็ตามจากภาวะเศรษฐกิจโลกที่ชะลอตัว โดยเฉพาะจีนซึ่งเป็นประเทศผู้ใช้อย่างรายใหญ่ของโลกจึงทำให้ปริมาณการใช้ยางเพิ่มขึ้นเล็กน้อยแต่ก็มีโอกาสที่จะลดลงเล็กน้อยจากราคาเฉลี่ยในปี 2560 ณ การประกาศของสถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร

- สถานการณ์ของไทย ปี 2561

จากสถานการณ์คาดว่า ปริมาณผลผลิตยางพาราของประเทศไทย ณ การประกาศของสถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร จะเพิ่มขึ้นและมีการขยายพื้นที่ปลูกยางพารา ทำให้ปริมาณการใช้ยางพาราในประเทศจะเพิ่มมากขึ้น โดยนโยบายการส่งเสริมการใช้ยางในประเทศ ของภาครัฐ และการสนับสนุนสินเชื่อให้แก่ผู้ประกอบการผลิตจากการผลิตภัณฑ์ยาง อีกทั้งความต้องการใช้ยางพาราโลกยังคงมีอยู่ทำให้การส่งออกยางพาราอาจจะมีเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาเล็กน้อย และราคายางเฉลี่ยทั้งปีมีโอกาที่จะลดลงจากปีที่ผ่านมา ซึ่งเป็นไปตามทิศทางของราคาในตลาดโลกต่อไป (จินจิรา พ่วงทอง, อธิชา อินทอง และอธิวัฒน์ แดงกนิษฐ์, 2560, น. 38-39)

สรุปได้ว่าแนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับการบริหารจัดการอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เนื่องจากสถานการณ์ยางพาราทุก ๆ ปีจะมีแนวโน้มราคาอย่างผันผวน บางปีราคาอย่างสูง บางปีราคายางพาราลดลงจนกระทั่งปัจจุบันมีราคาลดลงเป็นอย่างมาก ดังนั้นเกษตรกรชาวสวนยางควรที่จะมีการวางแผนล่วงหน้าและปรับตัวให้เท่าทันสถานการณ์ที่จะส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตให้มากที่สุด มีการประกอบอาชีพเสริมทดแทน เช่น รับจ้าง ขายเป็นของ ปลูกพืชร่วม เลี้ยงสัตว์ เป็นต้น

ตลาดกลางยางพาราระดับภูมิภาค

ไทยซึ่งเป็นประเทศผู้ผลิตและส่งออกยางธรรมชาติรายใหญ่ที่สุดของโลก แต่ยังไม่มีความต้องการทางการตลาดกับผู้ซื้อจากต่างประเทศ ประกอบกับสถานการณ์การซื้อขายยางตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน พบว่า ราคายางในประเทศถูกขึ้นนำจากราคายางในตลาดซื้อขายล่วงหน้า เช่น ตลาดล่วงหน้าโตเกียว (TOCM) ของญี่ปุ่น ตลาดล่วงหน้าของสิงคโปร์ (SICOM) ตลาดเซี่ยงไฮ้ของจีน ซึ่งทุกตลาดมีลักษณะเป็นตลาดเก็งกำไร ปริมาณการส่งมอบยางจริงมีน้อย ไม่สะท้อนกลไกราคาที่เกิดจากผลผลิตและความต้องการใช้ที่แท้จริง ส่งผลให้ราคาเกิดความผันผวนและบางครั้งราคาลดลงต่ำกว่าต้นทุนการผลิตและจากการประชุมสภาไตรภาคีระหว่างประเทศ (International Tripartite Rubber

Council: ITRC) จึงเห็นชอบให้จัดตั้งตลาดกลางยางพาราระดับภูมิภาค (Regional Rubber Market: RRM) ขึ้น โดยได้เปิดดำเนินการพร้อมกัน 3 ประเทศ ใน วันที่ 2 กันยายน 2559 เพื่อสร้างกลไกราคาที่เหมาะสมภาวะตลาดที่แท้จริง และเพิ่มความเข้มแข็งให้กับตลาดยางของประเทศผู้ผลิตยาง (ไทย อินโดนีเซีย และ มาเลเซีย) ตลอดจนสามารถใช้อ้างอิงการซื้อขายในระดับสากล ทดแทนตลาดล่วงหน้าต่างประเทศ และสร้างเสถียรภาพด้านราคา

1. รูปแบบของตลาดกลางยางพาราระดับภูมิภาค

ตลาดกลางยางพาราระดับภูมิภาค เป็นตลาดกลางซื้อขายยางธรรมชาติล่วงหน้าแบบส่งมอบจริง โดยผู้ซื้อจะได้รับมอบยาง 30 วันนับจากวันทำสัญญา สินค้าที่ซื้อขายผ่านตลาดมี 2 ชนิด คือยางแท่ง STR 20 และยางแผ่นรมควัน RSS 3 ผู้ซื้อเป็นผู้ประกอบการส่งออก ผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ เทรดเดอร์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ผู้ขายเป็นโรงงานผู้ผลิตที่มีมาตรฐานได้รับการรับรองอยู่ใน SICOM Approved Factory List หรือโรงงานที่มีมาตรฐาน GMP และได้รับการรับรองจากคณะกรรมการ Selection Committee ซึ่งเป็นคณะกรรมการร่วม 3 ประเทศ (ไทย อินโดนีเซีย และมาเลเซีย) เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในระบบคุณภาพให้แก่ผู้ใช้อย่างทั่วโลก รูปแบบการซื้อขายยางเป็นแบบ Auto matching continuous system ซึ่งเป็นรูปแบบการซื้อขายยางที่มีมาตรฐานในระดับสากล โดยผู้ซื้อ/ผู้ขายเสนอคำสั่งซื้อ คำสั่งขายผ่านระบบอินเทอร์เน็ต

2. ผลของตลาดกลางยางพาราระดับภูมิภาค ต่อตลาดยางของไทย

รูปแบบการซื้อขายยางในปัจจุบันมีการซื้อขายในรูปแบบของตลาด Spot และตลาด Future ซึ่งการซื้อขายแบบ Spot จะเป็นการผลิตก่อนแล้วจึงกำหนดราคาขาย จึงทำให้การวางแผนการผลิตกับความต้องการใช้อย่างในบางครั้งไม่สอดคล้องกัน ส่งผลให้ราคายางผันผวน และเกิดปัญหาในการบริหารจัดการสต็อกยาง ในขณะที่ตลาด Future โดยมากจะเป็นการซื้อขาย ตราสารอนุพันธ์มีการถือสัญญาจนถึงกำหนดส่งมอบจริงน้อย และเป็นตลาดของนักเก็งกำไรมากกว่าผู้ประกันความเสี่ยง ดังนั้น การจัดตั้งตลาดกลางระดับภูมิภาค เพื่อให้ตลาดกลางยางของโลกอยู่ในประเทศผู้ผลิตยางโดยใช้รูปแบบการซื้อขายแบบ Forward มีการตกลงราคากันล่วงหน้าแล้วส่งมอบจริง 100% ใน 30 วัน สินค้าที่ผ่านตลาดมีการรับรองคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนามาตรฐานการผลิตยางของสถาบันเกษตรกรสู่ ระบบการจัดการคุณภาพที่ดี หรือGMP ของการยางแห่งประเทศไทย จึงเป็นกลไกให้เกษตรกรสถาบันเกษตรกรยกระดับคุณภาพสินค้าสู่มาตรฐานการส่งออก สามารถวางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ช่วยลดต้นทุน และเป็นช่องทางในการประกันความเสี่ยงจากความผันผวนของราคา และทำให้ระบบตลาดเกิดความเข้มแข็ง เกษตรกรเกิดความมั่นคงในอาชีพการทำสวนยาง (อริวิทย์ แดงกนิษฐ์, 2559, น. 11-12)

สรุปได้ว่าแนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับการบริหารจัดการอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ตลาดกลางยางพาราระดับภูมิภาคเป็นตลาดที่เกิดขึ้นเพื่อ

ส่งออกยางธรรมชาติให้เกิดกลไกด้านราคาที่เป็นจริงเพื่อให้เดความเสถียรภาพในด้านราคา ทำให้เกษตรกรชาวสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีการวางแผนในกระบวนการผลิตกับความ ต้องการของตลาด ช่วยลดในด้านต้นทุน และเกษตรกรสามารถปรับตัวต่อราคายางพาราที่ผันผวนได้ ในอนาคต

ยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

1. ข้อมูลยางพาราสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

สามจังหวัดชายแดนภาคใต้หมายถึง ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพการทำสวนยางพารา โดยข้อมูลเกี่ยวกับยางพาราแต่ละจังหวัดพอที่จะกล่าวโดยสังเขป ดังนี้

- จังหวัดยะลา

พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขา ป่าดงดิบ และสวนยางพารา ประชากรส่วนใหญ่นับถือ ศาสนาอิสลาม ซึ่งเศรษฐกิจของจังหวัดส่วนใหญ่เกี่ยวกับการผลิตเกษตรกรรม โดยส่วนมากคนในพื้นที่ จะประกอบอาชีพยางพารา ซึ่งมีพื้นที่ประมาณร้อยละ 62.90 ของพื้นที่ทั้งหมด (ธัชชาวินท์ สระอุณ, 2558)

จังหวัดยะลา มีเนื้อที่ทั้งหมด 2,858,166 ไร่ พื้นที่ถือครองเพื่อทำการเกษตร 1,723,173 ไร่ ในปีการเพาะปลูก 2549/2550 พื้นที่เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญคือ ยางพารา ผลไม้ ปาล์มน้ำมัน ซึ่งยางพารามีพื้นที่ปลูก 1,268,288 ไร่ (กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานจังหวัดยะลา, 2551)

- จังหวัดปัตตานี

ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม และภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นพื้นราบ ชายฝั่งทะเล ส่วนน้อยที่เป็นพื้นที่ภูเขาและมีแหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์ ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ ประมง และรองลงมาเป็นเกษตรกรรม สินค้าและพืชเศรษฐกิจที่สำคัญอันดับหนึ่งของจังหวัด ได้แก่ ยางพารา ผลไม้ที่เกษตรกรปลูกที่สำคัญ ได้แก่ ลองกองทุเรียน ส้มโอ เงาะ มะพร้าว สะตอ ส่วนพืชไร่ ได้แก่ แตงโม ข้าวโพด มันเทศ เป็นต้น (ธัชชาวินท์ สระอุณ, 2558)

ยางพารา เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญอันดับหนึ่งของจังหวัด ซึ่งในแต่ละปีมีพื้นที่ปลูก เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ดังนี้

- ในปีพ.ศ.2551-2552 พื้นที่เพาะปลูก 357,953 ไร่ เปิดกรีดแล้ว 292,996 ไร่ ผลผลิตรวม 77,321.52 ตัน มูลค่าการผลิต 4,477.28 ล้านบาท ราคาเฉลี่ย 61.40 บาท/กก. ครั้วเรือนที่ปลูกยางพารา 26,599 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 32 ของครั้วเรือนเกษตรกรทั้งจังหวัด (กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานจังหวัดปัตตานี, 2551)

- ในปีพ.ศ.2554-2556 พื้นที่เพาะปลูก 378,837 ไร่ เปิดกรีดแล้ว 311,030 ไร่ ผลผลิตรวม 85,649.75 ตัน มูลค่าการผลิต 6,523.68 ล้านบาท ราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 76.17 บาท ครั้วเรื้อนที่ปลูกยางพารา 36,668 ครั้วเรื้อน คิดเป็นร้อยละ 37.99 ของครั้วเรื้อนเกษตรกรทั้งจังหวัด

- ในปีพ.ศ.2557 พื้นที่เพาะปลูก 382,082 ไร่ เปิดกรีดแล้ว 316,088 ไร่ ผลผลิตรวม 80,615 ตัน มูลค่าการผลิต 4,477.38 ล้านบาท ราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 55.45 บาท ครั้วเรื้อนที่ปลูกยางพารา 37,925 ครั้วเรื้อน คิดเป็นร้อยละ 41.18 ของครั้วเรื้อนเกษตรกรทั้งจังหวัด (กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดปัตตานี, ม.ป.ป.)

- จังหวัดนราธิวาส

เป็นจังหวัดสภาพพื้นที่เป็นดอนและมีที่ลุ่มติดชายฝั่งทะเล ส่วนมากเป็นป่าและภูเขา ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม เศรษฐกิจที่สำคัญ คือ ภาคการเกษตร ซึ่งประชากรส่วนมากปลูกยางพาราเป็นหลักในจังหวัด และผลไม้ที่เป็นเอกลักษณ์และสร้างชื่อเสียงให้กับจังหวัด ได้แก่ ลองกอง อีกทั้งมีการประกอบอาชีพการทำสวนปาล์ม น้ำมัน ปลูกมะพร้าว เงาะ ทุเรียน มังคุด พืชไร่ และพืชผัก เป็นต้น (รัชชานันท์ สรรุโณ, 2558)

เศรษฐกิจสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนใต้

- ยางพารากับเศรษฐกิจในสามจังหวัดชายแดนใต้

เศรษฐกิจของภาคใต้ส่วนใหญ่อยู่บนพื้นฐานของภาคเกษตรเป็นหลักโดยเฉพาะการปลูก ยางพารา ปาล์ม น้ำมัน ผลไม้ รวมทั้งการประมง กลุ่มจังหวัดชายแดนภาคใต้ (สงขลา สตูล ปัตตานี ยะลา นราธิวาส) เป็นแหล่งอุตสาหกรรมแปรรูปยางและไม้ยางพาราและอุตสาหกรรมอาหารทะเล ก่อให้เกิดการค้าที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการผลิตยาง เช่น คนกลางหรือกลุ่มคนกลางรับซื้อยางพาราและโรงงานยาง อุตสาหกรรมที่สำคัญของสามจังหวัดชายแดนใต้ ได้แก่ อุตสาหกรรมยาง อุตสาหกรรมไม้ และผลิตภัณฑ์จากไม้ยาง อุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์และเครื่องเรือนจากไม้ยาง และอุตสาหกรรมการขนส่ง จังหวัดชายแดนใต้มีโอกาสทางการค้าชายแดนโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับประเทศมาเลเซีย เช่น จังหวัดยะลาซึ่งมีชายแดนที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศมาเลเซียด้านอำเภอเบตง มีการค้าชายแดน สินค้าส่งออกที่สำคัญของจังหวัดคือ ผลิตภัณฑ์ยางพารา ไม้ยางพาราแปรรูปและสินค้าอื่น ๆ มูลค่าการส่งออกเฉลี่ยปีละ 2,500 ล้านบาท (วิไลวัลย์ แก้วตาทิพย์, 2557, น. 6)

- ผลกระทบทางเศรษฐกิจสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

- ปัญหาความไม่สงบ

ปัญหาความไม่สงบพื้นที่จังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส เดิมมีเหตุการณ์ความไม่สงบเกิดขึ้นบ้างแต่ทวีความรุนแรงมากขึ้นในปี พ.ศ. 2547 จนกระทั่งปัจจุบันนี้ปัญหาดังกล่าวในสามจังหวัดชายแดนใต้ทำให้ชาวสวนยางพารามีภาวะเศรษฐกิจตกต่ำอย่างเห็นได้ชัด จากการศึกษาวิจัยของ ชูต้า แก้วละเอียด (2551) ได้เปรียบเทียบผลตอบแทนทางเศรษฐกิจของ ชาวสวนยาง

ช่วงก่อนเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบและช่วงกำลังเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบพบว่า ช่วงก่อนเกิดเหตุการณ์เกษตรกรชาวสวนยางมีรายได้จากการทำสวนยางวันละ 1,197 บาท แต่ขณะที่กำลังเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบเกษตรกรมีรายได้จากการทำสวนยางพาราเพียงวันละ 952 บาท ซึ่งรายได้ลดลงถึงวันละ 245 บาท ดังนั้นในหนึ่งปีเกษตรกรจะมีรายได้ลดลงมากถึง 88,200 บาท (วิไลวัลย์ แก้วตาทิพย์, 2557, น. 6-7)

- ผลกระทบจากเศรษฐกิจโลก

ผลกระทบจากเศรษฐกิจโลก เช่น ไตรมาสที่ 3 ปีพ.ศ. 2555 การส่งออกยางพาราแปรรูปชะลอตัวอย่างต่อเนื่องจากผลกระทบวิกฤตเศรษฐกิจโลก กรณีเช่นนี้ไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะประเทศไทยเท่านั้นระหว่างปี 1997 - 2002 (พ.ศ. 2540 - 2545) ประเทศอินเดียได้ประสบปัญหาราคายางพาราตกต่ำมากจนเป็นประวัติการณ์เช่นกัน ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากเศรษฐกิจโลก การแก้ปัญหาเบื้องต้นหรือลดความเสี่ยง ได้แก่ การผลิตเพื่อตอบสนอง ความต้องการภายในท้องถิ่น เน้นการปลูกยางพาราเพื่อยังชีพ จากนั้นขยายไปสู่อุตสาหกรรม ขยายพื้นที่ปลูกและการส่งออก ส่วนนโยบายหลักอื่น ๆ เช่น การเจรจา การลดภาษีกำกับ การเปิดท่าเรือ การนำเข้าสินค้ายางพารารวมทั้งการเปิดการค้าเสรีตามข้อตกลงของอาเซียน (ASEAN: Association of Southeast Asian Nations)

- ผลกระทบทางเศรษฐกิจของประเทศเพื่อนบ้านหรือประเทศผู้ซื้อยางพาราจากประเทศไทย

- ผลกระทบทางเศรษฐกิจของประเทศเพื่อนบ้านหรือประเทศผู้ซื้อยางพาราจากประเทศไทย เช่น ปีพ.ศ. 2555 เศรษฐกิจจีนลดการขยายตัวมีผลทำให้การส่งออกยางพาราลดลงเพราะตลาดจีนชะลอการซื้อยางพาราแปรรูปเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตยางล้อลดลง ส่งผลให้ราคายางพาราผันผวนและเคลื่อนไหวในทิศทางอ่อนตัวลง (วิไลวัลย์ แก้วตาทิพย์, 2557, น.6)

- ปัจจัยที่ส่งผลต่อราคายาง

(1) เศรษฐกิจโลก โดยดูจากอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในกลุ่มประเทศสหรัฐอเมริกา EU ญี่ปุ่น และประเทศกลุ่ม BRICS ประกอบด้วย บราซิล รัสเซียอินเดีย จีน และแอฟริกาใต้ 5 ประเทศ รวมทั้งกลุ่มประเทศอาเซียน ปรับตัวลดลงจากที่เคยคาดการณ์ไว้

(2) สต็อกยางของผู้ใช้รายใหญ่ของโลก เช่น จีน และญี่ปุ่น ยังมีเก็บอยู่มาก

(3) ผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป (ล้อยาง) ในขณะนี้มากกว่าความต้องการของตลาด

(4) ราคาน้ำมันและค่าเงินบาทมีแนวโน้มผันผวน ทำให้ถูกมองว่าการใช้ยาง

สังเคราะห์มีความเสี่ยงด้านราคาน้อยกว่ายางธรรมชาติ

(5) ตลาดซื้อขายยางล่วงหน้าหดตัวตามภาวะตลาดหุ้น

(6) ผู้ประกอบการยังไม่เร่งซื้อ เพราะยังมียางอยู่ในสต็อก

(7) ราคาขายปรับตัวลดลงอย่างต่อเนื่อง พ่อค้ารับซื้อยางขาดความเชื่อมั่นจึงลดราคาซื้อให้ต่ำลงเพื่อลดความเสี่ยง

ซึ่งประเด็นดังกล่าว จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือกันทั้งภาครัฐภาคเอกชน รวมถึงภาคประชาชนในการช่วยกันแก้ไขปัญหาเพื่อพยุงราคายางพารา และท้ายที่สุดจะส่งผลดีต่อระบบเศรษฐกิจของกลุ่มชายแดนภาคใต้และประเทศต่อไป (สำนักงานสถิติจังหวัดนราธิวาส/ปัตตานี/ยะลา/สงขลา/สตูล, 2558, น. 17)

2. แนวทางการตลาดหรือการพัฒนายางพารา และแนวทางการลดต้นทุนหรือการสร้างเศรษฐกิจของชาวสวนยางพารา

- แนวทางการตลาด หรือการพัฒนายางพารา

สถาบันวิจัยยางได้วิจัยและพัฒนาระบบตลาดกลางยางพารามาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2534 โดยได้จัดตั้งตลาดกลางยางพาราครั้งแรกที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จนถึงปัจจุบันมีตลาดอยู่ภายใต้ความดูแลของสถาบันวิจัยยาง 6 แห่ง คือ ตลาดกลางยางพาราสงขลา สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช บุรีรัมย์ หนองคาย และยะลา ครอบคลุมพื้นที่ปลูกยางส่วนใหญ่ของประเทศ และได้พัฒนารูปแบบการซื้อขายจากเดิมที่มีเพียงการซื้อขายวันต่อวัน โดยขยายการให้บริการไปสู่ตลาดซื้อขายแบบข้อตกลงส่งมอบจริง (Physical Forward Market) ซึ่งเป็นการตกลงซื้อขายแล้วส่งมอบภายใน 7 วัน และในอนาคตอันใกล้สถาบันวิจัยยางจะยกระดับตลาดซื้อขายแบบข้อตกลงส่งมอบจริงเข้าสู่มาตรฐานสากล โดยพัฒนาทั้งรูปแบบการซื้อขายที่ให้ผู้ซื้อผู้ขายกำหนดได้ทั้งราคาและปริมาณที่ต้องการซื้อขายผ่านระบบอินเทอร์เน็ต เพิ่มชนิดสินค้าอย่างเป็นขบวนวันชั้น 3 ไม่อัดก้อน ยางแผ่นรมควันชั้น 3 อัดก้อน และยางแท่ง STR 20 และขยายการให้บริการให้ครอบคลุมผู้ซื้อผู้ขายทั้งภายในและต่างประเทศภายใต้ ชื่อ “ตลาดข้อตกลงส่งมอบจริงประเทศไทย (Rubberthai Physical Forward Central Market : Rubberthai PFCM)” (สุวิทย์ รัตนพงศ์, อธิวัฒน์ แดงกนิษฐ์ และอัญญาณี มั่นคง, 2556, น. 26)

ยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจไทยโดยตั้งแต่ปีพ.ศ. 2546 เป็นต้นมาไทยผู้ผลิตยางพาราอันดับ 1 ของโลก และปัจจุบันไทยส่งออกยางพาราไม่ต่ำกว่าปีละ 2 แสนล้านบาท ซึ่งเป็นการสร้างรายได้ที่มั่นคงให้กับเกษตรกรยางพาราไทยมีความสำคัญใน 4 ด้าน คือ

- ด้านเศรษฐกิจ ยางพาราเป็นสินค้าส่งออกที่มีมูลค่าสูงสร้างรายได้แก่เกษตรกรลดช่องว่างและกระจายรายได้และลดอัตราว่างงาน

- ด้านสังคม ยางพารามีความเกี่ยวข้องต่อชาวสัญญามากกว่า 1 ล้านครอบครัวสร้างความมั่นคงแก่ครัวเรือน ลดการเคลื่อนย้ายแรงงาน และสร้างสังคมที่อบอุ่น

- ด้านสิ่งแวดล้อม ยางพาราเป็นพืชที่ปลูกแทนพืชที่ป่า เพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม และเพิ่มทางเลือกให้แก่เกษตรกรชาวสวนยาง

- ด้านอุตสาหกรรมต่อเนื่อง ได้แก่ อุตสาหกรรมไม้ยางและอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางรวมทั้งสร้างรายได้และอาชีพแก่แรงงานที่อยู่ในระดับอุตสาหกรรม

อย่างไรก็ตามอุตสาหกรรมยางพาราไทยประสบปัญหาต่างๆดังนี้ กำลังการผลิตรวมมากกว่าเมื่อปริมาณวัตถุดิบ การขาดแคลนวัตถุดิบยางพาราเนื่องจากบางช่วงไม่มีวัตถุดิบป้อนโรงงาน การขาดแคลนแรงงานเนื่องจากผลผลิตยางพาราที่มีอยู่จำนวนมากแต่แรงงานปัจจุบันมีไม่เพียงพอ ราคาที่มีความผันผวน และมีการแข่งขันในด้านราคาขายสูงเนื่องจากปัจจัยด้านฤดูกาลค่าเงินบาทแข็งค่า ต้นทุนสินค้าปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องทั้งต้นทุนวัตถุดิบการผลิต และต้นทุนรวม โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้นทุนเชื้อเพลิง ปัญหาด้านระบบโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ ปัญหาการขาดเงินทุนหมุนเวียนและปัญหาขาดทุนที่ปลอมปนในวัตถุดิบสำหรับยางแท่ง สมาคมยางพาราไทยตระหนักถึงการมีส่วนร่วมพัฒนาอุตสาหกรรมยางพาราไทยให้เติบโตอย่างยั่งยืนโดยได้ร่วมมือกับภาครัฐในการสนับสนุนพัฒนาอุตสาหกรรมยางพาราอย่างต่อเนื่องและได้นำเสนอแนวทางการแก้ภาครัฐ ดังนี้

- 1) ปรับปรุงคุณภาพและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตยาง
 - 2) เพิ่มปริมาณการใช้และเพิ่มมูลค่าแก่อ่างคืบเน้นการส่งออกผลิตภัณฑ์ยาง
 - 3) เพิ่มขีดความสามารถของผู้ประกอบการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตลดต้นทุนการผลิตและปรับปรุงการส่งมอบสินค้าให้รวดเร็วยิ่งขึ้น
 - 4) เน้นการวิจัยและการผลิตผลิตภัณฑ์ใหม่ใหม่ซึ่งสนองความต้องการของตลาดโดยสามารถต่อยอดผลิตในเชิงพาณิชย์ได้
 - 5) มุ่งขยายตลาดสร้างพันธมิตรทางการผลิตและการค้ากับธุรกิจทั้งในประเทศและต่างประเทศ
 - 6) มีส่วนร่วมในการกำหนดความตกลงระหว่างประเทศทั้งกรอบทวิภาคีและพหุภาคี
 - 7) ยกกระดับความรู้ความสามารถของบุคลากรซึ่งรวมถึงแรงงานพนักงาน
 - 8) บริหารจัดการ อุตสาหกรรมให้เกิดความสมดุลทางเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อม
 - 9) พัฒนาระบบขนส่งทางเรือที่มีศักยภาพและลดค่าระหว่างการขนส่งทางเรือของไทยซึ่งสูงกว่าคู่แข่ง
 - 10) ปรับปรุงกฎระเบียบบางอย่างด้านโลจิสติกส์ของภาครัฐเพื่ออำนวยความสะดวกและลดต้นทุนการขนส่งแก่ผู้ประกอบการ
 - 11) ศึกษาหาแนวทางในการป้องกันการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (NTBs)
- (หลักชัย กิตติพล, 2551, น. 1)

- แนวทางการลดต้นทุน หรือการสร้างเศรษฐกิจของชาวสวนยางพารา

เดชา อินเด (2545), วัลลภ พิเชษฐกุล (2545) และดวงมณีโกมารทัต (2553) ได้ให้

ความหมายของต้นทุนไว้ว่า มูลค่าของทรัพยากรที่สูญเสียไปเพื่อให้ได้สินค้า/บริการ หรือเพื่อวัตถุประสงค์ใดวัตถุประสงค์หนึ่ง ซึ่งมูลค่านั้นจะต้องวัดได้เป็นหน่วยเงินตรา ต้นทุนที่เกิดขึ้นนี้อาจจะให้ประโยชน์ในปัจจุบันหรือในอนาคตก็ได้ โดยทั่วไปต้นทุนจำแนกได้ 2 ลักษณะ คือ 1) ต้นทุนที่ยังไม่หมดประโยชน์ (unexpired cost) หมายถึง ต้นทุนที่หน่วยผลิตสูญเสียไป แต่ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์ หรือจะให้ประโยชน์ในอนาคต ซึ่งเรียกว่า สินทรัพย์ และ 2) ต้นทุนที่หมดประโยชน์แล้ว (Expired cost) หมายถึง ต้นทุนที่หน่วยผลิตสูญเสียไป และได้รับประโยชน์ไปทั้งสิ้นแล้วซึ่งเรียกว่า ค่าใช้จ่าย (Expense)

การเพิ่มรายได้หรือยกระดับทางเศรษฐกิจแก่เกษตรกรชาวสวนยางพารารายย่อยมีการปลูกพืชแซมช่วงยางปลูกใหม่หรือก่อนเปิด มักปลูกกล้วยเป็นพืชแซมในสวน ยางพารา และในปัจจุบันเป็นที่นิยมกันอย่างกว้างขวาง พบว่ามีรายได้เพิ่มขึ้นมากถึงร้อยละ 350 หรือ คิดเป็น 3 เท่าจากรายได้เดิมของครอบครัว การปลูกกล้วยร่วมกับยางพาราอาจปลูกระหว่างแถวที่ปลูกยางพาราโดยปลูกเป็นแถวเดี่ยว ประโยชน์ที่ได้รับหลัก ๆ 4 ประการ จากการปลูกพืชแซม ได้แก่ 1) รายได้จากผลผลิตของพืชแซมในช่วงปีที่ 3 2) ลดต้นทุนค่าปุ๋ย 3) ลดต้นทุนค่าแรงงาน และ 4) สร้างมูลค่าทางการตลาดผลไม้ประเภทกล้วย

หลังจากปลูกยางใหม่ ชาวสวนยางพาราจะไม่มีรายได้หรือผลตอบแทนจากสวนยางในช่วงเวลา 6 ปี ที่ยางยังกรีดไม่ได้ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นส่งเสริมให้ชาวสวนยางปลูกพืชแซมในพืชที่สวนยางปลูกใหม่จะเป็นการช่วยเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรอีกทาง การเลือกปลูกพืชแซมขึ้นอยู่กับหลายปัจจัยประกอบ เช่น ความต้องการของท้องถิ่น ความต้องการของตลาด และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการปลูกพันธุ์นั้น ๆ สำหรับประเทศไทยเกษตรกรชาวสวนยางเสริมรายได้โดยการปลูกพืชแซมปลูกพืชร่วม และ เลี้ยงสัตว์ควบคู่กับการทำสวนยาง ชนิดของพืชแซมที่แนะนำให้ปลูกได้แก่ สับปะรด ข้าวไร่ ข้าวโพดหวาน กล้วย หนุ่อาหารสัตว์ อ้อย (ชนิดคั้นน้ำ) ชนิดพืชปลูกร่วมกับยางที่แนะนำ ได้แก่ ระกำหวาน สละ หวาย สะเดาเทียม กระวาน และไม้ดอก เช่น หน้าวัว เปลวเทียน และชิงแดง ส่วนสัตว์ที่สามารถเลี้ยงในสวนยางได้เป็นจำพวก แพะ แกะ สัตว์ปีก และผึ้ง (วิไลวัลย์ แก้วตาทิพย์, 2557)

สรุปได้ว่าแนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับการบริหารจัดการอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ยางพาราไทยเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีความสำคัญอย่างมากต่อประเทศไทย และในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส มีการปลูกและประกอบอาชีพหลักเป็นส่วนใหญ่เพราะให้ผลผลิตที่ดี แต่ก็มีปัญหาเศรษฐกิจสวนยางพาราที่ต้องพบ คือ ผลกระทบทางเศรษฐกิจของประเทศเพื่อนบ้านหรือประเทศผู้ซื้อยางพาราจากประเทศไทย ผลกระทบจากเศรษฐกิจโลกทำให้การส่งออกยางพาราแปรรูปชะลอตัวอย่างต่อเนื่อง และปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ นอกจากนี้ยังมีแนวทางในการพัฒนายางพาราในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้าน

สิ่งแวดล้อม และด้านอุตสาหกรรมต่อเนื่อง ดังนั้นควรที่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ เอกชน และเกษตรกรชาวสวนยางจะได้ร่วมกันผลักดันเพื่อพัฒนายางพาราไทยให้เติบโตและมั่นคงตลอดไป

ความยั่งยืนของเกษตรกรชาวสวนยางพารา

การส่งออกยางพาราในการพึ่งพาตลาดระดับสูง ทำให้ผู้ผลิตไม่สามารถต่อรองราคาได้ อีกทั้งมีต้นทุนในการผลิตที่สูง และผลผลิตที่โตต่อไร่ต่ำในหลายพื้นที่ ซึ่งสาเหตุที่พบมากจากพื้นที่ปลูกยางพาราที่ไม่เหมาะสม การใช้ปุ๋ยที่ไม่เหมาะสม เป็นต้น ทำให้ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ เช่น เกษตรกรยากจนขึ้น มีหนี้สินเป็นปัญหาที่เกิดจากปัจจัยต่าง ๆ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้มีผลต่อขีดความสามารถในการแข่งขันของเกษตรกรไทย

การแก้ปัญหาเกี่ยวกับยางพารา สิ่งแรกที่ต้องทำ คือ การเพิ่มขีดความสามารถให้แก่เกษตรกรทั้งทางด้านเพิ่มผลผลิต การปรับปรุงพันธุ์ยาง ปรับปรุงดิน ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยให้ถูกต้อง ใช้พื้นที่ที่เหมาะสมในการปลูกยางพารา มีการลดต้นทุนการผลิต มีการปลูกพืชแซมระหว่างร่องยางพาราจะทำให้สามารถสร้างรายได้เสริมจากพื้นที่ว่างเปล่าเป็นการชดเชยรายได้จากยางพาราที่ลดลง อีกทั้งต้องมีการรวมกลุ่มเพื่อสร้างองค์กรหรือสหกรณ์ เพื่อจะได้มีสิทธิ์ในการต่อรองราคาเชื่อมโยงในลักษณะของคลัสเตอร์ โดยภาครัฐจะต้องมีการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันเพื่อให้เกษตรกรชาวสวนยางสามารถพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และมีสวัสดิการสังคม รวมทั้งเกษตรกรต้องมีรายได้เพิ่มขึ้น ภายใต้กลไกการพัฒนาที่สะอาดหรือภายใต้การตลาดแบบสมัครใจผ่านมาตรการและแนวทางการช่วยเหลือเกษตรกรอย่างยั่งยืน

นอกจากนี้รัฐบาลควรลดพื้นที่ปลูกยางที่ไม่เหมาะสมโดยแนะนำให้เกษตรกรชาวสวนยางปลูกไม้เศรษฐกิจชนิดอื่นทดแทนที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ เน้นการพัฒนาและใช้นวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับยางพารา อีกทั้งการกำหนดมาตรการและสัดส่วนการใช้ยางพาราให้ชัดเจนซึ่งจะเป็นแนวทางที่สำคัญในการสร้างความยั่งยืนในอุตสาหกรรมยางพารา (ไชยยศสินเจริญกุล, 2559, น. 1)

สรุปได้ว่าแนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับการบริหารจัดการอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในการสร้างความยั่งยืนเกี่ยวเกษตรกรชาวสวนยางนั้นประกอบด้วยหลากหลายแนวทาง อาทิ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต สร้างความมั่นคงในอาชีพ เพิ่มรายได้ยกระดับคุณภาพชีวิต การจัดการสวนยางจากเชิงเดี่ยวให้เป็นสวนยางผสมผสานเพื่อเพิ่มแบบและเพิ่มรายได้และยกระดับคุณภาพชีวิต และส่งเสริมและสถาบันเกษตรกรและโรงงานแปรรูปเบื้องต้นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพผลผลิตของเกษตรกร การพัฒนาระบบและกระบวนการถ่ายทอดเทคโนโลยีผ่านศูนย์เรียนรู้และปราชญ์ชาวบ้าน นอกจากนี้ควรมีการปลูกพืชแซมภายในร่องยาง อาจจะมีการเลี้ยงสัตว์ร่วมด้วยเพื่อให้เป็นผลผลิตหรือรายได้เสริมแก่เกษตรกรชาวสวนยางได้

ดังนั้นเกษตรกรชาวสวนยางพาราจะต้องมีการวางแผนและปรับตัวให้ทันกับสถานการณ์ยางพาราที่เปลี่ยนไปเพื่อให้สามารถประกอบอาชีพให้มั่นคง และยั่งยืนต่อไป

แนวคิดเกี่ยวกับอาชีพเสริม

ความสำคัญของอาชีพเสริม

วาริ ถาวรรุ่งกิจ (2548) กล่าวว่า การประกอบอาชีพเสริม คือการประกอบกิจการงานที่ทำนอกเหนือจากอาชีพหลัก โดยให้มาซึ่งรายได้ที่นอกเหนือจากเงินรายได้ประจำ

ณัฐอรียา สุขสุวรรณพร (2553) กล่าวว่า อาชีพเสริม หมายถึง เป็นอาชีพที่ประกอบขึ้นเป็นอาชีพที่ 2 รองจากอาชีพหลัก และเป็นแหล่งรายได้เสริมเพิ่มเติมจากงานหลัก การประกอบอาชีพเสริมนั้น จะต้องไม่กระทบกับงานอาชีพหลัก อาชีพเสริมนั้น อาจประกอบเป็นธุรกิจ หรือกิจการในรูปแบบใดก็ได้ และจะต้องเป็นอาชีพที่มีรายได้เสริมจากรายได้หลัก

มหาวิทยาลัยบูรพา (ม.บ.ป.) ได้กล่าวถึงอาชีพเสริม เป็นอาชีพที่ประกอบกันเป็นธุรกิจในครอบครัว และเป็นอาชีพที่เพิ่มจากอาชีพที่ทำเป็นประจำอยู่แล้วเพื่อเพิ่มรายได้ให้มากยิ่งขึ้น เป็นอาชีพที่สามารถดำเนินการได้โดยลงทุนน้อย กำลังกายค่อนข้างมาก เน้นการพึ่งตนเอง เป็นอาชีพที่เน้นความเป็นอิสระเป็นเจ้าของธุรกิจ เป็นอาชีพที่ประกอบขึ้นเป็นอาชีพที่ 2 รองจากอาชีพหลัก และเป็นการหารายได้เพิ่มให้เพียงพอต่อการดำรงชีวิต และเป็นแหล่งรายได้เสริมเพิ่มเติมจากงานหลัก อาชีพเสริมเป็นอาชีพที่ช่องทางสำรอง เป็นช่องทางทำรายได้เสริมกับอาชีพหลัก เพื่อเป็นการหารายได้เสริมเพื่อมาจุนเจือรายได้ในครอบครัว ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลการประกอบอาชีพเสริม สามารถแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านคุณลักษณะส่วนตัว

คุณลักษณะส่วนตัวหรือลักษณะส่วนตัว เป็นปัจจัยภายในตัวเองของผู้ประกอบอาชีพที่จะส่งผลต่อความสำเร็จในการประกอบอาชีพ โดยคุณสมบัติที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพอิสระ นั้น ประกอบด้วยคุณสมบัติที่จำเป็น 12 ประการ คือ

- 1) มีแรงจูงใจ
- 2) มีความคิดริเริ่ม
- 3) รู้จักถอย เพื่อที่จะสู้
- 4) มีความสามารถที่จะทำอะไรให้ได้ดี
- 5) มีความอดทน
- 6) มีความเชื่อมั่นในตนเอง
- 7) มีความมั่นคงทางอารมณ์
- 8) มีความสามารถในการเข้ากับผู้อื่น

9) มีความไวในความเข้าใจและ วินิจฉัยสิ่งต่าง ๆ

10) มีความละเอียด

11) มีความสามารถในการเขียนและพูด

12) มีร่างกายและแรงใจ

2. ด้านครอบครัว

ปัจจัยด้านครอบครัวมีความสำคัญกับทุกขั้นตอนของการประกอบอาชีพเสริม สถาบันทางสังคมที่คอยช่วยเหลือและผลักดันการเข้าสู่อาชีพอิสระได้แก่ 4 สถาบัน คือสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันภาครัฐบาล และสถาบันเอกชน โดยสำหรับสถาบันครอบครัวนั้นมีความสำคัญต่อการประกอบอาชีพ โดยเป็นภูมิหลังทางครอบครัวที่ส่งผลต่อพฤติกรรมและค่านิยมของสมาชิก หากครอบครัวประกอบธุรกิจก็จะปลูกฝังให้สมาชิกเป็นผู้สืบทอดกิจการ หรือถ้าครอบครัวมีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี ก็จะเป็นแรงผลักดันให้สมาชิกรู้จักขวนขวายและพยายามหา รายได้มาจุนเจือครอบครัว

3. ด้านสถานศึกษา

ปัจจุบันด้านสถานศึกษามีส่วนสำคัญในการช่วยให้บุคคลมีโอกาสเลือกที่จะประกอบอาชีพเสริมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการเลือกอาชีพหลัก หรืออาชีพเสริม ช่วยให้ผู้คนได้มีโอกาสทราบ ถึงความต้องการความชอบของตนเอง โดยเฉพาะการได้รับการศึกษาในวิชาแนะแนวจะทำให้ได้รับความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพได้เป็นอย่างดี รวมทั้งยังทำให้ผู้ศึกษาได้ตระหนักถึงคุณค่าในตนเอง การพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเอง และการวางแผนอนาคต

4. ด้านสภาพแวดล้อม

ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม นี้มีผลต่อความสำเร็จในการประกอบอาชีพ โดยเฉพาะในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยี เช่น การขยายตัวของตลาด ค่านิยมหรือกระแสนิยมของกลุ่มลูกค้า นโยบายการส่งเสริมของภาครัฐ การนำวิทยาการสมัยใหม่มาช่วยในการบริหารจัดการ เป็นต้น (มหาวิทยาลัยบูรพา, ม.ป.ป.)

สรุปได้ว่าแนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับการบริหารจัดการอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ การประกอบอาชีพเสริมนอกเหนือจากการประกอบอาชีพหลักนั้นก็คือเกษตรกรชาวสวนยางพาราจะช่วยให้มีรายได้เพิ่มขึ้น เพื่อหารายได้มาจุนเจือครอบครัว มีการพึ่งตนเอง และมีกิน มีใช้ได้เพียงพอ ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อการประกอบอาชีพเสริม สามารถแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณลักษณะส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านสถานศึกษา และด้านสภาพแวดล้อม

อาชีพเสริมภาคการเกษตร และนอกภาคการเกษตร

1. อาชีพเสริมภาคการเกษตร

เนื่องจากระยะปลูกยาวกว่าที่จะได้กว่าที่จะได้ผลผลิตใช้เวลาประมาณ 7 ปี จึงควรมีการเสริมรายได้ในสวนยางพาราหรือเมื่อยางสามารถเปิดกรีดได้แล้วนั้น แต่ถ้าเกษตรกรพึ่งพาจากสวนยางเพียงอย่างเดียวอาจจะมีรายได้ที่ไม่แน่นอน โดยเฉพาะฤดูฝนหรือฤดูแล้ง ไม่สามารถกรีดยางได้ จะส่งผลทำให้ไม่มีรายได้ ดังนั้นจึงควรใช้พื้นที่ในสวนยางอย่างเต็มประสิทธิภาพด้วยการเสริมรายได้ในสวนยาง เช่น การปลูกพืชแซมยาง การปลูกพืชร่วมยาง หรือการเลี้ยงสัตว์ เพื่อเสริมรายได้ ส่วนในกรณีพืชสามารถจัดประเภทของพืชเสริมรายได้แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

- การปลูกพืช

สามารถปลูกพืชได้หลายชนิด ตั้งแต่เริ่มปลูกยางพาราไปจนกระทั่งยางเปิดกรีดได้ แต่มีพืชอีกหลายชนิดที่ไม่สมควรปลูก เพราะจะมีผลกระทบต่อต้นยางพารา หรืออาจจะทำให้สวนยางพาราเสียหายได้ ประเภทของพืชเสริมรายได้สามารถแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

1) พืชแซมยาง หมายถึง พืชที่ปลูกระหว่างแถวภายในระยะที่ต้นยางอ่อนอายุไม่เกิน 3 ปี การปลูกพืชแซมยางเป็นการปลูกพืชล้มลุกหรือพืชอายุสั้นที่ต้องการแสงสว่างมากในการเจริญเติบโต และให้ผลผลิตซึ่งการปลูกพืชแซมยาง สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

ประเภทที่ 1 การปลูกพืชแซมยาง ที่ต้องการแสงมากแต่มีหลายชนิด ได้แก่ กล้าย สับปะรด พืชไร่ต่างๆ เช่น ข้าวไร่ ข้าวโพด หน่อไม้ฝรั่งและถั่วต่าง ๆ พืชเหล่านี้ ควรปลูกห่างแถวยางพาราประมาณ 1 เมตร ในกรณีที่เป็นอ้อย มันสำปะหลัง และละหุ่ง ควรปฏิบัติดังนี้

อ้อย มี 2 ชนิด คือ อ้อยโรงงาน ซึ่งใช้น้ำตาลและอ้อยคั้นน้ำในภาคตะวันออกเฉียงเหนือไม่ควรปลูกอ้อยทั้งสองชนิดนี้ เพื่อลดผลกระทบต่อต้นยางพาราและลดปัญหาไฟไหม้สวนยางพารา (ใบอ้อยแห้งจะเป็นเชื้อไฟได้ในช่วงแล้ง) ส่วนในภาคใต้และภาคตะวันออกไม่ควรปลูกอ้อยโรงงานเช่นเดียวกัน แต่สำหรับอ้อยคั้นน้ำ เนื่องจากไม่มีผลกระทบต่ออาการเจริญเติบโตของยางพารา และปัญหาด้านเป็นเชื้อไฟมีน้อย เพราะอายุสั้นและในช่วงแล้ง ไม่แห้งจัดจนเกินไป จึงควรควรปลูกเป็นพืชแซมยางได้ทั้งในภาคใต้และภาคตะวันออก

มันสำปะหลัง ไม่ควรปลูกในภาคใต้และภาคตะวันออก เพราะมันสำปะหลังเจริญเติบโตเร็ว มีศักยภาพในการใช้ปุ๋ยที่สูง จึงมีผลกระทบต่ออาการเจริญเติบโตของยางพารา ส่วนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือไม่ควรปลูกเช่นเดียวกัน แต่ถ้าในกรณีที่เกษตรกรจำเป็นต้องปลูกเพราะเป็นที่ต้องการของตลาดและบำรุงรักษาได้ง่ายควรจะปฏิบัติตามคำแนะนำของสถาบันวิจัยพืชไร่และควรปลูกห่างจากแถวยาวประมาณ 2 เมตร การไถตัดรากโดยไถเดินตามห่างจากแถว มันสำปะหลังประมาณ 50 เซนติเมตร โดยเฉพาะแถวริมที่อยู่ใกล้แถวยาง จะลดปัญหาการแย่งปุ๋ย และความชื้นในดินจากยางได้บ้าง

ละหุ่ง ไม่ควรปลูกในภาคใต้และภาคตะวันออกเพราะนอกจากจะมีผลกระทบต่อ การเจริญเติบโตของยาพารา แล้วฝักของละหุ่ง มักเป็นเชื้อราเนื่องจากความชื้น นอกจากนั้นยังหาตลาด จำหน่ายได้ยากเช่นเดียวกับมันสำปะหลัง แต่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออนุโลมให้ปลูกได้โดยปฏิบัติ เช่นเดียวกับการปลูกมันสำปะหลัง

นอกจากพืชไร่ ดังกล่าวแล้ว ยังสามารถปลูกพืชได้อีกหลายชนิด เช่น พืชผักต่างๆ กล้าย มะละกอ สับปะรด และพืชอาหารสัตว์ต่างๆ ซึ่งปฏิบัติให้ถูกต้องตามคำแนะนำ

ประเภทที่ 2 พืชแซมยางที่ทนต่อสภาพรมเงา ได้แก่ ขิง ข่า ขมิ้น ไม้ดอกบางชนิด ดาหลา หน้าวัว เฮลิโคเนีย ผักพืชบางชนิด เช่น ผักกูดและผักกาดนกเขา ฯลฯ และเฟิร์นชนิดต่างๆ

1) พืชร่วมยาง หมายถึง พืชขนาดกลางจนถึงพืชยืนต้นขนาดใหญ่ ปลูกระหว่างแถว ยาง เช่น ผักเหมียง กระจวาน พืชสกุลระกำ หวายตะค้าทอง หวายกินหน่อ และไม้ป่าบางชนิด ไม้ผล พืชพื้นเมืองบางชนิด เช่น ละไม ลองกองและขนุน อาจปลูกป่าชนิดที่เป็นไม้โตเร็วเพื่อเสริมรายได้

- การเลี้ยงสัตว์ในสวนยาง

การเลี้ยงสัตว์ในสวนยางสามารถเสริมรายได้ให้เกษตรกรเฉพาะเจ้าของสวนยาง ดำเนินการใน 2 รูปแบบ คือ การปลูกหญ้า เพื่อเลี้ยงสัตว์ในสวนยางต้นอ่อน และการปล่อยให้สัตว์กิน หญ้าในสวนยาง สัตว์ที่นิยมเลี้ยง เช่น แกะ แพะ สัตว์ปีกและการเลี้ยงผึ้ง เป็นต้น

ตัวอย่างการเลี้ยงแกะในสวนยาง สวนยางที่มีอายุกว่า 20 ปี พบว่ามีปริมาณอาหาร เพียงพอให้ได้ให้แกะแพะเล็มเป็นอาหารในอัตรา 1 ตัวต่อไร่ สำหรับสวนยางอ่อนควรปล่อยแกะแพะ เล็มหญ้าตั้งแต่เวลา 10.00 ถึง 18.30 น. ในขณะที่สวนยางที่ให้ผลผลิตแล้ว ควรให้แกะได้รับ แสงแดดยามเช้าและบ่าย ช่วงละ 2 ชั่วโมง จัดน้ำให้แกะกินในสวนยาง โรงเรือนที่พักแกะ ควรมี หลังคาหน้าจั่ว ยกพื้นสูง 1 ถึง 1.50 เมตร ไม้พื้นทำเป็นร่องห่างกัน 1.5 ถึง 2.0 เซนติเมตร ความ กว้างไม่เกิน 5 เมตร ความยาวขึ้นอยู่กับปริมาณแกะ (แกะหนึ่งตัวใช้ขนาด 2 ตารางเมตร) ฉีดวัคซีน ป้องกันโรคปากและเท้าเปื่อย โรคอื่น ๆ ปีละ 2 ครั้ง ถ่ายพยาธิทุก 3 เดือน มีน้ำสะอาดเกลือแร่ก้อน ให้แก่กินตลอดเวลา

ตัวอย่างการเลี้ยงผึ้งในสวนยาง การเลี้ยงผึ้งในสวนยางจะใช้ผึ้งพันธุ์ Apis Mellifera เลี้ยงเพื่อเก็บน้ำหวาน โดยใช้วิธีย้ายรัง โดยนำรังวางในสวนยางช่วงยางผลัดใบ พื้นที่สวนยาง 1.4 ไร่ จะเลี้ยงผึ้งได้ 1 รัง ควรเลือกแหล่งวางรังผึ้งในบริเวณที่มีความหลากหลายของพืช วัชพืช ไม้ผลหรือไม้ ป่าต่าง ๆ (สุนิสสา สุขชาติ, 2550, น. 49-51)

- การทำเกษตรแบบสวนกระแส

ในหลายครั้งนั้นเกษตรกรมักจะมองหาและลงทุนในการปลูกพืชเศรษฐกิจ พืชที่ขาย ได้ราคาในช่วงนั้น แต่หารู้ไม่ว่า หากทำเช่นนั้นแล้ว ไม่ว่าจะเป็นราคา หรือความเสียหายที่เกิดขึ้นจะ

ตามมาเป็นจำนวนมาก เพราะพืชผลนั้นล้นตลาดและมักตรากำกันเอง จนท้ายที่สุดแล้วก็ไม่ได้มีราคาสูงแต่อย่างใด รวมไปถึงการทำเกษตรในรูปแบบดังกล่าว หากมีความเสียหาย ไม่ว่าจะป็นโรคพืช ปัญหาทางธรรมชาติ ฝนแล้ง น้ำน้อย ก็สร้างความเสียหายได้ ดังนั้นการทำเกษตรแบบสวนกระแสะ ก็จะเป็นคำตอบที่จะช่วยให้พืชผลมีราคาไปตามกลไกการตลาด และอาจจะเพิ่มมูลค่าของสินค้าได้ดียิ่งขึ้นนั่นเอง

- การทำเกษตรแบบไม่เน้นขาย

หากสามารถขายพืชผลทางการเกษตร จะทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการขาย ดังนั้นหากมีอะไรที่สามารถจะปลูกกินเองได้ ไม่ว่าจะป็นผักสวนครัว ผลไม้บางชนิด ก็แบ่งที่ดินบางส่วนมาปลูกไว้กิน บางทีอาจมีเหลือถึงขั้นขายและเป็นมูลค่าตอบแทนในอนาคตได้เช่นเดียวกันนั่นเอง (สยามอาชีพ, 2560)

สรุปได้ว่าแนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับการบริหารจัดการอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เกษตรกรชาวสวนยางควรมีการปรับตัวเพื่อรองรับวิกฤติราคาขายพาราตกต่ำเพื่อความอยู่รอด โดยการประกอบอาชีพเสริมทั้งที่เป็นภาคการเกษตร ได้แก่ การทำเกษตรแบบสวนกระแสะ การทำเกษตรแบบไม่เน้นขาย มีการปลูกพืชแซมในพื้นที่ทำการเกษตร หรือเลี้ยงสัตว์ จะเป็นการช่วยเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรอีกทาง แต่การเลือกปลูกพืชร่วมหรือพืชแซมก็ต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่างประกอบกัน เช่น ความต้องการของท้องถิ่น ความต้องการของตลาด และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการปลูกพันธุ์นั้น ๆ ดังนั้น เกษตรกรชาวสวนยางสามารถสร้างรายได้เสริมโดยการปลูกพืชแซม ปลูกพืชร่วม และ เลี้ยงสัตว์ควบคู่กับการทำสวนยาง

2. อาชีพเสริมนอกภาคการเกษตร

- จัดทำแหล่งเรียนรู้ ศึกษารัฐธรรมนูญ / ทำโฮมสเตย์

ในอดีตนั้นทำการเกษตรของเกษตรกรก็คือการทำ ลงแรง ลงเงิน บางคนก็เรียนรู้ต่อๆ กันมา จากรุ่นสู่รุ่น ทำแบบดั้งเดิมจนเป็นแบบแผน แต่ไม่มีใครที่จะศึกษาและเรียนรู้อย่างจริงจัง เมื่อฝนแล้ง น้ำไม่พอ หรือเจอปัญหาในรูปแบบไหนจะแก้ไขอย่างไร บางครั้งจะรอให้เกษตรจังหวัด นักพัฒนา นักวิชาการมาช่วยแก้ไข มาช่วยดูแล แต่หากมีความรู้และศึกษาอย่างจริงจังแล้วนั้น ก็สามารถจัดสวน จัดไร่ จัดนาให้กลายเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ เป็นต้นแบบให้แก่เกษตรกรท่านอื่น เป็นแหล่งศึกษาให้นักเรียน นักศึกษาและผู้สนใจ นอกจากนี้ยังจัดเป็นที่พัก ที่อาศัยให้กับนักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ธรรมชาติ เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ที่ดี

- การขายอุปกรณ์การเกษตร / ขายปุ๋ย เครื่องมือและวัสดุในการเกษตร

เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเกษตรกรทุกคน แต่หากเราหาช่องทางในการขายอุปกรณ์และเครื่องมือทางการเกษตรได้ ก็จะสามารถเพิ่มรายได้ได้อีกทางหนึ่ง และมากกว่านั้น การทำปุ๋ยชีวภาพใช้เองได้นั้น ก็จะสามารถประหยัดต้นทุนในการจ่ายเงินเพื่อรักษาและบำรุง เมื่อเห็นผลลัพธ์ที่

ได้ ช่องทางหนึ่งที่ไม่ควรพลาดคือ การขาย ก็จะสามารถสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรได้เช่นเดียวกัน (สยามอาชีพ, 2560) นอกจากนี้ยังมีการประกอบอาชีพเสริมนอกภาคการเกษตร ได้แก่ การรับจ้างทั่วไป ขายของในตลาดนัด และรับเหมาก่อสร้าง (พลเชษฐ์ ตราโช, 2558)

สรุปได้ว่าแนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับการบริหารจัดการอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เกษตรกรชาวสวนยางควรมีการปรับตัวเพื่อรองรับวิกฤติราคายางพาราตกต่ำเพื่อความอยู่รอด โดยการประกอบอาชีพเสริมทั้งที่เป็นนอกภาคการเกษตร ได้แก่ จัดทำแหล่งเรียนรู้ ศึกษาดูงาน / ทำโฮมสเตย์ การขายอุปกรณ์การเกษตร / ขายปุ๋ย เครื่องมือและวัสดุในการเกษตร การรับจ้างทั่วไป ขายของในตลาดนัด และรับเหมาก่อสร้าง เกษตรกรชาวสวนยางสามารถสร้างรายได้เสริมจากอาชีพเหล่านี้ได้เช่นกัน

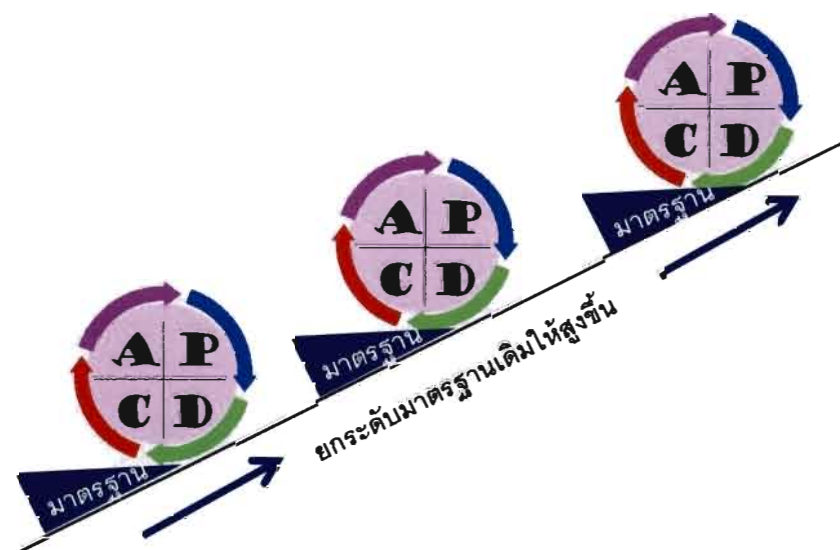
แนวคิดวงจรการบริหารคุณภาพ PDCA

วงจรการบริหารงานคุณภาพ เตมมิ่ง (PDCA cycle)

สุธาสิณี โพธิจันทร์ (2558, น. 93-96) ได้กล่าวว่า PDCA เป็นแนวคิดหนึ่ง ที่ไม่ได้ให้ความสำคัญเพียงแค่การวางแผน แต่แนวคิดนี้เน้นให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีระบบ โดยมีเป้าหมายให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง แนวคิด PDCA ได้รับการพัฒนาขึ้นเป็นครั้งแรกโดย Walter Shewhart ซึ่งถือเป็นผู้บุกเบิกการใช้สถิติสำหรับวงการอุตสาหกรรม และต่อมาวงจร PDCA ได้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย มากขึ้น เมื่อนักคิดด้านการบริหารคุณภาพ อย่าง W.Edwards Deming ได้นำมาเผยแพร่ ให้เป็นเครื่องมือสำหรับการปรับปรุงกระบวนการ วงจรนี้จึงมีอีกชื่อหนึ่งว่า “Deming Cycle” โครงสร้างของ PDCA ประกอบด้วย

1. Plan คือ การวางแผน
2. DO คือ การปฏิบัติตามแผน
3. Check คือ การตรวจสอบ
4. Act คือ การปรับปรุงการดำเนินการอย่างเหมาะสม หรือ การจัดทำมาตรฐานใหม่ ซึ่งถือเป็นพื้นฐานของการยกระดับคุณภาพ

ทุกครั้งที่การดำเนินงานตามวงจร PDCA หมุนครบรอบ ก็จะเป็นแรงส่งสำหรับการดำเนินงานในรอบต่อไป และก่อให้เกิดการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ดังแสดงใน ภาพ 1



ภาพ 1 วงจร PDCA กับการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง
ที่มา : สุธาสินี โพธิจันทร์ (2558)

ขั้นตอนการบริหารกิจกรรมการเพิ่มประสิทธิภาพที่ดำเนินการสอดคล้องกับแนวทางของ PDCA นั้น จะเป็นไปอย่างมีระบบ และครบถ้วน ซึ่งก็จะทำให้กิจกรรมการเพิ่มผลผลิตภาพมีความเหมาะสมกับองค์กร จากการที่มีการสำรวจสถานการณ์ขององค์กรในประเด็นต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านการผลิตหรือด้านบุคลากร เพื่อมาใช้เป็นข้อมูลป้อนเข้าสำหรับการวางแผนและกำหนดแนวทางการดำเนินงาน มีการตรวจสอบประเมินผลเป็นระยะทำให้สามารถปรับแผนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ได้ อีกทั้งยังมีการวิเคราะห์ผลสำเร็จของโครงการทำให้รู้ถึงจุดอ่อน จุดแข็งของการดำเนินงาน และถือเป็นบทเรียนสำหรับการดำเนินงานต่อไป และตรงจุดนี้เองที่จะทำให้สามารถยกระดับการปรับปรุงและพัฒนาได้จริง จึงมีโอกาที่การพัฒนาต่อยอดจะเป็นไปอย่างเหมาะสมและถูกทิศทาง

วีรวิชัย เลิศไทยตระกูล (2554) กล่าวถึงปรัชญา วงจร PDCA ว่า Dr. William Edwards Deming ได้พัฒนางจร PDCA ขึ้นมาจากแนวคิดของ Dr. W.A. Shewhart นักควบคุมกระบวนการเชิงสถิติ ที่ Bell Laboratories ในสหรัฐอเมริกาที่ได้นำเสนอในหนังสือ Statistical Method from the Viewpoint of Quality Control (1930) ในระยะแรกรู้จักวงจร PDCA ในนาม Shewhart Cycle จากนั้น Dr. William Edwards Deming ได้นำไปพัฒนาปรับใช้ในการควบคุมคุณภาพในวงการอุตสาหกรรมของญี่ปุ่น จึงมีชื่อเรียกว่า Deming Cycle (สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น, 2552อ้างถึงในวีรวิชัย เลิศไทยตระกูล (2554)) เริ่มแรกวงจร PDCA เน้นถึงความสัมพันธ์ของ 4 ฝ่ายในการดำเนินธุรกิจเพื่อให้ได้มาซึ่งคุณภาพ และความพึงพอใจของลูกค้า ได้แก่ ฝ่ายออกแบบ ฝ่ายผลิต ฝ่ายขาย และฝ่ายวิจัย ความสัมพันธ์ทั้ง 4 ฝ่ายจะต้องดำเนินต่อไปอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับคุณภาพสินค้าตามความต้องการของลูกค้าที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา โดยให้ถือว่าคุณภาพต้องมาก่อนสิ่งใด

(ศุภชัย อาชีวะระงับโรค, 2547อ้างถึงใน วีรวิชัย เลิศไทยตระกูล (2554)) ต่อมาแนวคิดเกี่ยวกับ Deming Cycle ได้ถูกดัดแปลงให้เข้ากับวงจรการบริหารงาน คือขั้นตอนการวางแผน (Plan) ขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Do) ขั้นตอนการตรวจสอบ (Check) และขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข (Act)

วรภัทร์ ภูเจริญ (2544, น. 36-45) ได้กล่าวว่าวงจร PDCA เป็นการพัฒนาคุณภาพของการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยขั้นตอน 4 ขั้นตอน คือ วางแผน (Plan) ปฏิบัติ (Do) ตรวจสอบ (Check) ปรับปรุง (Act) โดยระบบจะทำงานเรื่อย ๆ ให้ครบวงจรอย่างต่อเนื่องเพื่อหมุนเวียนไปเรื่อย ๆ ย่อมส่งผลให้การดำเนินงานเกิดคุณภาพและมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น โดยวงจร PDCA ได้พัฒนาโดยดร.ซีวฮาร์ท ต่อมาดร.เดมมิ่ง จนเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย ขั้นตอนแต่ละขั้นตอนของวงจร PDCA มีรายละเอียดดังนี้

1. การวางแผน (Plan) การวางแผน หมายความรวมถึงการกำหนดเป้าหมาย/วัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน วิธีการ และขั้นตอนที่จำเป็นเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายในการวางแผน จะต้องทำความเข้าใจกับเป้าหมาย วัตถุประสงค์ที่ชัดเจน เป้าหมายที่กำหนดต้องเป็นตามนโยบาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจขององค์กร เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาที่เป็นไปในแนวทางเดียวกันทั่วทั้งองค์กร การวางแผนในบางด้านอาจจำเป็นต้องกำหนดมาตรฐานของวิธีการทำงานหรือ เกณฑ์มาตรฐานต่าง ๆ ไปพร้อมกันด้วยข้อกำหนดที่เป็นมาตรฐานนี้จะช่วยให้การวางแผนมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. การปฏิบัติตามแผน (Do) การปฏิบัติตามแผน หมายถึง การปฏิบัติเป้าหมายให้เป็นไปตามแผนที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งจำเป็นต้องศึกษาข้อมูลต่าง ๆ ของสภาพงานที่เกี่ยวข้องเสียก่อน ซึ่งการปฏิบัติจะต้องดำเนินการไปตามแผน วิธีการ และขั้นตอนที่ได้กำหนดไว้ อีกทั้งต้องมีเก็บรวบรวมบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานไว้ เพื่อเป็นข้อมูลในการดำเนินงานในขั้นตอนต่อไป

3. การตรวจสอบหรือการประเมิน (Check) ผลของกิจกรรมเป็นไปตามแผนที่กำหนดมากน้อยเพียงใด เกิดปัญหาขึ้นในระหว่างการปฏิบัติหรือไม่ ถือว่าขั้นตอนนี้มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะส่วนใหญ่จะเกิดปัญหาขึ้นที่ทำให้การปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามแผนอยู่เสมอซึ่งเป็นอุปสรรคต่อประสิทธิภาพและคุณภาพของการทำงาน การติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินปัญหาจึงเป็นสิ่งสำคัญที่กระทำควบคู่ไปกับการดำเนินงานเพื่อจะได้ทราบข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงคุณภาพของการดำเนินงานต่อไป ในการตรวจสอบและการประเมินการปฏิบัติงานจะต้องตรวจสอบด้วย ว่าการปฏิบัติงานนั้นเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้หรือไม่ ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประสิทธิภาพของงานต่อไป

4. การปรับปรุงแก้ไขการทำงาน (Act) เป็นสิ่งที่มีขึ้นเมื่อตรวจสอบพบว่าเกิดปัญหาขึ้น เพื่อที่จะสามารถปรับปรุงแก้ไขได้อย่างรวดเร็ว หรือการค้นหสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาเพื่อป้องกันการเกิดปัญหาเดิม ๆ ซ้ำขึ้น อีกทั้งอาจนำไปสู่วิธีการทำงานในการปรับปรุงให้การวางแผนมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพเพิ่มขึ้นได้ด้วย

สรุปได้ว่าแนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับการบริหารจัดการอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยได้นำการบริหารจัดการโดยวงจรการบริหารคุณภาพ PDCA ประกอบด้วยกระบวนการ P คือ การวางแผน D คือ การปฏิบัติตามแผน C คือ การตรวจสอบ และสุดท้ายคือ A คือ การปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมใช้กับสถานการณ์อย่างพาราตั้งแต่อดีต-ปัจจุบันมีการเน้นพัฒนาอาชีพเดิม ได้แก่ การตลาด การลดต้นทุน การมีอาชีพเสริม และการเปลี่ยนแปลงอาชีพเพื่อเป็นแบบให้เกิดการปรับตัวของเกษตรกรชาวสวนยางพาราให้ดีขึ้นโดยมีการพัฒนาอาชีพเดิม ได้แก่ การตลาด การลดต้นทุน การมีอาชีพเสริม และการเปลี่ยนแปลงอาชีพเพื่อให้อยู่ได้แบบยั่งยืน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุภา แก้วบริสุทธิ์ (2547) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา จังหวัดสงขลา ซึ่งการวิจัยเชิงบรรยายนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพาราและศึกษาอำนาจในการทำนายของปัจจัยด้านประชากร เศรษฐกิจ สังคม และการทำงานต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอนจากเกษตรกรชาวสวนยางพาราในจังหวัดสงขลา ได้จำนวน 397 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถามข้อมูลสวนข้อมูลส่วนบุคคล แบบสอบถามข้อมูลปัจจัยการทำงาน และแบบวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกชุดย่อฉบับภาษาไทย ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นจากการคำนวณโดยใช้สูตรอัลฟาของครอนบาคได้ค่าเท่ากับ 0.89 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนฐาน และสัมประสิทธิ์ในการทำนายโดยสถิติถดถอยพหุผลการศึกษพบว่า คุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่ศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยศาสนา จำนวนชั่วโมงการทำงานต่อวัน รายได้ เพศ และสถานภาพสมรส สามารถร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพาราได้ ร้อยละ 13 โดยพบว่า เกษตรที่นับถือศาสนาพุทธรับรู้ถึงคุณภาพชีวิตดีกว่าเกษตรกรที่นับถือศาสนาอื่นๆ เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีจำนวนชั่วโมงการทำงานน้อยรับรู้ถึงคุณภาพชีวิตดีกว่าเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีจำนวนชั่วโมงการทำงานมาก เกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีรายได้สูงรับรู้ถึงคุณภาพชีวิตดีกว่าเกษตรกรที่มีรายได้ต่ำ เพศชายรับรู้ถึงคุณภาพชีวิตดีกว่าเพศหญิง และเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีคู่สมรสรับรู้ถึงคุณภาพชีวิตดีกว่าเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่มีสถานสมรสโสด หม้าย แยกกันอยู่หรือหย่าร้าง ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์แก่บุคลากรสาธารณสุขในด้านการสร้างเสริมสุขภาพเกษตรกรชาวสวนยางพารา และการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรกลุ่มนี้ต่อไป

ศิลปพร ชื่นสุรัตน์ (2556) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจในการประกอบอาชีพเกษตรกร ซึ่งการศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจในการประกอบอาชีพของครัวเรือนที่มีความพึงพอใจในการประกอบอาชีพเกษตรกร ในช่วงปีเพาะปลูก 2551/5 ผลการศึกษา

สภาพทั่วไปพบว่าครัวเรือนเกษตรกรเหล่านี้มีเนื้อที่ถือครองเฉลี่ย 27.12 ไร่ต่อครัวเรือน ภาคที่มีเนื้อที่ถือครองสูงกว่าค่าเฉลี่ยคือภาคกลางและภาคเหนือมีเนื้อที่ถือครองเท่ากับ 32.32 และ 31.11 ไร่ต่อครัวเรือน ตามลำดับ ส่วนภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้มีเนื้อที่ถือครอง 24.76 และ 21.51 ไร่ต่อครัวเรือน สมาชิกของครัวเรือนมีจำนวน 4 คนต่อครัวเรือน มีแรงงานที่ช่วยในครัวเรือน 3 คนต่อครัวเรือน อายุของหัวหน้าครัวเรือนเฉลี่ย 54 ปี และส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ครัวเรือนร้อยละ 73 เป็นครัวเรือนที่มีการถือครองที่ดินเป็นของตนเอง ครัวเรือนร้อยละ 56 ได้รับน้ำเพียงพอในฤดูแล้ง ครัวเรือนร้อยละ 92 ไม่มีปัญหาเรื่องดิน นอกจากนี้ยังพบว่าครัวเรือนร้อยละ 72 เป็นครัวเรือนที่ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเกษตร ในด้านความรู้และประสบการณ์พบว่าครัวเรือนร้อยละ 72 มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องดิน ร้อยละ 64 มีความรู้และประสบการณ์ด้านการผลิต ร้อยละ 78 มีความรู้และประสบการณ์ด้านการตลาด ครัวเรือนประมาณร้อยละ 60 มีลูกหลานช่วยในการทำฟาร์ม ครัวเรือนที่มีเงินออมมีร้อยละ 68 ส่วนครัวเรือนที่มีหนี้สินมีประมาณร้อยละ 64 ครัวเรือนร้อยละ 90 มีความรักความผูกพันในครอบครัว รายได้สุทธิครัวเรือนเหล่านี้มีรายได้สุทธิเฉลี่ย 206,635 บาทต่อครัวเรือน ภาคกลางและภาคเหนือมีรายได้สุทธิค่อนข้างสูงคือ 308,580 และ 217,495 บาทต่อครัวเรือน ตามลำดับ ส่วนภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีรายได้ 150,823 บาทต่อครัวเรือน และภาคใต้มีรายได้ 206,559 บาทต่อครัวเรือน รายได้ของครัวเรือนส่วนใหญ่เป็นรายได้จากการเกษตร แรงงานที่เป็นเด็กและคนชราเฉลี่ย 1 คนต่อครัวเรือน ระดับการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่จบชั้นประถมศึกษา ร้อยละ 77.56 และผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจในการประกอบอาชีพเกษตร โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจในการประกอบอาชีพเกษตรเรียงตามลำดับตามความสำคัญจากมากไปหาน้อยมี 9 ลำดับ คือ ลำดับที่ 1 ปัจจัยด้านการพึ่งพาอาศัยกัน ประกอบด้วย การมีแรงงานที่ช่วยในการเกษตรในฟาร์ม ขนาดครัวเรือน และการพึ่งพิงแรงงานในครัวเรือน ลำดับที่ 2 ปัจจัยด้านศักยภาพทางเศรษฐกิจของครัวเรือน ประกอบด้วย ขนาดฟาร์ม ค่าจ้างแรงงาน ค่าวัสดุ รายได้ทางการเกษตร ลำดับที่ 3 ปัจจัยด้านความรู้และประสบการณ์ ประกอบด้วย ประสบการณ์ด้านดิน ด้านการผลิต ด้านการตลาด ลำดับที่ 4 ปัจจัยด้านน้ำ ประกอบด้วย แหล่งน้ำ การมีพื้นที่ถือครองในเขตชลประทาน การได้รับน้ำที่เพียงพอในฤดูแล้ง ลำดับที่ 5 ปัจจัยด้านสถานะภาพทางสังคม ประกอบด้วย การเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆในท้องถิ่น หนี้ค้างชำระ ลำดับที่ 6 ปัจจัยด้านคุณลักษณะของสมาชิกในครัวเรือน ประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา ลำดับที่ 7 ปัจจัยด้านสภาวะแวดล้อม ประกอบด้วย การมีสัมพันธภาพที่ดีในครัวเรือน ปัญหาเกี่ยวกับดิน ลำดับที่ 8 การทำอาชีพหลักทางการเกษตร ประกอบด้วยอาชีพหลัก การทำงานเกษตรลำดับที่ 9 การมีเงินออมในครัวเรือน ผลจากการศึกษาแสดงให้เห็นว่าหากจะให้ภาคเกษตรยังคงเป็นภาคที่สร้างความมั่นคงด้านอาหารให้ประชากรในประเทศและเป็นรากฐานที่สำคัญทางเศรษฐกิจและดึงดูดให้คนในภาคเกษตรไม่ออกไปทำงานนอกภาคเกษตร ภาครัฐควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและ

สนับสนุนอย่างต่อเนื่องกับสิ่งที่เป็นแรงจูงใจในการประกอบอาชีพเกษตร เช่น การเพิ่มประสิทธิภาพให้กับแรงงานในครัวเรือนทั้งในด้านความรู้ เงินทุนประกอบการเกษตร แหล่งน้ำทั้งในเขตชลประทานและนอกเขตชลประทานให้มีน้ำใช้ได้ตลอดปี นอกจากนี้ยังต้องปลูกฝังบุตรหลานเกษตรกรให้มีความภูมิใจในการประกอบอาชีพเกษตร จัดสรรเงินทุนให้ผู้ที่มีสมัครใจเรียนภาคเกษตรในสถาบันการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถประกอบอาชีพในภาคเกษตรต่อไป

วิลาวรรณ มณีบุตร (2559) ได้วิจัยเรื่องความคิดเห็นของเกษตรกรชาวสวนยางต่อนโยบายแก้ปัญหาความเดือดร้อน เนื่องจากราคายางพาราตกต่ำ กรณีศึกษา : ตำบลเขาต่อ อำเภอลำปลายพระยา จังหวัดกระบี่ การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรชาวสวนยางต่อนโยบายแก้ปัญหาความเดือดร้อน เนื่องจากราคายางพาราตกต่ำ กรณีศึกษา ตำบลเขาต่อ อำเภอลำปลายพระยา จังหวัดกระบี่ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ เกษตรกรชาวสวนยางในตำบลเขาต่อ อำเภอลำปลายพระยา จังหวัดกระบี่ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 350 คน สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบเชิงอนุมานใช้ Independent Sample T-Test, One Way ANOVA และ Pearson Chi-Square ผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรชาวสวนยางมีความคิดเห็นต่อนโยบายแก้ปัญหาความเดือดร้อน เนื่องจากราคายางพาราตกต่ำอยู่ในระดับเห็นด้วย ซึ่งด้านที่เกษตรกรชาวสวนยางเห็นด้วยมากที่สุด คือ การจัดตั้งกองทุนรับซื้อยาง เพื่อยกระดับราคายางให้สูงขึ้นกิโลกรัมละ 60-70 บาท ส่วนความคิดเห็นของเกษตรกรชาวสวนยางต่อแนวทางการกำหนดนโยบายแก้ปัญหาความเดือดร้อน เนื่องจากราคายางพาราตกต่ำอยู่ในระดับเห็นด้วย ซึ่งด้านที่เกษตรกรชาวสวนยางเห็นด้วยมากที่สุด คือ การสนับสนุนเงินทุนในการประกอบอาชีพเสริม เช่น เลี้ยงหมู เลี้ยงไก่ ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าเกษตรกรชาวสวนยางที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อนโยบายแก้ปัญหาความเดือดร้อน เนื่องจากราคายางพาราตกต่ำไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรชาวสวนยางไม่ว่าจะเป็นเพศชายหรือหญิง อายุ การศึกษา จะแตกต่างกันล้วนจำเป็นต้องใช้แรงงานในการทำสวนยางเหมือนกัน ส่วนเกษตรกรชาวสวนยางที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากรายได้เป็นปัจจัยหลักที่ทำให้มีเงินมาจุนเจือครอบครัว ใช้จ่ายในชีวิตประจำวันและเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เมื่อราคายางพาราตกต่ำทำให้มีรายได้น้อยตามไปด้วยย่อมทำให้เกษตรกรชาวสวนยางได้รับความเดือดร้อน

นัตดา รัศมีแพทย์ และสุพัตรา ศรีสุวรรณ (2560) ได้วิจัยเรื่องการปลูกพืชเสริมรายได้ในสวนยางพาราของเกษตรกร อำเภอยะนิง จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ การเปิดรับข่าวสารทาง ด้านการปลูกพืชเสริมรายได้ในสวนยางพารา และความรู้เกี่ยวกับการปลูกพืชเสริมรายได้ในสวนยางพาราของเกษตรกร 2) สภาพการปลูกพืชเสริมรายได้ในสวนยางพาราของเกษตรกร 3) ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกร ผลการศึกษาพบว่าพืช

ที่ปลูกเสริมรายได้ในสวนยางพาราส่วนใหญ่ เช่น กล้วยต่างๆ พริก มะละกอ ข้าวโพด สับปะรด แตงกวา เป็นต้น พืชที่ใช้ระยะเวลาในการดูแลรักษานานที่สุด คือ ทูเรียน พืชที่ใช้ระยะเวลาในการดูแลรักษา น้อยที่สุด คือ แตงกวา พืชที่ให้ผลผลิตเฉลี่ยมากที่สุด คือ สับปะรด พืชที่สร้างรายได้เฉลี่ยมากที่สุด คือ ขมิ้นชัน โดยพันธุ์พืชที่ปลูกเสริมรายได้เกษตรกรจัดหาจากพื้นที่ใกล้เคียง การเตรียมดินโดยไถพลิกดิน อาศัยน้ำฝน เกษตรกรส่วนใหญ่ใส่ปุ๋ยเคมีใช้สารป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืชเป็นส่วนน้อย โรคที่พบส่วนใหญ่เป็นโรคที่เกิดจากเชื้อรา การเก็บเกี่ยวผลผลิตใช้แรงงานในครัวเรือน ผลผลิตส่วนใหญ่จะมีพ่อค้า/แม่ค้ามารับซื้อ เกษตรกรมีแนวโน้มใช้พื้นที่เท่าเดิมในการปลูกพืชเสริมรายได้ เนื่องจากมีพื้นที่จำกัด เกษตรกรเห็นว่าการปลูกพืชเสริมรายได้ในสวนยางพารามี ประโยชน์ในการช่วยเพิ่มรายได้

ณัฐฤกษ์ อัสณี (2553) ได้วิจัยเรื่องการวิเคราะห์การส่งออกยางพาราของประเทศไทยสู่ตลาดประเทศจีน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยสำคัญที่เป็นตัวกำหนดปริมาณการส่งออกยางพาราของประเทศไทยไปตลาดประเทศจีน ผลการศึกษาพบว่าราคาส่งออกของยางพาราไทยที่เพิ่มขึ้นไม่มีผลไปทำให้อัตราการนำเข้าของยางพาราของ ประเทศจีนลดลง เมื่อรายได้ประชาชาติของจีนมากขึ้น การนำเข้ายางพาราไทยจะน้อยลง และลักษณะความสัมพันธ์ ระหว่างยางพาราธรรมชาติไทยกับยางสังเคราะห์มีคุณสมบัติสินค้าประกอบกัน

ชูต้า แก้วละเอียด (2551) ได้วิจัยเรื่องผลตอบแทนทางเศรษฐกิจของชาวสวนยางกับเหตุการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลตอบแทนทางเศรษฐกิจและชีวิตความเป็นอยู่ของชาวสวนยางพาราจากการเกิดสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการศึกษาพบว่าชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีรายได้จากการขายยางในแต่ละวันลดน้อยลง เมื่อเปรียบเทียบกับแต่ก่อนที่ไม่เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบมี อีกทั้งยังประสบปัญหาเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ ด้านความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และพบว่าปัญหาส่วนใหญ่ของเกษตรกรชาวสวนยางคือ เมื่อเกิดเหตุการณ์ทำให้เกษตรกรไม่สามารถออกไปกรีดยางได้ผลผลิตที่ได้ก็ลดน้อยลง ประกอบกับการถูกกดราคายางจากพ่อค้าที่รับซื้อในท้องถิ่น ซึ่งต้องมีการแก้ไขร่วมกัน คือ ต้องปรับปรุงคุณภาพของยางให้แห้ง สะอาด ไม่มีสิ่งปนเปื้อน นอกจากนั้นควรมีการจัดจตุรับซื้อยางในรูปแบบของสหกรณ์ เพื่อจะได้รวบรวมนำส่งโรงงานโดยไม่มีการผ่านพ่อค้าคนกลางและจะต้องมีการติดตามผลร่วมด้วย

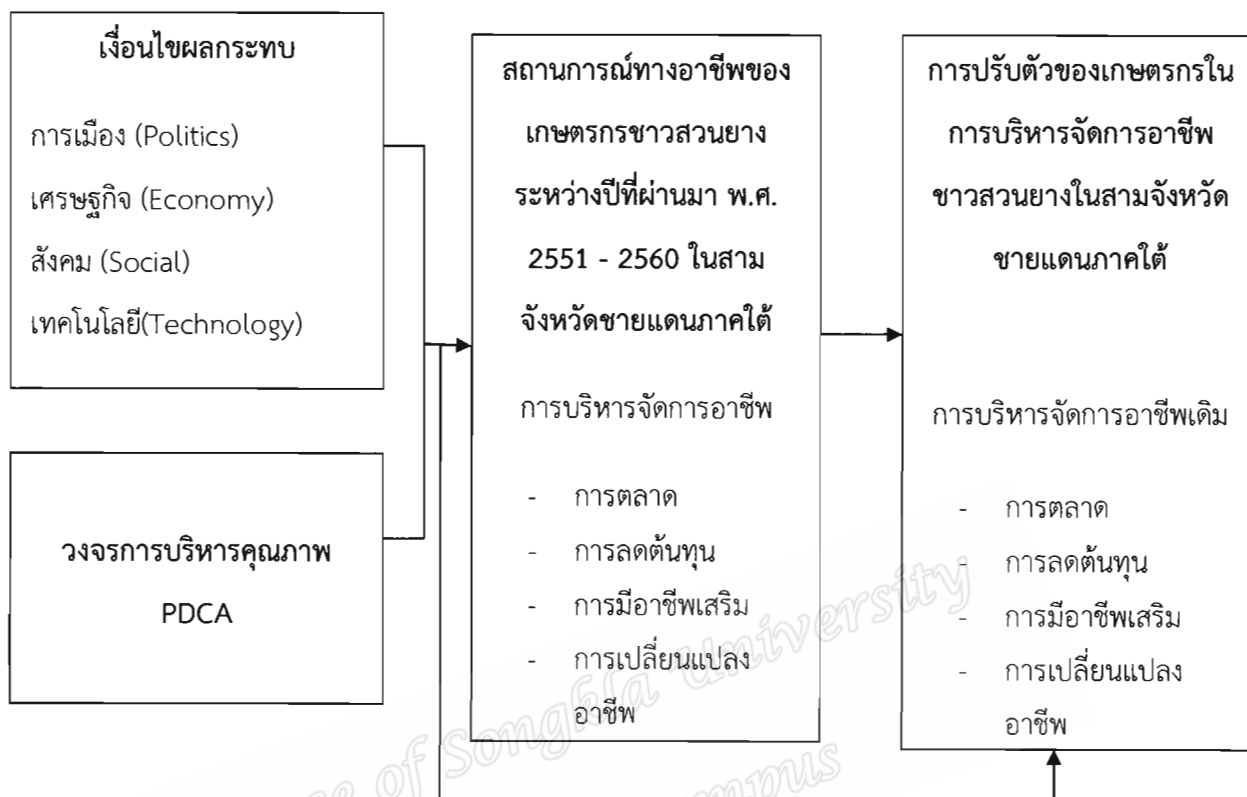
ชูชาติ ต้นอังกุล และวรรณดี สุทธิธรรมากร (2559) ได้วิจัยเรื่องทางออกเพื่อความมั่นคงในอาชีพของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อสำรวจปัญหาของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราจากการรับฟังปัญหาในภาคเหนือ ภาคตะวันออก และภาคใต้ 2. เพื่อให้เข้าถึงปัญหาที่แท้จริงของเกษตรกร และเสนอทางออกในการแก้ไขปัญหาต่อสภาเกษตรกรแห่งชาติและจัดทำข้อเสนอแนะในเชิงนโยบายต่อรัฐบาล ผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรทั้ง 3 พื้นที่ ภาคเหนือ ภาคตะวันออก และภาคใต้

เผชิญกับราคาผลผลิตตกต่ำ (Mean = 4.31, 4.76, 4.63) และต้นทุนการผลิตสูง (Mean = 3.84, 3.96, 3.87) ทั้งยังเผชิญกับการถูกเอารัดเอาเปรียบจากภาคการตลาด ความต้องการของเกษตรกรคือ การแก้ไขปัญหาที่ชัดเจนของรัฐบาลในการส่งเสริมให้เกษตรกรได้สามารถพึ่งพาตนเอง โดยมีความรู้ในอาชีพทั้งการผลิต การตลาด และการสร้างมูลค่าเพิ่มจากการแปรรูปวัตถุดิบยางพารา

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่าการที่เกษตรกรชาวสวนยางมีการปรับตัวให้เท่าทันกับสถานการณ์จะทำให้อาชีพยางพาราไปในทิศทางที่ดีขึ้น ในเรื่องของรายได้ที่มีความมั่นคงมากยิ่งขึ้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นผลทำให้การบริหารจัดการอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และจะต้องคำนึงถึงปัจจัยหลักในการจัดการของชาวเกษตรกรชาวสวนยางในเรื่องของการปรับตัวของเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่รู้จักนำกระบวนการเรียนรู้ หรือเทคนิคและวิธีการที่จะทำให้รู้จักการวางแผนในการรับมือกับสถานการณ์เรื่องเศรษฐกิจของราคายางพาราที่เปลี่ยนแปลงตามกาลเวลา ตลอดจนเครื่องมือ เครื่องใช้และกระบวนการทำงานต่างๆที่สำคัญ และการตลาด ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญมากที่สุดปัจจัยหนึ่ง เพราะหากผลผลิตจากยางพาราที่ผลิตขึ้นไม่มีประสิทธิภาพและไม่สามารถสร้างความพอใจให้แก่ผู้บริโภคได้ก็ถือว่ากระบวนการทำงานทั้งระบบไม่ประสบผลสำเร็จ ดังนั้นการวางแผนการตลาดของเกษตรกรชาวสวนยางพาราซึ่งปัจจุบันมีการแข่งขันสูง จึงควรได้รับความสนใจในการพัฒนา รวมทั้งต้องรู้และเข้าใจในเทคนิคการผลิตต่อไป

กรอบแนวคิด

การวิจัยเรื่องการบริหารจัดการอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยการใช้สถานการณ์จากเอกสารโดยใช้เงื่อนไขผลกระทบทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีของยางพารานำมาวิเคราะห์ถึงสถานการณ์ทางอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางระหว่างปีที่ผ่านมา พ.ศ. 2551 - 2560 ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งการบริหารจัดการโดยนำวงจรการบริหารคุณภาพ PDCA ประกอบด้วยกระบวนการ P คือ การวางแผน D คือ การปฏิบัติตามแผน C คือ การตรวจสอบ และสุดท้ายคือ A คือ การปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมใช้กับสถานการณ์ยางพาราตั้งแต่อดีต-ปัจจุบันมีการเน้นพัฒนาอาชีพเดิม ได้แก่ การตลาด การลดต้นทุน การมีอาชีพเสริม และการเปลี่ยนแปลงอาชีพ เพื่อเป็นแบบให้เกิดการปรับตัวของเกษตรกรชาวสวนยางให้ดีขึ้นโดยมีการพัฒนาอาชีพเดิม ได้แก่ การตลาด การลดต้นทุน การมีอาชีพเสริม และการเปลี่ยนแปลงอาชีพเพื่อให้อยู่ได้แบบยั่งยืน ในการวิเคราะห์สถานการณ์ตั้งแต่อดีต-ปัจจุบันและในการวิจัยใช้เครื่องมือแบบสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้อำนวยการการยางแห่งประเทศไทยและประธานเครือข่ายผู้นำเกษตรกรชาวสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นคำถามปลายเปิด และใช้เครื่องมือแบบสอบถาม ได้แก่ สมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นคำถามปลายปิด



ภาพ 2 กรอบแนวคิดการบริหารจัดการอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การบริหารจัดการอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นการวิเคราะห์สถานการณ์ทางอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางระหว่างปีที่ผ่านมา พ.ศ. 2551 - 2560 ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และศึกษาการปรับตัวของเกษตรกรในการบริหารจัดการอาชีพชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งใช้รูปแบบการวิจัยทั้งเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. การนำเสนอผลและรายงานผลการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือผู้อำนวยการการยางแห่งประเทศไทย ประธานเครือข่ายผู้นำเกษตรกรชาวสวนยางพารา และสมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนี้

ตาราง 1 จำนวนประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

จังหวัด	ประชากรทั้งหมด (คน)
ปัตตานี	52,178
ยะลา	53,037
นราธิวาส	70,574
รวม	175,789

ที่มา : การยางแห่งประเทศไทย สาขาปัตตานี (2560)

กลุ่มตัวอย่าง

- **เชิงปริมาณ** ได้แก่ สมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 399 คน คำนวณใช้สูตร Taro Yamane (อ้างถึงใน พันธุ์รัตน์ ศรีกรวดโคกสูง, 2554) โดยกำหนดขนาดตัวอย่างจากการแทนค่าสูตรของ Taro Yamane ค่าความคลาดเคลื่อน 0.05

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดย n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนหน่วยประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มที่ยอมรับได้ (0.05)

$$\text{แทนค่า} = \frac{175,789}{1 + (175,789)(0.05)(0.05)}$$

$$n = 399 \text{ คน}$$

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยการบริหารจัดการอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีจำนวน 399 คน เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดแล้ว ทำการหากกลุ่มตัวอย่างของแต่ละจังหวัด ซึ่งใช้สูตรคำนวณขนาดของกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

$$n_1 = \frac{nN_1}{N}$$

โดย n_1 = จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่จะสุ่มจากประชากรทั้งหมดในแต่ละกลุ่ม

n = จำนวนของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

N_1 = ประชากรในแต่ละกลุ่ม

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

ตาราง 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

จังหวัด	ประชากรทั้งหมด (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
ปัตตานี	52,178	119
ยะลา	53,037	120
นราธิวาส	70,574	160

เกณฑ์ในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง เลือกพื้นที่ตามตำบลในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยประกอบอาชีพการทำสวนยางที่มีปริมาณที่มาก

- **เชิงคุณภาพ** ผู้วิจัยทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ โดยวิธีการแบบเฉพาะเจาะจง ได้แก่

- ผู้อำนวยการการยางแห่งประเทศไทยจังหวัดปัตตานี จำนวน 1 คน
- ผู้อำนวยการการยางแห่งประเทศไทยจังหวัดยะลา จำนวน 1 คน
- ผู้อำนวยการการยางแห่งประเทศไทยจังหวัดนราธิวาส จำนวน 1 คน
- ประธานเครือข่ายผู้นำเกษตรกรชาวสวนยางพาราจังหวัดปัตตานี จำนวน 1 คน
- ประธานเครือข่ายผู้นำเกษตรกรชาวสวนยางพาราจังหวัดยะลา จำนวน 1 คน
- ประธานเครือข่ายผู้นำเกษตรกรชาวสวนยางพาราจังหวัดนราธิวาส จำนวน 1 คน

เกณฑ์ในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง เลือกจากบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และการมีประสบการณ์ที่เกี่ยวกับนโยบายยางพาราในด้านการตลาด การลดต้นทุน การมีอาชีพเสริม และการเปลี่ยนแปลงอาชีพ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เชิงปริมาณ

1. แบบสอบถาม (Questionnaire)

เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยการใช้สถานการณ์จากเอกสารโดยใช้เงื่อนไขผลกระทบทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีของยางพารานำมาวิเคราะห์ถึงสถานการณ์ทางอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางระหว่างปีที่ผ่านมา พ.ศ. 2551 - 2560 ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งการบริหารจัดการโดยนำวงจรการบริหารคุณภาพ PDCA ประกอบด้วยกระบวนการ P คือ การวางแผน D คือ การปฏิบัติตามแผน C คือ การตรวจสอบ และสุดท้ายคือ A คือ การปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมใช้กับสถานการณ์ยางพาราตั้งแต่อดีต-ปัจจุบันมีการพัฒนาอาชีพเต็ม ได้แก่ การตลาด การลดต้นทุน การมีอาชีพเสริม และการเปลี่ยนแปลงอาชีพ เพื่อเป็นแบบให้เกิดการปรับตัวของเกษตรกรชาวสวนยางให้ดีขึ้นโดยมีการพัฒนาอาชีพเต็ม ได้แก่ การตลาด การลดต้นทุน การมีอาชีพเสริม และการเปลี่ยนแปลงอาชีพเพื่อให้อยู่ได้แบบยั่งยืน แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อมูล 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (เป็นคำถามปลายปิด) ซึ่งประกอบไปด้วย เพศ อายุ สถานะภาพสมรส ศาสนา ระดับการศึกษา ภูมิลำเนา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว

ส่วนที่ 2 การบริหารจัดการอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (คำถามปลายปิด) โดยมีประเด็นคำถามที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการโดยนำวงจรการบริหารคุณภาพ PDCA ประกอบด้วยกระบวนการ P คือ การวางแผน D คือ การปฏิบัติตามแผน C คือ การตรวจสอบ และสุดท้ายคือ A คือ การปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมใช้กับสถานการณ์ยางพาราตั้งแต่อดีต

- ปัจจุบันมีการเน้นพัฒนาอาชีพเดิม ได้แก่ การตลาด การลดต้นทุน การมีอาชีพเสริม และการเปลี่ยนแปลงอาชีพ

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ แต่สำหรับแบบสอบถามในสามตอนนี้เป็นแบบสอบถามที่เปิดอิสระให้แก่ผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามปลายเปิด มีการให้คะแนนดังตาราง 3 ดังนี้

ตาราง 3 เกณฑ์การให้คะแนนประเด็นคำถามในแบบสอบถาม

ระดับความคิดเห็น	คะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

เมื่อรวบรวมข้อมูลและแจกแจงความถี่แล้ว จะใช้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งระดับผลเป็น 5 ระดับ ซึ่งใช้เกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538, น. 156-157)

$$\begin{aligned} \text{ช่วงกว้างของคะแนนระหว่างชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวน}} \\ &= \frac{5-1}{5} = \frac{4}{5} = 0.8 \end{aligned}$$

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าว สามารถแปลความหมายของระดับคะแนนได้ ดังนี้

ตาราง 4 เกณฑ์การแปลความหมายของระดับคะแนน

ระดับความคิดเห็น	ระดับคะแนน
มากที่สุด	4.21 - 5.00
มาก	3.41 - 4.20
ปานกลาง	2.61 - 3.40
น้อย	1.81 - 2.60
น้อยที่สุด	1.0 - 1.80

เมื่อรวบรวมข้อมูลและแจกแจงความถี่แล้ว จะใช้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างแบ่งระดับผลเป็น 5 ระดับ ซึ่งใช้เกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

1. ระดับคะแนนเฉลี่ย 4.21 - 5.00 แสดงว่า การบริหารจัดการอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในเรื่องนั้นๆอยู่ในระดับ มากที่สุด
2. ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.41 - 4.20 แสดงว่า การบริหารจัดการอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในเรื่องนั้นๆอยู่ในระดับ มาก
3. ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.61 - 3.40 แสดงว่า การบริหารจัดการอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในเรื่องนั้นๆอยู่ในระดับ ปานกลาง
4. ระดับคะแนนเฉลี่ย 1.81 - 2.60 แสดงว่า การบริหารจัดการอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในเรื่องนั้นๆอยู่ในระดับ น้อย
5. ระดับคะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.80 แสดงว่า การบริหารจัดการอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในเรื่องนั้นๆอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

เชิงคุณภาพ

2. การสัมภาษณ์ (Interview)

เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการบริหารจัดการอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อใช้สำหรับกลุ่มเป้าหมายจำนวน 6 คนโดยแบบสัมภาษณ์จะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ สำหรับข้อมูลพื้นฐานในการสัมภาษณ์ประกอบด้วย ชื่อ-สกุล อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา และสถานภาพสมรส

ส่วนที่ 2 สถานการณ์ทางอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางระหว่างปีที่ผ่านมาพ.ศ. 2551 - 2560 ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (คำถามปลายเปิด) ในประเด็นคำถามดังต่อไปนี้

2.1 สถานการณ์ทางอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยาง ระหว่างปีที่ผ่านมา พ.ศ. 2551 - 2560 ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้แต่ละด้าน ดังนี้

- ด้านการวางแผน
- ด้านการปฏิบัติตามแผน
- ด้านการตรวจสอบ
- ด้านการปรับปรุงแก้ไข

2.2 เงื่อนไขผลกระทบในปัจจุบันของอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้แต่ละด้าน ดังนี้

- ด้านการเมือง
- ด้านเศรษฐกิจ

- ด้านสังคม
- ด้านเทคโนโลยี

2.3 ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

- ปัญหาราคายางพาราลดลงส่งผลกระทบต่อเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
- ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่งผลกระทบต่อเกษตรกรชาวสวนยาง
- สถานการณ์การปรับตัวของเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เนื่องจากราคายางลดลง

ส่วนที่ 3 การปรับตัวของเกษตรกรในการบริหารจัดการอาชีพชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (คำถามปลายเปิด) ในประเด็นคำถามดังต่อไปนี้

3.1 การปรับตัวของเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้แต่ละด้าน ดังนี้

- ด้านการตลาด
- ด้านการลดต้นทุน
- ด้านการมีอาชีพเสริม
- ด้านการเปลี่ยนแปลงอาชีพ

3.2 ข้อเสนอแนะแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาจากสถานการณ์ทางอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางพาราในปัจจุบัน

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. การสร้างเครื่องมือ

แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจัดทำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์โดยมีขั้นตอนที่สำคัญดังนี้

1) ศึกษาจากเอกสาร หนังสือ ตำรา วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการอาชีพเกษตรกรชาวสวนยาง เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา กำหนดขอบเขตที่ต้องการศึกษา แล้วสร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมเนื้อหาและสาระที่ศึกษาทั้งนี้ ในการสร้างแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะนำทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

2) แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น จะดำเนินการสอบถามในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการอาชีพเกษตรกรชาวสวนยาง

3) นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น เสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อขอความคิดเห็น ความเห็นชอบ และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย

- ผู้เชี่ยวชาญทางการเกษตร ได้แก่ ผศ.ดร.มณูญ ศิริพงษ์ศ์
- ผู้เชี่ยวชาญด้านการเกษตร ได้แก่ ดร.เทียนทิพย์ ไกรพรม
- ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการ ได้แก่ ดร.รุศดา แก้วแสงอ่อน

2. ความเที่ยงตรง

การศึกษาแนวคิดทฤษฎี เอกสารทางวิชาการ บทความ ตำรา ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยได้นำความรู้ข้างต้นกำหนดกรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา และประยุกต์เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์โดยปรึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์จากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ให้มีความสอดคล้องระหว่างข้อความถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ความเหมาะสม ความถูกต้องครบถ้วนของแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ จากอาจารย์ที่ปรึกษาและดำเนินการปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการปรับปรุงจากคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาให้ผู้เชี่ยวชาญ

3. การตรวจสอบข้อมูลสามเส้า (Triangulation) โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท (เทพศักดิ์ บุญรัตพันธุ์, 2553) ได้แก่

- การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล จะเน้นการตรวจสอบข้อมูลที่ได้มาในด้านเวลา สถานที่ และบุคคล นั้นมีความเหมือนกันหรือไม่ ซึ่งถ้าทุกแหล่งข้อมูล พบว่าได้ข้อค้นพบมาเหมือนกัน แสดงว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มามีความถูกต้อง

- การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย จะเน้นการตรวจสอบจากผู้วิจัยหรือผู้เก็บข้อมูลต่างคนกันว่าได้ค้นพบที่เหมือนกันหรือแตกต่างกันอย่างไร ซึ่งถ้าผู้วิจัยหรือผู้เก็บข้อมูลทุกคน พบว่าข้อค้นพบที่ได้มามีความเหมือนกัน แสดงว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มามีความถูกต้อง

- การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี จะเน้นการตรวจสอบว่าถ้ามีการใช้ทฤษฎีที่หลากหลายแล้ว ข้อมูลที่ได้มาเป็นไปในทิศทางเดียวกันหรือไม่ ถ้าผู้วิจัยพบว่าไม่ว่าจะนำทฤษฎีใดมาใช้ ได้ข้อค้นพบที่เหมือนกัน แสดงว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มามีความถูกต้อง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งส่วนในเอกสาร และการสัมภาษณ์เจาะลึก ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. การเก็บข้อมูลสอบถาม

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยจากการสอบถามโดยศึกษาและทำการค้นคว้าทบทวน เอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ครอบคลุมประเด็นหลักๆจากอินเทอร์เน็ต วารสารต่างๆและหนังสือของห้องสมุดมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์และห้องสมุดประจำจังหวัดปัตตานี

2. การเก็บข้อมูลสัมภาษณ์

1) ผู้ศึกษาได้สร้างคำถามหลัก ๆ ที่สอดคล้องกับเรื่องที่ศึกษาภายใต้กรอบแนวคิด วัตถุประสงค์และความเหมาะสมในการใช้สัมภาษณ์

2) นัดหมายบุคคลที่สัมภาษณ์

3) พบผู้ให้สัมภาษณ์และทำการสัมภาษณ์พร้อมทั้งของอนุญาตบันทึกภาพหรือเสียง

4) บันทึกการให้สัมภาษณ์

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามและแบบ สัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

1) ผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้า ทบทวนเอกสาร แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ ครอบคลุมประเด็นหลัก ๆ จากอินเทอร์เน็ต และหนังสือของหอสมุดจอห์น เอฟ.เคนเนดี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

2) กำหนดกรอบแนวคิด และขอบเขตของคำถามในการวิจัยให้สอดคล้องกับ จุดมุ่งหมายและความสำคัญของการวิจัย โดยได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา

3) ดำเนินการสร้างแบบสอบถามฉบับร่าง และนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณา ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ หลังจากอาจารย์ที่ปรึกษาได้พิจารณา และตรวจสอบพร้อมทั้งให้ ข้อเสนอแนะมาแล้ว ผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุงแก้ไข

4. ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ฉบับร่างไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาแบบสอบถามและแบบ สัมภาษณ์ เพื่อเป็นการทดสอบความเที่ยงตรง ความครอบคลุมเนื้อหา และความถูกต้องในสำนวน ภาษา หลังจากผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณา และตรวจสอบแล้ว ผู้วิจัยได้นำไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา และทำการปรับปรุงแก้ไข

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้แบบสอบถาม เป็นการวิเคราะห์เชิงปริมาณวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามใช้สถิติเบื้องต้นได้แก่ การหาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ
 - ก่อนนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความครบถ้วนและความถูกต้องของข้อมูลในแบบสอบถาม และบันทึกรหัสลงบนแบบสอบถามทุกฉบับ
 - ลงรหัสบันทึกข้อมูลลงในกระดาษบันทึกรหัส
 - ประมวลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป
2. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์ เป็นการวิเคราะห์เชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์ข้อมูลจากสรุปผลจากแบบสัมภาษณ์
 - ถอดเสียงสนทนาจากการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ
 - สรุปประเด็นการสัมภาษณ์
 - ตรวจสอบความสมบูรณ์และความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ
 - สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามคำถามการวิจัยที่ตั้งไว้

การนำเสนอและรายงานผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษาดูโดยการนำเสนอข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การพรรณนาความโดยใช้ความรู้เชิงวิชาการ แนวคิด ทฤษฎี และความรู้ด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องมาอธิบายมาปรับใช้เพื่อให้เกิดความชัดเจนและถูกต้องตามหลักวิชาการ

ตาราง 5 สรุปวิธีการดำเนินงานวิจัย

วัตถุประสงค์	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล
1. เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ทางอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางระหว่างปีที่ผ่านมา พ.ศ. 2551 - 2560 ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้	- สมาชิกสหกรณ์ กองทุนสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้	- แบบสอบถาม - แบบสัมภาษณ์ - วงจรการบริหาร คุณภาพ PDCA	- การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติ - การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา
2. เพื่อศึกษาการปรับตัวของเกษตรกรในการบริหารจัดการอาชีพชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้	- ผู้อำนวยการยางแห่งประเทศไทย ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ - ประธานเครือข่ายผู้นำเกษตรกรชาวสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้	แบบสัมภาษณ์	การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย “เรื่อง การบริหารจัดการอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ทางอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางระหว่างปีที่ผ่านมา พ.ศ. 2551 - 2560 ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และเพื่อศึกษาการปรับตัวของเกษตรกรในการบริหารจัดการอาชีพชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

วิธีการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยเชิงปริมาณครั้งนี้ คือ สมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 399 คน คำนวณใช้สูตร Taro Yamane และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผู้ให้ข้อมูลหลักมีจำนวนทั้งสิ้น 6 คน ใช้เกณฑ์การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง และเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและการมีประสบการณ์ที่เกี่ยวกับนโยบายยางพาราในด้านการตลาด การลดต้นทุน การมีอาชีพเสริมและการเปลี่ยนแปลงอาชีพต่อไป โดยผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล

ส่วนที่ 2 สถานการณ์ทางอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางระหว่างปีที่ผ่านมา พ.ศ. 2551 - 2560 ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ส่วนที่ 3 การปรับตัวของเกษตรกรในการบริหารจัดการอาชีพชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล ผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

ตาราง 6 จำนวนและร้อยละของข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (N=399)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	198	49.6
หญิง	201	50.4
รวม	399	100
อายุ (ปี)		
น้อยกว่า 30	42	10.5
31 - 40	116	29.1
41 - 50	139	34.8
51 - 60	71	17.8
61 ขึ้นไป	31	7.8
รวม	399	100
สถานภาพ		
โสด	34	8.5
สมรสอยู่ด้วยกัน	302	75.7
สมรสแยกกันอยู่	26	6.5
อย่าร้าง	11	2.8
หม้าย	26	6.5
รวม	399	100
ศาสนา		
พุทธ	96	24.1
อิสลาม	303	75.9
รวม	399	100

ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (N=399)	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้เรียนหนังสือ	48	12.0
ประถมศึกษา	116	29.1
มัธยมศึกษาตอนต้น	111	27.8
มัธยมศึกษาตอนปลาย	73	18.3
อนุปริญญา/ปวส.	35	8.8
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	16	4.0
รวม	399	100
ภูมิลำเนา		
ปัตตานี	119	29.8
ยะลา	120	30.1
นราธิวาส	160	40.1
รวม	399	100
รายได้ต่อเดือน (บาท)		
ต่ำกว่า 1,000	42	10.5
1,001 – 3,000	116	29.1
3,001 – 5,000	139	34.8
5,001 – 10,000	71	17.8
มากกว่า 10,001	31	7.8
รวม	399	100

N = 399

จากตาราง 6 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า

1. ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศพบว่า เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยเป็นเพศหญิง จำนวน 201 คน คิดเป็นร้อยละ 50.4 รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 198 คน คิดเป็นร้อยละ 49.6

2. ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุพบว่า กลุ่มอายุมีจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด คือ อายุ 41 - 50 ปี จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 34.8 และกลุ่มอายุน้อยที่สุดคือ อายุ 61 ปีขึ้นไป จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 7.8

3. ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพสมรสพบว่า กลุ่มสถานภาพสมรสมีจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด คือ สมรส อยู่ด้วยกัน จำนวน 302 คน คิดเป็นร้อยละ 75.7 และกลุ่มสถานภาพสมรสน้อยที่สุดคือ หย่าร้าง จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 2.8

4. ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามศาสนาพบว่า กลุ่มศาสนามีจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด คือ อิสลาม จำนวน 303 คน คิดเป็นร้อยละ 75.9 และกลุ่มศาสนาน้อยที่สุดคือ พุทธ จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 24.1

5. ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษาพบว่า กลุ่มระดับการศึกษามีจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด คือ ประถมศึกษา จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 29.1 และกลุ่มระดับการศึกษาน้อยที่สุดคือ ปริญญาตรีหรือสูงกว่า จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.0

6. ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามภูมิลำเนาพบว่า กลุ่มภูมิลำเนามีจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด คือ นครราชสีมา จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 40.1 และกลุ่มภูมิลำเนาน้อยที่สุดคือ ปัตตานี จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 29.8

7. ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามรายได้ต่อเดือนพบว่า กลุ่มรายได้ต่อเดือนมีจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด คือ 3,001 - 5,000 บาท จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 34.8 และกลุ่มรายได้ต่อเดือนน้อยที่สุดคือ มากกว่า 10,001 บาท จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 7.8

นอกจากนี้ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูลพบว่า

1. ผู้ให้ข้อมูลมีช่วงอายุ 41 - 50 ปี จำนวน 2 คน อายุ 51 - 60 ปี จำนวน 2 คน และอายุ 61 - 70 ปี จำนวน 2 คน

2. ศาสนาของผู้ให้ข้อมูล พบว่า ศาสนาพุทธ จำนวน 4 คน และศาสนาอิสลาม จำนวน 2 คน

3. ระดับการศึกษาของผู้ให้ข้อมูล พบว่า มีระดับการศึกษานุปริญญา จำนวน 1 คน ระดับปริญญาตรี จำนวน 4 คน และระดับปริญญาโท จำนวน 1 คน

4. สถานภาพของผู้ให้ข้อมูล พบว่า มีสถานภาพสมรส จำนวน 5 คน และสถานภาพหม้าย จำนวน 1 คน

ทั้งนี้ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด จำนวน 6 คน มีข้อมูลพื้นฐานในการสัมภาษณ์ประกอบด้วย ชื่อ-สกุล อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส และตำแหน่ง พบว่า

1. ชื่อ นายคารม คงยก อายุ 47 ปี ศาสนาพุทธ ระดับการศึกษาปริญญาตรี สถานภาพสมรส ตำแหน่งผู้อำนวยการการยางแห่งประเทศไทยจังหวัดปัตตานี

2. ชื่อ นายภาสกร ปาละวัล อายุ 47 ปี ศาสนาอิสลาม ระดับการศึกษาปริญญาโท
สถานภาพสมรส ตำแหน่งผู้อำนวยการการยางแห่งประเทศไทยจังหวัดยะลา

3. ชื่อ นายประสาธ ตรีรัตน์ อายุ 57 ปี ศาสนาพุทธ ระดับการศึกษาปริญญาตรี สถานภาพ
หม้าย ตำแหน่งผู้อำนวยการการยางแห่งประเทศไทยจังหวัดนราธิวาส

4. ชื่อ นายอับดุลเลาะ ปือโต อายุ 61 ปี ศาสนาอิสลาม ระดับการศึกษาปริญญาตรี
สถานภาพสมรส ตำแหน่งประธานเครือข่ายผู้นำเกษตรกรชาวสวนยางพาราในจังหวัดปัตตานี

5. ชื่อ นายทรงวุฒิ ดำรงค์กุล อายุ 67 ปี ศาสนาพุทธ ระดับการศึกษาปริญญาตรี สถานภาพ
สมรส ตำแหน่งประธานเครือข่ายผู้นำเกษตรกรชาวสวนยางพาราในจังหวัดยะลา

6. ชื่อ นายประยงค์ จินดา อายุ 54 ปี ศาสนาพุทธ ระดับการศึกษาอนุปริญญา สถานภาพ
สมรส ตำแหน่งประธานเครือข่ายผู้นำเกษตรกรชาวสวนยางพาราในจังหวัดนราธิวาส

ส่วนที่ 2 สถานการณ์ทางอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางระหว่างปีที่ผ่านมา พ.ศ. 2551 - 2560 ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

1. สถานการณ์ทางอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางระหว่างปีที่ผ่านมา พ.ศ. 2551 -
2560 ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญพบว่า สถานการณ์ยางพารา
ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปี พ.ศ. 2550 - 2555 มีแนวโน้มราคาค่อนข้างสูงถึงกิโลกรัมละ 100
บาท ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับนโยบายของรัฐบาลและแนวทางในการแปรรูปยางพาราภายในประเทศ เกษตรกร
ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ก็เริ่มปลูกยางพารามากขึ้น ทั้งในที่นา ทั้งบนเขา และพื้นที่ปกติก็นิยม
ปลูกยางพาราเช่นเดียวกัน ทำให้เกษตรกรมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและมีรายได้เพิ่มมากขึ้น หลังจากปี
พ.ศ. 2556 - 2560 ราคายางพารามีแนวโน้มที่ลดลง เพราะประเทศที่ผลิตและบริโภคยางพาราโดย
นำยางพาราไปใช้มีการสต็อกยางพาราเพิ่มมากขึ้นและประเทศจีนมีการปลูกยางพาราในประเทศ
เพื่อนบ้าน เช่น ประเทศลาว ประเทศพม่า ประเทศเวียดนาม ประเทศกัมพูชา เป็นต้น ดังนั้นประเทศ
จีนก็จะมีทางเลือกในการรับซื้อยางพาราจากประเทศเหล่านี้แทนจากประเทศไทยซึ่งต้นทุนการผลิต
ของประเทศเหล่านั้นและค่าขนส่งถูกกว่าถ้ารับซื้อยางพาราจากสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ระยะ
ทางไกลกว่าและค่าขนส่งก็แพงกว่า ซึ่งสถานการณ์ทางอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางระหว่างปี
ที่ผ่านมา พ.ศ. 2551 - 2560 ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการ
วางแผน ด้านการปฏิบัติตามแผน ด้านการตรวจสอบ และด้านการปรับปรุงแก้ไข ผลการศึกษาพบว่า

1.1 ด้านการวางแผน

การกำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานที่จำเป็นเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุ
เป้าหมาย พบว่า สถานภาพความเป็นอยู่ของเกษตรกรชาวสวนยางพาราในด้านการทำอาชีพอยู่ในช่วง
พ.ศ. 2551 - 2560 เกษตรกรจะนิยมและประสงค์ที่จะประกอบอาชีพชาวสวนยางพารากันมาก

เนื่องจากราคาที่ตอบสนองและสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ราคาขางพาราเกือบ 100 บาทต่อกิโลกรัม เป็นสิ่งที่ทำให้เกษตรกรที่มีพื้นที่ว่างหรือมีพื้นที่ดั้งเดิมจะปลูกขางพารากันเพิ่มขึ้น ไม่ว่าจะเป็ในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมในการปลูก ในพื้นที่ลุ่มและทุ่งนาก็แปรสภาพ และนอกจากนี้การผลิตของระดับเกษตรกรส่วนใหญ่เกษตรกรจะมีการวางแผนถ้ามีสวนขางพาราหรือมีที่ดิน เช่น 10 ไร่ก็จะปลูก 10 ไร่ โดยวางแผนเมื่อใช้พื้นที่ปลูกพืชเชิงเดี่ยวเพียงอย่างเดียวอาจจะมีพืชแซมในระหว่าง 3 ปีแรก เพราะในช่วงนั้นราคากำลังดี ซึ่งจะลดลงมาในช่วง ปี พ.ศ. 2553 - 2554 และลดลงมากที่สุดในปี พ.ศ. 2555 - 2559 และ ปี พ.ศ. 2560 - 2561 ก็ลดลงมากและในปัจจุบันราคาก็ลดลงอย่างต่อเนื่อง (สัมภาษณ์, คารม คงยก และภาสกร ปาละวัล, 2561) อีกทั้งเกษตรกรมีการปรับในเรื่องของการผลิตในช่วงของต้นน้ำมากขึ้นและเริ่มเรียนรู้กระบวนการของการผลิตมากขึ้น (สัมภาษณ์, ประสาท ตรีรัตน์, 2561)

1.2 ด้านการปฏิบัติตามแผน

การปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนที่ได้กำหนดไว้และบรรลุตามเป้าหมาย พบว่าเกษตรกรชาวสวนขางพาราเริ่มขยายพื้นที่ในการปลูกขางพารามากขึ้นเพราะราคาเป็นสิ่งจูงใจ ซึ่งเมื่อราคาขางพาราสูงขึ้นเกษตรกรก็จะปลูกขางพารากันเป็นหลัก แต่เมื่อราคาขางพาราลดลง เริ่มมีปัญหาของความเป็นอยู่และประสบปัญหาเรื่องผลตอบแทนที่ได้จากขางพาราเริ่มลดลง พื้นที่ที่เป็นการปลูกขางพาราเริ่มปรับเปลี่ยนเป็นปลูกพืชชนิดอื่น กลับไปสู่ขางเดิม คือ การปลูกขางพาราเริ่มลดลงในแถบสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ หลังจากช่วงหนึ่งที่มีการปลูกขางพาราถดถอยเกษตรกรเริ่มมาปลูกปาล์มเป็นส่วนใหญ่ซึ่งถือว่าเป็นพืชทางเลือก แต่ปาล์มก็ยังไม่ถึงกับทำให้เกษตรกรชาวสวนขางพาราปรับเปลี่ยนไปมากเพราะในพื้นที่ที่ปลูกขางพาราตั้งแต่เดิมก็ยังคงปลูกกันอยู่ ถึงแม้ราคาขางพาราจะลดลงก็ตาม แต่เกษตรกรพอใจที่จะปลูกขางพารา ซึ่งปาล์มก็เป็นทางเลือกที่สามารถทดแทนสำหรับเกษตรกรที่พอจะมีสวนขางพาราในที่ดินพอที่จะกระจายความเสี่ยงได้บ้าง เกษตรกรที่มีลักษณะเช่นเดียวกันก็จะเปลี่ยนตามโดยปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่มีแนวโน้มตามการทำอาชีพชาวสวนขางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

อดีตเกษตรกรผลิตแค่ยางก้อนถ้วยและยางแผ่นดิบแต่ปัจจุบันยางก้อนถ้วยและยางแผ่นดิบมีบางส่วน ส่วนใหญ่จะผลิตน้ำยางสด ในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา การพัฒนาในเรื่องของเกษตรกรมีความหลากหลาย ในเรื่องของการมีทางเลือกเพิ่มขึ้น ในเรื่องอุปกรณ์พื้นฐานบางตัวที่เป็นของเกษตรกรดั้งเดิมก็ถูกทำลายไป เช่น เครื่องมือต่าง ๆ จักรรัดยาง เป็นต้น เป็นการบังคับให้มีทางเลือกน้อยลง แต่ถ้าเกษตรกรที่สังกัดสถาบันเข้มแข็งก็สามารถอยู่รอดได้คือ กลุ่มสหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกรที่รวมกลุ่มกันเป็นกลุ่ม ซึ่งการรวมกลุ่มมี 2 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบแรกคือ การรวบรวมน้ำยางสดไปขาย รูปแบบที่สองคือ รวบรวมน้ำยางสดไปแปรรูปเป็นยางแผ่นดิบและยางแผ่นรมควันจำหน่ายเอง ซึ่งเกษตรกรมีรูปแบบการขายโดยขายผ่านพ่อค้าในระดับสากลและจะนำไปขายต่อในระดับโรงงาน การยางแห่งประเทศไทยส่งเสริมให้เกษตรกรชาวสวนขางพารารวมกลุ่มกันเพื่อแทนเป็นพ่อค้าคน

กลาง โดยการรวมกลุ่มกัน และกลุ่มก็จะนำไปขายต่อไปยังโรงงานโดยตรงในจังหวัด (สัมภาษณ์, คารม คงยก, ประสาท ตรีรัตน์ และภาสกร ปาละวัล, 2561)

1.3 ด้านการตรวจสอบ

การตรวจสอบเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นเพื่อประเมินผล พบว่า การทำอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางพาราก็มีผลกระทบอย่างเห็นได้ชัด จากรายได้ลดลง 2 – 3 เท่า มีผลต่อความเป็นอยู่ในส่วนนี้พอเห็นได้ชัดว่าถึงแม้ราคายางพาราจะลดลงและการประกอบอาชีพของการทำสวนยางพาราเริ่มจะต้องคำนึงถึงหลาย ๆ ด้านในการปลูกพืช ในส่วนของเกษตรกรชาวสวนยางพาราต้องแสวงหาแนวทางใหม่ในการประกอบอาชีพเริ่มทำเกษตรผสมผสาน เกษตรทฤษฎีใหม่ของในหลวง เน้นคุณภาพการผลิต และความสะอาดของผลผลิต (สัมภาษณ์, คารม คงยก และอับดุลเลาะ บือโต, 2561)

อีกทั้งการพัฒนาในเรื่องของระบบการตลาด เกษตรกรค่อนข้างรับรู้มากขึ้นและก้าวไปสู่เป็นเกษตรกรมืออาชีพมาก แต่ในรูปขององค์กร สหกรณ์ และสถาบันค่อนข้างจะลงตัว เป็นผลมาจากโครงการโรบอกรมยางของการยางแห่งประเทศไทยเดิม ภาพรวมโดยส่วนใหญ่ประสบผลสำเร็จ แต่ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ค่อนข้างจะไม่ประสบผลสำเร็จในโครงการนี้ โดยองค์รวมของโครงการทั้งประเทศดีขึ้น การพัฒนาตัวของเกษตรกรและกลุ่มสถาบันต่าง ๆ ดีขึ้น และมีอำนาจต่อรองกับพ่อค้าคนกลางมากขึ้น (สัมภาษณ์, ประสาท ตรีรัตน์, 2561)

1.4 ด้านการปรับปรุงแก้ไข

การปรับปรุงแก้ไขเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นหลังจากที่ได้ทำการตรวจสอบแล้ว พบว่าเกษตรกรก็เริ่มปลูกพืชที่มีอนาคตดีขึ้น เช่น ทุเรียนมากขึ้น เป็นต้น เพื่อแก้ปัญหาและเริ่มปลูกพืชอย่างอื่นที่มีทิศทางในเรื่องของราคาและในเรื่องของโอกาสที่ดี ซึ่งเกษตรกรชาวสวนยางพาราเริ่มสนใจและใส่ใจยางพาราลดน้อยลง และการปฏิบัติต่างๆ ก็ขาดกำลังใจทำให้ดูแลสวนน้อยลง (สัมภาษณ์, ภาสกร ปาละวัล, 2561)

อีกทั้งหน่วยงานราชการคือ การยางแห่งประเทศไทยต้องให้ความสำคัญใน 10 ปี หลัง แต่มาเห็นได้ชัดใน 2 ถึง 3 ปี เกษตรกรเริ่มให้ความสำคัญโดยการใช้พื้นที่ว่างให้เป็นประโยชน์ โดยการปลูกพืชชนิดอื่นบ้าง เช่น ปลูกปาล์มน้ำมันกันมากขึ้นใช้พื้นที่ให้เป็นประโยชน์ ในการปลูกยางพาราก็จะมีการจัดการพื้นที่โดยทำไม้ป่าร่วมยางพารา เป็นต้น แต่มีเพียงเล็กน้อยยังไม่เป็นที่นิยมเห็นชัดใน 10 ปีที่ผ่านมา ทั้งยุครุ่งเรืองของยางพารา ยุคเปลี่ยนผ่าน และเข้าสู่สภาวะของยางพาราลดลง ในหน่วยงานก็ต้องสนับสนุนเดิมใน 10 ปี การยางแห่งประเทศไทยให้ความสำคัญในการปลูกแทนและดูแลของการให้ทุนใหม่ และเริ่มสู่ช่วงหนึ่งก็เริ่มจะพัฒนาตัวเกษตรกรให้ความสำคัญกับตัวเกษตรกรเป็นหลัก ต้องพัฒนาอาชีพที่มีอยู่และให้รู้ถึงการลดต้นทุน การพัฒนาผลผลิตจะแปรรูปต้อง

ให้ความสำคัญกับน้ำยาง ถึงแม้จะทำยางก้อนถ้วยหรือขี้ยางก็ตามก็ต้องให้ความสำคัญในเรื่องของคุณภาพ ซึ่งเกษตรกรต้องได้รับการปรับปรุงในหลาย ๆ ด้าน ในการผลิตส่วนใหญ่เกษตรกรต้องรักษาความสะอาดโดยไม่มีสิ่งเจือปนอยู่ เพราะเป็นสิ่งที่โรงงานไม่ต้องการในส่วนนี้ทำให้กระทบถึงราคาลดลง ซึ่งสิ่งที่ต้องปรับปรุงคือกระบวนการในการผลิตต้องมีการพัฒนาประกอบกับการตลาด เพราะในอดีตรัฐบาลส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกยางพาราตั้งแต่ต้นยางพารา การเตรียมพื้นที่ การปลูกยางพารา การให้น้ำ การบำรุงรักษาต่าง ๆ แต่ไม่ส่งเสริมเรื่องการตลาด โดยให้เกษตรกรสามารถช่วยเหลือตัวเองทำให้เกิดปัญหา ซึ่งเกษตรกรไม่สามารถกำหนดราคาเองได้ และราคาขึ้นอยู่กับผู้ประกอบการ ทำให้เป็นข้อเสียเปรียบในส่วนนั้น (สัมภาษณ์, การม คงยก และอับดุลเลาะ บือโต, 2561)

ดังนั้นกล่าวโดยสรุปเกี่ยวกับสถานการณ์ทางอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางระหว่างปีที่ผ่านมา พ.ศ. 2551 - 2560 ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ การพัฒนาอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางค่อนข้างจะพัฒนาอย่างรวดเร็ว มีบางช่วงที่มีผลมาจากเรื่องของราคา ในเรื่องของพื้นที่คนก้าวเข้ามาสู่เกษตรกรชาวสวนยางพาราก็เพิ่มจำนวน ซึ่งเงื่อนไขมาจากราคาแต่ ณ ปัจจุบันก็ลดลงเป็นอย่างมากและค่อนข้างจะเป็นปัญหาในเชิงการปรับตัว ในภาพรวมของปัจจัยของเศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจทั่ว ๆ ไป ถ้ามีการปรับตัวก็สามารถรับได้ แต่ถ้าไม่ปรับตัวก็ไม่สามารถอยู่ได้เพราะจะทำให้อยู่ลำบากอีกทั้งเกษตรกรต้องมีการรวมกลุ่มกันให้ได้ช่วง 10 ปีหลัง ให้ความสำคัญในการช่วยเหลือในเรื่องของอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางพาราให้อยู่ได้อย่างยั่งยืนไม่ใช่อยู่ที่ราคาเพียงอย่างเดียวแต่สิ่งที่จะผลักดันคือ ต้องให้เกษตรกรสามารถขายน้ำยางต้นทางให้ได้ในราคาที่เป็นธรรมและต้องมีการดูแลในเรื่องของการจัดการตลาดกลาง เช่น ยะลา สงขลา ทั่วภูมิภาค เป็นต้น

การส่งออกซึ่งเดิมในระดับของประเทศส่งออกเป็นวัตถุดิบ 80 ถึง 90 เปอร์เซ็นต์ ในส่วนของระดับประเทศสนับสนุนให้แปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ใช้ในประเทศให้มากขึ้นโดยเกษตรกรชาวสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่ถึงกับทำผลิตภัณฑ์ได้แต่มีอยู่ ที่ได้รับการพัฒนาแต่ก็ไม่มากซึ่งมีไม่ถึง 1% ที่จะเป็นกลุ่มบางจังหวัด หรือมีประมาณ 1 กลุ่มในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่สามารถจะทำกลุ่มผลิตภัณฑ์หมอนหรือผลิตภัณฑ์บางตัวได้ ซึ่งสถานการณ์ทางอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางพาราระหว่างปีที่ผ่านมา พ.ศ. 2551 - 2560 ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน ส่วนใหญ่เกษตรกรชาวสวนยางพาราวางแผนการปลูกเป็นพืชเชิงเดี่ยวจากราคาที่ตอบสนองและความต้องการยางพาราเพิ่มขึ้น ทำให้มีการขยายพื้นที่ปลูกมากขึ้น แต่เมื่อราคาลดลงเกษตรกรมีการปรับเปลี่ยนวิธีโดยวางแผนปลูกพืชแซมในสวนยางพาราเพื่อเป็นทางเลือกในการเพิ่มรายได้ ด้านการปฏิบัติตามแผน จากราคาที่เพิ่มสูงขึ้นทำให้เป็นสิ่งจูงใจในการปลูกยางพารามากขึ้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเมื่อราคายางพารารูปร่างขึ้นเกษตรกรก็จะปลูกยางพารากันเป็นหลัก แต่เมื่อราคายางพาราลดลง เริ่มมีปัญหกระทบถึงความเป็นอยู่และ

ผลตอบแทนที่ได้จากยางพาราเริ่มลดลง พื้นที่ที่เป็นการปลูกลูกยางพาราเริ่มปรับเปลี่ยนเป็นปลูกพืชชนิดอื่น ด้านการตรวจสอบ การประกอบอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางพาราพื้นที่ปลูกลูกยางพาราเริ่มลดน้อยลง และมีการโค่นยางพารามากขึ้น ผลมาจากในเรื่องราคาที่ลดลง แต่ก็ทำให้เกษตรกรมีความใส่ใจดูแลสวนยางพาราให้มีคุณภาพมากขึ้นเพื่อเป็นการเพิ่มราคาให้แก่ผลผลิตที่ได้ และด้านการปรับปรุงแก้ไข เกษตรกรมีการใช้พื้นที่ว่างให้เกิดประโยชน์โดยการปลูกพืชชนิดอื่นมีทิศทางในเรื่องของราคาและในเรื่องของโอกาสที่ดีกว่า และหน่วยการที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนในการพัฒนาอาชีพที่มีอยู่และให้รู้ถึงการลดต้นทุน การพัฒนาผลผลิตและการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์

ตาราง 7 สรุปสถานการณ์ทางอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางระหว่างปีที่ผ่านมา พ.ศ. 2551 - 2560 ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ด้าน	ผลการวิเคราะห์
1. ด้านการวางแผน	- วางแผนการปลูกเป็นพืชเชิงเดี่ยวเมื่อความต้องการยางพาราเพิ่มขึ้น - วางแผนปลูกพืชแซมในสวนยางพารา
2. ด้านการปฏิบัติตามแผน	- ราคาที่เพิ่มสูงขึ้นทำให้เป็นสิ่งจูงใจในการปลูกลูกยางพารามากขึ้น - ราคาของพาราตกลงการปลูกลูกยางพาราเริ่มลดลง
3. ด้านการตรวจสอบ	- พื้นที่ปลูกลูกยางพาราเริ่มลดน้อยลง - มีการโค่นยางพารามากขึ้น - มีความใส่ใจดูแลสวนยางพาราให้มีคุณภาพมากขึ้น
4. ด้านการปรับปรุงแก้ไข	- เกษตรกรมีการใช้พื้นที่ว่างให้เกิดประโยชน์ - มีการปลูกพืชชนิดอื่นเสริมในสวนยางพารา

2. เจ็อนไขผลกระทบในปัจจุบัณของอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางในสามจั้งหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบไปด้ว้ 4 ด้าน ซึ่งการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยางพารา ในแต่ละด้านมีรายละเอียดในการนำค่าเฉลี่ยมาเทียบเกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้

4.21 – 5.00 หมายถึง มากที่สุด

3.41 – 4.20 หมายถึง มาก

2.61 – 3.40 หมายถึง ปานกลาง

1.81 – 2.60 หมายถึง น้อย

1.00 – 1.80 หมายถึง หมายถึง น้อยที่สุด

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการวิเคราะห์ทางการเมือง

เกณฑ์การวิเคราะห์	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ทางด้านการเมือง			
1.1 ด้านการตลาด			
1.1.1 การวางแผนในด้านการส่งออกยางพารามีความเหมาะสม	2.17	1.106	น้อย
1.1.2 เกษตรกรมีสิทธิ์ในการต่อรองราคา ปริมาณและคุณภาพของผลผลิตกับรัฐบาล	2.44	1.139	น้อย
1.1.3 การแทรกแซงราคาของรัฐบาลมีความเหมาะสม	2.71	1.009	ปานกลาง
1.4 การปฏิบัติงานในการให้ความช่วยเหลือของรัฐบาลในด้าน การขายผลผลิตของเกษตรกรมีเพียงพอ	2.55	1.038	น้อย
1.1.5 ราคาของพาราที่ได้รับต่ำกว่าท้องตลาด	2.59	1.033	น้อย
1.1.6 องค์กรสวนยางตั้งจุดรับซื้อพาราจากเกษตรกรในการ ประกันราคามีความเหมาะสม	2.54	1.019	น้อย
รวม	2.50	1.057	น้อย

เกณฑ์การวิเคราะห์	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1.2 ด้านการลดต้นทุน			
1.2.1 มาตรการการช่วยเหลือของรัฐบาลแก่เกษตรกรชาวสวนยางพาราเป็นไปตามแผน เช่น โดยการให้ปุ๋ย เป็นต้น	2.62	0.982	ปานกลาง
1.2.2 นโยบายสนับสนุนเกษตรกรเก็บสต็อกยางพารามีทิศทางที่มากขึ้น	2.44	1.137	น้อย
1.2.3 นโยบายในการส่งเสริมเรื่องการลดต้นทุนของเกษตรกรชาวสวนยางพารามีความต่อเนื่อง	2.55	1.095	น้อย
รวม	2.53	1.071	น้อย
1.3 ด้านการมีอาชีพเสริม			
1.3.1 การส่งเสริมของรัฐบาลในการพัฒนาการแปรรูปยางพารา	2.54	0.978	น้อย
1.3.2 รัฐบาลออกมาตรการช่วยเหลือในด้านงบประมาณในการปรับปรุงและสนับสนุนให้ปลูกพืชชนิดอื่นทดแทน	2.37	1.016	น้อย
1.3.3 การส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนโครงสร้างสวนอย่างยั่งยืนอย่างจริงจัง เช่น การส่งเสริมปลูกพืชเศรษฐกิจในสวนยางพารา เป็นต้น	2.35	0.930	น้อย
รวม	2.42	0.974	น้อย
1.4 ด้านการเปลี่ยนแปลงอาชีพ			
1.4.1 รัฐบาลมีการสนับสนุนให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนอาชีพตามสถานการณ์และความเหมาะสม	2.69	0.914	ปานกลาง
1.4.2 มีการส่งเสริมให้ปรับเปลี่ยนอาชีพอื่นแทน เช่น ค้าขายรับจ้าง เป็นต้น	2.65	1.014	ปานกลาง
รวม	2.67	0.964	ปานกลาง
ภาพรวมด้านการเมือง	2.53	1.016	น้อย

จากตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการวิเคราะห์ทางด้านการเมืองของสมาชิกเกษตรกรชาวสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.53$) เมื่อพิจารณาระดับผลการวิเคราะห์ทางด้านการเมืองของสมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการเปลี่ยนแปลงอาชีพ ในประเด็น

รัฐบาลมีการสนับสนุนให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนอาชีพต่อสถานการณ์และความเหมาะสม และมีการส่งเสริมให้ปรับเปลี่ยนอาชีพอื่นแทน เช่น ค่าขาย ไร่จ้าง เป็นต้น อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.67$) และพบว่าระดับน้อยที่สุด คือ ด้านการมีอาชีพเสริม ในประเด็นการส่งเสริมของรัฐบาลในการพัฒนาการแปรรูปยางพารา รัฐบาลออกมาตรการช่วยเหลือในการงบประมาณในการปรับปรุงและสนับสนุนให้ปลูกพืชชนิดอื่นทดแทน และการส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนโครงสร้างสวนอย่างยั่งยืนอย่างจริงจัง เช่น การส่งเสริมปลูกพืชเศรษฐกิจในสวนยางพารา เป็นต้น อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.42$)

นอกจากนี้การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างพบว่าเงื่อนไขผลกระทบในปัจจุบันของอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ทางด้านการเมือง ผลการศึกษาพบว่า

ด้านการเมือง นโยบายของรัฐบาลมีบทบาทชี้้นำ ส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกรให้ปลูกยางพาราเพื่อเพิ่มผลผลิตและรายได้ให้แก่เกษตรกรชาวสวนยางพารา เงื่อนไขผลกระทบในปัจจุบันของอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทยเป็นประเทศผู้ผลิตรายใหญ่อันดับ 1 ของโลก ประเทศผู้ซื้ออันดับหนึ่งก็คือ ประเทศจีน โดยประเทศจีนเกิดสงครามการค้ากับประเทศอเมริกาทำให้การซื้อยางพาราจากประเทศจีนลดลงเพราะกำแพงภาษีที่ประเทศจีนต้องส่งไปยังประเทศอเมริกามีสูงขึ้นทำให้การส่งซื้อยางพาราในประเทศไทยลดลงและอีกอย่างก็คือประเทศจีนได้วางแผนอย่างเป็นระบบในการที่ปลูกยางพาราด้วยเครือข่ายหรือบริษัทในวิสาหกิจต่าง ๆ ในประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ลาว กัมพูชา พม่า เวียดนาม เป็นต้น ทำให้ประเทศจีนมีสวนยางพาราเปิดกรีดเยอะเป็นอันดับ 2 ของโลกรองจากประเทศไทยมีอยู่ประมาณ 15 ล้านไร่ การซื้อยางพาราในส่วนของส่วนกลาง ประเทศไทยจึงมีความเดือดร้อนซึ่งเป็นตัวเลือกในระดับท้ายในการเลือกซื้อจากประเทศไทย รัฐบาลมีการช่วยพยุงราคาและช่วยชดเชยต่าง ๆ ก็ดีขึ้นในระยะสั้น ช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกรในเฉพาะหน้า ยังไม่ได้แก้ปัญหาระยะยาวซึ่งต้องใช้เวลาในการปลูกแต่ละครั้งใช้เวลา 7 ปี ถ้ามองในด้านนโยบายหนึ่งรัฐบาลส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ยางพาราให้แปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ยางพาราให้มากขึ้น มีหลายช่วงของรัฐบาลเข้าช่วยเหลืออุดหนุนปัจจัยการผลิตการประกอบอาชีพเสริมในการทำสวนยางพาราพืชเสริมรายได้ในสวนยางพาราต่าง ๆ มีโครงการมากมาย รัฐบาลก็ดูแลในระดับมหภาคมากมาย ในเรื่องของการแปรรูปยางพารา การให้เงินอุดหนุนดอกเบี้ยต่ำในหลายโครงการ มาตรการประกันราคารัฐบาลได้ยื่นราคาถ้ายื่นถูกเวลาก็จะส่งผลดี แต่บางครั้งกระบวนการทำงานของรัฐบาลจะมีบางตัวที่ยุ่งยาก จะต้องมีการระบบและต้องมีกรอบ ในมุมมองของเกษตรกรจะมีอยู่ 2 รูปแบบ เกษตรกรในกรอบคือ บุคคลที่สามารถขึ้นทะเบียน และเกษตรกรนอกกรอบคือ บุคคลที่ไม่สามารถขึ้นทะเบียนได้ คนในกรอบจะได้รับสิทธิในโครงการนี้ แต่คนนอกกรอบจะได้รับประโยชน์แค่ผลพลอยได้ อาจจะได้ในโครงการการประกันราคา อีกทั้งการส่งออกในด้านการเมืองในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีผลต่อการส่งออกเป็นอย่างมากเกี่ยวข้องกับนโยบายที่

เปลี่ยนไปในแต่ละรุ่นโดยความไม่นิ่งของนโยบายรัฐบาล และตัวแทนของรัฐที่ เป็นผู้เชื่อมต่อระหว่างนโยบายกับผู้ปฏิบัติมีน้อยและมีการเปลี่ยนบ่อยครั้ง อีกทั้งมีความเสียเปรียบในเรื่องศักยภาพของเกษตรกรในพื้นที่ ยังตามคนอื่นไม่ทันและไม่ได้ปรับตัว ซึ่งเกษตรกรต้องมีการปรับตัวอีกมาก ถ้าเกษตรกรไม่ได้มีการปรับตัวรัฐบาลเองก็ยากที่จะเข้าไปสนับสนุนและส่งเสริม ตัวอย่างเช่น มีอยู่ช่วงหนึ่งรัฐบาลในอดีตไปผลักดันในเรื่องของสหกรณ์ไปมองว่าความสำเร็จในการรวมกลุ่มของเกษตรกรจะทำให้เกษตรกรสามารถช่วยเหลือตัวเองได้ และพึ่งพาตนเองได้และเศรษฐกิจของประเทศจะรอดแต่ความรู้ในเรื่องของสหกรณ์เกษตรกรไม่ค่อยได้รับรู้ยังไม่พร้อมและยังไม่เข้าใจในรูปแบบของสหกรณ์ แต่ในขณะที่เดียวกันรัฐบาลก็ส่งเสริมให้มีโรงรมยางในจังหวัดปัตตานี 33 โรง เมื่อมีการสร้างทำให้ผิดกระบวนการซึ่งมาจากเหตุผลทางการเมืองทั้ง ๆ ที่ในพื้นที่ไม่ได้มีความพร้อมแต่มีการสร้างแทนที่จะเป็นที่สาธารณะกลับกลายเป็นที่ส่วนบุคคลที่ตั้งโรงรมควั่นยางพารา ส่วนบุคคลที่จะไปบริหารในรูปของสหกรณ์ทำให้เจ้าของไม่ยอมรับรับเฉพาะสมาชิกอย่างเดียว ทำให้ไม่สามารถจะปฏิบัติงานได้ ซึ่งเป็นปัญหาอย่างหนึ่ง ปรากฏว่ามีการล้ม 30 โรง เหลืออยู่ 3 โรง ปัจจุบัน 3 โรง ก็ได้มีการทยอยเหลือโรงเดียว ประโยชน์ของการมีโรงรมควั่นยางพาราจะเป็นการรวมตัวของเกษตรกรในการมาส่งน้ำยางเพื่อทำเป็นยางแผ่น ประกอบกับเกษตรกรไม่มีความรู้ในการทำของสหกรณ์ ทำบัญชีไม่ค่อยเป็น นั่นคือปัญหาผลกระทบ แต่รัฐบาลก็มีเจตนาที่ดีแต่ผลที่ได้รับก็คือเกษตรกรไม่พร้อม เป็นโครงการที่ดี แต่เกษตรกรไม่ได้มีการบริหารจัดการการเงินบัญชีรายรับรายจ่ายโดยเกษตรกรไม่เข้าใจระบบการเงินทำให้ปัจจุบันกลายเป็นติดหนี้และมีหลายหมู่บ้าน ซึ่งโครงการของรัฐบาลเป็นโครงการที่ดีแต่เกษตรกรไม่มีความพร้อมขาดการเตรียมพร้อม ในส่วนนี้เป็นการช่วยเหลือเฉพาะกิจไม่ได้ทำให้ราคายางพาราสูงขึ้นและไม่เกิดความยั่งยืน (สัมภาษณ์, ประสาท ตีรรัตน์, ภาสกร ปาละวัล และอับดุลเลาะ ปือโต, 2561)

อีกทั้งเกิดเงื่อนไขผลกระทบในการต่อยอด เช่น ฤกษ์มือ จากน้ำยางข้นมาแปรรูป ต้องใช้น้ำยางสดโดยไม่สามารถใช้น้ำยางข้นได้ โดยต้องไปรับซื้อจากบริษัทมา เป็นต้น และทำโครงการวาล์วหัวตันจากรัฐบาลไม่อนุมัติทำให้เกิดเป็นผลกระทบของเกษตรกรทำให้แปรรูปไม่ประสบความสำเร็จ และเมื่อจะผลิต ผลิตภัณฑ์อีกหลาย ๆ อย่าง ซึ่งรัฐบาลไม่ค่อยส่งเสริมเกษตรกร นโยบายส่งเสริมไม่ค่อยมี ของงบประมาณไปก็จะไม่อนุมัติ และกลุ่มเกษตรกรหรือสหกรณ์เกี่ยวกับยางพาราจะไม่มีเงินเก็บ นโยบายประกันราคา ส่วนใหญ่เกษตรกรจะไม่เข้าร่วมเพราะเกิดปัญหามากต้องผ่านตลาดกลาง โดยบริษัทจะโอนเงินผ่านตลาดกลางและจะทำให้การโอนเงินให้แก่เกษตรกรล่าช้า บางคนไม่มีเงินเก็บมากทำให้เกิดความเดือดร้อน และส่วนใหญ่จะไม่ค่อยสนับสนุนผลิตภัณฑ์ของเกษตรกร (สัมภาษณ์, ประยงค์จินดา, 2561)

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการวิเคราะห์ทางด้านเศรษฐกิจ

เกณฑ์การวิเคราะห์	\bar{X}	S.D.	ระดับ
2. ทางด้านเศรษฐกิจ			
2.1 ด้านการตลาด			
2.1.1 ระบบการค้าทางพาราในประเทศควรวางแผนให้มีความเป็นธรรมต่อเกษตรกรชาวสวนยางพารา	2.37	1.107	น้อย
2.1.2 ราคาขายพารามีการผันผวนตลอดเวลา	2.07	1.073	น้อย
2.1.3 ปัจจัยทางเศรษฐกิจโลกส่งผลกระทบต่อราคาขายพารามีความผันผวน	2.14	1.146	น้อย
รวม	2.19	1.108	น้อย
2.2 ด้านการลดต้นทุน			
2.2.1 เน้นการส่งออกเป็นหลัก โดยการขายวัตถุดิบเป็นต้นน้ำ โดยไม่มีการแปรรูปใช้ภายในประเทศที่เพียงพอ	2.48	0.889	น้อย
2.2.2 ควรมีการปรับปรุง โดยเน้นการแปรรูปผลิตภัณฑ์ในการส่งออกภายในประเทศแทนการส่งออกนอกประเทศ	2.36	1.022	น้อย
รวม	2.42	0.955	น้อย
2.3 ด้านการมีอาชีพเสริม			
2.3.1 มีการเลือกปลูกพืชแซมยางพารามีมากขึ้น เช่น สับปะรด ข้าวไร่ ข้าวโพดหวาน ถั่วฝักยาว หน่อไม้ฝรั่ง อ้อย เป็นต้น	2.38	1.073	น้อย
2.3.2 มีการสร้างอาชีพเสริมนอกเหนือจากการประกอบอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางพารา	2.47	0.957	น้อย
2.3.3 รายได้จากการประกอบอาชีพเสริมนอกเหนือจากการทำสวนยางพารามีความมั่นคง	2.82	0.996	ปานกลาง
รวม	2.55	1.008	น้อย
2.4 ด้านการเปลี่ยนแปลงอาชีพ			
2.4.1 มีการเปลี่ยนแปลงอาชีพอื่นๆ ตามภาวะเศรษฐกิจ	2.82	1.003	ปานกลาง
2.4.2 ความพอใจต่อการเปลี่ยนแปลงอาชีพ และรายได้	2.84	1.036	ปานกลาง

เกณฑ์การวิเคราะห์	\bar{X}	S.D.	ระดับ
รวม	2.83	1.019	ปานกลาง
ภาพรวมด้านเศรษฐกิจ	2.49	1.022	น้อย

จากตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการวิเคราะห์ทางด้านเศรษฐกิจของสมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.49$) เมื่อพิจารณาระดับผลการวิเคราะห์ทางด้านเศรษฐกิจของสมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการเปลี่ยนแปลงอาชีพ ในประเด็นมีการเปลี่ยนแปลงอาชีพอื่นๆ ตามภาวะเศรษฐกิจ และความพอใจต่อการเปลี่ยนแปลงอาชีพและรายได้ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.83$) และพบว่าระดับน้อยที่สุด คือ ด้านการตลาด ในประเด็นระบบการค้ายางพาราในประเทศควรวางแผนให้มีความเป็นธรรมต่อเกษตรกรชาวสวนยางพารา ราคายางพารามีการผันผวนตลอดเวลา และปัจจัยทางเศรษฐกิจโลกส่งผลกระทบต่อราคายางพารามีความผันผวน อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.19$)

นอกจากนี้การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างพบว่าเงื่อนไขผลกระทบในปัจจุบันของอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ทางด้านเศรษฐกิจ ผลการศึกษาพบว่า

ด้านเศรษฐกิจส่งผลต่ออาชีพและความเป็นอยู่ของเกษตรกรชาวสวนยางพาราเป็นอย่างมาก เงื่อนไขผลกระทบในปัจจุบันของอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เศรษฐกิจขึ้นอยู่กับยางพาราประมาณ 50 ถึง 60 เปอร์เซ็นต์ ต้องพึ่งพายางพาราเป็นหลัก เมื่อภาวะยางพาราที่เปลี่ยนแปลงส่งผลทำให้เศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไปด้วย มีผลกระทบอย่างชัดเจน ซึ่งรัฐบาลพยายามจะลดพื้นที่ในการปลูกยางพาราเพื่อควบคุมปริมาณยางพารามากเกินไปและล้นตลาด จากที่รัฐบาลนำยางพาราไปฝากกับบริษัทแทนที่จะฝากกับสหกรณ์ซึ่งสหกรณ์ก็มีโกดังเก็บสต็อกยางพารา ทำให้ต้องใช้ค่าใช้จ่ายปริมาณที่มากในส่วนนั้น และลดพื้นที่การปลูกยางส่งเสริมการโค่นยางพาราแก่ส่งเสริมวิธีการปลูกพืชอย่างอื่น เช่น ปาล์ม ส้มโอ ทูเรียน ปลูกผสมผสาน โดยนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ เป็นต้น ปกติยางพารา 1 ไร่ จะมี 70 ตัน แต่มาช่วงหลังเริ่มปรับนโยบายใหม่ให้เหลือ 40 ตันต่อ 1 ไร่ ใน 1 ไร่ จะมีการขุดสระ เลี้ยงปลา จะปลูกปาล์มเสริมหรือปลูกพืชชนิดอื่นแซม นั่นคือวิธีการแก้ปัญหาแต่ภาพที่ออกมายังไม่ชัดเจนพอ ในด้านเศรษฐกิจถือว่าผลกระทบเป็นอย่างมาก กระทั่งถึงคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ ความคึกคักทางด้านเศรษฐกิจการใช้จ่ายใช้สอยก็ลดลงตามไปด้วย และการใช้จ่ายน้อยลงทำให้ระดับเศรษฐกิจในระดับรากหญ้าค่อนข้างจะซบเซาเป็นอย่างมาก (สัมภาษณ์, ประสาท ตรีรัตน์, อับดุลเลาะ บือโต, ประยงค์ จินดา และภาสกร ปาละวัล, 2561)

อีกทั้งเศรษฐกิจในระดับพื้นที่ต้องอ้างอิงในระดับประเทศ ค่าของเงินที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ค้าขายกับภาวะเศรษฐกิจโลก และราคาน้ำมันมาจากพ่อค้าในประเทศอ้างจากสิ่งที่ส่งออกไป (สัมภาษณ์, คารม คงยก, 2561)

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการวิเคราะห์ทางด้านสังคม

เกณฑ์การวิเคราะห์	\bar{X}	S.D.	ระดับ
3. ทางด้านสังคม			
3.1 ด้านการตลาด			
3.1.1 ราคาขายปรับตัวลดลงอย่างต่อเนื่อง ทำให้พ่อค้ารับซื้อ ยางพาราขาดความเชื่อมั่นจึงกดราคารับซื้อให้ต่ำลงเพื่อลด ความเสี่ยง	2.36	0.992	น้อย
3.1.2 จุดรับซื้อยางพารามีเพียงพอกับความต้องการของ เกษตรกรชาวสวนยางพารา	2.35	1.001	น้อย
3.1.3 มีการรวมกลุ่มของสมาชิกในการขายผลผลิต เพื่อให้ผู้ซื้อ มารับผลผลิตเอง	2.54	1.065	น้อย
3.1.4 ปัญหาความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่งผล กระทบต่อความมั่นคงทางอาชีพของเกษตรกรชาวสวน ยางพารา	2.44	1.101	น้อย
รวม	2.42	1.039	น้อย
3.2 ด้านการลดต้นทุน			
3.2.1 เกษตรกรชาวสวนยางพาราได้รับความรู้เกี่ยวกับการลด ต้นทุนในการทำสวนยางพาราที่เพียงพอ	2.53	1.067	น้อย
3.2.2 การเลือกพื้นที่ปลูกยางพาราควรมีความเหมาะสม	2.37	1.019	น้อย
3.2.3 ควรมีการลดพื้นที่การปลูกยางพาราในปัจจุบัน	2.64	0.908	ปานกลาง
3.2.4 ลดต้นทุนค่ากรีดยางลงด้วยการวางแผนกรีดเอง	2.66	0.913	ปานกลาง
รวม	2.55	0.976	น้อย

เกณฑ์การวิเคราะห์	\bar{X}	S.D.	ระดับ
3.3 ด้านการมีอาชีพเสริม			
3.3.1 รายได้จากการประกอบอาชีพเสริมนอกเหนือจากการประกอบอาชีพสวนยางพาราส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีของเกษตรกร	2.73	0.886	ปานกลาง
3.3.2 เกษตรกรชาวสวนยางพาราเสริมรายได้โดยการเลี้ยงสัตว์ควบคู่กับการทำสวนยาง เช่น แพะ แกะ สัตว์ปีก เป็นต้น	2.61	1.001	ปานกลาง
รวม	2.67	0.943	ปานกลาง
3.4 ด้านการเปลี่ยนแปลงอาชีพ			
3.4.1 เกษตรกรมีการเปลี่ยนแปลงอาชีพเมื่อเกิดสภาวะราคายางพาราลดลง	2.82	0.977	ปานกลาง
3.4.2 มีการรวมกลุ่มกันเพื่อสร้างอาชีพใหม่ให้เกิดขึ้นในชุมชน เช่น ผลิตภัณฑ์สินค้าต่าง ๆ เป็นต้น	2.68	1.088	ปานกลาง
รวม	2.75	1.032	ปานกลาง
ภาพรวมด้านสังคม	2.59	0.997	น้อย

จากตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการวิเคราะห์ทางด้านสังคมของสมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.59$) เมื่อพิจารณาระดับผลการวิเคราะห์ทางด้านสังคมของสมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการเปลี่ยนแปลงอาชีพ ในประเด็นเกษตรกรมีการเปลี่ยนแปลงอาชีพเมื่อเกิดสภาวะราคายางพาราลดลง และมีการรวมกลุ่มกันเพื่อสร้างอาชีพใหม่ให้เกิดขึ้นในชุมชน เช่น ผลิตภัณฑ์สินค้าต่างๆ เป็นต้น อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.75$) และพบว่าระดับน้อยที่สุด คือ ด้านการตลาด ในประเด็นราคายางปรับตัวลดลงอย่างต่อเนื่อง พ่อค้ารับซื้อยางขาดความเชื่อมั่นจึงกดราคารับซื้อให้ต่ำลงเพื่อลดความเสี่ยง จุดรับซื้อยางพารามีเพียงพ่อค้าความต้องการของเกษตรกรชาวสวนยางพารา มีการรวมกลุ่มของสมาชิกในการขายผลผลิต เพื่อให้ผู้ซื้อมารับผลผลิตเอง และปัญหาความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางพารา อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.42$)

นอกจากนี้การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างพบว่าเงื่อนไขผลกระทบในปัจจุบันของอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ทางด้านสังคม ผลการศึกษาพบว่า

ด้านสังคมเกิดความนิยมปลูกยางพาราเพิ่มขึ้นในหลายพื้นที่ ทำให้เกิดยางพาราล้นตลาดและเกษตรกรไม่มีความรู้ในการประกอบอาชีพ เงื่อนไขผลกระทบในปัจจุบันของอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มาจากผลกระทบในเรื่องของความยากจน ในเรื่องของรายได้ที่จำกัดเชื่อมโยงทุกภาคส่วน สาเหตุไม่ได้มาจากยางพาราเพียงอย่างเดียวแต่ผลตกกระทบจากเศรษฐกิจที่ตกต่ำทำให้รายได้ไม่เพียงพอ กำลังซื้อต่าง ๆ ลดลงทำให้การบริโภคภายในประเทศก็ต้องประหยัดขึ้น และการจับจ่ายใช้สอยก็ต้องลดลงทำให้เกิดปัญหากระทบด้านคุณภาพชีวิต ซึ่งในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีการปรับตัวน้อย ส่งผลกระทบเป็นลูกโซ่ เช่น ในด้านอาชีพ การใช้แรงงานเกี่ยวกับอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางพาราและโอกาสที่จะมีปัญหาเกี่ยวกับแรงงานกรีดยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีสูง เป็นต้น ซึ่งเกษตรกรชาวสวนยางพาราชั่วโมงในการทำงานมีน้อย บางครั้งแทบไม่ว่าง ทำให้ภาระเกิดกับลูกจ้างและคนอื่น ๆ งานจำพวกนี้เป็นงานต้องใช้ทักษะถ้าทิ้งไปนาน ๆ แทนที่จะมีรายได้ในส่วนนี้ก็ต้องแบ่งรายได้ให้กับคนอื่น ซึ่งถ้า 4 - 5 ปีข้างหน้าอาจจะมีปัญหาในเรื่องแรงงานกรีดยางพาราเพราะเกษตรกรในปัจจุบันบุคคลที่เป็นตัวหลักในการทำอาชีพเริ่มจะหมดไป อีกทั้งมีบุคคลสืบทอดแต่บุคคลที่สืบทอดจะไม่ค่อยมีทักษะ (สัมภาษณ์, ภาสกร ปาละวัล, อับดุลเลาะ บือโต และประสาท ตรีรัตน์, 2561)

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการวิเคราะห์ทางด้านเทคโนโลยี

เกณฑ์การวิเคราะห์	\bar{X}	S.D.	ระดับ
4. ทางด้านเทคโนโลยี			
4.1 ด้านการตลาด			
4.1.1 มีการวางแผนในการพัฒนาด้านบุคคลและการกำหนดมาตรฐานอุตสาหกรรมให้มากขึ้น	2.73	0.978	ปานกลาง
4.1.2 มีการผลักดันด้านอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางพาราในภูมิภาคให้มากขึ้น	2.64	1.103	ปานกลาง
4.1.3 เน้นการขับเคลื่อนและส่งเสริมอุตสาหกรรมยางพาราอย่างต่อเนื่อง	2.53	1.091	น้อย
4.1.4 ผลิตภัณฑ์ยางสำเร็จรูป (ล้อยาง) ในขณะนี้มียางมากกว่าความต้องการของตลาด	2.55	0.991	น้อย
รวม	2.61	1.040	ปานกลาง

เกณฑ์การวิเคราะห์	\bar{X}	S.D.	ระดับ
4.2 ด้านการลดต้นทุน			
4.2.1 มีการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์ยางพารา	2.85	0.937	ปานกลาง
4.2.2 การพัฒนาด้านเทคโนโลยีการผลิตยางพารามีความก้าวหน้ามากขึ้น	2.77	0.992	ปานกลาง
รวม	2.81	1.929	ปานกลาง
4.3 ด้านการมีอาชีพเสริม			
4.3.1 การส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากยางพารา	2.83	0.919	ปานกลาง
4.3.2 มีการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อสร้างมูลค่าให้แก่ยางพารา	2.79	1.085	ปานกลาง
รวม	2.81	1.002	ปานกลาง
4.4 ด้านการเปลี่ยนแปลงอาชีพ			
4.4.1 นำความรู้ด้านเทคโนโลยีปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับอาชีพตามสถานการณ์ปัจจุบันต่อไป	2.87	1.025	ปานกลาง
4.4.2 มีการเปลี่ยนแปลงบทบาทจากเกษตรกรชาวสวนยางพารา เช่น เป็นผู้ค้าจากผลิตภัณฑ์ยางพารา เป็นต้น	2.92	1.176	ปานกลาง
รวม	2.89	1.100	ปานกลาง
ภาพรวมด้านเทคโนโลยี	2.78	1.267	ปานกลาง

จากตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการวิเคราะห์ทางด้านเทคโนโลยีของสมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.78$) เมื่อพิจารณาระดับผลการวิเคราะห์ทางด้านเทคโนโลยีของสมาชิกเกษตรกรชาวสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการเปลี่ยนแปลงอาชีพ ในประเด็นนำความรู้ด้านเทคโนโลยีปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับอาชีพตามสถานการณ์ปัจจุบันต่อไป และมีการเปลี่ยนแปลงบทบาทจากเกษตรกรชาวสวนยางพารา เช่น เป็นผู้ค้าจากผลิตภัณฑ์ยางพารา เป็นต้น อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.89$) และพบว่าระดับน้อยที่สุด คือ ด้านการตลาด ในประเด็นมีการวางแผนในการพัฒนาด้านบุคคลและการกำหนดมาตรฐานอุตสาหกรรมให้มากขึ้น มีการผลักดัน

ด้านอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางพาราในภูมิภาคให้มากขึ้น เน้นการขับเคลื่อนและส่งเสริมอุตสาหกรรมยางพาราอย่างต่อเนื่อง และผลิตภัณฑ์ยางสำเร็จรูป (ล้อยาง) ในขณะนี้มียางมากกว่าความต้องการของตลาด อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.61$)

นอกจากนี้การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างพบว่าเงื่อนไขผลกระทบในปัจจุบันของอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ทางด้านเทคโนโลยี ผลการศึกษาพบว่า

ด้านเทคโนโลยีมีส่งเสริมในการผลิตนวัตกรรมใหม่ ๆ โดยเฉพาะการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์ยางพารา เงื่อนไขผลกระทบในปัจจุบันของอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัจจุบันยังไม่ได้ใช้เทคโนโลยีสูงก็ยังคงใช้ระบบเดิมไม่ได้เปลี่ยนเทคโนโลยี ซึ่งเกษตรกรจะต้องปรับปรุงในเรื่องของการใช้เทคโนโลยีให้มากขึ้นแต่โดยสภาพในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ยังทำการแปรรูปเบื้องต้นไม่ได้มาก เพราะส่วนมากขายเป็นน้ำยางสด และยางก้อนถ้วย นำไปทำยางเครปซึ่งยังใช้ตัวเครื่องจักรขนาดเล็กยังไม่มีเครื่องจักรที่สมบูรณ์ ใช้อยู่ประมาณ 20 เปอร์เซ็นต์ ถึง 30 เปอร์เซ็นต์ ในการเพิ่มผลผลิตส่วนนี้ ซึ่งยะลา มีโรงงานแปรรูปอยู่ 2 โรงงานคือ ตาซีและถ้ำทะเล สามารถเพิ่มรายได้ให้กับกลุ่มค่อนข้างสูง ในช่วง 3-4 ปีในการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ชั้นปลายน้ำสามารถเพิ่มมูลค่าของยางพารา ประมาณ 10 ถึง 40 เท่าของการซื้อขายปกติ กิโลกรัมละ 40 บาท แทนที่จะทำเป็นน้ำยางสดก็นำมาแปรรูปขายได้ กรอบในการเข้าถึงเทคโนโลยีของเกษตรกรชาวสวนยางพาราเข้าถึงได้ยากโดยเงื่อนไขความเป็นสถาบันปีกแผ่นของเกษตรกร เพราะรัฐบาลจะสนับสนุนเฉพาะสถาบันที่มีความเข้มแข็ง และต้องมีทุนเป็นของตัวเอง ทำให้เทคโนโลยีในการผลิตค่อนข้างมีน้อยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้แต่ก็มีกลุ่มส่วนน้อยที่สามารถสร้างและใช้เทคโนโลยีได้ (สัมภาษณ์, ประสาท ตรีรัตน์, ภาสกร ปาละวัล และทรงวุฒิ ดำรงกุล, 2561)

ตาราง 12 สรุปเงื่อนไขผลกระทบในปัจจุบันของอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ข้อมูลเชิงปริมาณ				ข้อมูลเชิงคุณภาพ
ความคิดเห็น	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น	1. ด้านการเมือง เป็นผลมาจากนโยบายที่เปลี่ยนไปของรัฐบาลและความเสียเปรียบในเรื่องศักยภาพ
1. ด้านการเมือง	2.53	1.016	น้อย	2. ด้านเศรษฐกิจ เกิดความเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากและพยายามลดพื้นที่ในการปลูกเพื่อควบคุมปริมาณยางพาราล้นตลาด
2. ด้านเศรษฐกิจ	2.49	1.022	น้อย	3. ด้านสังคม ผลกระทบจากเศรษฐกิจทำให้เกิดปัญหากระทบด้านคุณภาพชีวิตและแรงงานประกอบอาชีพเริ่มลดลง
3. ด้านสังคม	2.59	0.997	น้อย	4. ด้านเทคโนโลยี ปัจจุบันเกษตรกรชาวสวนยางพาราใช้เทคโนโลยีในระบบการผลิตแบบดั้งเดิม
4. ด้านเทคโนโลยี	2.78	1.267	ปานกลาง	
รวม	2.78	1.075	น้อย	

จากตาราง 12 สรุปผลเงื่อนไขผลกระทบในปัจจุบันของอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งข้อมูลเชิงปริมาณสามารถวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยางพาราในแต่ละด้านโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.78$) เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยางพาราเป็นรายด้าน สามารถสรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ความคิดเห็นทางด้านเทคโนโลยี ($\bar{X} = 2.78$) ส่วนความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ความคิดเห็นทางด้านสังคม ($\bar{X} = 2.59$) ความคิดเห็นทางด้านการเมือง ($\bar{X} = 2.53$) และความคิดเห็นทางด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 2.49$) ตามลำดับ

ข้อมูลเชิงคุณภาพกล่าวโดยสรุปเกี่ยวกับเงื่อนไขผลกระทบในปัจจุบันของอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัจจุบันอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางพาราประสบปัญหาเนื่องจากราคายางพาราที่ลดลงเป็นอย่างมากทำให้เป็นผลกระทบเกิดจากด้านการเมืองเป็นผลมาจากนโยบายที่เปลี่ยนไปในแต่ละรุ่นโดยความไม่แน่นอนของนโยบายรัฐบาล และตัวแทนของรัฐที่เป็นผู้เชื่อมต่อระหว่างนโยบายกับผู้ปฏิบัติมีน้อยและมีการเปลี่ยนบ่อยครั้ง อีกทั้งความเสียเปรียบในเรื่องศักยภาพของเกษตรกรในพื้นที่ที่ไม่มีการปรับตัวต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ด้านเศรษฐกิจจาก

สภาวะยางพาราที่เปลี่ยนแปลงส่งผลทำให้เศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไปและพยายามลดพื้นที่ในการปลูกยางพาราเพื่อควบคุมปริมาณยางพาราล้นตลาด ทำให้ส่งผลกระทบต่อถึงคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ย่ำแย่ลงของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ด้านสังคมผลกระทบต่อเศรษฐกิจที่ย่ำแย่ทำให้รายได้ไม่เพียงพอกับกำลังซื้อต่าง ๆ และการจับจ่ายใช้สอยก็ต้องลดลงทำให้เกิดปัญหากระทบด้านคุณภาพชีวิต การใช้แรงงานเกี่ยวกับอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางพาราและโอกาสที่จะมีปัญหาเกี่ยวกับแรงงานกรีดยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งปัจจุบันคนที่เป็นตัวหลักในการทำอาชีพเริ่มจะหมดไป อีกทั้งคนสืบทอดจะไม่ค่อยมีทักษะในการประกอบอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางพารา และด้านเทคโนโลยีปัจจุบันเกษตรกรชาวสวนยางพาราใช้เทคโนโลยีในระบบการผลิตแบบดั้งเดิม อีกทั้งกรอบในการเข้าถึงเทคโนโลยีของเกษตรกรชาวสวนยางพาราเข้าถึงได้ยากโดยเงื่อนไขความเป็นสถาบันปีกแผ่นของเกษตรกรที่จะต้องมีความเข้มแข็งเป็นอย่างมาก ทำให้เทคโนโลยีในการผลิตค่อนข้างมีน้อยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนั้นผลกระทบที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เกษตรกรชาวสวนยางพาราจะต้องมีการปรับตัวและรับมือให้เท่าทันกับสภาวะที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน จะทำให้เกษตรกรชาวสวนยางพาราจะอยู่ได้แบบมั่นคงและยั่งยืนต่อไป

3. ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญพบว่าปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ทำให้ราคายางพารามีความผันผวนและมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ปัญหาราคายางพาราลดลงส่งผลกระทบต่อเกษตรกรชาวสวนยางพารา ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่งผลกระทบต่อเกษตรกรชาวสวนยางพารา และการปรับตัวของเกษตรกรชาวสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เนื่องจากราคายางพาราลดลง ผลการศึกษาพบว่า

3.1 ปัจจัยที่ทำให้ราคายางพารามีความผันผวนและมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง

ปัจจัยที่ทำให้ราคายางพารามีความผันผวนและมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องในระดับพื้นที่ต้องอ้างอิงในระดับประเทศ ค่าของเงินที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ค้าขายกับภาวะเศรษฐกิจโลก และราคาน้ำมันมาจากพ่อค้าในประเทศอ้างจากสิ่งที่ส่งออกไป พบว่า ปัจจัยในด้านราคาเกี่ยวข้องกับอุปสงค์ อุปทานและผลิตมากเกินไปความต้องการซื้อน้อยลงการบริโภคน้อยลงทำให้ราคาลดลงเป็นหลัก รัฐบาลได้สนับสนุนโครงการพัฒนาอาชีพเสริมเกษตรกรรายย่อยทำให้ลดพื้นที่ปลูกยางพาราโดยการลดอย่างถาวรโดยการปลูกพืชอย่างอื่นมีประมาณ 150,000 ไร่ ทำได้ประมาณ 90,000 ไร่ต่อเดือน ปัญหาจากไม่ได้มีการควบคุมพื้นที่ในการกรีดยางพาราที่ผ่านมาส่งเสริมแต่การปลูกโดยไม่ได้ควบคุมพื้นที่ เมื่อมีการปลูกเสร็จก็เริ่มจะให้โค่นยางพาราทิ้ง

อีกทั้งปัญหาเศรษฐกิจโลกที่ส่งผลกระทบต่อปัญหาผลผลิตที่ยังไม่ได้มาตรฐาน ซึ่งปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อราคายาง เช่น ประชากรโลกมากขึ้น การใช้ยางพาราก็มากขึ้น เป็นต้น โดยยางพาราเกี่ยวข้องกับทุกสัดส่วนทุกมิติ การเติบโตทางเศรษฐกิจเกี่ยวข้องกับกำลังซื้อถ้าเศรษฐกิจดีเกษตรกรก็จับจ่ายใช้สอยกันมากขึ้น เช่น การซื้อรถยนต์แต่ตอนนี้การซื้อลดลงการเติบโตของอุตสาหกรรมยานยนต์ลดลง และที่สำคัญก็คือการสต็อกยางพาราเกี่ยวข้องกับบริษัทที่เร่งซื้อก็จะชะลอซื้อ เพราะมีการขยายพื้นที่ปลูกยางพารามากขึ้นและไม่เดือดร้อนในการรับซื้อยาง ก็จะต้องรองราคาได้ซึ่งถ้าจะขายก็ต้องลดราคา นโยบายภาครัฐก็ส่งผลเกี่ยวข้องกับพื้นที่ปลูก ถ้าปลูกมาก ยางพาราในพื้นที่ก็จะเพิ่มขึ้น เรื่องของฤดูกาล สภาพอากาศ และภัยธรรมชาติ เรื่องนี้เห็นได้ชัดในปี พ.ศ. 2559 ที่เกิดน้ำท่วมทำให้ราคายางพาราสูงขึ้นที่ 80 บาทถึง 90 บาทต่อกิโลกรัม จากราคายางพาราที่ 60 บาทถึง 70 บาทต่อกิโลกรัม เป็นเหตุที่เกิดขึ้นอย่างกะทันหันทำให้เกษตรกรรีบซื้อยางพาราคิดว่าจะดีมาตลอดแต่ราคายางพาราก็ลดลง การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อให้เกิดผลิตภัณฑ์หรือสินค้าใหม่ ๆ เกี่ยวกับยางพารา ราคาน้ำมันดิบซึ่งใช้ยางเทียมในการผลิต แต่ที่สำคัญก็คือประเทศผู้ซื้ออย่างประเทศจีน โดยจะแก้ปัญหาโดยการปลูกยางพาราเองในพื้นที่ในประเทศที่เป็นบริวารต่าง ๆ และประเทศอื่นที่มีการลงทุนร่วมซึ่งจะดีกว่า การบริหารจัดการของประเทศจีนจะมีความเก่งและละเอียด ประเด็นเกี่ยวกับราคาไม้ยางพาราลดลงทำให้เกษตรกรโค่นมากขึ้นก็จะรีบโค่นไม้ยางพารามากขึ้น แต่ถ้าราคายางพาราลดลงเกษตรกรก็จะโค่นยืดอายุไป 10 ปีข้างหน้า และการใช้ประโยชน์จากเงินกองทุนจากการยางแห่งประเทศไทยจะช่วยบริหารจัดการของเกษตรกรและของประเทศ การเป็นคู่ค้าในระหว่างประเทศเรายังไม่มีคู่ค้าที่เป็นอย่างถาวร ความร่วมมือของประเทศผู้ผลิตและวันนี้ยังทำได้ในเฉพาะบางส่วน หลายประเทศไม่ยอมให้ความร่วมมือทำให้การร่วมมือตรงนี้ไม่ไปถึงขั้นโอเปก พยายามรวมกลุ่มแต่ยังไม่แข็งแกร่ง การเคลื่อนย้ายแรงงานก็ทิ้งร้างกันเยอะ สินค้าทดแทนหรือพืชทดแทนหรืออาจจะไปใช้สินค้าอย่างอื่นแทน (สัมภาษณ์, ภาสกร ปาละวัล และอับดุลเลาะ บือโต, 2561)

นอกจากนี้ปริมาณยางพารามากหรือล้นเกินนี้เกิดจากปัจจัยที่ทำให้ราคายางพารามีความผันผวนหรือลดลงปัจจัยแรก คือเกิดจากพฤติกรรมการผลิตเบื้องต้น ซึ่งมีการเปลี่ยนพฤติกรรมในการผลิตยางพาราจากที่ทำยางแผ่นซึ่งการทำยางแผ่นสามารถเก็บไว้ได้ 15 วันหรือ 1 เดือนทำให้ปริมาณยางพาราที่ส่งไปสู่ตลาดไม่ชัดเจนเกษตรกรสามารถเก็บอย่างไว้ได้ก่อนที่จะขาย 15 วันหรือ 1 เดือนทำให้ การคาดการณ์ปริมาณยางพารา โรงงานต้องมีการสต็อกเผื่อขาด แต่ในปัจจุบันเกษตรกรปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการผลิตยางเบื้องต้นเป็นยางก้อนถ้วยหรือน้ำยางสดซึ่งต้องขายทุกวันทำให้การประเมินสถานการณ์ในเรื่องสต็อกยางพาราของบริษัทสามารถทำได้ง่ายกว่าเพราะทราบถึงผลผลิตและสามารถซื้อเก็บตังไว้ได้จะเป็นตัวกำหนดในเรื่องของราคาและในหลาย ๆ ตัว ซึ่งพฤติกรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีการผลิตยางกันถ้วย 80 เปอร์เซ็นต์ น้ำยาง 19 เปอร์เซ็นต์ น้ำยางแผ่นอยู่ประมาณ 1 - 2 เปอร์เซ็นต์ ทำให้พฤติกรรมในการเก็บไม่เหมือนเดิมจะต้องเก็บทุกวันจากที่เคยสต็อก

15 วันหรือ 1 เดือนแล้วขาย ในการกำหนดราคาทำให้บริษัทกำหนดได้ง่ายขึ้นในการรับซื้อ ปัจจัยที่สองก็คือ ในเรื่องของการซื้อขายล่วงหน้า ซึ่งมีการซื้อขายในตลาดล่วงหน้าก่อนที่จะส่งมอบใน 6 เดือน 3 เดือนซึ่งตรงนั้นเป็นปัจจัยผลผลิตที่ทำให้ราคาลดลงเพราะมีการซื้อขายอยู่แล้วในสัญญา เช่นวันนี้มีการส่งมอบของวันนี้ก็ทำสัญญาล่วงหน้าไว้แล้ว ตั้งราคาไว้ที่ 60 บาท 40 บาทซึ่ง ณ ตอนนี้อยู่ที่ต่ำกว่า 40 บาท ถึงจะได้กำไร ในด้านราคาฤดูกาลก็มีผลต่อการเปลี่ยนแปลง ภาวะและดูการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของดิน ฟ้า อากาศ เช่น ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ฝนค่อนข้างจะชุกทำให้การกรีดยางลดน้อยลงและทำให้ปริมาณน้ำยางพาราลดน้อยลงในการเข้าสู่ตลาด และปัจจุบันยางพาราเป็นพืชการเมืองมีการเล่นราคาในการซื้อขายทำให้ส่งผลกระทบต่อเกษตรกรชาวสวนยางพารา ทางเศรษฐกิจโลกไม่ขยายและไม่เติบโต เมื่อ 5 ปีที่แล้วมีการขยายเศรษฐกิจที่สูง เช่นอุตสาหกรรมรถยนต์มีการขยายสูงเกี่ยวกับในเรื่องของล้ออุปกรณ์ที่ใช้สูงขึ้น ซึ่ง ณ ปัจจุบันเศรษฐกิจเริ่มทรุด ในส่วนนี้ก็เริ่มลดน้อยลงด้วย เป็นต้น อีกทั้งหลาย ๆ ประเทศได้เพิ่มการพื้นที่ปลูกยางพารามากขึ้น ซึ่งใน 10 ปีที่แล้วมีการมองว่ายางพารามีราคาดีหลายประเทศจึงสนับสนุนให้ปลูกยางพาราเพิ่มผลผลิตมากขึ้น ทำให้ผลผลิตและปริมาณการใช้ไม่มีการเหลื่อมล้ำกันมาก เพียงแต่แต่ละประเทศเริ่มกรีดยางพารากันหมดทำให้หลายๆประเทศมีการสต็อกและมีการซื้อขาย เช่น จีนที่เป็นผู้บริโภครายใหญ่มีการลงทุนนอกประเทศ ไปอุดหนุนในเรื่องของการปลูกและการสร้างสวน เป็นต้น ผลผลิตที่จากเดิมที่มีปริมาณการใช้อยู่ประมาณ 100 ผลิตภัณฑ์ 70 แต่ตอนนี้ผลิต 100 และใช้ 100 ทำให้สมดุลกันเกินไป วัตถุประสงค์กับผลผลิต ดังนั้นต้องมีการลดในประเทศไทยต้องมีการเพิ่มการแปรรูปให้มากขึ้น จึงจะเพิ่มราคายางพาราได้ และในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต้องมีโรงงานในการแปรรูปให้มากขึ้นเป็นจุดเริ่มต้นให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มมากขึ้น อีกทั้งโลกในปัจจุบันเป็นโลกที่ไร้พรมแดนมีมาตรการในการกำหนดด้านการค้า มีการกีดกันด้านการค้า และใช้มาตรฐานต่าง ๆ กำหนด เช่น มาตรฐานเกี่ยวกับ QC เกี่ยวกับไม้เกี่ยวกับน้ำยาง เป็นต้น ซึ่งผู้บริโภคมพยายามสร้างมาตรฐานเพื่อเป็นการกลั่นผลผลิตหรือการผลิตผลิตภัณฑ์ที่มาจากยางพาราซึ่งส่งผลด้านราคาและเศรษฐกิจ (สัมภาษณ์, ประสาท ตีร์รัตน์, 2561)

นอกจากนี้ปัจจัยที่ทำให้ผลผลิตยางพาราลดลงมีดังนี้ ส่วนแรก ประเทศอาเซียนยางพาราส่งออกพร้อมกันกับประเทศไทยทำให้ผลผลิตมีมากซึ่งประกอบกับการใช้ยางพาราในโลกใช้ 4,600,000 กว่าตัน ใช้ทั้งหมดประเทศไทยมากกว่าทุกประเทศซึ่งทำให้ไม่มีการบริหารจัดการในประเทศที่ดีทำให้ส่งผลกระทบต่อ (1) ไม่มีการบริหารจัดการที่ดีซึ่งการบริหารการอยู่ที่พ่อค้าคนกลาง (2) เกษตรกรรวมกลุ่มกันไม่ได้ (3) การส่งเสริมภาครัฐตั้งแต่สถาบันการเงินมีปัญหาเพราะเกษตรกรเริ่มในหุ้นมีน้อยซึ่งจำเป็นต้องใช้เป็นอย่างมาก (4) การผลิตไม่ได้รับมาตรฐานเพราะไม่มีการส่งเสริม (5) การเมืองก็เป็นปัจจัยหนึ่ง (6) ราคาน้ำมันดิบก็มีผลเพราะยางมะตอย การซื้อขายมะตอยมาทำมีผลต่อราคายางพารา และ (7) ยางสังเคราะห์ ซึ่งนำมาทดแทนยางพาราแต่ไม่ได้ 100

เปอร์เซ็นต์ ถ้าน้ำมันแพงอย่างสิ้นเคราะห์ก็แพงและราคาขายพาราาก็ลดลง ซึ่งถ้ารัฐบาลสามารถนำ
 ราคายางพาราไปทำถนนได้ราคายางพาราอาจจะสูงขึ้น เพราะถนนแต่ละ 1 กิโลเมตรจะใช้เป็นดินแต่ไม่
 สามารถทำได้ และส่วนที่สองระบบเศรษฐกิจที่ไม่ดีเพราะระบบการเมืองยังไม่เสถียรมีการ
 เปลี่ยนแปลงผู้นำบ่อยทำให้ราคายางพาราลดลงส่งผลกระทบต่อเกษตรกรเป็นอย่างมาก เช่น ลูกเรียน
 หนังสือก็ต้องลาออก คนที่ซื้อรถมาใหม่ก็ถูกยึดเป็นต้นทำให้คุณภาพชีวิตแย่ง เป็นต้น ในปัจจุบัน
 ภาคใต้เศรษฐกิจหรือสิ่งเกี่ยวกับการค้าขายเกิดผลกระทบทั้งหมดกลายเป็นลูกโซ่ คนที่ทำอาชีพเสริมมี
 น้อยมากซึ่งรัฐบาลให้การยางแห่งประเทศไทยส่งเสริมอาชีพให้แก่เกษตรกรในสัญญาจากพืชเชิงเดี่ยว
 อย่างน้อยต้องปลูกพืชผักชนิดอื่นแซมเอาไว้ใช้ในครัวเรือนถึงวิธีการแก้ปัญหาในสภาวะราคายางพารา
 ลดลง ซึ่งปัจจัยในระดับพื้นที่มาจากการกำหนดราคาของผู้ซื้อเป็นหลัก โดยผู้ซื้อกำหนดราคาที่เป็นผล
 มาจากเศรษฐกิจภาพรวมของโลกภูมิภาคแต่ในระดับเกษตรกร มาจากพ่อค้ากำหนดราคาเป็นหลัก ผู้
 ซื้อกำหนดมา เช่น เดือนนี้ อาทิตย์นี้ วันนี้ เป็นต้น เชื่อมโยงราคาทองคำราคาน้ำมันดิบ เศรษฐกิจโลก
 ส่งทอดกันไปส่งผลต่อผู้บริโภค พื้นที่ก็แค่ตัวชี้วัดกำหนดตัวเกษตรกร (สัมภาษณ์, คารม คงยก,
 ประยงค์ จินดา และทรงวุฒิ ดำรงกุล, 2561)

3.2 ปัญหาราคายางพาราลดลงส่งผลกระทบต่อเกษตรกรชาวสวนยางในสาม จังหวัดชายแดนภาคใต้

ปัญหาราคายางพาราลดลงส่งผลกระทบต่อเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัด
 ชายแดนภาคใต้ในเรื่องคุณภาพชีวิตและรายได้ที่ลดลงในครัวเรือน พบว่า ปัญหาราคายางพาราผัน
 ผวนส่งผลกระทบต่อเกษตรกรเป็นอย่างมาก เพราะจะทำให้เกษตรกรมีรายได้น้อย คุณภาพชีวิตแย่ง
 ขาดรายได้ในการจุนเจือครอบครัว จากเมื่อก่อนได้เงินวันละ 2,000 บาท แต่ปัจจุบันได้วันละ 200
 บาท ซึ่งราคายาง ณ ปัจจุบันอยู่ที่ 34 บาทต่อกิโลกรัม ถ้าราคายางพารา 70 บาทต่อกิโลกรัม จะทำ
 ให้เกษตรกรอยู่ได้ เพราะต้นทุนการผลิตตั้งแต่เริ่มปลูกจนถึงเก็บเกี่ยวผลผลิตต้นทุนอยู่ที่ 68 บาท ซึ่ง
 ตอนนี้อยู่ปัจจุบันอยู่ที่ 34 บาท ทำให้การผลิตขาดทุนทุกวันและเกษตรกรไม่สามารถอยู่ได้แต่ต้องอยู่
 เพื่ออาชีพ เพราะยางพาราถือว่าเป็นเศรษฐกิจของประเทศ (สัมภาษณ์, ประยงค์ จินดา, 2561)

ทั้งนี้ปัญหาเกษตรกรขาดรายได้เป็นปัญหาหลักทำให้ขาดสภาพคล่องไม่ได้รับความ
 สะดวก โดยมาจากการสังเกตภาพรวมการใช้ชีวิตที่มีผลกระทบทำให้บุตรหลานไม่ได้เรียนหนังสือ
 ปัจจุบันการศึกษาต่อก็ลดลง การใช้จ่ายในครัวเรือนก็ไม่คล่องตัว การใช้เครื่องอุปโภคบริโภคไม่
 สะดวกสบาย ซึ่งราคายางพาราลดลงส่งผลกระทบต่อเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดน
 ภาคใต้มีผลกระทบเป็นอย่างมากกระทบถึงความเป็นอยู่คุณภาพชีวิตของเกษตรกรตั้งแต่ราคายาง
 ลดลง ทำให้ร้านค้าในหลาย ๆ ร้านปิดตัวลงเนื่องจากขายสินค้าไม่ได้ และเกษตรกรไม่มีเงินในการใช้
 จ่ายโดยเกษตรกรจะเก็บและออมไว้เพื่อใช้ในยามที่เดือดร้อนและจำเป็น เมื่อเทียบกับตอนที่ราคา
 ยางพาราสูงขึ้นเกษตรกร จะออกมาใช้จ่าย การอย่างมากการตลาดจะขายสินค้าดีเป็นอย่างมากแต่

เมื่อราคายางพาราตกลงสินค้าอย่างอื่นก็จะมีผลตกกระทบไปด้วย อีกทั้งความตึกคักก็ลดน้อยลงและจิตใจห่อเหี่ยวหมดกำลังใจ (สัมภาษณ์, คารม คงยก, ภาสกร ปาละวัล และอับดุลเลาะ บือโต, 2561)

นอกจากนี้ปัญหาด้านราคายางพาราส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ที่เป็นพื้นฐานอย่างรุนแรง และเกษตรกรในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่มีการวางแผนในการใช้จ่าย ไม่รอบคอบ เช่น ตอนที่ยังราคาสูงเราใช้จ่ายเกินกำลัง ทำให้ไม่มีเงินเก็บและไม่มีเงินออม มีแต่ยอดหนี้ล้นหน้า และหลังจากยางพาราเริ่มมีราคาลดน้อยลงก็ส่งผลกระทบและส่งผลเดือดร้อนแก่ตัวเกษตรกรเป็นอย่างมาก ดังนั้นเกษตรกร ใช้ชีวิตแบบไม่ระมัดระวัง ขาดหลักการวางแผนเป็นผลกระทบโดยตรง และเกษตรกรในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนมากเป็นเกษตรกรรายย่อย ปริมาณผลผลิตไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงดูครอบครัวทำให้ต้องหารายได้เสริมจากอาชีพอื่นและจากงานอื่น ซึ่งเกษตรกรต้องมีการปรับตัวโดยการทำอาชีพเสริมและใช้เวลาที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์โดยไม่พึ่งยางพาราเพียงอย่างเดียว (สัมภาษณ์, ประสาท ตรีรัตน์, 2561)

3.3 ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่งผลกระทบต่อเกษตรกรชาวสวนยาง

ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่งผลกระทบต่อเกษตรกรชาวสวนยางเป็นผลทำให้เกษตรกรชาวสวนยางพาราเกิดความหวาดกลัวในการประกอบอาชีพ พบว่าปัญหาความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในระยะแรกเกิดโรคโควิดกักขังจะส่งผลกระทบอยู่บ้างในช่วงที่ไม่เข้าใจกันในช่วงที่ออกไป เช่น ไม่สามารถกีดยางพาราได้ในวันนี้จะทำให้เกิดภัยอันตรายแต่เกษตรกรมีหวาดหวั่นบ้างเล็กน้อย ซึ่งสถานการณ์ก็ไม่ได้เกิดผลกระทบอาจจะมีการเปลี่ยนวิถีการทำอาชีพบ้างในการเก็บเกี่ยวผลผลิตอาจจะปรับเปลี่ยนเวลาไป จากที่เคยปกติกรีดยางพาราตอนตี 2 ถึงตี 4 อาจจะปรับเปลี่ยนมากรีดยางพาราตอนเช้าต้องเปลี่ยนเวลากกรีดยางพาราทำให้กระบวนการผลิตจะต้องต้องจ้างผู้เก็บเกี่ยวและเพิ่มต้นทุนในเรื่องของการเก็บเกี่ยวกับค่าขนส่งในเรื่องของการเก็บยางพารา และก่อนหน้านี้ก็มีระเบิดในสวนยางพาราทำให้เกษตรกรผวาและไม่กล้าไปเก็บยางพาราเป็นบางช่วงเวลา และช่วงที่มีการเกิดเหตุการณ์แคในพื้นที่ที่มีผลกระทบโดยตรงเฉพาะพื้นที่เท่านั้น ซึ่งปัญหาความไม่สงบส่งผลกระทบต่อกับตัวเกษตรกรแค่บางพื้นที่ แต่ไม่ได้เป็นปัญหาหลักเป็นบางพื้นที่ที่เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบ ซึ่งไม่กล้าออกไปกรีดยางพาราก็มีผลกระทบส่วนน้อยแต่ไม่เป็นปัญหาหลัก ส่วนใหญ่เกษตรกรเป็นห่วงในชีวิตมากกว่าในส่วนนั้นมีความระแวงสงสัยเฉพาะบางพื้นที่ (สัมภาษณ์, คารม คงยก, ภาสกร ปาละวัล และอับดุลเลาะ บือโต, 2561) และบางรายเกษตรกรยางพาราไม่กล้ากรีดยางพารา เช่น วันศุกร์ห้ามออกไปกรีดยางเกษตรกรก็หยุดการกรีดยางทำให้ส่งผลกระทบต่อรายได้ ในช่วงกลางคืนก็ต้องทำเป็นยางก้อนถ้วยจากที่ทำเป็นน้ำยางในช่วงกลางคืนก็กลายเป็นช่วงกลางวันทำให้ส่งผลกระทบโดยถ้าเป็นขี้ยางราคาจะต่ำกว่าน้ำยางทำให้ส่งผลกระทบต่อตัวเกษตรกร เป็นต้น (สัมภาษณ์, ประสาท ตรีรัตน์ และทรงวุฒิ ดำรงกุล, 2561)

3.4 การปรับตัวของเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เนื่องจากราคายางพาราลดลง

การปรับตัวของเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เนื่องจากราคายางพาราลดลงเพื่อให้สามารถดำรงอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางพาราได้แบบยั่งยืน พบว่า การปรับตัวในสภาวะที่ราคายางพาราลงเกษตรกรต้องปรับตัวเองโดยการลดค่าใช้จ่ายลง ในส่วนของการถ่ายทอดและส่งเสริมฝึกอบรมให้มีความรู้ในการลดต้นทุนในการประกอบอาชีพ เช่น การใช้ปุ๋ยผสมแนะนำการกรีดยางพาราที่ต้องเข้มข้น การกรีดยางพาราให้ถูกวิธี เป็นต้น เกษตรกรต้องมีการปรับตัวเป็นอย่างมาก ซึ่งตอนภาวะที่ยางพารามีราคาสูงเกษตรกรใช้ชีวิตอย่างสะดวกสบาย การจับจ่ายใช้สอยคล่องตัว การอุปโภคบริโภคกว้างขวางแต่เมื่อราคายางพาราลดลงเกษตรกรใช้ชีวิตอย่างระมัดระวังมากขึ้น (สัมภาษณ์, คารม คงยก, 2561) และหาทางเลือกอื่นมากขึ้น และทำอาชีพเสริมในครอบครัวพยายามปลูกพืชอย่างอื่นทดแทน ในการส่งเสริมของการยางแห่งประเทศไทยมีการสนับสนุนให้ปลูกพืชต่างๆ เช่น ใช้พันธุ์ต้นไม้เหลียง เพาะเมล็ดพันธุ์ทำให้มีรายได้เสริม ปลูกสับปะรด เป็นต้น เกษตรกรส่วนใหญ่ก็มาสมัครฝึกอาชีพเสริมกันเยอะอบรมเพื่อเปลี่ยนอาชีพ เกษตรกรก็อยู่อย่างเดิมโดยใช้วิถีชีวิตแบบเดิมจะไม่ค่อยจะออกมาจับจ่ายใช้สอย ลดกิจกรรมลง เกษตรกรที่เขามีความขยันความคิดความอ่านก็จะพยายามหาพืชอย่างอื่นมาปลูกทดแทน เช่น อนุรักษ์ในพื้นที่จังหวัดเบตง ในบางพื้นที่ที่ปลูกเมล่อน มีการปลูกสับปะรดเป็นอาชีพเสริม ปลูกทุเรียนมากขึ้น เป็นต้น (สัมภาษณ์, ภาสกร ปาละวัล และทรงวุฒิ ดำรงกุล, 2561)

ทั้งนี้ยังพบว่า เกษตรกรต้องมีการปรับตัวคือ (1) มีความขยันเพิ่มขึ้น (2) มีการปรับตัวและทำใจได้ (3) เริ่มเรียนรู้ตัวเอง และ(4) ทำอาชีพเสริม ซึ่งในรอบ 2 ปีที่ผ่านมาเกษตรกรมีการปรับตัวมากขึ้น แต่ถึงมีการปรับตัวมากก็ยังไม่ลงตัวกับภาระที่ทำได้เมื่อก่อนหน้าภาระที่มากเกินไปและในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความอุดมสมบูรณ์ในทางทรัพยากรความกระตือรือร้นทำให้ไม่สามารถสู้ที่อื่นได้ แต่คนในพื้นที่ไม่มีการบริหารจัดการที่ดีทำให้อัตราความรวดเร็วในการปรับตัวล่าช้า ดังนั้นเกษตรกรต้องมีการปรับตัวทุกมิติและอยู่ให้ได้ (สัมภาษณ์, ประสาท ตรีรัตน์, 2561)

นอกจากนี้การปรับตัวของเกษตรกรชาวสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต้องมีการปรับตัวเป็นอย่างมากเพื่อให้อยู่รอด ซึ่งข้อดีของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้คือเกษตรกรส่วนใหญ่เกษตรกร 80 เปอร์เซ็นต์ เป็นศาสนาอิสลามซึ่งในศาสนาอิสลามสอนให้รู้จักคำว่าพอเพียงถึงจะอยู่ได้ โดยเปลี่ยนวิธีการค่าใช้จ่ายมีการประหยัดมากขึ้นในการปรับตัวส่วนนี้ (สัมภาษณ์, อับดุลเลาะ ปือโต, 2561)

ดังนั้นกล่าวโดยสรุปเกี่ยวกับปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ทำให้ราคายางพารามีความผันผวนและมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องในการเคลื่อนไหวของราคายางพาราสอดคล้องกับสถานการณ์ทาง

เศรษฐกิจเป็นสำคัญส่งผลต่ออุปสงค์อุปทานและผลผลิตมากเกินต่อความต้องการซื้อน้อยลง การสต็อกยางพารามีปริมาณสูงขึ้นและแนวโน้มในอนาคตก็ยังคงเพิ่มขึ้นทำให้ผู้ใช้ยางของโลกชะลอการซื้อเพื่อรอราคาในอนาคตการที่ปริมาณสต็อกยางพาราเพิ่มขึ้นทั้งในและต่างประเทศถือเป็นปัจจัยลบที่ส่งผลต่อราคายางพาราไทย การขยายพื้นที่เพาะปลูกยางพาราจะทำให้ผลผลิตล้นตลาดและกดดันให้ราคายางพาราไม่สามารถปรับตัวสูงขึ้นได้ ฤดูกาลและความผิดปกติของสภาพอากาศเป็นอุปสรรคต่อการกรีดยางพาราส่งผลกระทบต่อผลผลิตและราคายางพาราด้วย ราคาน้ำมันดิบ การโค่นต้นยางพาราเพิ่มขึ้น การเคลื่อนย้ายแรงงาน และมาตรการของรัฐบาลในช่วงที่ราคายางพาราลดลงทำให้เกษตรกรชาวสวนยางได้รับความเดือดร้อน รัฐบาลจึงมีนโยบายแทรกแซงพยุงราคายางพารา แต่ราคายังไม่เพิ่มสูงขึ้นมากนัก

ปัญหาราคายางตกต่ำส่งผลกระทบต่อเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ขั้นพื้นฐานและคุณภาพชีวิต ขาดรายได้ในการจุนเจือครอบครัว เนื่องจากเกษตรกรในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่มีการวางแผนในการใช้จ่าย

อีกทั้งปัญหาความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่งผลกระทบต่อเกษตรกรชาวสวนยางพาราแค่เฉพาะบางพื้นที่ที่เกิดเหตุการณ์ แต่ไม่ได้เป็นปัญหาหลัก ส่วนใหญ่เกษตรกรเป็นห่วงในชีวิตและส่งผลต่อพฤติกรรมเก็บเกี่ยวที่ต้องเปลี่ยนช่วงเวลาในการกรีดยางพารา ดังนั้นการปรับตัวของเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เนื่องจากราคายางพาราลดลงเกษตรกรต้องปรับตัวเองโดยใช้จ่ายอย่างประหยัด มีการลดต้นทุน และประกอบอาชีพเสริมโดยการปลูกพืชอย่างอื่นทดแทน ซึ่งเกษตรกรชาวสวนยางพาราต้องมีการปรับตัวและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นอย่างมากเพื่อให้อยู่รอดและอยู่ได้อย่างยั่งยืน

ตาราง 13 สรุปปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ปัญหาที่ส่งผลกระทบ	ผลการวิเคราะห์
1. ปัจจัยที่ทำให้ราคายางพารามีความผันผวน และมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง	- สถานการณ์ทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ - ส่งผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ขั้นพื้นฐาน
2. ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่งผลกระทบต่อเกษตรกรชาวสวนยางพารา	เฉพาะบางพื้นที่ที่เกิดเหตุการณ์
3. การปรับตัวของเกษตรกรชาวสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เนื่องจากราคายางพาราลดลง	- ต้องมีการลดต้นทุน - ประกอบอาชีพเสริมอย่างอื่นทดแทน

ส่วนที่ 3 การปรับตัวของเกษตรกรในการบริหารจัดการอาชีพชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

1. การปรับตัวของเกษตรกรในการบริหารจัดการอาชีพชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญพบว่าการปรับตัวของเกษตรกรในการบริหารจัดการอาชีพชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการตลาด ด้านการลดต้นทุน ด้านการมีอาชีพเสริม และด้านการเปลี่ยนแปลงอาชีพ ผลการศึกษาพบว่า

1.1 ด้านการตลาด

การตลาดถือเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างหนึ่งของเกษตรกรชาวสวนยางเพื่อให้การบริหารจัดการที่ตรงกับความต้องการของตลาดยางพารา พบว่า ในด้านการตลาดเกี่ยวข้องกับประชากรโลก และเศรษฐกิจ มุมมองในอนาคตยางพารายังขาดแคลนมาก เพราะประชากรมากขึ้นและเศรษฐกิจโลกก็เพิ่มขึ้น เช่น ประเทศอินเดียใช้รถเพิ่มขึ้นซัก 10 ถึง 20 เปอร์เซนต์ ก็ยังไม่เพียงพอถ้าผู้นำยางพาราไปใช้ทำถนนทั้งหมดยางพาราก็จะไม่เพียงพอ เป็นต้น ซึ่งเป็นวัฏจักรมีขึ้นมีลงของเกษตรกร ถึงแม้จะยังเป็นที่ต้องการของโลกอยู่อาจจะมีปัจจัยลดบ้าง เช่น การทำยางรถยนต์ต่าง ๆ ก็จะลดลง สินค้าคู่แข่งก็พยายามโจมตี เป็นต้น แต่ในอนาคตการใช้ยางพาราจะเป็นในรูปแบบของน้ำยางข้นมากขึ้น ส่วนยางแห้งก็จะลดลง เพราะน้ำยางข้นเป็นสินค้าที่คุณภาพดีและนำไปประกอบเป็นผลิตภัณฑ์เป็นหลากหลายกว่ายางแห้ง และเกษตรกรอาจจะต้องปรับในรูปแบบของผลผลิตอาจจะไม่ขายในรูปแบบของน้ำยางสดอย่างเดียวอาจปรับการแปรรูปในรูปแบบของสถาบัน (สัมภาษณ์, ภาสกร ปาละวัล และประสาธ ตรีรัตน์, 2561)

อีกทั้งเกษตรกรต้องมีการรวมกลุ่มกันให้มากกว่านี้ เพื่อให้มีการต่อรองในเรื่องของราคา น้ำยาง หรือผลิตภัณฑ์ชั้นปลายน้ำ ถ้าต่างคนต่างขายจะทำให้ไปไม่รอด เพราะสินค้าขนส่งไปแบบล็อตใหญ่ ๆ ซึ่งการตลาดถ้ามีศักยภาพเพียงพอก็จะมีผลิตภัณฑ์ในระดับอำเภอหรือจังหวัด และจะมีผลิตภัณฑ์ที่สำคัญ เช่น หมอน ถูมือ เป็นต้น ที่มีในพื้นที่ที่เหมาะสมก็ต้องรวมตัวกันเพื่อคิดค้นหรือทำผลิตภัณฑ์ที่มีความจำเป็นในชีวิตประจำวันอาจจะยากแต่พยายามปรับเปลี่ยนเพื่อให้เกิดการรวมตัวกันดำเนินการอาชีพเป็นกลุ่มและไปในทิศทางเกษตรแปลงใหญ่ตามที่รัฐบาลมีนโยบาย (สัมภาษณ์, ประยงค์ จินดา และคารม คงยก, 2561)

นอกจากการตลาดในปัจจุบันเริ่มแยกลง เกษตรกรต้องเปลี่ยนแปลงวิธีการให้มีรายได้สูงขึ้น เพราะราคายางพาราลดลงและพื้นที่เท่าเดิม เช่น มีพื้นที่ปลูกยางพาราอยู่ 20 เปอร์เซนต์ 10 ไร่ ต้องมีการปลูกพืชอย่างอื่นแซมให้มีรายได้เสริมมากขึ้น เช่น เสริมด้วยกล้วย จะมีการเลี้ยงปลา ผัก กูดเสริมในสวนยางพารา เป็นต้น สามารถสร้างรายได้เสริมและนำผักเหล่านี้ไปขายในตลาดได้ โดยอย่าคาดหวังในราคายางพาราให้สูงเพียงอย่างเดียว เพราะอนาคตคาดหวังไม่ได้และจะทำให้เกษตรกรเดือดร้อน (สัมภาษณ์, อับดุลเลาะ บือโต, 2561)

1.2 ด้านการลดต้นทุน

การลดต้นทุน คือมูลค่าของทรัพยากรที่สูญเสียไปเพื่อวัตถุประสงค์ใดวัตถุประสงค์หนึ่ง ซึ่งมูลค่านั้นจะต้องวัดได้เป็นเงินตรา ต้นทุนที่เกิดขึ้นนี้อาจจะให้ประโยชน์ในปัจจุบันหรือในอนาคตก็ได้ พบว่า การลดต้นทุนต้องให้ความสำคัญของการลดต้นทุนรายแปลงหรือเกษตรกรรายตัวที่มีสวนยางพาราเป็นของตัวเอง สิ่งที่ต้องทำคือ บางสิ่งบางอย่างต้องให้ความสนใจ เช่น การให้ปุ๋ย เรียนรู้วิธีการต่าง ๆ ทำปุ๋ยใช้เอง มีการปรับเปลี่ยนการใช้ปุ๋ยโดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ มีแหล่งเรียนรู้ เป็นต้น ส่วนใหญ่จะใช้ปุ๋ยเคมีจะมีต้นทุนตลอดนำเข้าราคาแพง อาจจะทำปุ๋ยอย่างอื่นเสริมหรือทำปุ๋ยใช้เอง ซึ่งการลดต้นทุนสามารถทำได้หลากหลาย ลดต้นทุนการผลิต ทำปุ๋ยน้ำชีวภาพ มีนโยบายเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ โดยเครือข่ายอยากให้ภาครัฐให้ทุนแก่เกษตรกรเป็นการส่งเสริมลักษณะกู่ระยะยาวดอกเบี๋ยต่ำหรือไม่มีดอกเบี๋ยก็จะมีดีแต่ไม่ได้หมายความว่า ให้เงินไปเลย ต้องให้เกษตรกรมีความรับผิดชอบตัวเองใน ส่วนเงินที่กู้ไปเพื่อส่งเสริมให้กับอาชีพเสริม ซึ่งในการลดพื้นที่ในอนาคตก็คงจะลดลงไปอีกแต่จะต้องมีการวางแผนว่าจะลดในระดับใดที่จะเหมาะสม ถ้าลดลงมากก็จะเกิดปัญหาขาดแคลน ซึ่งปัจจุบันรัฐบาลได้จัดทำแผนระยะมัตระวังให้ลดต้นยางพาราโดยการให้เหลือ 40 ต้นต่อไร่ ซึ่งเมื่อก่อนก่อนเป็น 80 ต้น มีการวางแผนไว้พื้นที่ที่ไม่เหมาะสมในการปลูกยางพาราควรปลูกพืชอย่างอื่นในที่ลุ่มหรือที่นาที่ให้มูลค่าดีกว่า อีกทั้งจะต้องรวมกันเป็นกลุ่มก่อนที่จะพัฒนาสวนยางพาราลดต้นทุนในการดูแลสวนยางพาราเรียกว่ามีการบริหารจัดการสวนยางพาราเป็นระบบเพื่อมีการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและรวมกลุ่มเป็นแปลงใหญ่เพื่อลดต้นทุนได้ (สัมภาษณ์, คารม คงยก, ภาสกร ปาละวัล, อับดุลเลาะ ปือโต และทรงวุฒิ ดำรงกุล, 2561)

นอกจากนี้จะต้องมีลดต้นทุนในบางเรื่อง เช่น แรงงานซึ่งสามารถใช้แรงงานในครัวเรือนได้ก็ควรใช้ ไม่จำเป็นต้องมีการจ้าง ในเรื่องปัจจัยของปุ๋ย ต้องมีวิธีการปรับโดยจากที่เคยใช้ปุ๋ยสำเร็จก็เริ่มเปลี่ยนเป็นใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยผสมเอง เพื่อที่จะลดต้นทุน ให้สหกรณ์ผลิตปุ๋ยเองเป็นปุ๋ยผสมหรือปุ๋ยสั่งตัดซึ่งจะได้ราคาต่ำกว่า ปุ๋ยสั่งตัดคือ เช่น พื้นที่ปลูกมี 20 ไร่ ก็เอาดินที่ตรงนั้นไปเช็คดูก่อน ว่าขาดแร่ธาตุตัวใดเพราะธาตุบางตัวในพื้นที่บางที่จะมีอยู่แล้ว จากนั้นเอาดินไปให้กรมพัฒนาที่ดินตรวจสอบว่าขาดสารอาหารอะไรบ้างก็เพิ่มสารอาหารตัวนั้นเพิ่มขึ้น และจะได้ราคาถูกทำให้เกษตรกรลดต้นทุนได้มากขึ้น เป็นต้น ในเรื่องของการอบรมเกษตรกรชาวสวนยางพาราการใช้ปุ๋ยและการวิเคราะห์ดิน การกรีดยางพารา การปลูกพืชแซม การสร้างอาชีพเสริม ส่วนใหญ่เกษตรกรได้นำไปปรับใช้ และเริ่มทำเป็นอาชีพเสริมอย่างจริงจัง เป็นต้น

อีกทั้งโดยปกติแล้วพฤติกรรมการทำงานของเกษตรกรในช่วง 30 ปีที่แล้วจะปลูกยางพาราเป็นพืชเชิงเดี่ยวมาตลอด ทำให้ไม่มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปประกอบอาชีพเสริมมีน้อย และต้องใช้ระยะเวลาเพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตามเกษตรกรต้องปรับก็คือใน

เรื่องของแนวคิด โดยการปลูกพืชแซมเพื่อเพิ่มผลผลิตและรายได้ ให้กับตัวเองและครอบครัว และจะต้องมีการลดต้นทุนในครัวเรือนให้ได้ (สัมภาษณ์, ประยงค์ จินดา และประสาธ ตรีรัตน์, 2561)

1.3 ด้านการมีอาชีพเสริม

การประกอบอาชีพเสริมนอกเหนือจากการประกอบอาชีพหลักนั้นจะช่วยให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นเพื่อหารายได้มาจุนเจือครอบครัว มีการพึ่งตนเองและมีกิน มีใช้ได้เพียงพอ พบว่า การที่จะทำให้มีรายได้เพิ่มต้องมาจากอาชีพเสริม เกษตรกรที่มีที่ดินว่างเปล่าหรือทำสวนยางพาราในช่วงที่ปลูกทดแทนใหม่ในระหว่างยางพารายังไม่เติบโตในช่วง 3 ปีแรกก็ต้องให้ความสำคัญและสนใจในการปลูกพืชแซมหรืออาชีพเสริมปลูกทดแทนให้มากกว่าเป็นการใช้พื้นที่ให้เป็นประโยชน์ โดยการยางแห่งประเทศไทยมีหลักสูตรหรือมีอาชีพเสริม และส่งเสริมให้ปลูกพืชแซมในสวนยางพารา โดยการยางแห่งประเทศไทยก็มีการแจกจ่ายพันธุ์ผักต่าง ๆ ให้เกษตรกร เช่น ผักเหลียง สับปะรด เป็นต้น และกองทุนเปิดโอกาสให้ปลูกพืชแบบผสมผสาน คือ ระยะ 9 x 3 เมตร ในระยะ 9 เมตรใน 4 เมตรครึ่ง ปลูกไม้ยืนต้น เช่น มะพร้าว ทุเรียน เงาะ เป็นต้น จะเป็นหนทางที่จะทำให้เกษตรกรชาวสวนยางพารามีอาชีพเสริมจะมีทุนสนับสนุนให้กู้ยืมได้ ไม่ว่าจะเป็นอย่างพาราปลูกใหม่หรือยางพาราที่เติบโตแล้วขึ้นทะเบียนกับการยางแห่งประเทศไทยก็ต้องเข้ามาอาศัยแหล่งทุนและเสริมรายได้นอกเหนือจากการปลูกพืช ก็วางแผนทำประมงเลี้ยงสัตว์หรืออาชีพอื่นที่แต่ละคนสามารถเรียนรู้ได้และหน่วยงานเข้าไปส่งเสริมได้ (สัมภาษณ์, คารม คงยก, ทรงวุฒิ ดำรงกุล, อับดุลละาะ ปือโต และประยงค์ จินดา, 2561)

นอกจากนี้ในปัจจุบันพบว่าอาชีพเสริมเป็นปัญหาคือ เกษตรกรที่มีอาชีพเสริมจะมีพื้นฐานก็จะทำต่อเนื่อง ถ้าทำอาชีพเสริมแบบไม่ต่อเนื่องก็จะไม่เกิดประโยชน์ ซึ่งเกษตรกรที่ทำและประสบความสำเร็จก็มีน้อย เช่น ปลูกสับปะรด ปลูกข้าวไร่ต่าง ๆ ปลูกกล้วย ปลูกมันในยางพารา เป็นต้น เป็นไปตามวัฏจักรอันไหนดีก็มีการปลูกสำหรับเกษตรกรที่ปลูกอยู่แล้ว ถ้าเกษตรกรที่ยังไม่มีการปลูกก็ไปทำอาชีพเสริมตรงนี้ก็ไม่มีประสบการณ์ในการทำและไม่ประสบความสำเร็จ (สัมภาษณ์, ภาสกร ปาละวัล, 2561)

1.4 ด้านการเปลี่ยนแปลงอาชีพ

เกษตรกรชาวสวนยางพาราในการปรับตัวเพื่อรองรับวิกฤติราคายางพาราตกต่ำโดยการเปลี่ยนแปลงอาชีพการเป็นเกษตรกรชาวสวนยางพารา เพื่อสร้างรายได้ให้เพิ่มขึ้น พบว่าเกษตรกรที่จะเปลี่ยนแปลงอาชีพก็มีโอกาสเพิ่มมากขึ้น แต่ในทางที่เห็นมีอยู่น้อยมากที่เกษตรกรชาวสวนยางพาราจะเปลี่ยนแปลงอาชีพไป บางคนเปลี่ยนแปลงไปแต่ก็เปลี่ยนไปไม่หมด เช่น บางคนมีสวนยางพาราแปลง สองแปลงก็ไม่ล้มเลิกไปทำอาชีพอื่น เป็นต้น แต่ก็จะเปลี่ยนไปไม่มาก เห็นได้ชัดคือ เปลี่ยนพื้นที่เป็นการสร้างสวนผลไม้ จากเดิมเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่โค่นยางพาราแล้วปลูก

สวนผลไม้จะมีอยู่ในสัดส่วนไม่ถึง 10 เปอร์เซ็นต์ ก็ยังมีพฤติกรรมที่ปลูกยางพาราอยู่เป็นหลักอยู่ 90 เปอร์เซ็นต์ ไม่ถึงเลิกปลูกยางพาราไปเลย มีเพียงบางสวนที่ปรับเปลี่ยนอาชีพ โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะไม่ส่งเสริมให้มีการเปลี่ยนแปลงด้านอาชีพแต่ส่งเสริมปลูกพืชเสริมเข้าไป ซึ่งเกษตรกรไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงอาชีพไปเลยแต่จะเปลี่ยนจากการประกอบอาชีพยางพาราเปลี่ยนเป็นสวนทุเรียน มะพร้าว ปาล์ม และเศรษฐกิจพอเพียง เพราะพื้นที่มีอยู่แล้ว

อีกทั้งปัจจุบันทุกอาชีพมีการแข่งขัน เกษตรกรเลือกเปลี่ยนอาชีพไปเลยมี แต่น้อยมากโดยเงื่อนไข (1) ที่ทำกิน และ(2) มีทางเลือกที่ดีกว่า แต่ก็มีส่วนที่ยังทำเกษตรกรชาวสวนยางพาราอยู่ โครงการที่การยางแห่งประเทศไทยส่งเสริมคือ ในเรื่องของการโค่นยางพาราและปลูกพืชอย่างอื่น เช่น ข้าวโพด มะนาว เป็นต้น ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่ถึง 10 เปอร์เซ็นต์ จะเห็นได้ว่า ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีการเปลี่ยนแปลงอาชีพเพียงแค่บางส่วนแต่น้อยมากไม่ถึง 10 เปอร์เซ็นต์ ปัจจัยที่ทำให้เกษตรกรชาวสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เปลี่ยนแปลงอาชีพไปน้อยมากมาจากภูมิประเทศหรือภูมิอากาศที่เอื้อต่อการปลูกยางพารา (สัมภาษณ์, คารม คงยก, อับดุลละาะ บือโต, ประยงค์ จินดา, ทรงวุฒิ ดำรงกุล และประสาธ ตรีรัตน์, 2561)

นอกจากนี้ในยุคปัจจุบัน และในอนาคตที่เห็นได้ชัดเกษตรกรอายุเฉลี่ยสูงขึ้นวัยท้อแท้ไปประกอบอาชีพอย่างอื่นทดแทนอนาคตถ้าไม่ดีขึ้นการประกอบอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางพาราก็จะลดลง ทำให้มีปัญหาในแรงงานการทำเกษตรที่ลดน้อยลงในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ความรักในอาชีพการทำสวนยางพาราก็ลดน้อยลง บางทีพ่อแม่ก็ส่งเสียลูกเรียนก็เพื่อทำเพื่อให้ลูกมีงานที่มั่นคง ทำให้การทำเกษตรมีแต่วัยสูงอายุ คนที่ทำเกษตรกรส่วนใหญ่จะต้องมีความรู้มีประสบการณ์มีต้นทุนเพื่อไปต่อยอดได้ ตอนนี้เกษตรกรแรงงานขับเคลื่อนไปอยู่ในภาคอื่นมากขึ้น เกษตรกรที่เป็นรุ่นพ่อแม่ก็ยังทำเกษตรกรอยู่แต่รุ่นทายาทก็จะไปทำอาชีพอย่างอื่น และแรงงานที่ทำงานจะเป็นแรงงานจากภาคอื่นในการทำสวนยางพาราก็อพยพกลับไปทำสวนที่บ้านทำให้สวนยางพารามีการทิ้งร้างอยู่มากและส่วนที่ล้มเหลวไม่มีการดูแลรักษาที่มีอยู่มาก (สัมภาษณ์, ภาสกร ปาละวัล, 2561)

ดังนั้นกล่าวโดยสรุปเกี่ยวกับการปรับตัวของเกษตรกรในการบริหารจัดการอาชีพชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัจจุบันเกษตรกรต้องมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากสถานการณ์ราคายางลดลงเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในด้านการตลาดต้องมีการเรียนรู้หลักการตลาดเพิ่มขึ้น เปลี่ยนแปลงวิธีการให้มีรายได้สูงขึ้น และต้องมีการรวมกลุ่มกันเพื่อส่งออกผลผลิตสามารถที่จะต่อรองราคาที่เป็นธรรม ด้านการลดต้นทุนสามารถทำได้หลากหลาย ลดต้นทุนการผลิต ทำปุ๋ยน้ำชีวภาพ มีนโยบายเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำโดยภาครัฐให้ทุนแก่เกษตรกร จะต้องมีลดต้นทุนในเรื่องของแรงงาน ซึ่งสามารถใช้แรงงานในครัวเรือนได้ไม่จำเป็นต้องมีการจ้าง และการปลูกพืชแซมเพื่อเพิ่มผลผลิตและรายได้ในครัวเรือน ด้านการมีอาชีพเสริมต้องให้ความสำคัญและสนใจในการปลูกพืชแซมหรือพืชเสริม

ปลูกทดแทนให้มากกว่าเป็นการใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์ และทำประมงเลี้ยงสัตว์หรืออาชีพอื่นที่แต่ละคนสามารถเรียนรู้ได้ และด้านการเปลี่ยนแปลงของเกษตรกรมีเพียงบางส่วนที่ปรับเปลี่ยนอาชีพ โดยไม่ส่งเสริมให้มีการเปลี่ยนแปลงด้านอาชีพแต่ส่งเสริมการปลูกพืชเสริมเข้าไป โยจะเปลี่ยนจากการประกอบอาชีพยางพาราเปลี่ยนเป็นสวนทุเรียน มะพร้าว ปาล์ม และเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเกษตรกรที่เลือกเปลี่ยนอาชีพไปเกิดเงื่อนไข (1) ที่ทำกิน และ(2) มีทางเลือกที่ดีกว่า แต่ก็มีส่วนที่ยังประกอบอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางพารา ทั้งนี้เกษตรกรต้องมีการปรับตัวในทุกมิติ ไม่ว่าจะเป็นในด้านการตลาด การลดต้นทุน การมีอาชีพเสริม และการปรับเปลี่ยนอาชีพ ต้องมีการปรับให้ได้อย่างเหมาะสม ไม่ใช่เฉพาะอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางพาราเพียงอย่างเดียว ยิ่งปัจจุบันเป็นโลกไร้พรมแดน การค้าขาย และการกีดกันมีมากขึ้นส่งผลทำให้มีการปรับตัวโดยอัตโนมัติ

3.2 ข้อเสนอแนะแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาจากสถานการณ์ทางอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางในปัจจุบัน จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างข้อเสนอแนะแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาจากสถานการณ์ทางอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางในปัจจุบันเพื่อให้อาชีพเกษตรกรชาวสวนยางเกิดความมั่นคงและยั่งยืน ผลการศึกษาพบว่า

ข้อเสนอแนะต้องให้เกษตรกรชาวสวนยางพาราพยายามดำเนินการด้านการตลาด และด้านการขายผลผลิต ดังนี้ (1) ต้องปรับตัวเองโดยการใส่ใจการพัฒนาคุณภาพของผลผลิตให้ได้มาตรฐานให้มีคุณภาพ และ(2) รวมตัวเป็นรูปแบบกลุ่มไม่ว่าจะเป็นกลุ่มที่เป็นนิติบุคคลรวมตัวกันให้เป็นลักษณะกลุ่มเกษตรกรหรือสหกรณ์เพื่อจะได้นำผลผลิตมารวมกันเพื่อสร้างพลังสร้างเอกภาพในการขายสินค้า ไม่ใช่เป็นรายบุคคลทำให้ไม่สามารถกำหนดราคาได้ ซึ่งต้องคำนึงถึงส่วนมาก 90 กว่าเปอร์เซ็นต์ ยังพึ่งพาหรือดำเนินการอาชีพแบบลำพังไม่ตอบสนองต่อการรวมกลุ่มกัน ในส่วนนี้ทางหน่วยงานรัฐบาล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเข้าไปเพื่อดำเนินการในทางตลาดอย่างชัดเจนและสร้างตลาดให้ทั่วถึงทุกตำบลที่อยู่ในท้องถิ่นให้มีที่สามารถเป็นตลาดที่เกษตรกรจะสามารถนำผลผลิตเข้ามาและนำไปสู่กระบวนการแปรรูปต่อไป รัฐบาลควรเข้ามาดูแลและส่งเสริมให้มากกว่านี้ ดูแลให้ถึงเกษตรกรอย่างจริงจัง (สัมภาษณ์, คารม คงยก และประยงค์ จินดา, 2561)

ภาพรวมทุกโครงการของรัฐบาลรัฐบาลจะต้องทุ่มเทให้ประสบความสำเร็จและจริงจังมากขึ้น บางโครงการก็ต้องเร่งให้ได้ตามเป้าหมาย แต่บางโครงการเป้าหมายก็ยังไม่ถึงและเร่งอย่างจริงจังมากขึ้น การแก้ปัญหาเฉพาะหน้าอย่างอื่นแก่ชาวสวนยางพารา และที่สำคัญก็คือการสนับสนุนการแปรรูปการใช้ยางในประเทศ ไม่ว่าจะเป็นโครงการส่งเสริมการใช้ยางภาครัฐในการทำถนน รัฐบาลควรส่งเสริมในด้านของภาษี เช่น การให้ลดหย่อนด้านภาษีแก่ผู้ซื้อผลิตภัณฑ์ยางพาราในประเทศ โดยนำผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ และผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ยางพาราเป็นหลัก เช่น หมอนยางพารา ที่นอนยางพารา ยางสำหรับออกกำลังกาย พวกยางรถยนต์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นของบริษัทใหญ่ ๆ เกี่ยวกับถุงมือแพทย์ก็เป็นของบริษัทใหญ่ ๆ แต่ให้ช่วยซื้อในระดับของเกษตรกร เป็นต้น แต่รัฐบาลมีแนวโน้มที่

จะช่วยในภาพรวมมากกว่า เรื่องการทำเกษตรกรทางเลือก วางแผนในการทำเกษตรผสมผสานมากขึ้น และวางแผนในการทำสวนไม้พื้ทางเดียวอาจจะปลูกยางพารา ปลูกทุเรียนเป็นอาชีพเสริม เลี้ยงสัตว์เพิ่มความหลากหลายในการทำอาชีพไม่มุ่งเหมือนเมื่อก่อนแต่ 10 ปีหลังก็เริ่มจะเป็นรูปธรรมมากขึ้น ในปัจจุบันระดับพื้นที่ของเกษตรกรยังไม่มีต้นแบบของเกษตรกรยางพาราที่ทำรูปแบบของการทำสวนยางพาราแบบยั่งยืนหรือหลากหลาย ยังไม่มีการพยายามจะทำ แต่ถ้าได้รับทุนจากรัฐบาลหรือหน่วยงานภายนอกก็จะดีขึ้นในระดับพื้นที่โดยการส่งเสริมยางพาราแบบยั่งยืนและการพัฒนายางพาราให้ครบวงจร เริ่มตั้งแต่กระบวนการผลิตส่งเสริมการผลิต ส่งเสริมการปลูกส่งเสริมให้ปลูก วิธีดูแลต้นยางพารา การทำยางแผ่นให้ถูกวิธี การทำความสะอาดให้ถูกกระบวนการ และสิ่งที่สำคัญก็คือการตลาดและส่งเสริมให้มีการแปรรูปยางพาราให้ได้ จะทำให้ความเป็นอยู่ของเกษตรกรชาวสวนยางพาราน่าจะดีขึ้น (สัมภาษณ์, ภาสกร ปาละวัล และอับดุลเลาะ ปือโต, 2561)

นอกจากนี้เกษตรกรยางพาราต้องการให้ราคายางพาราสูงขึ้นกว่าเดิม โดยให้ลดลงกว่าต้นทุน ต้นทุนการผลิตอยู่ประมาณ 62.22 บาท ทุกภาคมีการขอต้นทุนอย่าให้ต่ำกว่าการผลิตแต่เป็นไปได้ยาก ราคา ณ ปัจจุบันประมาณ 30 บาท ซึ่งต่ำกว่าต้นทุนการผลิตมาก เพราะส่วนใหญ่จะกำหนดจากต่างประเทศซึ่งไม่สามารถกำหนดราคายางพาราเองได้ อีกทั้งเกษตรกรชาวสวนยางพาราต้องมีการปรับตัวโดย (1) เกษตรกรให้รักในอาชีพและปรับเพื่อให้อยู่รอด ซึ่งการขยายพื้นที่ในการปลูกเป็นไปได้ยาก เกษตรกรที่มีพื้นที่อยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดใช้พื้นที่และใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต้องปรับตัวให้มากขึ้น ถ้ารักในอาชีพการเป็นเกษตรกรสวนยางพารา พื้นที่ในถือครองในครัวเรือนลดลงทุกปี ดังนั้นเกษตรกรต้องมีการปรับตัวเพราะความเสี่ยงมีสูงถ้าไม่ปรับตัวก็จะทำให้อยู่อย่างยากลำบาก ในปัจจุบันราคายางพาราลดลงอย่างยาวนานถ้าเกษตรกรไม่มีการปรับตัวก็จะอยู่ไม่ได้ปรับตัวโดยการหาทางเลือกอาชีพเสริมใช้เวลาให้เกิดประโยชน์สูงสุดใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งชั่วโมงเฉลี่ยการทำงานของเกษตรกรชาวสวนยางใช้เวลาไม่น้อยมากเฉลี่ยต่อวันต่อการทำงานต่อคน ไม่มีเป็นเจ้าของสวน ซึ่งถ้าเกษตรกรไม่เพิ่มเวลาทำงานหรือทำอาชีพเสริม ถ้าจะทำให้เกษตรกรอยู่ยากลำบาก และ(2) การส่งต่ออาชีพให้กับลูกหลาน ซึ่งเกษตรกรชาวสวนยางพาราส่งต่อได้น้อยมาก ส่วนใหญ่จะส่งลูกเรียนในระดับที่สูง ส่วนใหญ่อายุเฉลี่ยของเกษตรกรที่ทำสวนยางพาราส่วนใหญ่จะเฉลี่ยอยู่ที่อายุ 58 - 60 ปี ดังนั้นเกษตรกรต้องมีการรักในอาชีพแล้วจะต้องมีการส่งต่ออาชีพให้แก่ลูกหลานสืบทอด เพื่อคนรุ่นต่อไปได้นำไปบริหารจัดการ ในการส่งต่อขายน้ำยางหรือแปรรูปผลิตภัณฑ์ยางพาราได้ ซึ่งคนในปัจจุบันจะมีแนวในการผลิตแนวในการขายที่แตกต่างไปจากรุ่นหลัง และสามารถบริหารจัดการในการปลูกพืชร่วมและพืชแซมได้ อีกทั้งสามารถนำผลผลิตที่ได้ไปจัดตั้งกลุ่มแปรรูปได้ ดังนั้นคือการส่งต่ออาชีพให้กับบุคคลในครอบครัวซึ่งในสังคมปัจจุบันมีน้อยมาก เพื่อที่จะสามารถพัฒนาในเรื่องของยางพาราให้ได้ก้าวไกลขึ้น และจะได้มีมุมมองที่เพิ่มมากขึ้น (สัมภาษณ์, ทรงวุฒิ ดำรงกุล และประสาธ ตรีรัตน์, 2561)

ดังนั้นกล่าวโดยสรุปเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาจากสถานการณ์ทางอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางในปัจจุบัน มุมมองของเกษตรกรชาวสวนยางพาราถ้ายังยึดประกอบอาชีพอยู่ก็ต้องปรับตัวบริหารจัดการดูแลสวน การปรับลดต้นทุนโดยไม่ส่งผลกระทบต่อผลิตหลักของการดูแลสวนยางพาราให้ถูกวิธีและต้องให้ความร่วมมือกับหน่วยงานรัฐบาลที่ให้การส่งเสริม ซึ่งต้องให้ความร่วมมือและใส่ใจ ถ้าสามารถรวมกันได้ก็จะมีประโยชน์และเป็นเอกภาพมากขึ้นในการถ่ายทอดให้ข้อมูลการดูแลเกษตรกรน่าจะไปในทิศทางที่ดีและทั่วถึง ดังนั้นต้องมีการรวมกลุ่มเป็นสถาบันเพื่อให้หน่วยงานรัฐบาลเข้าไปช่วยเหลือได้ตรงจุดในตัวเกษตรกร ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปดูแลความเป็นเอกภาพในหน่วยงานของรัฐบาลโดยผ่านการปกครองในจังหวัดหรืออำเภอเข้าทำงาน ร่วมกันกับการยางแห่งประเทศไทย สำนักงานการเกษตรต้องมีการส่งเสริมอย่างจริงจังและต้องผ่านทางด้านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เห็นชัดก็ต้องร่วมกันดำเนินการในด้านการตลาดและดูแลผลผลิตให้เป็นระบบน่าจะเป็นรูปแบบอยู่ในระบบ ถ้าต่างคนต่างดำเนินงานจะเป็นไปได้ยาก จะไม่ประสบผลสำเร็จและบรรลุตามเป้าหมาย

ตาราง 14 สรุปการปรับตัวของเกษตรกรในการบริหารจัดการอาชีพชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

การปรับตัว	ผลการวิเคราะห์
1. ด้านการตลาด	- เรียนรู้หลักการตลาดเพิ่มขึ้น
2. ด้านการลดต้นทุน	- ลดต้นทุนการผลิต - ลดต้นทุนแรงงาน - การปลูกพืชแซม
3. ด้านการมีอาชีพเสริม	- ให้ความสำคัญและสนใจในการปลูกพืชแซม - ทำประมงเลี้ยงสัตว์
4. ด้านการเปลี่ยนแปลงอาชีพ	- เกษตรกรมีเพียงบางส่วนที่ปรับเปลี่ยนอาชีพ แต่ก็มีบางส่วนที่คงยังประกอบอาชีพเดิม
ข้อเสนอแนะแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาจากสถานการณ์ทางอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางในปัจจุบัน	- ปรับตัวในการพัฒนาผลผลิตให้ได้ มาตรฐานและมีคุณภาพ - รวมตัวเป็นรูปแบบกลุ่ม

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้” เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ทางอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางระหว่างปีที่ผ่านมา พ.ศ. 2551 - 2560 ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และเพื่อศึกษาการปรับตัวของเกษตรกรในการบริหารจัดการอาชีพชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยเชิงปริมาณครั้งนี้ คือ สมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 399 คน คำนวณใช้สูตร Taro Yamane และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผู้ให้ข้อมูลหลักมีจำนวนทั้งสิ้น 6 คน ใช้เกณฑ์การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง และเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและการมีประสบการณ์ที่เกี่ยวกับนโยบายยางพาราในด้านการตลาด การลดต้นทุน การมีอาชีพเสริมและการเปลี่ยนแปลงอาชีพต่อไป เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ใช้สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ โดยมีรายละเอียดดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล

จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 399 คน ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 201 คน คิดเป็นร้อยละ 50.4 และรองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 198 คน คิดเป็นร้อยละ 49.6 โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่กลุ่มอายุ คือ 41 – 50 ปี จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 34.8 และรองลงมาก็คือ กลุ่มอายุ 31 - 40 ปี จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 29.1 และกลุ่มอายุที่น้อยที่สุดคือ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 7.8 ผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มสถานภาพสมรส จำนวนมากที่สุดคือ สมรส อยู่ด้วยกัน จำนวน 302 คน คิดเป็นร้อยละ 75.7 รองลงมาก็คือ โสด จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 8.5 และกลุ่มสถานภาพสมรสจำนวนน้อยที่สุดคือ หย่าร้าง จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 2.8 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่กลุ่มศาสนา คือ อิสลาม จำนวน 303 คน คิดเป็นร้อยละ 75.9 และรองลงมาก็คือ พุทธ จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 24.1 ผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มระดับการศึกษาจำนวนมากที่สุดคือ ประถมศึกษา จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 29.1 รองลงมาก็คือ มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 27.8 และกลุ่มระดับการศึกษาจำนวนน้อยที่สุดคือ ปริญญาตรี หรือสูงกว่า จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.0 ผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มภูมิลำเนาจำนวนมากที่สุดคือ นราธิวาส จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 40.1 รองลงมาก็คือ ยะลา จำนวน 120

คน คิดเป็นร้อยละ 30.1 และกลุ่มผู้มีล้าเนาจำนวนน้อยที่สุดคือ ปีตตานี จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 29.8 และผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มรายได้ต่อเดือนจำนวนมากที่สุดคือ 3001 – 5000 บาท จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 34.8 รองลงมาคือ 1,001 – 3,000 บาท จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 29.1 และกลุ่มผู้มีล้าเนาจำนวนน้อยที่สุด คือ มากกว่า 10,001 บาท จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 7.8

ทั้งนี้ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูล จำนวน 6 คน มีอายุระหว่าง 47 - 67 ปี มีศาสนาส่วนใหญ่คือศาสนาพุทธ มีระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี และมีสถานภาพส่วนใหญ่คือสถานภาพสมรส

2. สถานการณ์ทางอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางระหว่างปีที่ผ่านมา พ.ศ. 2551 - 2560 ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

2.1 สถานการณ์ทางอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางระหว่างปีที่ผ่านมา พ.ศ. 2551 - 2560 ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

สถานการณ์ทางอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางระหว่างปีที่ผ่านมา พ.ศ. 2551 - 2560 ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติตามแผน ด้านการตรวจสอบ และด้านการปรับปรุงแก้ไข สรุปได้ดังนี้

2.1.1 ด้านการวางแผน

เกษตรกรชาวสวนยางพาราส่วนใหญ่วางแผนการปลูกเป็นพืชเชิงเดี่ยวจากราคาที่ตอบสนองและความต้องการยางพาราเพิ่มขึ้น ทำให้มีการขยายพื้นที่ปลูกมากขึ้น แต่เมื่อราคาลดลงเกษตรกรมีการปรับเปลี่ยนวิธีโดยวางแผนปลูกพืชแซมในสวนยางพาราเพื่อเป็นทางเลือกในการเพิ่มรายได้

2.1.2 ด้านการปฏิบัติตามแผน

จากราคาที่เพิ่มสูงขึ้นทำให้เป็นสิ่งจูงใจในการปลูกยางพารามากขึ้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเมื่อราคายางพาราสูงขึ้นเกษตรกรก็จะปลูกยางพารากันเป็นหลัก แต่เมื่อราคายางพาราลดลง เริ่มมีปัญหาคะทบถึงความเพียงพอและผลตอบแทนที่ได้จกยางพาราเริ่มลดลง พื้นที่ที่เป็นการปลูกยางพาราเริ่มปรับเปลี่ยนเป็นปลูกพืชชนิดอื่น

2.1.3 ด้านการตรวจสอบ

การประกอบอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางพาราพื้นที่ปลูกยางพาราเริ่มลดน้อยลง และมีการโค่นยางพารามากขึ้น ผลมาจากในเรื่องราคาที่ย่ำแย่ แต่ก็ทำให้เกษตรกรมีความใส่ใจดูแลสวนยางพาราให้มีคุณภาพมากขึ้นเพื่อเป็นการเพิ่มราคาให้แก่ผลผลิตที่ได้

2.1.4 ด้านการปรับปรุงแก้ไข

เกษตรกรมีการใช้พื้นที่ว่างให้เกิดประโยชน์โดยการปลูกพืชชนิดอื่นมีทิศทางในเรื่องของราคาและในเรื่องของโอกาสที่ดีกว่า และหน่วยการที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนในการพัฒนาอาชีพที่มีอยู่และให้รู้ถึงการลดต้นทุน การพัฒนาผลผลิตและการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์

2.2 เจ็อนไขผลกระทบในปัจจุบันของอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านเทคโนโลยี สรุปได้ดังนี้

2.2.1 ด้านการเมือง

ผลการวิเคราะห์ทางการเมืองของสมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.53$) เมื่อพิจารณาระดับผลการวิเคราะห์ทางการเมืองของสมาชิกเกษตรกรชาวสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในรายด้านพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าการเมือง อันดับที่ 1 ด้านการเปลี่ยนแปลงอาชีพอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.67$) อันดับที่ 2 ด้านการลดต้นทุน อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.53$) อันดับที่ 3 ด้านการตลาด อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.50$) และสุดท้ายอันดับที่ 4 ด้านการมีอาชีพเสริมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.42$) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเจ็อนไขผลกระทบในปัจจุบันของอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ทางการเมือง เป็นรายด้านโดยเรียงตามลำดับ พบว่า

ลำดับที่ 1 ด้านการเปลี่ยนแปลงอาชีพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.67$) หากพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ รัฐบาลมีการสนับสนุนให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนอาชีพต่อสถานการณ์และความเหมาะสม ($\bar{X} = 2.69$) และมีการส่งเสริมให้ปรับเปลี่ยนอาชีพอื่นแทน เช่น ค่าขาย รับจ้าง เป็นต้น ($\bar{X} = 2.65$) ตามลำดับ

ลำดับที่ 2 ด้านการลดต้นทุน โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.53$) หากพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ มาตรการ

การช่วยเหลือของรัฐบาลแก่เกษตรกรชาวสวนยางพาราเป็นไปตามแผน เช่น โดยการให้ปุ๋ย เป็นต้น ($\bar{X} = 2.62$) ส่วนความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ นโยบายในการส่งเสริมเรื่องการลดต้นทุนของเกษตรกรชาวสวนยางพารามีความต่อเนื่อง ($\bar{X} = 2.55$) และนโยบายสนับสนุนเกษตรกรเก็บสต็อกยางพารามีทิศทางที่มากขึ้น ($\bar{X} = 2.44$) ตามลำดับ

ลำดับที่ 3 ด้านการตลาด โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.50$) หากพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การแทรกแซงราคายางพาราของรัฐบาลมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 2.71$) ส่วนความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ราคายางพาราที่ได้รับต่ำกว่าท้องตลาด ($\bar{X} = 2.59$) การปฏิบัติงานในการให้ความช่วยเหลือของรัฐบาลในด้านการขายผลผลิตของเกษตรกรมีเพียงพอ ($\bar{X} = 2.55$) องค์กรสวนยางตั้งจุดรับซื้อยางพาราจากเกษตรกรในการประกันราคามีความเหมาะสม ($\bar{X} = 2.54$) เกษตรกรมีสิทธิ์ในการต่อรองราคาปริมาณและคุณภาพของผลผลิตกับรัฐบาล ($\bar{X} = 2.44$) และการวางแผนในด้านการส่งออกยางพารามีความเหมาะสม ($\bar{X} = 2.17$) ตามลำดับ

ลำดับที่ 4 ด้านการมีอาชีพเสริม โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.42$) หากพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ การส่งเสริมของรัฐบาลในการพัฒนาการแปรรูปยางพารา ($\bar{X} = 2.54$) รัฐบาลออกมาตรการช่วยเหลือในการงบประมาณในการปรับปรุงและสนับสนุนให้ปลูกพืชชนิดอื่นทดแทน ($\bar{X} = 2.37$) และการส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนโครงสร้างสวนอย่างยั่งยืนอย่างจริงจัง เช่น การส่งเสริมปลูกพืชเศรษฐกิจในสวนยางพารา เป็นต้น ($\bar{X} = 2.35$) ตามลำดับ

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลด้านการเมือง สรุปได้ว่า เป็นผลมาจากนโยบายที่เปลี่ยนไปในแต่ละรุ่นโดยความไม่แน่นอนของนโยบายรัฐบาล และตัวแทนของรัฐที่เป็นผู้เชื่อมต่อระหว่างนโยบายกับผู้ปฏิบัติมีน้อยและมีการเปลี่ยนแปลงบ่อยครั้ง อีกทั้งความเสียเปรียบในเรื่องศักยภาพของเกษตรกรในพื้นที่ที่ไม่มีการปรับตัวต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

2.2.2 ด้านเศรษฐกิจ

ผลการวิเคราะห์ทางด้านเศรษฐกิจของสมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.49$) เมื่อพิจารณาระดับผลการวิเคราะห์ทางด้านเศรษฐกิจของสมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในรายด้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าทางด้านเศรษฐกิจ อันดับที่ 1 ด้านการเปลี่ยนแปลงอาชีพ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.83$) อันดับที่ 2 ด้านการมีอาชีพเสริม อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.55$) อันดับที่ 3 ด้านการลดต้นทุน อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.42$) และสุดท้ายอันดับที่ 4 ด้านการตลาด อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.19$) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเงื่อนไขผลกระทบในปัจจุบันของอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ทางด้านเศรษฐกิจ เป็นรายด้านโดยเรียงตามลำดับ พบว่า

ลำดับที่ 1 ด้านการเปลี่ยนแปลงอาชีพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.83$) หากพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ความพอใจต่อการเปลี่ยนแปลงอาชีพและรายได้ ($\bar{X} = 2.84$) และมีการเปลี่ยนแปลงอาชีพอื่นๆ ตามภาวะเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 2.82$) ตามลำดับ

ลำดับที่ 2 ด้านการมีอาชีพเสริม โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.55$) หากพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ รายได้จากประกอบอาชีพเสริมนอกเหนือจากการทำสวนยางพารามีความมั่นคง ($\bar{X} = 2.82$) ส่วนความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ มีการสร้างอาชีพเสริมนอกเหนือจากการประกอบอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางพารา ($\bar{X} = 2.47$) และมีการเลือกปลูกพืชแซมยางพารามีมากขึ้น เช่น สับปะรด ข้าวไร่ ข้าวโพดหวาน ถั่วฝักยาว หน่ออาหารสัตว์ อ้อย เป็นต้น ($\bar{X} = 2.38$) ตามลำดับ

ลำดับที่ 3 ด้านการลดต้นทุน โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.42$) หากพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ เน้นการส่งออกเป็นหลัก โดยการขายวัตถุดิบเป็นต้นน้ำโดยไม่มีการแปรรูปใช้ภายในประเทศที่เพียงพอ ($\bar{X} = 2.48$) และควรมีการปรับปรุง โดยเน้นการแปรรูปผลิตภัณฑ์ในการส่งออกภายในประเทศแทนการส่งออกนอกประเทศ ($\bar{X} = 2.36$) ตามลำดับ

ลำดับที่ 4 ด้านการตลาด โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.19$) หากพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ระบบการค้ายางพาราในประเทศควรวางแผนให้มีความเป็นธรรมต่อเกษตรกรชาวสวนยางพารา ($\bar{X} = 2.37$) ปัจจัยทางเศรษฐกิจโลกส่งผลกระทบต่อราคายางพารามีความผันผวน ($\bar{X} = 2.14$) และราคายางพารามีการผันผวนตลอดเวลา ($\bar{X} = 2.07$) ตามลำดับ

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ สรุปได้ว่า จากสภาวะยางพาราที่เปลี่ยนแปลงส่งผลทำให้เศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไปและพยายามลดพื้นที่ในการปลูกยางพาราเพื่อควบคุมปริมาณยางพาราล้นตลาด ทำให้ส่งผลกระทบต่อราคาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ย่ำแย่ลงของเกษตรกรชาวสวนยาง

2.2.3 ด้านสังคม

ผลการวิเคราะห์ทางด้านสังคมของสมาชิกเกษตรกรชาวสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.59$) เมื่อพิจารณาระดับผลการวิเคราะห์ทางด้านสังคมของสมาชิกเกษตรกรชาวสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในรายด้าน พบว่า

ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าทางด้านสังคม อันดับที่ 1 ด้านการเปลี่ยนแปลงอาชีพ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.75$) อันดับที่ 2 ด้านการมีอาชีพเสริม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.67$) อันดับที่ 3 ด้านการลดต้นทุน อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.55$) และสุดท้ายอันดับที่ 4 ด้านการตลาด อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.42$) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเงื่อนไขผลกระทบในปัจจุบันของอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ทางด้านสังคม เป็นรายด้านโดยเรียงตามลำดับ พบว่า

ลำดับที่ 1 ด้านการเปลี่ยนแปลงอาชีพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.75$) หากพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ เกษตรกรมีการเปลี่ยนแปลงอาชีพเมื่อเกิดภาวะราคายางพาราลดลง ($\bar{X} = 2.82$) และมีการรวมกลุ่มกันเพื่อสร้างอาชีพใหม่ให้เกิดขึ้นในชุมชน เช่น ผลิตภัณฑ์สินค้าต่างๆ เป็นต้น ($\bar{X} = 2.68$) ตามลำดับ

ลำดับที่ 2 ด้านการมีอาชีพเสริม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.67$) หากพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ รายได้จากการประกอบอาชีพเสริมนอกเหนือจากการประกอบอาชีพสวนยางพาราส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีของเกษตรกร ($\bar{X} = 2.73$) และเกษตรกรชาวสวนยางพาราเสริมรายได้โดยการเลี้ยงสัตว์ควบคู่กับการทำสวนยาง เช่น แพะ แกะ สัตว์ปีก เป็นต้น ($\bar{X} = 2.61$) ตามลำดับ

ลำดับที่ 3 ด้านการลดต้นทุน โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.55$) หากพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ลดต้นทุนค่ากรีดยางลงด้วยการวางแผนกรีดเอง ($\bar{X} = 2.66$) และควรมีการลดพื้นที่การปลูกยางพาราในปัจจุบัน ($\bar{X} = 2.64$) ส่วนความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ เกษตรกรชาวสวนยางพาราได้รับความรู้เกี่ยวกับการลดต้นทุนในการทำสวนยางพาราที่เพียงพอ ($\bar{X} = 2.53$) และการเลือกพื้นที่ปลูกยางพาราควรมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 2.37$) ตามลำดับ

ลำดับที่ 4 ด้านการตลาด โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.42$) หากพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ มีการรวมกลุ่มของสมาชิกในการขายผลผลิต เพื่อให้ผู้ซื้อมารับผลผลิตเอง ($\bar{X} = 2.54$) ปัญหาความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ($\bar{X} = 2.44$) จุดรับซื้อยางพารามีเพียงพอกับความต้องการของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ($\bar{X} = 2.36$) และราคายางปรับตัวลดลงอย่างต่อเนื่อง ทำให้พ่อค้ารับซื้อยางพาราขาดความเชื่อมั่นจึงกดราคาซื้อให้ต่ำลงเพื่อลดความเสี่ยง ($\bar{X} = 2.35$) ตามลำดับ

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลด้านสังคม สรุปได้ว่า ผลกระทบจากเศรษฐกิจที่ย่ำแย่ทำให้รายได้ไม่เพียงพอกับกำลังซื้อต่าง ๆ และการจับจ่ายใช้สอยก็ต้องลดลงทำให้เกิดปัญหากระทบด้านคุณภาพชีวิต การใช้แรงงานเกี่ยวกับอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางพาราและโอกาสที่จะมีปัญหา

เกี่ยวกับแรงงานกริตยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งปัจจุบันคนที่เป็นตัวหลักในการทำอาชีพเริ่มจะหมดไป อีกทั้งคนสืบทอดจะไม่ค่อยมีทักษะในการประกอบอาชีพเกษตรกรชาวสวนยาง

2.2.4 ด้านเทคโนโลยี

ผลการวิเคราะห์ทางด้านเทคโนโลยีของสมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.78$) เมื่อพิจารณาระดับผลการวิเคราะห์ทางด้านเทคโนโลยีของสมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในรายด้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นทางด้านเทคโนโลยี อันดับที่ 1 ด้านการเปลี่ยนแปลงอาชีพ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.89$) อันดับที่ 2 การลดต้นทุน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.81$) และด้านการมีอาชีพเสริม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.81$) และอันดับที่ 3 ด้านการตลาด อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.61$) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเงื่อนไขผลกระทบในปัจจุบันของอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ทางด้านเทคโนโลยี เป็นรายด้านโดยเรียงตามลำดับ พบว่า

ลำดับที่ 1 ด้านการเปลี่ยนแปลงอาชีพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.89$) หากพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ มีการเปลี่ยนแปลงบทบาทจากเกษตรกรชาวสวนยางพารา เช่น เป็นผู้ค้าจากผลิตภัณฑ์ยางพารา เป็นต้น ($\bar{X} = 2.92$) และนำความรู้ด้านเทคโนโลยีปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับอาชีพตามสถานการณ์ปัจจุบันต่อไป ($\bar{X} = 2.87$) ตามลำดับ

ลำดับที่ 2 ด้านการลดต้นทุน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.81$) หากพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ มีการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์ยางพารา ($\bar{X} = 2.85$) และการพัฒนาด้านเทคโนโลยีการผลิตยางพารามีความก้าวหน้ามากขึ้น ($\bar{X} = 2.77$) ตามลำดับ

ลำดับที่ 2 ด้านการมีอาชีพเสริม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.81$) หากพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากยางพารา ($\bar{X} = 2.83$) และมีการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อสร้างมูลค่าให้แก่ยางพารา ($\bar{X} = 2.79$) ตามลำดับ

ลำดับที่ 3 ด้านการตลาด โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.61$) หากพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ มีการวางแผนในการพัฒนาด้านบุคคลและการกำหนดมาตรฐานอุตสาหกรรมให้มากขึ้น ($\bar{X} = 2.73$) และมีการผลักดันด้านอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางพาราในภูมิภาคให้มากขึ้น ($\bar{X} = 2.64$) ส่วนความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ยางสำเร็จรูป (ล้อยาง) ในขณะนี้มากกว่าความต้องการของตลาด

($\bar{X} = 2.55$) และเน้นการขับเคลื่อนและส่งเสริมอุตสาหกรรมยางพาราอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 2.53$) ตามลำดับ

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลด้านเทคโนโลยี สรุปได้ว่า ปัจจุบันเกษตรกรชาวสวนยางพาราใช้เทคโนโลยีในระบบการผลิตแบบดั้งเดิม อีกทั้งกรอบในการเข้าถึงเทคโนโลยีของเกษตรกรชาวสวนยางพาราเข้าถึงได้ยากโดยเงื่อนไขความเป็นสถาบันปีกแผ่นของเกษตรกรที่จะต้องมีความเข้มแข็งเป็นอย่างมาก ทำให้เทคโนโลยีในการผลิตค่อนข้างมีน้อยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

2.3 ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ทำให้ราคายางพารามีความผันผวนและมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ปัญหาราคายางตกต่ำส่งผลกระทบต่อเกษตรกรชาวสวนยาง ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่งผลกระทบต่อเกษตรกรชาวสวนยาง และการปรับตัวของเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เนื่องจากราคายางพาราตกต่ำ สรุปได้ดังนี้

2.3.1 ปัจจัยที่ทำให้ราคายางพารามีความผันผวนและมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง

การเคลื่อนไหวของราคายางพาราสอดคล้องกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ ส่งผลต่ออุปสงค์อุปทานและผลผลิตมากเกินต่อความต้องการซื้อน้อยลง การสต็อกยางพารามีปริมาณสูงขึ้นและแนวโน้มในอนาคตก็ยังคงเพิ่มขึ้นทำให้ผู้ขายยางของโลกชะลอการซื้อเพื่อรอดูราคาในอนาคต การที่ปริมาณสต็อกยางพาราเพิ่มขึ้นทั้งในและต่างประเทศถือเป็นปัจจัยลบที่ส่งผลต่อราคายางพาราไทย การขยายพื้นที่เพาะปลูกยางพาราจะทำให้ผลผลิตล้นตลาดและกดดันให้ราคายางพาราไม่สามารถปรับตัวสูงขึ้นได้ ฤดูกาลและความผิดปกติของสภาพอากาศเป็นอุปสรรคต่อการกรีดยางพารา ส่งผลกระทบต่อผลผลิตและราคายางพาราด้วย ราคาน้ำมันดิบ การโค่นต้นยางพารามีเพิ่มขึ้น การเคลื่อนย้ายแรงงาน และมาตรการของรัฐบาลในช่วงที่ราคายางพาราลดลงทำให้เกษตรกรชาวสวนยางพาราได้รับความเดือดร้อน รัฐบาลจึงมีนโยบายแทรกแซงพยุงราคายางพารา แต่ราคายังไม่เพิ่มสูงขึ้นมากนัก

2.3.2 ปัญหาราคายางพาราลดลงส่งผลกระทบต่อเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ปัญหาราคายางพาราลดลงส่งผลกระทบต่อเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ขั้นพื้นฐานและคุณภาพชีวิต ขาดรายได้ในการจุนเจือครอบครัวเนื่องจากเกษตรกรในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่มีการวางแผนในการใช้จ่าย

2.3.3 ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่งผลกระทบต่อเกษตรกรชาวสวนยาง

ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่งผลกระทบต่อเกษตรกรชาวสวนยางแค่เฉพาะบางพื้นที่ที่เกิดเหตุการณ์ แต่ไม่ได้เป็นปัญหาหลัก ส่วนใหญ่เกษตรกรเป็นห่วงในชีวิตและส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมกรเก็บเกี่ยวที่ต้องเปลี่ยนช่วงเวลาในการกรีดยางพารา

2.3.4 การปรับตัวของเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เนื่องจากราคายางพาราลดลง

การปรับตัวของเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เนื่องจากราคายางพาราลดลงเกษตรกรต้องปรับตัวเองโดยใช้จ่ายอย่างประหยัด มีการลดต้นทุน และประกอบอาชีพเสริมโดยการปลูกพืชชนิดอื่นทดแทน ซึ่งเกษตรกรชาวสวนยางพาราต้องมีการปรับตัวและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นอย่างมากเพื่อให้อยู่รอดและอยู่ได้อย่างยั่งยืน

3. การปรับตัวของเกษตรกรในการบริหารจัดการอาชีพชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

3.1 การปรับตัวของเกษตรกรในการบริหารจัดการอาชีพชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

การปรับตัวของเกษตรกรในการบริหารจัดการอาชีพชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการตลาด ด้านการลดต้นทุน ด้านการมีอาชีพเสริม และด้านการเปลี่ยนแปลงอาชีพ สรุปได้ดังนี้

3.1.1 ด้านการตลาด

ด้านการตลาดต้องมีการเรียนรู้หลักการตลาดเพิ่มขึ้น เปลี่ยนแปลงวิธีการให้มีรายได้สูงขึ้น และต้องมีการรวมกลุ่มกันเพื่อส่งออกผลผลิตสามารถที่จะต่อรองราคาที่เป็นธรรม

3.1.2 ด้านการลดต้นทุน

ด้านการลดต้นทุนสามารถทำได้หลากหลาย ลดต้นทุนการผลิต ทำปุ๋ยน้ำชีวภาพ มีนโยบายเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำโดยภาครัฐให้ทุนแก่เกษตรกร จะต้องมียอดต้นทุนในเรื่องของแรงงาน ซึ่งสามารถใช้แรงงานในครัวเรือนได้ไม่จำเป็นต้องมีการจ้าง และการปลูกพืชแซมเพื่อเพิ่มผลผลิตและรายได้ในครัวเรือน

3.1.3 ด้านการมีอาชีพเสริม

ด้านการมีอาชีพเสริมต้องให้ความสำคัญและสนใจในการปลูกพืชแซมหรือพืชเสริม ปลูกทดแทนให้มากกว่า เป็นการใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์ และทำประมงเลี้ยงสัตว์หรืออาชีพอื่นที่แต่ละคนสามารถเรียนรู้ได้

3.1.4 ด้านการเปลี่ยนแปลงอาชีพ

ด้านการเปลี่ยนแปลงของเกษตรกรมีเพียงบางส่วนที่ปรับเปลี่ยนอาชีพ โดยไม่ส่งเสริมให้มีการเปลี่ยนแปลงด้านอาชีพแต่ส่งเสริมการปลูกพืชเสริมเข้าไป โดยจะเปลี่ยนจากการประกอบอาชีพยางพาราเปลี่ยนเป็นสวนทุเรียน มะพร้าว ปาล์ม และเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเกษตรกรที่เลือกเปลี่ยนอาชีพไปเกิดเงื่อนไข (1) ที่ทำกิน และ(2) มีทางเลือกที่ดีกว่า แต่ก็มีส่วนที่ยังประกอบอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางพารา

3.2 ข้อเสนอแนะแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาจากสถานการณ์ทางอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางในปัจจุบัน

มุมมองของเกษตรกรชาวสวนยางพาราถ้ายึดประกอบอาชีพอยู่ก็ต้องปรับตัวบริหารจัดการดูแลสวน การปรับลดต้นทุนโดยไม่ส่งผลกระทบต่อผลผลิตของการดูแลสวนยางพาราให้ถูกวิธีและต้องให้ความร่วมมือกับหน่วยงานรัฐบาลที่ให้การส่งเสริมซึ่งต้องให้ความร่วมมือและใส่ใจ ถ้าสามารถรวมกันได้ก็จะมีประโยชน์และเป็นเอกภาพมากขึ้นในการถ่ายทอดให้ข้อมูลการดูแลเกษตรกรน่าจะไปในทิศทางที่ดีและทั่วถึง ดังนั้นต้องมีการรวมกลุ่มเป็นสถาบันเพื่อให้หน่วยงานรัฐบาลเข้าไปช่วยเหลือได้ตรงจุดในตัวเกษตรกร ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปดูแลความเป็นเอกภาพในหน่วยงานของรัฐบาล โดยผ่านการปกครองในจังหวัดหรืออำเภอเข้าทำงานร่วมกับการยางแห่งประเทศไทย สำนักงานการเกษตรต้องมีการส่งเสริมอย่างจริงจังและต้องผ่านทางด้านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เห็นชัดก็ต้องร่วมกันดำเนินการในด้านการตลาดและดูแลผลผลิตให้เป็นระบบน่าจะเป็นรูปแบบอยู่ในระบบ ถ้าต่างคนต่างดำเนินงานจะเป็นไปได้ยาก จะไม่ประสบผลสำเร็จและบรรลุตามเป้าหมาย

การอภิปรายผล

ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผลการวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้” ได้ดังนี้

1. สถานการณ์ทางอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางระหว่างปีที่ผ่านมา พ.ศ. 2551 - 2560 ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

1.1 สถานการณ์ทางอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางระหว่างปีที่ผ่านมา พ.ศ. 2551 - 2560 ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

สถานการณ์ทางอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางระหว่างปีที่ผ่านมา พ.ศ. 2551 - 2560 ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติตามแผน ด้านการตรวจสอบ และด้านการปรับปรุงแก้ไข ดังนี้

1.1.1 ด้านการวางแผน เกษตรกรชาวสวนยางส่วนใหญ่วางแผนการปลูกเป็นพืชเชิงเดี่ยวจากราคาที่ตอบสนองและความต้องการยางพาราที่เพิ่มขึ้น ทำให้มีการขยายพื้นที่ปลูกมากขึ้น แต่เมื่อราคาลดลงเกษตรกรมีการปรับเปลี่ยนวิธีโดยวางแผนปลูกพืชแซมในสวนยางพาราเพื่อเป็นทางเลือกในการเพิ่มรายได้ สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับวงจรการบริหารคุณภาพ PDCA ของวรภัทร์ ภูเจริญ (2544, น. 36-45) กล่าวว่า การวางแผน (Plan) หมายถึงการกำหนดเป้าหมาย/วัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน วิธีการ และขั้นตอนที่จำเป็นเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายในการวางแผนจะต้องทำความเข้าใจกับเป้าหมาย วัตถุประสงค์ที่ชัดเจน

1.1.2 ด้านการปฏิบัติตามแผน จากราคาที่เพิ่มสูงขึ้นทำให้เป็นสิ่งจูงใจในการปลูกยางพารามากขึ้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเมื่อราคายางพาราสูงขึ้นเกษตรกรก็จะปลูกยางพารากันเป็นหลัก แต่เมื่อราคายางพาราลดลง เริ่มมีปัญหาคะทบถึงความเป็นอยู่และผลตอบแทนที่ได้จากยางพาราเริ่มลดลง พื้นที่ที่เป็นการปลูกยางพาราเริ่มปรับเปลี่ยนเป็นปลูกพืชชนิดอื่น สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับวงจรการบริหารคุณภาพ PDCA ของวรภัทร์ ภูเจริญ (2544, น. 36-45) กล่าวว่า การปฏิบัติตามแผน (Do) หมายถึง การปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนที่ได้กำหนดไว้ซึ่งก่อนที่จะปฏิบัติงานใด ๆ จำเป็นต้องศึกษาข้อมูลและเงื่อนไขต่าง ๆ ของสภาพงานที่เกี่ยวข้องเสียก่อน ในกรณีที่เป็นงานประจำเคยปฏิบัติหรือเป็นงานเล็กอาจใช้วิธีการเรียนรู้ศึกษาและค้นคว้าด้วยตนเอง

1.1.3 ด้านการตรวจสอบ การประกอบอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางพื้นที่ปลูกยางพาราเริ่มลดน้อยลง และมีการโค่นยางพารามากขึ้น ผลมาจากในเรื่องราคาที่ลดลง แต่ก็ทำให้เกษตรกรมีความใส่ใจดูแลสวนยางพาราให้มีคุณภาพมากขึ้นเพื่อเป็นการเพิ่มราคาให้แก่ผลผลิตที่ได้

สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับวงจรการบริหารคุณภาพ PDCA ของวรภัทร์ ภูเจริญ (2544, น. 36-45) กล่าวว่า การตรวจสอบหรือการประเมิน (Check) การตรวจสอบหรือการประเมินเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นเพื่อประเมินผลว่ามีการปฏิบัติงานตามแผนหรือไม่ มีปัญหาเกิดขึ้นในระหว่างการปฏิบัติหรือไม่ ขั้นตอนนี้มีความสำคัญเนื่องจากในการดำเนินงานใด ๆ มักจะเกิดปัญหาแทรกซ้อนที่ทำให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผนอยู่เสมอซึ่งเป็นอุปสรรคต่อประสิทธิภาพและคุณภาพของการทำงาน การติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินปัญหาจึงเป็นสิ่งสำคัญที่กระทำควบคู่ไปกับการดำเนินงานเพื่อจะได้ทราบข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงคุณภาพของการดำเนินงานต่อไป

1.1.4 ด้านการปรับปรุงแก้ไข เกษตรกรมีการใช้พื้นที่ว่างให้เกิดประโยชน์โดยการปลูกพืชชนิดอื่นมีทิศทางในเรื่องของราคาและในเรื่องของโอกาสที่ดีกว่า และหน่วยการที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนในการพัฒนาอาชีพที่มีอยู่และให้รู้ถึงการลดต้นทุน การพัฒนาผลผลิตและการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับวงจรการบริหารคุณภาพ PDCA ของวรภัทร์ ภูเจริญ (2544, น. 36-45) กล่าวว่า การปรับปรุงแก้ไขการทำงาน (Act) เป็นกิจกรรมที่มีขึ้นเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นหลังจากได้ทำการตรวจสอบแล้ว การปรับปรุงอาจเป็นการแก้ไขอย่างเร่งด่วนเฉพาะหน้า หรือการค้นหาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาซ้ำรอยเดิม การปรับปรุงอาจนำไปสู่การกำหนดมาตรฐานของวิธีการทำงานที่ต่างจากเดิม

1.2 เจื่อนไขผลกระทบในปัจจุบันของอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

เจื่อนไขผลกระทบในปัจจุบันของอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านเทคโนโลยี ดังนี้

1.2.1 ด้านการเมือง เป็นผลมาจากนโยบายที่เปลี่ยนไปในแต่ละรุ่นโดยความไม่แน่นอนของนโยบายรัฐบาล และตัวแทนของรัฐบาลที่เป็นผู้เชื่อมต่อระหว่างนโยบายกับผู้ปฏิบัติมีน้อยและมีการเปลี่ยนแปลงบ่อยครั้ง อีกทั้งความเสียหายเปรียบในเรื่องศักยภาพของเกษตรกรในพื้นที่ที่ไม่มีการปรับตัวต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับยางพาราของคณะกรรมการนโยบายยางธรรมชาติ (2555, น. 11) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมทางการเมืองมีผลต่อเกษตรกรชาวสวนยางมาตลอดกว่า 20 ปี ในด้านการขึ้นนำ ส่งเสริม สนับสนุน แก้ปัญหาเกษตรกรชาวสวนยางในด้านต่าง ๆ และนโยบายรัฐมีผลกระทบต่อตลาดยางและราคายางรัฐบาลได้ให้ความสำคัญเรื่องยางพาราที่เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศและเกษตรกรชาวสวนยางโดยมีการออกนโยบายต่าง ๆ และยังคงสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับยางพาราของปรีดี สีสานเศรษฐวงศ์ (2556) กล่าวว่า รัฐบาลมีการออกนโยบายแก้ไขปัญหาวิกฤติราคายางหลายครั้ง ตั้งแต่ ปีพ.ศ. 2535 ถึง

ปัจจุบัน ทั้งการแทรกแซงราคาขาย การส่งเสริม เกษตรกรชาวสวนยางรวมตัวเป็นสหกรณ์กองทุนสวนยาง พัฒนาการแปรรูป การจำหน่ายเพื่อให้เกษตรกรชาวสวนยางสามารถพึ่งพาตนเองได้ การจัดตั้งองค์กรยางระหว่างประเทศในการดูแลเสถียรภาพราคาขาย การมีนโยบายสนับสนุนเกษตรกรเก็บสต็อกยาง ซึ่งจากการส่งเสริมของรัฐที่มีต่อยางพาราในด้านต่าง ๆ สหกรณ์กองทุนสวนยางซึ่งเป็นองค์กรของเกษตรกรชาวสวนยางควรจะมีคามเข้มแข็ง เป็นที่พึ่งให้แก่สมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยางได้อย่างมั่นคง แต่ปัญหาที่พบ คือ เมื่อเกิดวิกฤตราคาขายตกต่ำ เดือนตุลาคม พ.ศ. 2551 และเดือนมีนาคม พ.ศ. 2554 กลุ่มเกษตรกรชาวสวนยาง องค์กรชาวสวนยางได้รวมตัวเรียกร้องให้รัฐบาลออกมาตรการช่วยเหลือสะท้อนถึงเกษตรกรชาวสวนยาง องค์กรเกษตรกรชาวสวนยางไม่มีความเข้มแข็งและความมั่นคงในอาชีพ

1.2.2 ด้านเศรษฐกิจ จากสภาวะยางพาราที่เปลี่ยนแปลงส่งผลทำให้เศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไปและพยายามลดพื้นที่ในการปลูกยางพาราเพื่อควบคุมปริมาณยางพาราล้นตลาด ทำให้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ย่ำแย่ลงของเกษตรกรชาวสวนยางพารา สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับยางพาราของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2552, น.4) กล่าวว่า ปัญหาสภาพแวดล้อมด้านเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อราคาขายและเกษตรกรชาวสวนยาง ระบบการค้าภายในประเทศที่ไม่เป็นธรรมต่อเกษตรกรชาวสวนยางราคาขายที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา มีความผันผวนของราคาขายสูง บางครั้งเกิดวิกฤติเศรษฐกิจส่งผลให้ราคาขายตกต่ำที่ส่งผลกระทบต่อรายได้และความเป็นอยู่ของเกษตรกรชาวสวนยาง

1.2.3 ด้านสังคม ผลกระทบจากเศรษฐกิจที่ย่ำแย่ทำให้รายได้ไม่เพียงพอกับกำลังซื้อต่าง ๆ และการจับจ่ายใช้สอยก็ต้องลดลงทำให้เกิดปัญหากระทบด้านคุณภาพชีวิต การใช้แรงงานเกี่ยวกับอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางพาราและโอกาสที่จะมีปัญหาเกี่ยวกับแรงงานกรีดยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งปัจจุบันคนที่เป็นตัวหลักในการทำอาชีพเริ่มจะหมดไป อีกทั้งบุคคลที่จะสืบทอดจะไม่ค่อยมีทักษะในการประกอบอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางพารา สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับยางพาราของปรีดี ลิลาเศรษฐวงศ์ (2556) กล่าวว่า ปัญหาเกษตรกรชาวสวนยางที่นิยมปลูกยางโดยไม่มีความรู้ บางพื้นที่ไม่เหมาะสมในการปลูกยาง ส่งผลต่อความเติบโตของต้นยางพารา และมีผลผลิตต่ำกว่าเขตที่เหมาะสม ปัญหาการเปิดกรีดยางก่อนเวลาอันควร เกษตรกรชาวสวนยางส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อยการผลิตยางเป็นการผลิตแบบครอบครัว ใช้ระบบกรีดยางที่มีจำนวนครั้งในการกรีดยางมาก ทำให้ผลผลิตยางรวมจากสวนยางน้อยกว่าระบบกรีดยางห่างของสวนยางขนาดใหญ่ ส่งผลให้ต้นทุนต่อกิโลกรัมสูงขึ้นเป็นปัญหาของเกษตรกรชาวสวนยางรายย่อย ที่ขาดความรู้ ทำให้กำไรที่เกษตรกรควรจะได้รับจากผลผลิตลดน้อยลงด้วย เมื่อเกิดความเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมจะส่งผลกระทบต่อเกษตรกรชาวสวนยางรายย่อยได้ง่าย

1.2.4 ด้านเทคโนโลยี ปัจจุบันเกษตรกรชาวสวนยางใช้เทคโนโลยีในระบบการผลิตแบบดั้งเดิม อีกทั้งกรอบในการเข้าถึงเทคโนโลยีของเกษตรกรชาวสวนยางพาราเข้าถึงได้ยากโดยเงื่อนไขความเป็นสถาบันปีกแผ่นของเกษตรกรที่จะต้องมีความเข้มแข็งเป็นอย่างมาก ทำให้เทคโนโลยีในการผลิตค่อนข้างมีน้อยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับยางพาราของบวร วงศ์สินอุดม (2559) กล่าวว่า สัดส่วนการใช้ยางพาราในประเทศยังมีสัดส่วนไม่มากนัก เมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณการผลิตและการส่งออกยางพารา ดังนั้น การส่งเสริมการค้าและการเรื่องมาตรฐานผลิตภัณฑ์ และการพัฒนาด้านบุคลากรและเทคโนโลยี จึงถือเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการสร้างความสามารถในการแข่งขันและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับอุตสาหกรรมยางของประเทศ

1.3 ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ทำให้ราคายางพารามีความผันผวนและมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ปัญหาราคายางตกต่ำส่งผลกระทบต่อเกษตรกรชาวสวนยางพารา ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่งผลกระทบต่อเกษตรกรชาวสวนยางพารา และการปรับตัวของเกษตรกรชาวสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เนื่องจากราคายางพาราตกต่ำ ดังนี้

1.3.1 ปัจจัยที่ทำให้ราคายางพารามีความผันผวนและมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง การเคลื่อนไหวของราคายางพาราสอดคล้องกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญส่งผลต่ออุปสงค์อุปทานและผลผลิตมากเกินต่อความต้องการซื้อน้อยลง การสต็อกยางพารามีปริมาณสูงขึ้นและแนวโน้มในอนาคตก็ยังคงเพิ่มขึ้นทำให้ผู้ใช้ยางของโลกชะลอการซื้อเพื่อรอดูราคาในอนาคตการที่ปริมาณสต็อกยางพาราเพิ่มขึ้นทั้งในและต่างประเทศถือเป็นปัจจัยลบที่ส่งผลกระทบต่อราคายางพาราไทย การขยายพื้นที่เพาะปลูกยางพาราจะทำให้ผลผลิตล้นตลาดและกดดันให้ราคายางพาราไม่สามารถปรับตัวสูงขึ้นได้ ฤดูกาลและความผิดปกติของสภาพอากาศเป็นอุปสรรคต่อการกรีดยางพาราส่งผลกระทบต่อผลผลิตและราคายางพาราด้วย ราคาน้ำมันดิบ การโค่นต้นยางพารามีเพิ่มขึ้น การเคลื่อนย้ายแรงงาน และมาตรการของรัฐบาลในช่วงที่ราคายางพาราลดลงทำให้เกษตรกรชาวสวนยางพาราได้รับความเดือดร้อน รัฐบาลจึงมีนโยบายแทรกแซงพยุงราคายางพารา แต่ราคายังไม่เพิ่มสูงขึ้นมากนัก สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับยางพาราของสำนักงานสถิติจังหวัดนราธิวาส/ปัตตานี/ยะลา/สงขลา/สตูล (2558, น. 17) กล่าวว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อราคายาง ได้แก่ (1) เศรษฐกิจโลก โดยดูจากอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในกลุ่มประเทศสหรัฐอเมริกา EU ญี่ปุ่น และประเทศกลุ่ม BRICS ประกอบด้วย บราซิล รัสเซียอินเดีย จีน และแอฟริกาใต้ 5 ประเทศ รวมทั้งกลุ่มประเทศ

อาเซียน ปรับตัวลดลงจากที่เคยคาดการณ์ไว้ (2) สต็อกของผู้ใช้จ่ายใหญ่ของโลก เช่น จีน และ ญี่ปุ่น ยังมีเก็บอยู่มาก (3) ผลผลิตที่ยังสำเร็จรูป (ล้อยาง) ในขณะนี้มากกว่าความต้องการของ ตลาด (4)ราคาน้ำมันและค่าเงินบาทมีแนวโน้มผันผวน ทำให้ถูกมองว่าการใช้ยางสังเคราะห์มีความ เสี่ยงด้านราคาน้อยกว่ายางธรรมชาติ (5) ตลาดซื้อขายยางล่วงหน้าหดตัวตามภาวะตลาดหุ้น (6) ผู้ประกอบการยังไม่เร่งซื้อ เพราะยังมียางอยู่ในสต็อก และ (7) ราคายางปรับตัวลดลงอย่างต่อเนื่อง พ่อค้ารับซื้อยางขาดความเชื่อมั่นจึงกดราคารับซื้อให้ต่ำลงเพื่อลดความเสี่ยง

1.3.2 ปัญหาราคายางลดลงส่งผลกระทบต่อเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัด ชายแดนภาคใต้ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ขั้นพื้นฐานและคุณภาพชีวิต ขาดรายได้ในการจุน เจือครอบครัวเนื่องจากเกษตรกรในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่มีการวางแผนในการใช้จ่าย สอดคล้องกับงานวิจัยของวิลาวรรณ มณีบุตร (2559) ได้วิจัยเรื่องความคิดเห็นของเกษตรกรชาวสวน ยางตอนโยบายแก้ปัญหาความเดือดร้อน เนื่องจากราคายางพาราตกต่ำ กรณีศึกษา : ตำบลเขาต่อ อำเภอลำปลายพระยา จังหวัดกระบี่ พบว่า เกษตรกรชาวสวนยางที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมี ความคิดเห็น แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากรายได้เป็นปัจจัยหลักที่ทำให้มีเงินมาจุนเจือครอบครัว ใช้จ่าย ในชีวิตประจำวันและเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เมื่อราคายางพาราตกต่ำทำให้มีรายได้น้อยตามไปด้วย ย่อมทำให้เกษตรกรชาวสวนยางได้รับความเดือดร้อน

1.3.3 ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่งผลกระทบต่อ เกษตรกรชาวสวนยางโดยเฉพาะบางพื้นที่ที่เกิดเหตุการณ์ แต่ไม่ได้เป็นปัญหาหลัก ส่วนใหญ่เกษตรกร เป็นห่วงในชีวิตและส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมที่เก็บเกี่ยวที่ต้องเปลี่ยนช่วงเวลาในการกรีดยางพาราทำให้มี รายได้ในประกอบอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่ลดลง สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับ ยางพาราของวิไลวัลย์ แก้วดาทิพย์ (2557, น. 6-7) กล่าวว่า ปัญหาความไม่สงบพื้นที่จังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส เดิมมีเหตุการณ์ความไม่สงบเกิดขึ้นบ้างแต่ทวีความรุนแรงมากขึ้นในปี พ.ศ. 2547 จนกระทั่งปัจจุบันนี้ปัญหาดังกล่าวในสามจังหวัดชายแดนใต้ทำให้ชาวสวนยางพารามีภาวะ เศรษฐกิจตกต่ำอย่างเห็นได้ชัด จากการศึกษาวิจัยของชูต้า แก้วละเอียด (2551) ได้เปรียบเทียบ ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจของชาวสวนยางช่วงก่อนเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบและช่วงกำลังเกิด เหตุการณ์ความไม่สงบพบว่า ชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีรายได้จากการขายยางในแต่ละ วันลดน้อยลง เมื่อเปรียบเทียบกับแต่ก่อนที่ไม่เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบมี อีกทั้งยังประสบปัญหา เกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ ด้านความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และพบว่าปัญหาส่วนใหญ่ ของเกษตรกรชาวสวนยางคือ เมื่อเกิดเหตุการณ์ทำให้เกษตรกรไม่สามารถออกไปกรีดยางได้ผลผลิตที่ ได้ก็ลดน้อยลง ประกอบกับการถูกกดราคารายจากพ่อค้าที่รับซื้อในท้องถิ่น ซึ่งต้องมีการแก้ไขร่วมกัน คือ ต้องปรับปรุงคุณภาพของยางให้แห้ง สะอาด ไม่มีสิ่งปนเปื้อน นอกจากนั้นควรมีการตั้งจุดรับซื้อ

ยางในรูปแบบของสหกรณ์ เพื่อจะได้รวบรวมนำส่งโรงงานโดยไม่มีการผ่านพ่อค้าคนกลางและจะต้องมีการติดตามผลร่วมด้วย

1.3.4 การปรับตัวของเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เนื่องจากราคายางพาราลดลงเกษตรกรต้องปรับตัวเองโดยใช้จ่ายอย่างประหยัด มีการลดต้นทุน และประกอบอาชีพเสริมโดยการปลูกพืชอย่างอื่นทดแทน ซึ่งเกษตรกรชาวสวนยางพาราต้องมีการปรับตัวและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นอย่างมากเพื่อให้อยู่รอดและอยู่ได้อย่างยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของ นัดดา รัตมีแพทย์ และสุพัตรา ศรีสุวรรณ (2560) ได้วิจัยเรื่องการปลูกพืชเสริมรายได้ในสวนยางพาราของเกษตรกร อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า พืชที่ปลูกเสริมรายได้ในสวนยางพาราส่วนใหญ่ เช่น กล้ายต่างๆ พริก มะละกอ ข้าวโพด สับปะรด แตงกวา เป็นต้น พืชที่ใช้ระยะเวลาในการดูแลรักษานานที่สุด คือ ทูเรียน พืชที่ใช้ระยะเวลาในการดูแลรักษา น้อยที่สุด คือ แตงกวา พืชที่ให้ผลผลิตเฉลี่ยมากที่สุด คือ สับปะรด พืชที่สร้างรายได้เฉลี่ยมากที่สุด คือ ขมิ้นชัน โดยพันธุ์พืชที่ปลูกเสริมรายได้เกษตรกรจัดหาจากพื้นที่ใกล้เคียง การเตรียมดินโดยไถพลิกดิน อาศัยน้ำฝน เกษตรกรส่วนใหญ่ใส่ปุ๋ยเคมีใช้สารป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืชเป็นส่วนน้อย โรคที่พบส่วนใหญ่เป็นโรคที่เกิดจากเชื้อรา การเก็บเกี่ยวผลผลิตใช้แรงงานในครัวเรือน ผลผลิตส่วนใหญ่จะมีพ่อค้า/แม่ค้ามารับซื้อ เกษตรกรมีแนวโน้มใช้พื้นที่เท่าเดิมในการปลูกพืชเสริมรายได้ เนื่องจากมีพื้นที่จำกัด เกษตรกรเห็นว่าการปลูกพืชเสริมรายได้ในสวนยางพารามี ประโยชน์ในการช่วยเพิ่มรายได้

2. การปรับตัวของเกษตรกรในการบริหารจัดการอาชีพชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

2.1 การปรับตัวของเกษตรกรในการบริหารจัดการอาชีพชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

การปรับตัวของเกษตรกรในการบริหารจัดการอาชีพชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการตลาด ด้านการลดต้นทุน ด้านการมีอาชีพเสริม และด้านการเปลี่ยนแปลงอาชีพ ดังนี้

2.1.1 ด้านการตลาด ต้องมีการเรียนรู้หลักการตลาดเพิ่มขึ้น เปลี่ยนแปลงวิธีการให้มีรายได้สูงขึ้น ต้องมีการรวมกลุ่มกันเพื่อส่งออกผลผลิตสามารถที่จะต่อรองราคาที่เป็นธรรม และต้องมีการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมให้เกิดความยั่งยืน สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับยางพาราของ สุวิทย์ รัตนพงศ์, อธิวัฒน์ แดงกนิษฐ์ และอัญญาณี มั่นคง (2556, น. 26) กล่าวว่า การพัฒนารูปแบบการซื้อขายจากเดิมที่มีเพียงการซื้อขายวันต่อวัน โดยขยายการให้บริการไปสู่ตลาดซื้อขายแบบข้อตกลงส่งมอบจริง (Physical Forward Market) ซึ่งเป็นการตกลงซื้อขายแล้วส่งมอบ ภายใน 7 วัน และใน

อนาคตอันใกล้สถาบันวิจัยยางจะยกระดับตลาดซื้อขายยางแบบข้อตกลงส่งมอบจริงเข้าสู่มาตรฐานสากล โดยพัฒนาทั้งรูปแบบการซื้อขายที่ให้ผู้ซื้อขายกำหนดได้ทั้งราคาและปริมาณที่ต้องการซื้อขายผ่านระบบอินเทอร์เน็ต เพิ่มชนิดสินค้าอย่างเป็นยางแผ่นรมควันชั้น 3 ไม่อัดก้อน ยางแผ่นรมควันชั้น 3 อัดก้อน และยางแท่ง STR 20 และขยายการให้บริการให้ครอบคลุมผู้ซื้อผู้ขายทั้งภายในและต่างประเทศภายใต้ ชื่อ “ตลาดข้อตกลงส่งมอบจริงประเทศไทย (Rubberthai Physical Forward Central Market : Rubberthai PFCM)” และสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับยางพาราของหลักชัย กิตติพล (2551, น. 1) กล่าวว่า ยางพาราที่ผ่านมากำลังการผลิตรวมมากกว่าเมื่อปริมาณวัตถุดิบ การขาดแคลนวัตถุดิบยางพาราเนื่องจากบางช่วงไม่มีวัตถุดิบป้อนโรงงาน การขาดแคลนแรงงานเนื่องจากผลผลิตยางพาราที่มีอยู่จำนวนมากแต่แรงงานปัจจุบันมีไม่เพียงพอราคายางมีความผันผวน และมีการแข่งขันในด้านราคาขายสูงเนื่องจากปัจจัยด้านฤดูกาลค่าเงินบาทแข็งค่า ต้นทุนสินค้าปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องทั้งต้นทุนวัตถุดิบการผลิต และต้นทุนรวม โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้นทุนเชื้อเพลิง ปัญหาด้านระบบโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ ปัญหาการขาดเงินทุนหมุนเวียน และปัญหาภัยพิบัติที่ปลอมปนในวัตถุดิบสำหรับยางแท่ง สมาคมยางพาราไทยตระหนักถึงการมีส่วนพัฒนาอุตสาหกรรมยางพาราไทยให้เติบโตอย่างยั่งยืน

2.1.2 ด้านการลดต้นทุน สามารถทำได้หลากหลาย ลดต้นทุนการผลิต ทำปุ๋ยน้ำชีวภาพ มีนโยบายเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำโดยภาครัฐให้ทุนแก่เกษตรกร จะต้องมียอดต้นทุนในเรื่องของแรงงาน ซึ่งสามารถใช้แรงงานในครัวเรือนได้ไม่จำเป็นต้องมีการจ้าง ส่งเสริมวิธีการปลูกและใช้ปุ๋ยให้ถูกต้อง และการปลูกพืชแซมเพื่อเพิ่มผลผลิตและรายได้ในครัวเรือน สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับยางพาราของไชยยศ สินเจริญกุล (2559, น. 1) กล่าวว่า การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทั้งทางด้านเพิ่มผลผลิตต่อไร่ให้สูงขึ้นโดยการปรับปรุงพันธุ์ยาง ปรับปรุงดิน ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยให้ถูกต้อง และจัดพื้นที่ที่เหมาะสมในการปลูกยาง การลดต้นทุนการผลิต การแปลงสวนยางเป็นสวนป่าเพื่อให้ดินกลับมามีสภาพดีขึ้นตามธรรมชาติ โดยไม่ต้องใช้ปุ๋ยหรือสารเคมีและสามารถสร้างรายได้เสริมจากพื้นที่ว่างเปล่าระหว่างร่องยางเพื่อชดเชยรายได้จากยางพาราและสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับยางพาราของวิไลวัลย์ แก้วตาทิพย์ (2557) กล่าวว่า การเพิ่มรายได้หรือยกระดับทางเศรษฐกิจแก่เกษตรกรชาวสวนยางพารารายย่อยมีการปลูกพืชแซมช่วงยางปลูกใหม่หรือก่อนเปิด มักปลูกกล้วยเป็นพืชแซมในสวนยางพารา และในปัจจุบันเป็นที่นิยมกันอย่างกว้างขวาง พบว่ามีรายได้เพิ่มขึ้นมากถึงร้อยละ 350 หรือ คิดเป็น 3 เท่า จากรายได้เดิมของครอบครัว

2.1.3 ด้านการมีอาชีพเสริม ต้องให้ความสำคัญและสนใจในการปลูกพืชแซมหรือพืชเสริมปลูกทดแทนให้มากกว่า เป็นการใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์ และทำประมงเลี้ยงสัตว์หรืออาชีพอื่นที่แต่ละคนสามารถเรียนรู้ได้ สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับอาชีพเสริมของสุนิสา สุชาติ (2550, น. 49-

51) กล่าวว่า เนื่องจากระยะปลูกยาวกว่าที่จะได้กว่าที่จะได้ผลผลิตใช้เวลาประมาณ 7 ปี จึงควรมีการเสริมรายได้ในสวนยางพาราหรือเมื่อสามารถเปิดกรีตได้แล้วนั้น แต่ถ้าเกษตรกรพึ่งพาจากสวนยางเพียงอย่างเดียวอาจจะมีรายได้ที่ไม่แน่นอน โดยเฉพาะฤดูฝนหรือฤดูแล้ง ไม่สามารถกรีตรายได้ จะส่งผลทำให้ไม่มีรายได้ ดังนั้นจึงควรใช้พื้นที่ในสวนยางอย่างเต็มประสิทธิภาพด้วยการเสริมรายได้ในสวนยาง เช่น การปลูกพืชแซมยาง การปลูกพืชร่วมยาง หรือการเลี้ยงสัตว์

2.1.4 ด้านการเปลี่ยนแปลงอาชีพ การเปลี่ยนแปลงของเกษตรกรมีเพียงบางส่วนที่ปรับเปลี่ยนอาชีพ โดยไม่ส่งเสริมให้มีการเปลี่ยนแปลงด้านอาชีพแต่ส่งเสริมการปลูกพืชเสริมเข้าไป โดยจะเปลี่ยนจากการประกอบอาชีพยางพาราเปลี่ยนเป็นสวนทุเรียน มะพร้าว ปาล์ม และเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเกษตรกรที่เลือกเปลี่ยนอาชีพไปเกิดเงื่อนไข (1) ที่ทำกิน และ(2) มีทางเลือกที่ดีกว่า แต่ก็มีส่วนที่ยังประกอบอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางพารา สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับอาชีพเสริมของสยามอาชีพ (2560) กล่าวว่า การทำเกษตรแบบสวนกระแสจะช่วยให้พืชผลมีราคาไปตามกลไกการตลาดและอาจจะเพิ่มมูลค่าของสินค้าได้ถึงขั้นนั่นเอง ซึ่งการขายพืชผลทางการเกษตรจะทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการขาย หากมีอะไรที่สามารถจะปลูกกินเองได้ ไม่ว่าจะเป็นผักสวนครัว ผลไม้บางชนิด ก็แบ่งที่ดินบางส่วนมาปลูกไว้กิน บางทีอาจมีเหลือถึงขั้นขายและเป็นมูลค่าตอบแทนในอนาคตได้เช่นเดียวกันนั่นเอง อีกทั้งช่องทางหนึ่งที่ไม่ควรพลาดคือ การขาย ก็จะสามารถสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรได้เช่นเดียวกัน และสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับอาชีพเสริมของพลเชษฐ์ ตรีโช (2558) กล่าวว่า นอกจากนี้ยังมีการประกอบอาชีพเสริมนอกภาคการเกษตร ได้แก่ การรับจ้างทั่วไป ขายของในตลาดนัด และรับเหมาก่อสร้าง

2.2 ข้อเสนอแนะแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาจากสถานการณ์ทางอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางในปัจจุบัน

มุมมองของเกษตรกรชาวสวนยางพาราถ้ายังยึดประกอบอาชีพอยู่ก็ต้องปรับตัวบริหารจัดการดูแลสวน การปรับลดต้นทุนโดยไม่ส่งผลกระทบต่อผลผลิตหลักของการดูแลสวนยางพาราให้ถูกวิธีและต้องให้ความร่วมมือกับหน่วยงานรัฐบาลที่ให้การส่งเสริมซึ่งต้องให้ความร่วมมือ และใส่ใจ ถ้าสามารถรวมกันได้ก็จะมีประโยชน์และเป็นเอกภาพมากขึ้นในการถ่ายทอดให้ข้อมูลการดูแลเกษตรกรน่าจะไปในทิศทางที่ดีและทั่วถึง ดังนั้นต้องมีการรวมกลุ่มเป็นสถาบันเพื่อให้หน่วยงานรัฐบาลเข้าไปช่วยเหลือได้ตรงจุดในตัวเกษตรกร ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปดูแลความเป็นเอกภาพในหน่วยงานของรัฐบาล โดยผ่านการปกครองในจังหวัดหรืออำเภอเข้าทำงานร่วมกันกับการยางแห่งประเทศไทย สำนักงานการเกษตรต้องมีการส่งเสริมอย่างจริงจังและต้องผ่านทางด้านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เห็นชัดก็ต้องร่วมกันดำเนินการในด้านการตลาดและดูแลผลผลิตให้เป็นระบบน่าจะเป็นรูปแบบอยู่ในระบบ ถ้าต่างคนต่างดำเนินงานจะเป็นไปได้ยาก จะไม่ประสบความสำเร็จและบรรลุตามเป้าหมาย สอดคล้องกับ

แนวคิดเกี่ยวกับยางพาราของไชยยศ สินเจริญกุล (2559, น. 1) กล่าวว่า การแก้ปัญหาระยะกลางและระยะยาวอย่างยั่งยืนคือ การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทั้งทางด้านเพิ่มผลผลิตต่อไร่ให้สูงขึ้น และการรวมกลุ่มสร้างองค์กรทั้งในรูปของสหกรณ์หรือการรวมกลุ่มต่าง ๆ เพื่ออำนาจการต่อรอง เชื่อมโยงในลักษณะของคลัสเตอร์โดยภาครัฐได้จัดทำยุทธศาสตร์ยางพาราเพื่อความยั่งยืนมีสาระสำคัญคือ การพัฒนาความสามารถในการแข่งขันเพื่อให้เกษตรกรชาวสวนยางพัฒนาตนเองได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและมีสวัสดิการสังคมเช่นเดียวกับผู้ใช้แรงงานหรือพนักงานบริษัททั่วไปรวมทั้งเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการขายคาร์บอนเครดิต ภายใต้กลไกการพัฒนาที่สะอาดหรือภายใต้การตลาดแบบสมัครใจผ่านมาตรการและแนวทางการช่วยเหลือเกษตรกร นอกจากนี้รัฐบาลควรลดพื้นที่ปลูกยางที่ไม่เหมาะสมโดยใช้แนวทางธนาคารต้นไม้ให้ชาวสวนยางปลูกไม้เศรษฐกิจชนิดอื่นที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ การสนับสนุนการวิจัยพัฒนาและใช้นวัตกรรมเพิ่มมูลค่าให้กับยางพารารวมทั้งการกำหนดมาตรการและสัดส่วนการบังคับใช้ยางพาราและผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจนจะเป็นแนวทางที่สำคัญในการสร้างความยั่งยืนในอุตสาหกรรมยาง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

จากผลการวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้” พบว่า เกษตรกรต้องมีการปรับตัวในทุกมิติ ไม่ว่าจะเป็นในด้านการตลาด การลดต้นทุน การมีอาชีพเสริม และการปรับเปลี่ยนอาชีพ ต้องมีการปรับให้อยู่ให้ได้ทุกอาชีพไม่ใช่เฉพาะอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางพาราเพียงอย่างเดียว ยิ่งปัจจุบันเป็นโลกไร้พรมแดนการค้าขาย และการกีดกันมีมากขึ้นส่งผลทำให้มีการปรับตัวโดยอัตโนมัติ ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะ ดังนี้

1.1 เกษตรกรควรมีการเรียนรู้หลักการตลาดเพิ่มขึ้น เปลี่ยนแปลงวิธีการให้มีรายได้สูงขึ้นโดยต้องมีการลดต้นทุนในเรื่องของค่าปุ๋ยที่สามารถผลิตเป็นปุ๋ยน้ำชีวภาพ เรื่องของแรงงานซึ่งสามารถใช้แรงงานในครัวเรือนได้ไม่จำเป็นต้องมีการจ้าง และการปลูกพืชแซมเพื่อเพิ่มผลผลิตและรายได้ในครัวเรือน อีกทั้งต้องมีการรวมกลุ่มกันเพื่อส่งออกผลผลิตสามารถที่จะต่อรองราคาที่เป็นธรรม

1.2 เกษตรกรควรมีการใส่ใจการพัฒนาคุณภาพของผลผลิตให้ได้มาตรฐานและให้มีคุณภาพมากขึ้น อีกทั้งหน่วยงานรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเข้าไป เพื่อดำเนินการในทางตลาดอย่างชัดเจนและสร้างตลาดให้ทั่วถึงสามารถเป็นตลาดที่เกษตรกรจะสามารถนำผลผลิตเข้ามาและนำไปสู่การพัฒนากระบวนการแปรรูปต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับผู้ที่สนใจจะศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรพิจารณาข้อเสนอแนะเหล่านี้เพิ่มเติม

2.1 ควรศึกษาการบริหารการผลิตแปรรูปยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้เป็นทางออกและสามารถเป็นทางเลือกในการเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรชาวสวนยางได้มากยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาการพัฒนาการปลูกพืชร่วมยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อสามารถสร้างบุคคลตัวอย่างเกษตรกรดีเด่นในท้องถิ่นให้เป็นต้นแบบแก่ชุมชนต่อไป

Prince of Songkla University
Pattani Campus

บรรณานุกรม

- กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานจังหวัดยะลา. (2551). *จังหวัดยะลา*. สืบค้นเมื่อ 18 กันยายน 2560, จาก <http://www.yala.go.th/webbyala/SiteMap/Economic2.html>
- กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานจังหวัดปัตตานี. (2551). *บรรยายสรุปจังหวัดปัตตานี ประจำปี 2551*. สืบค้นเมื่อ 18 กันยายน 2560, จาก www.pattani.go.th.
- กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดปัตตานี. [ม.ป.ป.]. *จังหวัดปัตตานี*. สืบค้นเมื่อ 18 กันยายน 2560, จาก <http://www2.pattani.go.th/web/index.php/2015-05-21-02-06-52/155-2015-05-21-09-06-35.html>
- การยางแห่งประเทศไทย. (2560). *สมาชิกกองทุนชาวสวนยางพารา*. สาขาปัตตานี: [ม.ป.ท.].
- กุลวดี สอนกลิ่น. (2553). *ความหมายของเกษตร*. สืบค้นเมื่อ 7 กันยายน 2560, จาก <https://www.l3nr.org/posts/403148>.
- คณะกรรมการนโยบายยางธรรมชาติ. (2555). *ยุทธศาสตร์การพัฒนายางพารา*. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการนโยบายยางธรรมชาติ.
- จันจิรา พ่วงทอง, อธิชา อินทอง และอธิวัฒน์ แดงกนิษฐ์. (2560). สถานการณ์ราคายางพาราในปี 2560 และแนวโน้มในปี 2561. *วารสารยางพารา*, 38(4), 37 - 39.
- จำเริญ ยืนยงสวัสดิ์. (2543). *หลักการกลไกกรรม*. ภาควิชาพืชศาสตร์ คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่.
- ชูชาติ ดันอังสนากุล และวรรณดี สุทธิรินากร. (2559). *ทางออกเพื่อความมั่นคงในอาชีพของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทชั้นบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์).
- ชูต้า แก้วละเอียด. (2551). ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจของชาวสวนยางกับเหตุการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา*, 3(1), 70.
- ไชยยศ สีนเจริญกุล. (2557). สถานการณ์ยางพารา ปี 2558. *สมาคมยางพาราไทย*, 20(12), 1-2.
- _____ (2558). สถานการณ์ยางพารา ปี 2559. *สมาคมยางพาราไทย*, 21(12), 1-2.
- _____ (2559). ความยั่งยืนของเกษตรกรชาวสวนยาง. *สมาคมยางพาราไทย*, 22(6), 1-2.
- ณัฐกฤช อัสনী. (2553). *การวิเคราะห์การส่งออกยางพาราของประเทศไทยสู่ตลาดประเทศจีน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทชั้นบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- ณัฐธรียา สุขสุวรรณพร. (2553). *การสร้างอาชีพเสริมกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลอ่างศิลา จังหวัดชลบุรี*. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น).

- ดวงมณี โกมารทัต. (2553). *การบัญชีต้นทุน*. (พิมพ์ครั้งที่ 13). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เดชา อินเด. (2545). *การบัญชีต้นทุน*. กรุงเทพฯ: ธนาเพรส แอนด์กราฟฟิค.
- เทพศักดิ์ บุญยรัตพันธุ์. (2553). *การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ*. สืบค้นเมื่อ 17 พฤษภาคม 2561, จาก: <http://www.dmanage.com/index.php?lay=show&ac=article&id=538654690>.
- ธัชชาวิวัฒน์ สระอุณ. (2558). *ข้อมูลพื้นฐาน เพื่อการวิจัยและพัฒนาการผลิตพืชในภาคใต้ตอนล่าง*. สืบค้นเมื่อ 18 กันยายน 2560, จาก <http://www.oard8.go.th/subindex/data/1.pdf>.
- นัตตา รัศมีแพทย์ และ สุพัตรา ศรีสุวรรณ. (2560). *การปลูกพืชเสริมรายได้ในสวนยางพาราของเกษตรกร อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์).
- บวร วงศ์สินอุดม. (2559). *เครือข่ายนวัตกรรมยางพารา*. กรุงเทพฯ: สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย.
- เบญจวรรณ ฤกษ์เกษม, (2557). *อนาคตเกษตรกรรมไทย*. เชียงใหม่: แผนงานสร้างเสริมนโยบายสาธารณะที่ดี (นสธ.) สถาบันศึกษานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (PPSI).
- ประเวศน์ มหารัตน์สกุล. (2556). *การจัดการทรัพยากรและการพัฒนามนุษย์*. กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.
- ปรีดี ลีลาเศรษฐวงศ์. (2556). *นโยบายการพัฒนาสหกรณ์กองทุนสวนยาง : กรณีศึกษาสหกรณ์กองทุนสวนยาง จังหวัดภาคตะวันออก ระยอง จันทบุรี และตราด*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- พงษ์ศักดิ์ เกิดวงศ์บัณฑิต. (2554). *สถานการณ์ยางพารา ปี 2555. สมาคมยางพาราไทย*, 17(11-12), 1-2.
- พรศรี เหลลารุจิสวัสดิ์. (2556). *เกษตรกร*. สืบค้นเมื่อ 18 มกราคม 2561, จาก <https://www.researchgate.net/publication/236859572>.
- พลเชษฐ์ ตรีโช. (2558). *เกษตรกรชาวสวนยางปรับตัวช่วงผลผลิตตกต่ำ*. สืบค้นเมื่อ 9 กันยายน 2560, จาก <https://www.dailynews.co.th/agriculture/340093>.
- พันธ์รัตน์ ศรีกรวดโคกสูง. (2554). *การพัฒนาชุมชนตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล ตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี*. (การค้นคว้าอิสระ ปริญญารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์).
- มหาวิทยาลัยบูรพา. [ม.ป.ป.]. *การศึกษาอาชีพเสริมที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนเทศบาลตำบลลาดชะโด*. สืบค้นเมื่อ 3 พฤศจิกายน 2560, จาก http://digital_collect.lib.buu.ac.th/files/54930386/chapter2.pdf.

- รุจเรขา วิทยายุทธนิกุล. (2552). *แรงจูงใจในการเรียนรู้*. สืบค้นเมื่อ 23 พฤษภาคม 2560, จาก <https://ruchareka.wordpress.com/>.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ลักขมี ปลั่งแสงมาศ. [ม.ป.ป.]. *นวัตกรรมจากยางพาราช่วยแก้ปัญหาาราคายางตกต่ำ*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย.
- วรภัทร์ ภูเจริญ. (2544). *แนวทางการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ.
- วัลลภ พิเชษฐกุล. (2545). *การบัญชีบริหาร*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สถาบันวิจัยยาง. (2554). *รายงานประจำปี 2554*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร.
- สถาบันวิจัยยาง. (2557). *พื้นที่ปลูกยางของประเทศไทย*. สืบค้นเมื่อ 10 พฤษภาคม 2561, จาก http://www.rubberthai.com/statistic/stat_index.htm.
- _____. (2555). *ข้อมูลวิชาการยางพารา*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร.
- สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2552). *ยุทธศาสตร์หุ้นส่วนเศรษฐกิจ บ้านไทย*. รายงานสรุปความคิดเห็นข้อเสนอแนะและการทำงานของคณะทำงานเศรษฐกิจมหภาคการเงินการคลัง. กรุงเทพฯ: สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สมาคมยางพาราไทย. (2554). สถิติยางพารา. *ผลพยากรณ์การผลิต ปี 2554 รายจังหวัด*, 16(1), 22.
- สยามอาชีพ. (2560). *อาชีพเกษตรกับ 4 วิธีรวยจากเกษตรกรแนวใหม่*. สืบค้นเมื่อ 5 พฤศจิกายน 2560 จาก <http://www.siamarcheep.com/html>
- สามารถ มั่งสัง. (2559). *อดีตรวย ปัจจุบันจน : ชาวสวนยางไทยวันนี้*. สืบค้นเมื่อ 23 พฤษภาคม 2560, จาก <http://www.manager.co.th/>.
- สุกัญญา มุลกลาง. [ม.ป.ป.]. *วิกฤติราคายางพารา*. สืบค้นเมื่อ 9 กันยายน 2560, จาก <http://www.cad.go.th/>.
- สุธาสิณี โพธิ์จันทร์ . (2558) . *PDCA หัวใจสำคัญของการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง*. *Productivity World* 19(115), 93-97.
- สุนิสา สุขชาติ. (2550). *ยางธรรมชาติ (Natural Rubber)*. [ม.ป.ท.].
- สุภา แก้วบริสุทธิ์. (2547). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยางพารา จังหวัดสงขลา*. (วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์).

- สุวิทย์ รัตนพงศ์, อธิวัฒน์ แดงกนิษฐ์ และอัญญาณี มั่นคง. [ม.ป.ป.]. ตลาดกลางยางพาราไทย ก้าวไกลสู่ตลาดโลก. *วารสารยางพารา*, 34(1), 26.
- สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง. [ม.ป.ป.]. *สรุปผลการดำเนินงานและรายงานประจำปี สกย*. สืบค้นเมื่อ 10 พฤษภาคม 2561, จาก [http:// www.Rubber.co.th](http://www.Rubber.co.th).
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2558). *สถานการณ์ยางพาราและการปรับตัวของเกษตรกรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. สืบค้นเมื่อ 23 พฤษภาคม 2560, จาก <http://eris.nesdb.go.th/pdf/.pdf>.
- สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร. (2554). *ความสำคัญของยางพาราต่อเศรษฐกิจและสังคม. คลังข้อมูลสารสนเทศระดับภูมิภาค (ภาคใต้)*. สืบค้นเมื่อ 21 มกราคม 2561, จาก <http://www.arda.or.th/kasetinfo/south/para/history/01-10.php>.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2555). *ปัญหาราคายางตกต่ำและต้นทุนการผลิตของเกษตรกรชาวสวนยาง*. สืบค้นเมื่อ 22 มกราคม 2561, จาก: <http://www.oae.go.th>.
- _____ . (2559). *แผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564)*. สืบค้นเมื่อ 17 มกราคม 2561, จาก http://www.oae.go.th/download/journal/development_plan2559.pdf.
- สำนักงานสถิติจังหวัดนครราชสีมา/ปัตตานี/ยะลา/สงขลา/สตูล. (2558). *สถานการณ์ แนวโน้ม และยุทธศาสตร์ที่สำคัญของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน*. สืบค้นเมื่อ 26 สิงหาคม 2560, จาก http://osthailand.nic.go.th/masterplan_area/userfiles/file%20Download/Report.pdf.
- วรภัทร์ ภูเจริญ. (2544). *แนวทางการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ.
- วารี ถาวรรุ่งกิจ. (2548). *เครือข่ายการเรียนรู้ของเกษตรกรในการประกอบอาชีพเสริมในชุมชนชนบท*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- วิลาวรรณ มณีบุตร. (2559). *ความคิดเห็นของเกษตรกรชาวสวนยางต่อนโยบายแก้ปัญหาความเดือดร้อน เนื่องจากราคายางพาราตกต่ำ กรณีศึกษา : ตำบลเขาต่อ อำเภอบลายพระยา จังหวัดกระบี่*. (สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต).
- วิไลวัลย์ แก้วตาทิพย์. (2557). *ปัญหาของเกษตรกรชาวสวนยางพาราในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้*. รายงานวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- วีรวิชัย เลิศไทยตระกูล. (2554). *ปรัชญาวงจร PDCA*. สืบค้นเมื่อ 2 สิงหาคม 2561, จาก http://business.east.spu.ac.th/admin/waaa_file/A37322PDCA.pdf.

- ศิลปพร ชื่นสุรัตน์. (2556). ปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจในการประกอบอาชีพเกษตรกร. สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2560 , จาก <http://www.oae.go.th/>.
- หลักชัย กิตติพล. (2550). สถานการณ์ยางพารา. *สมาคมยางพาราไทย*, 14(10), 1.
- _____. (2551). สถานการณ์ยางพาราปี 2551. *สมาคมยางพาราไทย*, 13(12), 1.
- _____. (2553). สถานการณ์ยางพาราปี 2552 และแนวโน้มปี 2553. *สมาคมยางพาราไทย*, 16(8), 1.
- _____. (2551). แนวทางในการพัฒนายางพาราไทย. *สมาคมยางพาราไทย*, 14(1), 1.
- องค์การสวนยาง. (2557). *ประวัติยางพารา*. สืบค้นเมื่อ 10 พฤษภาคม 2561, จาก <http://www.reothai.co.th/content-ประวัติยางพารา-4-6825-93994-1.html>.
- อริวิทย์ แดงนิษฐ์. (2559). ตลาดกลางยางพาราระดับภูมิภาค. *วารสารยางพารา*, 37(4), 11 - 12.

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือ

Prince of Songkhla University
Pattani Campus



บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กลุ่มงานสนับสนุนวิชาการ หน่วยบัณฑิตศึกษา โทรศัพท์ ๓๐๑๗๗

ที่ มอ ๔๐๔/ว ๐๓๑

วันที่ ๕ กันยายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ดร.เทียนทิพย์ ไกรพรหม

นางสาวเสาวณีชัย ชายมะ รหัสประจำตัว ๖๐๒๐๒๒๐๖๒๐ นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพัฒนาสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "แนวโน้มนโยบายการจัดการอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางพาราระหว่างปี พ.ศ. 2561-2570 ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้" โดยมี ดร.วันพิชิต ศรีสุข เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ โดยนักศึกษาจะประสานงานกับท่านด้วยตัวเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จะขอบहुณยััง

(ดร.วรรณกร ลิขิตปัญญาโชติ)

รองคณบดีฝ่ายวิจัยและบัณฑิตศึกษา

Prince of Songkla University
Pattani Campus



บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กลุ่มงานสนับสนุนวิชาการ หน่วยบัณฑิตศึกษา โทรศัพท์ ๓๐๓๗

ที่ มอ ๔๐๔/ว ๐๕๑

วันที่ ๕ กันยายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผศ.ดร.มณูญ ศิริบุหงศ์

นางสาวแฉาวณีย์ ชายมะ รหัสประจำตัว ๒๐๒๐๒๒๐๒๒๐ นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพัฒนาสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "แนวโน้มนโยบายการจัดการอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางพาราระหว่างปี พ.ศ. 2561-2570 ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้" โดยมี ดร.วันพิชิต ศรีสุข เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ โดยนักศึกษาจะประสานงานกับท่านด้วยตัวเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จะขอบคุณยิ่ง

(ดร.วรรณกร ลิขิตปัญญาโชติ)

รองคณบดีฝ่ายวิจัยและบัณฑิตศึกษา

Prince of Songkla University
Pattani Campus



บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กลุ่มงานสนับสนุนวิชาการ หน่วยบัณฑิตศึกษา โทรศัพท์ ๓๐๓๗

ที่ มอ ๔๐๔/ว ๐๒๙

วันที่ ๕ กันยายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ดร.รุศลา แก้วแสงอ่อน

นางสาวเสาวณีย์ ขายมะ รหัสประจำตัว ๖๐๒๐๒๒๐๖๒๐ นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพัฒนาสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “แนวโน้มการบริหารจัดการอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางพาราระหว่างปี พ.ศ. 2561-2570 ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้” โดยมี ดร.วันพิชิต ศรีสุข เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ โดยนักศึกษาจะประสานงานกับท่านด้วยตัวเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จะขอบคุณยิ่ง

(ดร.วรรณกร ลิขิตปัญญาโชติ)

รองคณบดีฝ่ายวิจัยและบัณฑิตศึกษา

Prince of Songkhla University
Pattani Campus

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล

Prince of Songkhla University
Pattani Campus

ที่ ศธ ๐๕๒๑.๒.๐๓/๑๗๓๖



คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ๙๔๐๐๐

๕ กันยายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่ข้อมูลเพื่อใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการการยางแห่งประเทศไทยจังหวัดปัตตานี

ด้วยนางสาวเสาวนีย์ ชัยมะ รหัสประจำตัว ๖๐๒๐๒๐๖๒๐ นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพัฒนาลังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "แนวโน้มนโยบายการจัดการอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางพาราระหว่างปี พ.ศ. 2561-2570 ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้" โดยมี ดร.วันพิชิต ศรีสุข เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ขออนุญาตให้ นางสาวเสาวนีย์ ชัยมะ สัมภาษณ์ท่านเพื่อขอข้อมูลงานการดำเนินงานอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางพาราระหว่างปีที่ผ่านมา พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๖๐ ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยนักศึกษาจะประสานงานกับท่านด้วยตัวเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.วรรณกร ลิขิตปิยญาติ)

รองคณบดีวิจัยและบัณฑิตศึกษา ปฏิบัติการแทน
คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

สำนักงานเลขานุการคณะ

โทร. ๐ ๗๖๓๓๓ ๓๓๐๔

โทรสาร ๐ ๗๖๓๓๓ ๒๒๓๒

ที่ ศธ ๐๕๒๑.๒.๐๓๗๔๗/๐



คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ย่านถ้ำเขียง จังหวัดปัตตานี ๙๔๐๐๐

๕ กันยายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการการยางแห่งประเทศไทยจังหวัดยะลา

ด้วยนางสาวเสาวนีย์ ชายมะ รหัสประจำตัว ๖๐๒๐๒๒๐๖๒๐ นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพัฒนาสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “แนวโน้มนโยบายการจัดการอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางพาราระหว่างปี พ.ศ. 2561-2570 ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้” โดยมี ดร.วันพิชิต ศรีสุข เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ขออนุญาตให้ นางสาวเสาวนีย์ ชายมะ สัมภาษณ์ท่านเพื่อขอข้อมูลสถานการณ์ทางอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางพาราระหว่างปีที่ผ่านมา พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๖๐ ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยนักศึกษาจะประสานงานกับท่านด้วยตัวเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.วรรณกร ลิขิตปัญญาโชติ)

รองคณบดีวิจัยและบัณฑิตศึกษา ปฏิบัติการแทน
คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

สำนักงานเลขานุการคณะ

โทร. ๐ ๗๖๓๓ ๓๓๐๔

โทรสาร ๐ ๗๖๓๓ ๒๖๐๒



ที่ ศธ ๐๕๒๑.๒.๐๓/ว ๙๗/๐

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ๙๕๐๐๐

๙ กันยายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการการยางแห่งประเทศไทยจังหวัดนราธิวาส

ด้วยนางสาวเสาวนีย์ ชายมะ รหัสประจำตัว ๖๐๖๐๒๖๐๖๒๐ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาบริหารการพัฒนาลังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "แนวโน้มนโยบายการจัดการอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางพาราระหว่างปี พ.ศ. 2561-2570 ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้" โดยมี ดร.วินิซิด ศรีสุข เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ขออนุญาตให้ นางสาวเสาวนีย์ ชายมะ สัมภาษณ์ท่านเพื่อขอข้อมูลสถานการณ์ทางอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางพาราระหว่างปีที่ผ่านมา พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๖๐ ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยนักศึกษาจะประสานงานกับท่านด้วยตัวเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.วรรณกร ลิชิตบัญญัติ)
รองคณบดีวิจัยและบัณฑิตศึกษา ปฏิบัติการแทน
คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

สำนักงานเลขานุการคณะ
โทร. ๐ ๙๗๓๓๓ ๑๓๐๕
โทรสาร ๐ ๙๗๓๓๓ ๒๒๐๒

ที่ ศธ ๐๕๒๓.๒.๐๗/ว.๕๑๐



คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ๙๕๐๐๐

๕ กันยายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ประธานเครือข่ายผู้นำเกษตรกรชาวสวนยางพาราจังหวัดปัตตานี

ด้วยนางสาวเสาวนีย์ ขายมะ รหัสประจำตัว ๖๐๒๐๒๐๖๒๐ นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพัฒนาสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "แนวโน้มนโยบายบริหารจัดการอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางพาราระหว่างปี พ.ศ. 2561-2570 ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้" โดยมี ดร.วันพิชิต ศรีสุข เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ขออนุญาตให้ นางสาวเสาวนีย์ ขายมะ สัมภาษณ์ท่านเพื่อขอข้อมูลสถานการณ์ทางอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางพาราระหว่างปีที่ผ่านมา พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๖๐ ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยนักศึกษาจะประสานงานกับท่านด้วยตัวเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.วรรณกร จิตพิชญ์โชติ)

รองคณบดีวิจัยและบัณฑิตศึกษา ปฏิบัติการแทน
คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

สำนักงานเลขานุการคณะ

โทร ๐ ๙๖๓๓๒ ๑๓๐๕

โทรสาร ๐ ๙๖๓๓๒ ๒๒๓๖



ที่ ศบ ๐๕๒๑.๒.๐๓/กศ๗/๐

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ถ้ำทอนเมือง จังหวัดปัตตานี ๙๕๐๐๐

๕ กันยายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้ข้อมูลที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ประธานเครือข่ายผู้นำเกษตรกรชาวสวนยางพาราจังหวัดยะลา

ด้วยนางสาวเสาวนีย์ ชายมะ รหัสประจำตัว ๖๐๒๐๒๐๖๒๐ นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพัฒนาสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "แนวโน้มนโยบายบริหารจัดการอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางพาราระหว่างปี พ.ศ. 2561-2570 ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้" โดยมี ดร.วันพิชิต ศรีสุข เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ขออนุญาตให้ นางสาวเสาวนีย์ ชายมะ สัมภาษณ์ท่านเพื่อขอข้อมูลสถานการณ์ทางอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางพาราระหว่างปีที่ผ่านมา พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๖๐ ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยนักศึกษาจะประสานงานกับท่านด้วยตัวเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.วรรณกร สีชิตปีฎุฑิต)

รองคณบดีวิจัยและบัณฑิตศึกษา ปฏิบัติการแทน
คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

สำนักงานเลขานุการคณะ

โทร. ๐ ๗๗๓๓๓ ๑๓๐๔

โทรสาร ๐ ๗๗๓๓๓ ๒๒๖๕



Pn2-C1/1.0

Certificate of Approval

The Research Ethics Committee for Humanities, Social Sciences and Education
Prince of Songkla University, Pattani Campus

REC Number : psu.pn.2-037/61

ชื่อโครงการ : แนวโน้มการบริหารจัดการอาชีพของเกษตรกรชาวชนนียงพาระหว่างปี พ.ศ. 2561-2570
ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

Project titled : Trends in Occupational Management Among Rubber Planters in the Three
Southern Border Provinces, Years 2018-2027

ชื่อหัวหน้าโครงการวิจัย : นางสาวเสาวณีย์ ชายมะ

Principle Investigator : Miss Saowanee Chaima

หน่วยงานที่สังกัด : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

Affiliation of PI : Faculty of Humanities and Social Sciences

co-investigators : -

Review Method : Exemption

Documents acceptances :

1. Submission Form
2. Self-Assessment Form
3. Information sheet for research participant
4. Research Project
5. Research tool

have been reviewed by the Human Research Ethics Committee in full
compliance with the Declaration of Helsinki and the Belmont Report.

Assoc. Prof. Dr. Theeraphong Kaenin
Chairman of Human Research Ethics Committee

Date of exemption : 10 January 2018

- Note : 1. No progress review required
2. Submit notification of final report when finish

ภาคผนวก ง

หนังสือตอบรับการนำเสนอบทความวิจัยภาคบรรยาย

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ที่ ศธ ๐๕๒๔.๑๐/๓๖๓๕



ศูนย์เทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร-
ลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์
จังหวัดชุมพร ๓๗/๑ หมู่ที่ ๖ ตำบลชุมโค อำเภอปะทิว
จังหวัดชุมพร ๘๖๑๖๐

๑๗ เมษายน ๒๕๖๒

เรื่อง แจ้งผลการพิจารณาการนำเสนอผลงาน ในการประชุมวิชาการระดับชาติ IAMBEST ครั้งที่ ๔

เรียน คุณเสาวมีย์ ชายมะ และคุณวันพิชิต ศรีสุข

ตามที่ท่านได้ส่งบทความฉบับสมบูรณ์ (Full paper) เรื่อง แนวโน้มการปรับตัวของเกษตรกรชาวสวน
ยางพาราระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๗๐ ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เข้าร่วมการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๔ (The 4th
National Conference on Informatics, Agriculture, Management, Business administration, Engineering,
Sciences and Technology: IAMBEST 2019) ในระหว่างวันที่ ๓๐-๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ณ โรงแรม Tindee
Hotel@Ranong อำเภอเมือง จังหวัดระนอง ในการนี้ทางคณะกรรมการฝ่ายกองบรรณาธิการขอแจ้งให้ท่านทราบว่า
ผลงานของท่าน ผ่านการพิจารณา และได้รับการจัดให้อยู่ในการเสนอผลงาน ภาคบรรยาย และมีความเหมาะสมที่ได้รับ
การตีพิมพ์เผยแพร่ในการประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ ๔ (Proceeding) ซึ่งท่านสามารถกรอกแบบฟอร์มยืนยันการ
ลงทะเบียน ที่ website <http://www.pcc.kmitl.ac.th/iambest> ที่ Link "ลงทะเบียนออนไลน์" และติดตามรายละเอียดต่างๆ
ได้ที่ website ข้างต้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วินชัย พงษ์นาราค)
รองอธิการบดี วิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์ ปฏิบัติการแทน
อธิการบดี

สจล. วิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์ จังหวัดชุมพร
โทร ๐-๗๖๖๕๐-๖๕๑๐
ผู้ประสานงานโครงการ นางสาวนารารอ สว่างวงศ์ ๐๙๑-๐๙๖๙๐-๓๓๓๕



ภาคผนวก จ

เกียรติบัตรการนำเสนอบทความวิจัยภาคบรรยาย

Prince of Songkla University
Pattani Campus



การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๔

ด้านสารสนเทศ การเกษตร การจัดการ บริหารธุรกิจ วิศวกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
The 4th National Conference on Informatics, Agriculture, Management, Business administration,
Engineering, Sciences and Technology: IAMBEST 2019

เกียรติบัตรฉบับนี้ ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

เสาวณีย์ ชายมะ อահวัง ถ่านุ้ย และ วันพิชิต ศรีสุข

ได้เข้าร่วมนำเสนอบทความวิจัย ภาคบรรยาย

เรื่อง “แนวโน้มการปรับตัวของเกษตรกรชาวสวนยางพาราระหว่างปี พ.ศ. 2561-2570 ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้”

วันที่ ๓๐ - ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒

ณ โรงแรมทินิตี้ ระนอง อำเภอเมือง จังหวัดระนอง

(ศาสตราจารย์ ดร.สุพงษ์วีร์ สุวรรณสวัสดิ์)

อธิการบดี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ภาคผนวก จ
เครื่องมือแบบสอบถาม

Prince of Songkhla University
Pattani Campus

แบบสอบถาม

เรื่อง การบริหารจัดการอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้สร้างขึ้นเพื่อใช้สอบถามสมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เกี่ยวกับการบริหารจัดการอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เกี่ยวกับสถานการณ์ยางพาราตั้งแต่อดีต - ปัจจุบันมีการเน้นพัฒนาอาชีพเดิม ได้แก่ การตลาด การลดต้นทุน การมีอาชีพเสริม และการเปลี่ยนแปลงอาชีพ เพื่อเป็นแบบให้เกิดการปรับตัวของเกษตรกรชาวสวนยางให้ดีขึ้นโดยมีการพัฒนาอาชีพเดิม ได้แก่ การตลาด การลดต้นทุน การมีอาชีพเสริม และการเปลี่ยนแปลงอาชีพเพื่อให้อยู่ได้แบบยั่งยืน แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อมูล 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ส่วนที่ 2 ประเด็นสอบถาม

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย (/) ลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านหรือเติมข้อความลงในช่องว่างให้ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ

() 1. ชาย () 2. หญิง

2. อายุ

() 1. อายุต่ำกว่า 30 ปี () 2. อายุ 31 - 40 ปี

() 3. อายุ 41 - 50 ปี () 4. อายุ 51 - 60 ปี

() 5. อายุ 61 ปีขึ้นไป

3. สถานภาพสมรส

() 1. โสด () 2. สมรส อยู่ด้วยกัน

() 3. สมรส แยกกันอยู่ () 4. หย่าร้าง

() 5. หม้าย

4. ศาสนา

() 1. พุทธ () 2. อิสลาม

5. ระดับการศึกษา

- () 1. ไม่ได้เรียนหนังสือ () 2. ประถมศึกษา
 () 3. มัธยมศึกษาตอนต้น () 4. มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.
 () 5. อนุปริญญา/ปวส. () 6. ปริญญาตรี หรือสูงกว่า

6. ภูมิลำเนา

- () 1. ปัตตานี () 2. ยะลา () 3. นราธิวาส

7. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

- () 1. ต่ำกว่า 1,000 บาท () 2. 1,001 – 3,000 บาท
 () 3. 3,001 – 5,000 บาท () 4. 5,001 – 10,000 บาท
 () 5. มากกว่า 10,001 บาท

ส่วนที่ 2 ประเด็นสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย (/) ลงในช่องว่างที่ตรงกับความรู้สึกของท่าน

ข้อคำถาม	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ทางการเมือง					
1.1 ด้านการตลาด					
- การวางแผนในด้านการส่งออก ยางพารามีความเหมาะสม					
- เกษตรกรมีสิทธิในการต่อรองราคา ปริมาณ และคุณภาพของผลผลิตกับ รัฐบาล					
- การแทรกแซงราคายางพาราของ รัฐบาลมีความเหมาะสม					
- การปฏิบัติงานในการให้ความ ช่วยเหลือของรัฐบาลในด้านการขาย ผลผลิตของเกษตรกรมีเพียงพอ					
- ราคายางพาราที่ได้รับ ต่ำกว่า ท้องตลาด					

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
- องค์กรสวนยางตั้งจุดรับซื้อยางพาราจากเกษตรกรในการประกันราคามีความเหมาะสม					
- มีการตรวจสอบการทำงานโดยของระบบการค้ายางพาราภายในประเทศ โดยให้เกษตรกรมีสิทธิ์สามารถต่อรองราคาในการขายผลผลิตยางพาราได้					
1.2 ด้านการลดต้นทุน					
- มาตรการการช่วยเหลือของรัฐบาลแก่เกษตรกรชาวสวนยางพาราเป็นไปตามแผน เช่น โดยการให้ปุ๋ย เป็นต้น					
- นโยบายสนับสนุนเกษตรกรเก็บสต็อกยางพารามีทิศทางที่มากขึ้น					
- นโยบายในการส่งเสริมเรื่องการลดต้นทุนของเกษตรกรชาวสวนยางพารามีความต่อเนื่อง					
1.3 ด้านการมีอาชีพเสริม					
- การส่งเสริมของรัฐบาลในการพัฒนาการแปรรูปยางพารา					
- การส่งเสริมการจำหน่ายสินค้าของรัฐบาลมีความเหมาะสมเพื่อให้เกษตรกรชาวสวนยางพาราสามารถพึ่งตนเองได้					
- รัฐบาลออกมาตรการช่วยเหลือในการงบประมาณในการปรับปรุงและสนับสนุนให้ปลูกพืชชนิดอื่นทดแทน					

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
- การส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนโครงสร้างสวนอย่างยั่งยืนอย่างจริงจัง เช่น การส่งเสริมปลูกพืชเศรษฐกิจในสวนยางพารา					
1.4 ด้านการเปลี่ยนแปลงอาชีพ					
- รัฐบาลมีการสนับสนุนให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนอาชีพตามสถานการณ์และความเหมาะสม					
- มีการส่งเสริมให้ปรับเปลี่ยนอาชีพอื่นแทน เช่น ค้าขาย รับจ้าง เป็นต้น					
2. ทางเศรษฐกิจ					
2.1 ด้านการตลาด					
- ระบบการค้ายางพาราในประเทศควรวางแผนให้มีความเป็นธรรมต่อเกษตรกรชาวสวนยางพารา					
- ราคาขายพารามีการผันผวนตลอดเวลา					
- มีการกระจายรายได้ของเกษตรกรชาวสวนยางพาราโดยความเป็นธรรม					
2.2 ด้านการลดต้นทุน					
- เน้นการส่งออกเป็นหลัก โดยการขายวัตถุดิบเป็นต้นน้ำโดยไม่มีการแปรรูปใช้ภายในประเทศที่เพียงพอ					
- ควรมีการปรับปรุง โดยเน้นการแปรรูปผลิตภัณฑ์ในการส่งออกภายในประเทศแทนการส่งออกนอกประเทศ					

ข้อคำถาม	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
- มีการตรวจสอบการใช้ยางพาราภายในประเทศเพิ่มมากขึ้น เช่น การสร้างถนนยางพารา การผลิตสนามฟุตบอล ผลิตผลิตภัณฑ์จากยางพารา เป็นต้น					
2.3 ด้านการมีอาชีพเสริม					
- รายได้จากการประกอบอาชีพการประกอบอาชีพสวนยางพารามีความมั่นคง					
- การเลือกปลูกพืชแซมยางพารามีมากขึ้น					
- มีการสร้างอาชีพเสริมนอกเหนือจากการประกอบอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางพารา					
2.4 ด้านการเปลี่ยนแปลงอาชีพ					
- มีการเปลี่ยนแปลงอาชีพอื่นๆ ตามภาวะเศรษฐกิจ					
- ความพอใจต่อการเปลี่ยนแปลงอาชีพ และรายได้					
3. ทางสังคม					
3.1 ด้านการตลาด					
- มีการวางแผนโดยการรวมกลุ่มของสมาชิกเกษตรกรชาวสวนยางพาราแก้ปัญหาเกี่ยวกับราคายางพาราลดลง					
- จุดรับซื้อยางพารามีเพียงพอกับความต้องการของเกษตรกรชาวสวนยางพารา					

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
- มีการรวมกลุ่มของสมาชิกในการขายผลผลิต เพื่อให้ผู้ซื้อมารับผลผลิตเอง					
- ปัญหาความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางพารา					
3.2 ด้านการลดต้นทุน					
- เกษตรกรชาวสวนยางพาราได้รับความรู้เกี่ยวกับการลดต้นทุนในการทำสวนยางพาราที่เพียงพอ					
- การเลือกพื้นที่ปลูกยางพาราควรมีความเหมาะสม					
- ควรมีการลดพื้นที่การปลูกยางพาราในปัจจุบัน					
- ลดต้นทุนค่ากรีดยางลงด้วยการวางแผนกรีดเอง					
3.3 ด้านการมีอาชีพเสริม					
- รายได้จากการประกอบอาชีพสวนยางพาราส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีของเกษตรกร					
- การมีอาชีพเสริมในการเลี้ยงสัตว์ทำให้เกษตรกรมีอำนาจต่อรองต่อผู้ค้า					
3.4 ด้านการเปลี่ยนแปลงอาชีพ					
- เกษตรกรมีการเปลี่ยนแปลงอาชีพเมื่อเกิดภาวะราคายางพาราลดลง					
- มีการรวมกลุ่มกันเพื่อสร้างอาชีพใหม่ให้เกิดขึ้นในชุมชน เช่น ผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP เป็นต้น					

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4. ทางเทคโนโลยี					
4.1 ด้านการตลาด					
- มีการวางแผนในการพัฒนาด้านบุคคลและการกำหนดมาตรฐานอุตสาหกรรมให้มากขึ้น					
- มีการผลักดันด้านอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางพาราในภูมิภาคให้มากขึ้น					
- เน้นการขับเคลื่อนและส่งเสริมอุตสาหกรรมยางพาราอย่างต่อเนื่อง					
4.2 ด้านการลงทุน					
- มีการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์ยางพารา					
- การพัฒนาด้านเทคโนโลยีการผลิตยางพารามีความก้าวหน้ามากขึ้น					
4.3 ด้านการมีอาชีพเสริม					
- การส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากยางพารา					
4.4 ด้านการเปลี่ยนแปลงอาชีพ					
- นำความรู้ด้านเทคโนโลยีปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับอาชีพตามสถานการณ์ปัจจุบันต่อไป					
- มีการเปลี่ยนแปลงบทบาทจากเกษตรกรชาวสวนยางพารา เช่น เป็นผู้ค้าจากผลิตภัณฑ์ยางพารา เป็นต้น					

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

เครื่องมือแบบสัมภาษณ์

Prince of Songkla University
Pattani Campus

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง การบริหารจัดการอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์นี้สร้างขึ้นเพื่อใช้สัมภาษณ์ผู้อำนวยการการยางแห่งประเทศไทยและประธานเครือข่ายผู้นำเกษตรกรชาวสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เกี่ยวกับการบริหารจัดการอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เกี่ยวกับสถานการณ์ยางพาราตั้งแต่อดีต - ปัจจุบันมีการเน้นพัฒนาอาชีพเดิม ได้แก่ การตลาด การลดต้นทุน การมีอาชีพเสริม และการเปลี่ยนแปลงอาชีพ เพื่อเป็นแบบให้เกิดการปรับตัวของเกษตรกรชาวสวนยางให้ดีขึ้นโดยมีการพัฒนาอาชีพเดิม ได้แก่ การตลาด การลดต้นทุน การมีอาชีพเสริม และการเปลี่ยนแปลงอาชีพเพื่อให้อยู่ได้แบบยั่งยืน แบบสัมภาษณ์นี้ประกอบด้วยข้อมูล 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการการยางแห่งประเทศไทยและประธานเครือข่ายผู้นำเกษตรกรชาวสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ส่วนที่ 2 สถานการณ์ทางอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางระหว่างปีที่ผ่านมา พ.ศ. 2551 - 2560 ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ส่วนที่ 3 การปรับตัวของเกษตรกรในการบริหารจัดการอาชีพชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการยางแห่งประเทศไทยและประธานเครือข่ายผู้นำเกษตรกรชาวสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ชื่อ-สกุล.....

อายุ.....

ศาสนา.....

ระดับการศึกษา.....

สถานภาพการสมรส.....

ส่วนที่ 2 สถานการณ์ทางอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางระหว่างปีที่ผ่านมา พ.ศ. 2551 - 2560
ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

2.1 สถานการณ์ทางอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางระหว่างปีที่ผ่านมา พ.ศ. 2551 - 2560
ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนี้

- ด้านการวางแผน
- ด้านการปฏิบัติตามแผน
- ด้านการตรวจสอบ
- ด้านการปรับปรุงแก้ไข

2.2 เงื่อนไขผลกระทบในปัจจุบันของอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดน
ภาคใต้ ดังนี้

- ด้านการเมือง
- ด้านเศรษฐกิจ
- ด้านสังคม
- ด้านเทคโนโลยี

2.3 ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดน
ภาคใต้ ดังนี้

2.3.1 ปัญหาราคายางตกต่ำส่งผลกระทบต่อเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัด
ชายแดนภาคใต้

2.3.2 ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่งผลกระทบต่อ
เกษตรกรชาวสวนยาง

2.3.3 การปรับตัวของเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เนื่องจาก
ราคายางพาราตกต่ำ

ส่วนที่ 3 การปรับตัวของเกษตรกรในการบริหารจัดการอาชีพชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

3.1 การปรับตัวของเกษตรกรในการบริหารจัดการอาชีพชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้แต่ละด้าน ดังนี้

3.1.1 ด้านการตลาด

3.1.2 ด้านการลงทุน

3.1.3 ด้านการมีอาชีพเสริม

3.1.4 ด้านการเปลี่ยนแปลงอาชีพ

3.2 ข้อเสนอแนะแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาจากสถานการณ์ทางอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางในปัจจุบัน

Prince of Songkla University
Pattani Campus

Prince of Songkla University
Pattani Campus
ภาคผนวก ซ
ภาพประกอบการเก็บข้อมูล

ภาพประกอบลงพื้นที่เก็บแบบสอบถาม





ภาพ 3 ลงพื้นที่เก็บแบบสอบถาม ณ สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ภาพประกอบลงพื้นที่สัมภาษณ์



ภาพ 4 ลงพื้นที่สัมภาษณ์ ณ จังหวัดปัตตานี



ภาพ 5 ลงพื้นที่สัมภาษณ์ ณ จังหวัดยะลา



ภาพ 6 ลงพื้นที่สัมภาษณ์ ณ จังหวัดนราธิวาส

ประวัติผู้เขียน

Prince of Songkhro University
Pattani Campus

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ สกุล	นางสาว เสาวณีย์ ชายมะ	
รหัสประจำตัวนักศึกษา	6020220620	
วุฒิการศึกษา		
วุฒิ	ชื่อสถาบัน	ปีที่สำเร็จการศึกษา
ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (พัฒนาสังคม)	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี	2560

ทุนการศึกษา

ทุนผลการเรียนดีเด่นเข้าศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ประจำปี 2560

การตีพิมพ์เผยแพร่ผลงาน

เสาวณีย์ ชายมะ, 2562, “บูรณาการนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาประเทศไทยอย่างยั่งยืน” ในการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 4 วันที่ 30 - 31 พฤษภาคม ประจำปี 2562 ณ โรงแรม Tinidee Hotel@Ranong อำเภอเมือง จังหวัดระนอง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์ จังหวัดชุมพร.